

ספר
וַיִּשְׁלַח אֶת
הָעוֹרֵב

בְּעֵינֵי טַעֲנוֹת הַמָּסִיּוֹן וְהַפְּרָכָתוֹן

סֵפֶר
וִישָׁלַח אֶת הָעֶרֶב

בְּעֵינֵי טַעֲנוֹת הַמְסִיוֹן
(הַסְתָּה לַנִּצְרוֹת)
וְהַפְּרָכָתוֹ

יֵהֵב נְהוֹרָאֵי בְּגִים

ליצירת קשר:
grunkfussi@gmail.com

הסכמה ממורי ר' יצחק אביטן

נפ"ד

הובא לפני עתק של הספר המועד "וישלח את הערב"
מאת המחור הנעים יהב נהוראי בגים ע"ה לאזע"ן
ואכנתה את דעת הקהל בשאלת
כידוע מאמר רבותינו בתלמוד: "אין אדם לומד אלא ממקום שלבו חפץ" (ע"ז י"ט) ועל אף שבאפן
אישי דעתי שהעסוק בנתינת תשובות לקשיות מגוים ערלים וטמאים הוא בגדר "בטול תורה
באיכות" כאשר ישנה תורה חשובה מאד שכל יהודי בעל דעת צריך ללמד ולהיות בקיא בה. אך
מאידך גיסא כמו שהבאנו מע"ז י"ט. יש לנו לשמח מאד שיהודי עוסק בתורה הקדושה וכותב
חדושים נפלאים וצריכים אנו לחזק את ידי העוסקים בה בכל מאדנו, כי היא סיינו וארך ימינו.
יהי רצון שהקב"ה יבער את פחות הטמאה מן הארץ במהרה ביימינו ונזכה לביאת גואל צדק
במהרה ביימינו אמן.

על החתום:

אביטן נפ"ד

נפ"ד

בס"ד

הובא לפני עתק של הספר המועד "וישלח את הערב" מאת המחור הנעים יהב נהוראי בגים ע"ה
[על מנת] שאע"ן ואכתב את דעתי הקטנה באמת.

כידוע מאמר רבותינו בתלמוד: "אין אדם לומד אלא ממקום שלבו חפץ" (ע"ז י"ט) ועל אף שבאפן
אישי דעתי שהעסוק בנתינת תשובות לקשיות מגוים ערלים וטמאים הוא בגדר "בטול תורה
באיכות" כאשר ישנה תורה חשובה מאד שכל יהודי בעל דעת צריך ללמד ולהיות בקיא בה. אך
מאידך גיסא כמו שהבאנו מע"ז י"ט. יש לנו לשמח מאד שיהודי עוסק בתורה הקדושה וכותב
חדושים נפלאים וצריכים אנו לחזק את ידי העוסקים בה בכל מאדנו, כי היא סיינו וארך ימינו.

יהי רצון שהקב"ה יבער את פחות הטמאה מן הארץ במהרה ביימינו ונזכה לביאת גואל צדק
במהרה ביימינו אמן.

על החתום
אביטן יצחק

ଉତ୍ତର

העז אהליף על ידיך בדחור השלח

י'ה' נחלתא' ד'ג'ס' (י')

מלצת"ה"ל מאד"ה האולמ"ה ה"ת"ת ה'ת"ת כ"ת

שחידת אפן את חב'יהוה החלש א'סלח את הערוב - ג'ה

אשר דרמתי מאת משה אלעזר ואלעזר אלעזר

(ה) פניו ימים הוטעם, לביאך הנה עבדתי וטעמי

המאמרים בליל הא' ל' אדר. אשר נמסרו באותו הערב

את הנחלים אחר.

אזכרתי את כל הספרים והוא וצד כלה, ויאלץ ליבא מזה עתה

22/11/2022

י"ב יצן מחלף ה' ב' צ"ח אה"ש י' אב"ל אה"ה ה'ר"ט

78. על שער הין' וישי' בימי' א' צדקת'

31/12/14

בבית המדרש

הצפ"ל אברהם כהנא

המלצה

הַנִּי לְהַמְלִיץ עַל יְדִידָיו הַיָּקָר, הַבְּחִיר הַחֲשׁוּב יֵהב נְהוֹרָאֵי בָּגִים נִי"ו [כָּרוּ יִזְרַח וְיֵאִיר] מִיִּשְׁיַבֵּת "הַיֵּל מֵאִיר" בְּרָאשׁוֹת הָרָה"ג [הַרְבַּגָּאוֹן] ר' מֵמִיר כֹּהֵן שְׁלִיט"א שֶׁהֵבִיא לִפְנֵי אֶת חֲבוּרוֹ הַחֲשׁוּב "וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב" שָׁבוּ אֶסֶף קַעֲמִיר גֶּרְנָה תְּשׁוּבוֹת מוֹעִילוֹת וְטוֹבוֹת עַל שְׁאֵלוֹת הָאֶפִיקוֹרְסִים הַרְשָׁעִים וּבִיחּוּד הַג' עֶכְבְּרִי רִשְׁיִי [שְׁלֹשֶׁת הַמִּסְיוֹנִרִים] הַמְאָמִינִים בְּאוֹתוֹ הָאִישׁ יִמְש"ו [יִמַּח שְׁמוֹ וְזָכְרוּ] אֲשֶׁר מַעֲשִׂיהֶם כְּעֶמְלֶק וּמִזְנֵבִים אֶת הַנְּחָשִׁים אַחֲרָיו.

ועברתי על כל הספר מהחל ועד כלה, וראיתי שהכל עשה יפה בעתו, אשרי יולדתו, תרד גדלתו. ויהי רצון שספץ ה' בידו יצליח להמשיך לזכות את הרבים עד זקנה ושיבה, הון ועושר בביתו וצדקתו עמדת לעד.

בְּבִרְכַּת הַתּוֹרָה, הַצֵּב"י אֶפְרַיִם כַּחֲלוֹן

המלצה

ראיתי את המלצת ידידי הרב אפרים כחלון שליט"א שעבר על הספר "וישלח את הערב" והנני מצטרף להסכמתו והמלצתו ויבורך הבחור החשוב **יהב נהוראי בגים** בכל מילי דמיטב וימשיך לזכות את הרבים בחיבוריו הטובים

בברכת בתורה

הרב ירון ראובן
יו"ר ארגון "בעזרת השם"

הסכמה מהמקובל הרב יהודה אוהד תורג'מן, יו"ר ומייסד 'מכון חכמי ירושלים והמערב':

Rabbi Ohad Tourgeman
Shlita

Head of Kollel hazot at the Western Wall
Chairman of the Institute for publishing.
Author of 'even ahat' on shulhan aruh.
Lev haham & L'aluvat nefesh on Torat Chacham.

הרב יהודה אוהד
תורג'מן שליט"א

יו"ר ומייסד 'מכון חכמי ירושלים והמערב'.
מחברים 'אבן אחת' אברהם, 'כנרת ארמון' על יו"ר.
'לב חכם' על הסתלקות תורת חכם (היה) ושאר ספרים.
תוכנית 'למען תזכיר' לשינוי הסוויץ ונריב, ועוד.

עישור שני לחמור שנת תשפ"ב ליצירה.

מכתב ברכה.

לכבוד הבחור הנעים והחשוב והיקר שוקד באהלה של תורה, ומזכה הרבים ופועל רבות להגדיל את האמונה בקרב בני הנוער, **יהב נהוראי בגים** שליט"א, ראיתי שכתבת ספר חשוב, בו ליקטת באמרים תשובות ומאמרים, חיצים שונים, להבים יוקדים, ניבי אריות שואגים, לאמת ולהעמיד את יסודות הדת מול שקריהם של עושקי הנפשות הארוכים, שבטענות שווא ומדוחים מדיחים בנים טועים, בשטויות וחבלים, ופיתוי קטן אונס הוא, ובא להציל מן צידי הנפשות, והוא דבר גדול.

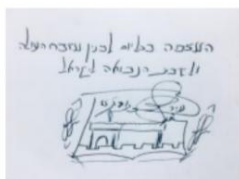
כידוע שחכמי ישראל לאורך כל הדורות היו לוחמים במלחמת הדת והאמונה, וחלקם היו מתייצבים מרצונם להילחם קבל עם ועולם בוויכוחים ולהפריח טענות, ולא מפני גוויים, שגם את האמת אינם מקבלים, אלא מפני התמימים שבעמנו, שמוצלים מפאת תמימותם, ואגב נאמר שהיו חכמים שלא הסכימו להיכנס ולהשיב מלחמה, כי ידעו שאין להשיב את הלך, ולא יקבלו את האמת, כי לבם נוטה אחר השקר בטבעם המורש. וגם מעוד כמה טעמים, שהם עסוקים הרבה בזימה וכשפים, ומשתמשים בכמה דברים וגם בלהטים להטות הלבבות ח"ו בכוחות הטומאה, ומטים הלשונות כפי שקריהם הגסים והמגוחכים, אבל המכתב מכתב הוא, והכתיבה אינה כשיח וטוב עשית שהעלית את הטענות על גבי הכתב. וכבר ראיתי שכמה חכמים הסכימו על הספר (ר' **יצחק אביטן** והרה"ג **אפרים כחלון** שליט"א, ועוד), והגם שאני לא עברתי על כולו, וראיתי מקצת דבריו, נראה כי בזה ישלח את העורב האכזר, עד כי יכפהו לשרת לצדיקים הגדולים כמעשה דאליהו זיע"א.

ויהא רעוא שזכות התורה תעמוד לך לזכות עד עולם, ותזכה לשפע קדושה עליונה ונהורא מעליא ולהשפיע ממנה על כל בני הנוער בכל אתר, ונזכה לראות בשוב ה' את שיבת ציון, ובשיבת הנבואה לישראל בקרוב ברחמים ולחידוש העבודה ובניין המזבחות, אכ"י.

כ"ד הצעיר בין הצעירים

נזיר שמשון

ע"ה יהודה אוהד תורג'מן ס"ט.

RABBI YOSEF CHAIM MIZRACHI

Dayan and Rabbinical Advocate
Ordained by the Rabbinute of Israel
and Prolific Author
Betar Eilat

הרב יוסף חיים מזרחי

דיין וסוֹתֵן רבני הוֹסְטֵן על ידי הרבנות הראשית לישראל
מחבר הספרים מעשה חושב על שר' ח'נ'מ ושר'ת
משפטי יוסף על שר' ח'נ'מ ואד"ע וספר תורת יוסף
ביתר עילית

בס"ד

הסכמה

הובאו לפני גליגונות הספר החשוב "וישלח את העורב" מאת **הבחור יהב נהוראי בגים שליט"א**. הנה המחבר הנ"ל רחש לבו דבר טוב לחקוק בספר דברים הסותרים לכת "היהודים המשיחיים" והמסיונרים, אשר הינם בגדר חוטאים ומחטיאים את הרבים, ועליהם ועל שכמותם אמרו חז"ל במסכת ראש השנה (דף יז.). המינין (פרש"י - תלמידי ישו הנוצרי אשר הפכו דברי אלקים חיים לרעה), והמסורות, והמשומדים והאפיקורסים, שכפרו בתורה, ושכפרו בתחיית המתים, ושפירשו מדרכי צבור, ושנתנו חיתיתם בארץ חיים, ושחטאו והחטיאו את הרבים, כגון ירבעם בן נבט וחביריו - יורדין לגיהנם, ונידונין בה לדורי דורות, שנאמר ויצאו וראו בפגרי האנשים הפשעים בי וגו' - גיהנם כלה והן אינן כלין וכו'. עיי"ש.

כי כידוע שישנם אנשים תמימים בקרב עמינו בית ישראל הנשמעים לדבריהם הנלוזים, והולכים שולל אחר דעותיהם המשובשות, ובאים לידי כפירה חס ושלום ביסוד דת האמונה של תורתנו הקדושה, ולא תהא כזאת בישראל, ואוי לו לדור שכך עלתה בימיו, אשר יהודים עם נשמות קדושות וטהורות הולכים שולל אחר אמונת הנוצרים בו בזמן שאבותיהם ואבות אבותיהם של אותם יהודים היו מוכנים למות במיתות משונות למען קידוש ה' ואמונת היחוד בה' יתברך. אך מה יעשה הנער ולא יחטא, אשר הרשעים הללו כת "היהודים המשיחיים" והמסיונרים מוליכים אותם ב"שפה רפה ובענימה" ומנסים בכל מיני דרכים כאלו ואחרות להוליך את אותם יהודים בדרכם כסל למו, ועליהם מקונן הנביא (ירמיהו ב, יג) "כי שתי רעות עשה עמי עזבו מקור מים חיים לחצוב להם בארות בארות נשברים אשר לא יכילו המים". עיין מסכת תענית (דף ה. בסופו).

ויעיין בדברי הגר"ח בספרו בן איש חי (שנה שניה פרשת בלק הלכה א), וז"ל: התורה לא אסרה אלא יין נסך שנתסך לע"ז, ואסרתו בשתיה ובהנאה דאתקש לזבחי ע"ז, אך רז"ל אסרו אפילו סתם יינם של גוים, וגם אסרו מגען ביין שלנו הן בשתיה הן בהנאה כדן יין נסך, ולא חילקו בו כלום, ואע"פ שאמרו הטעם של הגזירה הזאת הוא בשביל בנותיהם שלא יבואו להתייחד עמהם ויבואו ע"י ידי זנות ולידי חיתון, אין זה עיקר הטעם אלא המה ראו ברוח קדשם טעם סוד נסתר ונעלם באיסור זה וגזרו עליו, ודרך החכמים שלא לגלות טעם הסודי ורק אומרים טעם הפשטי, לכך אפילו אם מתבטל טעם הפשטי באיזה זמן לא יתבטל טעם הסודי עד עולם, על כן איסור זה אין לו היתר לעולם בשום זמן ובשום מקום, ועונש העובר על זה גדול מאד כי עוקר נשמתו ממקום שנושרה ואין לו חלק לעוה"ב, וכמ"ש בזה"ק פרשת שמני, ונתחבר על איסור זה ספר מיוחד הנקרא יין המשומר והקורא בו תסמר שערת בשרו מגודל העונש, ועיין בספר איומה כנדגלות דף כ"ד מעשה נורא מן המכשול יציא משתיית סתם יינם ל"א חכמים יע"ש. מיהו לא אסרו חז"ל סתם יינם ומגען ביין שלנו גם בהנאה, אלא רק בגוים ע"ז אבל גוים שאין עובדים ע"ז כגון ישמעאלים שאין להם פסילים וע"ז, אין סתם יינם ומגען ביין שלנו אסור בהנאה אלא רק אסור בשתיה בלבד וכו'. עכ"ל.

ומתבאר מדבריו דאפילו סתם יינם של גוים אסור, ועונש העובר על זה גדול מאד כי עוקר את נשמתו ממקום שנושרה ואין לו חלק לעוה"ב. ובהמשך דבריו שם מתבאר דאותם הגוים שדרכם לישא שתי וערב בבגדיהם, ויש להם ג"כ שתי וערב בבית תפילתם שמשתחוים לו (והיינו הנוצרים), אז סתם יינם ומגען ביין שלנו אסור גם בהנאה, כי אלו אין להם יחוד השם כראוי ויש להם שיתוף, והיחוד שעושים הוא יחוד שיש בו דופי כידוע. עיי"ש.

M0548582669@gmail.com ☎ 054-8582669 📞

שעות מענה טלפוני: 16:00-17:00 | 20:30-21:30 Telephone answering hours:

RABBI YOSEF CHAIM MIZRACHI

Dayan and Rabbinical Advocate
Ordained by the Rabbinates of Israel
and Prolific Author
Betar Eilat

הרב יוסף חיים מזרחי

דיין וטוען רבני הוסטל על ידי הרבנות הראשית לישראל
מחבר הספרים מנעשה חושב על שרע חר"מ ושרות
משפטי יוסף על שרע חר"מ ואד"ע וספר תורת יוסף
ביתר עילית

והשתא הרי אפילו השותה מסתם יינם שאיסורו רק מדרבנן הרי הוא עוקר את נשמתו ממקום שורשה ואין לו חלק לעולם הבא, ועל אחת כמה וכמה העוסק ממש בדתם ובאמונתם הכוזבת, אין צריך לומר שהרי הוא עוקר את נשמתו ממקום שורשה ואין לו חלק לעולם הבא.

ועל כן יש להחזיק טובה למחבר שטרח רבות ושם לילות כימים כדי לסתור דבריהם הכוזבים למען לא ילכו בני עמינו עם הקודש אחר אמונת הנוצרים הכוזבת, אשריו ואשרי חלקו ואשרי יולדתו, והרי הוא ממזכי הרבים.

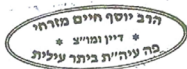
ולא נצרכה אלא לברכה למחבר היקר שליט"א שחפץ ידו בידו יצלח, ויזכה להמשיך ולהגדיל תורה ולהאדירה מתוך נחת שמחה ושלוה.

הכותב וחותם לכבודה של תורה

יוסף חיים מזרחי

דיין ומו"ץ ביתר עילית

היום ח' טבת תשפ"ג

M0548582669@gmail.com ☎ 054-8582669

שעות מענה טלפוני: 16:00-17:00 | 20:30-21:30 Telephone answering hours:

הרב שניאור אשכנזי

שליח הרבי מליובאוויטש ורב בית הכנסת המרכזי בראשון לציון

~~~~~

בס"ד

יום ראשון לסדר "וכל חכם לב בכם יבאו ויעשו", יט אדר תשפג

הובאו לפני גיליונות ספר "וישלח את העורב", מאת הבחור המצוין, מסור ונתון לקדש שם שמים, יהב נהוראי בגים, כדי להפריך דעת הטועים והנוהים אחרי מחרפי ישראל מקרב אנשי המיסיון.

אף שאינני בקי בנושאים אלו ואינני יודע לחוות דעה אודות הנכתב בספר עצמו (וכבר התעטר בהסכמות מכמה תלמידי חכמים הקרובים לתחום), אבל בוודאי נכון לעודד את המחבר עצמו, שטרם ויגע להגן על גבולות המחנה ולחזק בני עמנו שהולכים בחושך ושוכנים בערפל וזקוקים לאצבע מאירה ומכוונת.

יזכה הבחור הנעים, יהב נהוראי הי"ו, להמשיך ולהשקיע כישרונותיו בהפצת דברי תורה ולזכות הרבים ברזי וסתרי תורתנו, וכל המפיץ תורה ברבים זוכה "לאלף פעמים ככה", לפתיחת המוח והלב בכל אשר ייגע, עדי נזכה ל"את רוח הטומאה אעביר מן הארץ" בביאת דוד מלכא משיחא בקרוב ממש.

הכותב וחותם לכבודה של תורה

שניאור אשכנזי

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעָרִב

הקדמה

כָּבֶר הַרְבֵּה זָמַן שָׂרָצִיתִי לִכְתֹּב אֶת הַסֵּפֶר. לְצַעֲרִי תוֹפְעַת הַמַּסְיּוֹן בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל צוּבְרֹת תְּאוּצָה דָּרוּר וְשָׂתוֹת חֲבָרְתִּיּוֹת כְּמוֹ יוֹטִיּוֹב, פִּיִּסְבּוּק וְטִיקֶטוּק. חֲבוּרַת נּוֹצָרִים אֲוֹנְגְּלִיסְטִיִּים הַמְכַנִּים אֶת עַצְמָם "יְהוּדִים מְשִׁיחִיִּים" שָׂמוּ לְעַצְמָם מִטְרָה לְהַשְׁחִיר אֶת פְּנֵי הָרַבָּנִים וּלְהַסִּית אֶת צִבּוֹר הַיְּהוּדִים נֶגְדָם, מִמָּשׁ כְּמוֹ שֶׁהָיָה בְּתַקּוּפַת יֵשׁוּ שֶׁקֶבֶץ סָבִיבוֹ שְׁלִיחִים וְהַפִּיץ אֶת רַעֲיוֹנוֹתָיו (הַכּוֹלִים פְּרִיקַת עַל תּוֹרָה וּמִצְוֹת) לְשֹׂאֵר הָעוֹלָם. אִם אָדָם מוֹצִיא לַפֶּעַל תְּכֵנִית כְּלִשָּׁהי עִם כְּוִנוֹת טְהוּרוֹת: הַקִּב"ה לֹא יַעֲצֹר אוֹתוֹ, כְּפִי שֶׁכָּתַב שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ (מְהֵלֶת ח', ה') "שׁוֹמֵר מִצְוָה לֹא יִדַּע דְּבַר רָע". עַל כֵּן חֲז"ל כָּתְבוּ בְּגִמְרָא (בְּכוֹרוֹת ז' ב') "הַיּוֹצֵא מִן הַטָּמֵא - טָמֵא, וְהַיּוֹצֵא מִן הַטָּהוֹר - טָהוֹר". אִם דְּבַר כְּלִשָּׁהוּ מְנִיב תּוֹצְאוֹת אֲיִמוֹת - זֹאת הוֹכֵחָה שֶׁהַשָּׂרֵשׁ שֶׁלוֹ מְלַכְתְּחֻלָּה הָיָה רָקוֹב.

בְּשִׂמּוֹ שֶׁל יֵשׁוּ הַנוֹצָרִי עֲנוּ, נִחְנָקוּ, נִתְּלוּ וְנִשְׂרָפוּ מִלִּיּוֹנֵי יְהוּדִים בְּמַהְלָךְ הַהִסְטוֹרִיָּה, לְמִרוֹת שֶׁכְּלִפִּי חוּץ הוּא הָיָה מְדַבֵּר עַל הַפְּגַנָּת רַחֲמִים, חֲמֵלָה וְאַהֲבָה בְּפָנֵי הַסּוֹכְבִּים אוֹתוֹ. הוּא אָמַר שֶׁלֹּא יִכְטֹל אֶת הַמִּצְוֹת: "אֵל תִּחַשְׁבוּ שֶׁבִּאֲתִי לְבַטֵּל אֶת הַתּוֹרָה אוֹ אֶת הַנְּבִיאִים, לֹא בִּאֲתִי לְבַטֵּל כִּי אִם לְקַיֵּם" (מַתִּי ה', 17), טָעַן שֶׁהוּא הַדָּרוּר הַיְּחִידִי אֶל הַקִּב"ה (יוֹחָנָן י"ד, 6) וְדָרְכוּ בְּנֵי אָדָם יִזְכּוּ לְסַפּוֹק רוּחָנִי (יוֹחָנָן ו', 35). אָדָם הַלּוֹמֵד אֶת מִצְוֹת "בֵּין אָדָם לְחֶבְרֹ" נִחְשָׁף לְמַעֲרַכַּת הַמְּרַכֵּבֶת מַחְקִים הַגִּיּוֹנִיִּים הַמְּשַׁלְבִּים אֶת כְּבוֹד הָאָדָם וְצָרְכָיו בְּהַצְלָחָה מְסַחֲרֶת. לֹא מִפְּתִיעַ שֶׁהַמִּצְוֹת הָלְלוּ הָפְכוּ לְאַבְנֵי הַיְּסוּד שֶׁל כָּל הָעָרְכִים הָאוֹנִיבֶרְסָלִיִּים בְּתִרְבוֹת הָאֲנוֹנִשִּׁית. הַתּוֹרָה מְחַנֵּקֶת אֶת הָאָדָם לְאַהֲבָה אֶת זֻלָּתוֹ וּלְכַבֵּד אוֹתוֹ, כְּפִי שֶׁכָּתוּב: "וְאַהֲבַת לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ" (וַיִּקְרָא י"ט, ח'), "יְהִי כְבוֹד חֲבִירוֹ חָבִיב עָלֶיךָ כְּשֶׁלֶךָ" (אַבּוֹת ב', י'), "מָה שֶׁשָּׂנוֹא עָלֶיךָ - אֵל תַּעֲשֶׂה לְחֶבְרֶךָ" (שְׁבַת ל"א א') וְכַדּוּמָה. אֵךְ בְּמַקְבִּיל הִיא מְלַמֶּדֶת אֶת הָאָדָם לְשׁוֹר עַל עַצְמוֹ שֶׁלֹּא יִרְמַס עַל יְדֵי אֲחֵרִים הַבָּאִים לְנִצֵּל אוֹתוֹ: "חֲתִיף קוֹדֵמִים" (בְּבָא מְצִיעָא ס"ב א'), "הַבָּא לְהַרְגֶּךָ - הַשֹּׁכֵם לְהַרְגוֹ" (סִנְהֶדְרִין ע"ב א') וְעוֹד.

לְעַמַּת הַתּוֹרָה: יֵשׁוּ דָרַשׁ מִמֶּאֱמִינֵיו לְהַתִּיחַס לְחֲבֵרֵיהֶם בְּהַתְּחַסְדּוֹת מְפֻרָּזֹת, כְּאִשֶּׁר הַדְרִישׁוֹת שֶׁלוֹ מְדִיפּוֹת רֵיחַ שֶׁל צְבִיעוֹת, וְיוֹצְרוֹת תְּחוּשָׁה שֶׁהַמִּטְרָה שֶׁלָּהּ הִיא לְהַצִּיג אֶת הַדּוֹרֵשׁ אוֹתוֹ (יֵשׁוּ) כְּאִלוֹ הוּא אָדָם מְשֻׁלָּם כְּבִיכּוֹל, בְּעוֹד שֶׁלְמַעֲשָׂה

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

הָעֶרְכִּים שֶׁהוּא קָדָם מְסַגְּלִים לְהוֹכִיל אֶת הָעוֹלָם לְהֵרֵס מְחֻלָּט וְלֹא לְתַקּוֹן שָׁלוֹם. לְהִלּוֹ כְּמָה דְּגַמְאֻת: "הַסּוֹטֵר לָךְ עַל הַלְחִי הַיְמָנִית, הַגֵּשׁ לוֹ גַּם אֶת הַלְחִי הַשְּׂנִיָּה" (לוֹקֶס ו', 29). "הַתּוֹבֵעַ אוֹתָךְ לָדִין כְּדִי לְקַחַת אֶת כְּתָנְתָּךְ, תָּן לוֹ גַּם אֶת מַעֲיִלְךָ" (מַתִּי ה', 40). "מִי שֶׁמֵּאַלֵּץ אוֹתָךְ לָלַכְתָּ אִתּוֹ מְרַחֵק שֶׁל מִיל, לָךְ אִתּוֹ שְׁנֵי מִיָּלִים" (פְּסוּק 41).

מִמְּשִׁיךְ דְּרָכּוֹ הַנִּקְרָא שָׂאוֹל הַתְּרָסִי (פְּאֻלוֹס) כָּתַב בְּאַגְרָת אֶל הַקּוֹרִינְתִּים (ט', 19-20) "אֵף כִּי אֵינִי מְשַׁעֲבֵד לְאִישׁ - שֶׁעֲבַדְתִּי אֶת עַצְמִי לְכָל כְּדִי לִרְכֹּשׁ אֶת הָרָבִים. לְמַעַן הִיהוּדִים אֲנִי כִּיהוּדִי כְּדִי לְהַשְׁיִיג יְהוּדִים, לְמַעַן הַכְּפוּפִים לַתּוֹרָה אֲנִי כְּמוֹ כְּפוּף לַתּוֹרָה, הֵגַם שֶׁאֵינִי כְּפוּף לַתּוֹרָה - כְּדִי לְהַשְׁיִיג אֶת הַכְּפוּפִים לַתּוֹרָה". הַכּוֹנֵה שֶׁהוּא מְעוֹדֵד צְבִיעוֹת וְהַתְחַזְזוֹת לְדַבָּרִים שֶׁאֵנָּחֵנוּ לֹא, עַל מִנַּת שְׂאֵנָשִׁים יִזְדַּהוּ אִתּוֹ וְכָךְ יוֹרִידוֹ בְּכַנְיָו אֶת הַמְּגַנְנוֹת וְיִהְיוּ חֲשׁוּפִים לְקַבְּלַת הָאֻמוֹנָה בִּישׁוֹ וְלִהְיוֹת מוֹסָתִים אֵלֶיהָ חֲלִילָה, וּבְדִיוֹק כֶּךָ פּוֹעֲלִים הַמְּסִיוֹנִרִים בְּנִגּוּד לַחֵק הָעוֹנָשִׁין, אֲסוּר שְׂדוּל לְהִמָּרֵת דָּת (סְעִיף 368 א') בְּמַדִּינַת יִשְׂרָאֵל הַקּוֹבֵעַ כִּי: "הָעוֹרֹךְ טָקַס הַמָּרַת דָּתוֹ שֶׁל קָטִין אוֹ עוֹשֶׂה פְּעֻלָּה אַחֲרַת הַמְּבִיאָה לַיָּדִי הַמָּרַת דָּתוֹ שֶׁל קָטִין, בְּנִגּוּד לְהוֹרָאוֹת סְעִיף 13 א' לַחֵק הַכְּשָׁרוֹת הַמְּשַׁפְּטִית וְהָאֲפוּסְטְרוֹפִסוֹת תִּשְׁכַּח"ב (1962), דִּינוֹ מֵאֲסוּר שֶׁשֶׁה חֲדָשִׁים". וְכִיצַד הַתְּבִטָּא מְסִיוֹנִר בְּכַנְיָו קָהַל שֶׁל נּוֹצְרִים אֲוֹנְגְּלִיסְטִיִּים, כְּאֲשֶׁר תֵּאָר אֶת שְׁטֵת הַצָּנוֹת שֶׁלוֹ לְהַפְצַת הָאֻמוֹנָה בְּכִרִית הַחֲדָשָׁה? "We go straight into their own children's phones now" אוֹ בְּתִרְגוּמָם: "אֵנָּחֵנוּ נִכְנָסִים יְשִׁירוֹת לְתוֹךְ הַפִּלָּאפוֹנִים שֶׁל הַיְלָדִים עֲכָשׁוּ". לְקָרָא וְלֹא לְהֵאֱמִין...

נִתְמַקֵּד בְּעֵקֶר בְּטַעֲנוֹת שֶׁל שְׁלֹשֶׁת הַמְּסִיוֹנִרִים הָרָאשִׁיִּים מְקַבְּצַת הִיהוּדִים הַמְּשִׁיחִיִּים. הַחֵלֶק הָרָאשׁוֹן בְּמֵאֲמָר מְתִיחַס לְנִבְאוֹת הַתַּנְ"כִּיּוֹת שֶׁלֹּטְעֵנָתָם מְעִידוֹת עַל מְשִׁיחִיוֹתוֹ שֶׁל יֵשׁוּ הַנוֹצְרִי + עוֹד כְּמָה סְרֻטוֹנִים כְּלָלִיִּים הַמוֹפִיעִים בְּעֶרּוֹץ הַיּוֹטִיּוֹב שֶׁל הִיהוּדִים הַמְּשִׁיחִיִּים. הַחֵלֶק הַשְּׁנִי מְתִיחַס לְסְרֻטוֹן עַל הַתּוֹרָה שֶׁבָּעַל פֶּה. הַחֵלֶק הַשְּׁלִישִׁי מְתִיחַס בְּאֶפֶן אִישִׁי לְשְׁלֹשֶׁת הַמְּסִיוֹנִרִים הָרָאשִׁיִּים, וּבִנְסוֹף מוֹפִיעַ סְכוּם הַסֵּפֶר.

אֲבָקֵשׁ בְּכָל לָשׁוֹן שֶׁל בִּקְשָׁה שֶׁהַקּוֹרְאִים לֹא יִשְׁתַּמְּשׁוּ בְּמִידַע שֶׁבִּסְפָּר בְּשִׁבְלִי "לְהַתְנַגַּח" עִם נּוֹצְרִים חֲלִילָה, אֲלֵא אִם לֹא תִהְיֶה בְּרָרָה וְהֵם (אוֹ חֲבֵרֵיהֶם) יִתְקַלּוּ בְּכּוֹחַ עַל עֲקָרֵי אֲמוֹנָתָם וְיִצְטָרְכוּ לְהַגִּיב עַל כֶּךָ. תּוֹדַתִּי הָעֲצוּמָה נְתוּנָה לָרֵב אֶפְרָיִם כַּחֲלוֹן וְהָרֵב יְרוֹן רְאוּבֵן, עֶרּוֹץ הַיּוֹטִיּוֹב "g-d1 גִּדְּג הַמְּסִיוֹן", הָאֲתֵר xmessianic וְעוֹד. יְהִי רָצוֹן שְׁנִיזָּכָה לְרוֹמָם אֶת הַתּוֹרָה, וּמְלָכוֹת הָרִשְׁעָה מִהֲרָה תִּעָקֵר וְתִשְׁבֵּר וְתִכְלֵם!

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעוֹרֵב

קראתי לספר "וַיִּשְׁלַח אֶת הָעוֹרֵב" על שם הפסוק בפְּרַשְׁת נח. יִשְׁנו כָּלִל בַּיהוּדוֹת לְפִיּו הַטּוֹב וְהָרַע נִבְרָאוּ בְּמִשְׁקַל שָׁוה, כְּדִי לְאַפְשֵׁר זְכוּת בְּחִירָה בְּעוֹלָם: "זֶה לַעֲמַת זֶה עֲשֹׂה הָאֱלֹהִים" (מִקְוֵה ז', י"ד). מִסְבָּר בַּחֲסִידוֹת שֶׁנִּגְדַּד הַיּוֹנָה בְּתַבַּת נח הַמִּיצָגֶת אֶת הַיְּהוּדוֹת, קִיָּם הָעוֹרֵב אֲשֶׁר מִיצֵג אֶת הַנִּצְרוֹת. נח נִסָּה לְשַׁלַּח אֶת הָעוֹרֵב מֵהַתְּבָה כְּדִי לְהַחֲלִישׁ אֶת כָּחוֹ הָרוֹחָנִי, וּלְמַנֵּעַ מֵאוֹתוֹ הָאִישׁ (יֵשׁוּ) לְהוֹלִיד כִּיהוּדִי, אָבֵל כְּפִי שֶׁהַפְּסוּקִים מְעִידִים - הָעוֹרֵב חָזַר לְתוֹךְ הַתְּבָה, כְּסִימָן לְכַף שְׁלֵמוֹת הַמֶּאֱמָצִים שֶׁל נח לְהַפְטֵר מִמֶּנּוּ, יֵשׁוּ יוֹלֵד כַּחֲלָק מֵהָעַם הַיְּהוּדִי, וְאִכּוֹ כֹּף קָרָה. שֵׁם הַסֵּפֶר "וַיִּשְׁלַח אֶת הָעוֹרֵב" מְעִיד עַל רִצּוֹן הַמַּחְבֵּר שֶׁהַמְסִיוֹן יִסְלַק מֵאַרְץ יִשְׂרָאֵל, וְהַחֲשֵׁף יִפְסִיק לְמַנֵּעַ אֶת הַתְּפִשּׁוֹת הָאוֹר בְּלִבּוֹתֵיהֶם שֶׁל הַיְּהוּדִים.

אֲנִי לֹא אָדָם מְשֻׁלָּם וְגַם לֹא מַתְיָמָר לְהִיּוֹת כִּזֶּה, אָבֵל אֲשֶׁתִּדַּל שְׁלֹא לְבָזוֹת אֶת הַמְסִיוֹנִים בְּמַהֲלָף הַפְּרַכַּת הַטְּעָנוֹת, אֲלֵא אֲנִסָּה לְהַתְמַקֵּד אַף וְרַק בְּתוֹךְ הַדְּבָרִים. חָשׁוּב לְהַדְגִּישׁ שָׂאִין לִי שׁוֹם דָּבָר נִגְדַּד נוֹצְרִים חֹס וְחִלִּילָה, וְהַדְּבָר הָאֲחֵרוֹן שֶׁאֲנִי רוֹצֶה זֶה לְבָזוֹת אָדָם כְּתוֹצָאָה מֵהָאֱמוּנָה שְׁלוֹ. אָבֵל עָלִינוּ לְהַצִּיב 'קוֹ אָדָם' בּוֹ נִמְצָאִים כָּל אֵלּוֹ שְׂרָצָחוּ, עֲנוּ וְטָבְחוּ יְהוּדִים בְּמִשְׁפָּה לְמַעַלָּה מֵאֲלָף וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנִים, וּבְאוֹתָהּ מְשַׁבָּצַת לָשִׁים אֶת כָּל הָאֲמִירוֹת שֶׁנוֹעְדוּ לְהִסִּית יְהוּדִים מֵאֱמוּנָתָם, יַחַד עִם מִי שֶׁאֲמַר אוֹתוֹ... כֹּף שָׂאֵם בְּמַהֲלָף הַסֵּפֶר תִּתְקַלּוּ בְּבִטּוֹי "נוֹצְרִים" בְּקוֹנוֹטַצְיָה שְׁלִילִית הָעוֹלָה לְהַרְאוֹת כְּמוֹ הַכָּלָה, תִּדְעוּ שְׁלֹא הַתְּכוֹנְנָתִי לְכָלֵם חֹס וְחִלִּילָה. כְּלִי תִּפְלֶה לֹא"ל שׁוֹכֵן מְרוֹמִים שֶׁהַמְסִיוֹן יִכָּרֵת מֵאַרְץ הַקֹּדֶשׁ כְּלֹא הִיָּה.

עַל הַחֲתוּם, יֵהָב נְהוֹרָאִי בָּגִים
חֲדָשׁ נִיסָן תשפ"ג (2023 לַמַּגִּינִים)

הַמְּשִׁיחַ אִמּוֹר לְהוֹלִיד מִבְּתוּלָה? (יִשְׁעִיָּהוּ ז', י"ד)

בְּבִשּׁוּרָה עַל מַתִּי מְסַפֵּר עַל תַּסְכּוּלוֹ שֶׁל יוֹסֵף שְׂרָצָה לְהַתְגַּרֵּשׁ מֵאִשְׁתּוֹ (מְרִים) כִּי הָיָא בְּהִרְיוֹן לְמִרוֹת שְׁלֹא קָיָם אִתָּהּ יַחְסִי אִישׁוֹת, וּבִלְיָלָה הַתְּגָלָה אֵלָיו מִלֵּאָף וְסִפֵּר שְׁאִין לוֹ מָמָה לַחֲשֹׁשׁ מִפְּנֵי שְׁאִשְׁתּוֹ לֹא בָגְדָה בּוֹ אֶלָּא הִתְעַבְּרָה מִרוּחַ הַקֹּדֶשׁ, וְלִטְעֵנָת הַמִּלֵּאָף: מְדַבֵּר בְּהַתְגַּשְׁמוֹת הַנְּבוּאָה (יִשְׁעִיָּהוּ ז', י"ד) "הִנֵּה הָעֵלְמָה הָרָה וְיִלְדֶת בֶּן וְקִרְאָת שְׁמוֹ עֲמֻנּוּאֵל". כְּלוּמָר: הַנוֹצְרִים מְתִיחִים אֶל הַפְּסוּקָה הַמְצֻטֵּט כְּנְבוּאָה עַל כֶּף שֶׁהַקִּבָּה יוֹלֵד כֶּבֶן אָדָם, וּמִכָּאן נֹבֵעַ הַכְּנוִי עֲמֻנּוּאֵל שֶׁפְּרוּשׁוֹ כְּכִיכּוֹל שֶׁהָאֵל יִתְהַלֵּךְ בִּיְנֵינוּ וְיִהְיֶה אִתָּנוּ בְּדָמוֹת חֲמִרִית. בְּנוֹסֵף נִטְעַן שֶׁהִלָּדָה שְׁלוֹ תִּתְבַצֵּעַ בְּאִפּוֹן עַל-טִבְעִי בְּכָף שֶׁבְּתוּלָה תִּכְבֵּס לְהִרְיוֹן וְתִלְדֵּת אֶת גּוֹאֵל הָאָנוּשׁוֹת, שֶׁהוּא לִטְעֵנָתָם יֵשׁ! לְדַת הַבְּתוּלִין הָיָא אֶחָד מֵעֶקְרֵי הָאֱמוּנָה הַנוֹצְרִית כְּפִי שֶׁכָּתַב הַיְּהוּדִי הַמְּשִׁיחִי מוֹרִיס זוּטְרוֹ (Morris Zutrau) בְּחוֹבֶרֶת שְׁלוֹ "לְדַת הַבְּתוּלִין" (The virgin birth) כִּי: "הָאֱמוּנָה שֶׁיִּשְׁוֵעַ נוֹלֵד מִבְּתוּלָה הָיָא אֶחָד מֵעֶקְרֵי הָאֱמוּנָה הַמְּשִׁיחִית, כָּל אֱמִינוֹת הַבְּרִית הַחֲדָשָׁה תְּלוּיָה בְּעֵינֵינוּ זֶה. אִם יַעֲרְעֲרוּ אֶת יְסוּדוֹת אֱמוּנָה זוֹ - תִּתְמוּטֵט מִיד הָאֱמוּנָה בְּהִשְׁרָאָה הָאֱלֹקִית שֶׁל הַבְּרִית הַחֲדָשָׁה".

תְּשׁוּבָה: אָדָם שְׂרוּצָה לְבָרֵךְ אֶת הָאֱמֶת, לֹא יִסְתַּמֵּךְ עַל קְרִיאת פְּסוּקָה בּוֹדֵד בְּלִי לְדַעַת אֶת הַהֶקְשֶׁר. לָכֵן כְּדֹאִי לְקַרֵּא אֶת כָּל פֶּרֶק ז' בְּסִפֵּר יִשְׁעִיָּהוּ בְּשִׁבִּיל לְקַבֵּל אֶת הַסְּפּוֹר הַמִּלְאֵל. וְמָה הוּא? אֶחָד מִלֵּךְ יְהוּדָה נֹצֵב לִפְנֵי פְּלִישְׁת שְׁנֵי אוֹיְבִים לְאֶרְצוֹ: רָצִין (מֶלֶךְ אֲרָם) וּפְקַח בֶּן רְמִלְיָהוּ (מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל). הוּא נִבְהַל מִהִסְטוֹרִיָּה וְהַקִּבָּה שֶׁלַח אֵלָיו אֶת הַנְּבִיא יִשְׁעִיָּהוּ כְּדִי לַעֲוֹדֵד אוֹתוֹ. וְאָכֵן, יִשְׁעִיָּהוּ אוֹמֵר לְאֶחָד שְׁאִין לוֹ מָמָה לִפְחַד בְּגִלָּל שֶׁהַתְּכֵנִית שֶׁל אוֹיְבָיו "לֹא תִקּוּם וְלֹא תִהְיֶה". הַנְּבִיא הֲצִיעַ לְאֶחָד לְבַקֵּשׁ מִהַקִּבָּה אוֹת (סִימּוֹ) כְּדִי לְדַעַת בּוֹדָאוֹת שֶׁהַתְּכֵנּוּ הָאֱלֹקִי יֵצֵא לַפֶּעַל, אֶלָּא שְׁאִחֲזָה שֶׁהָיָה מֶלֶךְ רָשָׁע וְרַק הַתְּחִזָּה לְצִדִּיק (עֵינֵי מְלָכִים ב' ט"ז, ב' ד') טָעַן שֶׁהוּא לֹא מַעֲנִין לְנִסּוֹת אֶת הַקִּבָּה וְכִתּוּצָאָה מִכָּף סֶרֶב לְבַקֵּשׁ אוֹת.

הַנְּבִיא יִשְׁעִיָּהוּ עֲנָה לוֹ שֶׁכָּכֵל זֹאת הוּא יִקְבֵּל אוֹת: בְּקִרּוֹב "הָעֵלְמָה" תִּלְדֵּת בֶּן וּבְטָרָם הַיֵּלֵד יִכְחִין בֵּין טוֹב וָרָע, כְּלוּמָר כְּשִׁיחֵיהָ עֲדִין קָטָן, שְׁנֵי הַמְּלָכִים שֶׁבָּאִים לְהִלָּחֵם נִגְדָּה אֶחָד יַעֲזֹבוּ אֶת אֶרְצוֹ. כְּרוּר לְחִלוּטִין שְׁאוֹתָהּ נְבוּאָה אֱמוּנָה לְהַתְגַּשֵּׁם תוֹף

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

שָׁנִים סְפוּרוֹת, וְזֶה אָכֵן מִה שֶׁקָּרָה כָּפִי שֶׁהִתְנַ"ךְ מַעֲיֵד בְּמַלְכִּים ב' (ט"ו, ל') עַל מוֹת פֶּקַח בֶּן רְמִיָּהוּ, וּבִפְרָק ט"ז (ה'-ט') מִסְפָּר עַל מוֹתוֹ שֶׁל רָצִין מֶלֶךְ אֲרָם. אַחַז חִי כ-700 שָׁנָה לִפְנֵי יֵשׁוּ (כָּפִי שֶׁחֲשָׁבוּ הַמַּסִּיוֹנִיִּים) וּבֹאוֹ לֹא נִשְׁכַּח שֶׁהִסְמִין שִׁישְׁעִיהוּ מִסָּר בְּעִקְפִּיו לְאַחַז (דָּרָךְ בֵּית דָּוִד) נוֹעַד לְהַרְגִיעַ אוֹתוֹ וּלְשַׁלֵּל אֶת הַפַּחַד שְׁלוֹ. הָאִם אוֹת שִׁיתְרַחֵשׁ בְּעוֹד שֶׁבַע מֵאוֹת שָׁנָה יִהְיֶה מִסְגָּל לְהַרְגִיעַ אֶת אַחַז, מֶלֶךְ שֶׁהָיָה מִפַּחַד בְּכָל רֹגַע שֶׁחֲיָיו יִגְדָּעוּ? וְדַאי שֶׁלֹּא! אִם כֵּן, בְּלִתי אֶפְשָׁרִי לִטְעֵן שִׁישְׁו (שֶׁהָיָה 700 שָׁנָה אַחֵר כֵּן) מִבֶּטָא אֶת הַתְּגַשְׁמוֹת הַנְּבוּאָה הַנִּל.

- בְּנִסְיוֹן לְהוֹכִיחַ שֶׁהַנְּבוּאָה מְתִיחֶסֶת לִישׁוֹ, מַסִּיוֹנֵר טַעַן בְּסִפְרוֹ שֶׁהַנְּבִיא יִשְׁעִיהוּ דִּבֶּר עַל הַתְּקוּפָה בָּהּ עִם יִשְׂרָאֵל הָיָה תַּחַת כַּבוּשׁ הָרוֹמָאִים:

"בְּפִסְיוֹקִים הַבָּאִים אֲנַחְנוּ לוֹמְדִים שֶׁזֶּה תִּהְיֶה תְּקוּפָה קִשָּׁה לָעַם יִשְׂרָאֵל: הַנְּבִיא מִצִּין כִּי 'חֲמָאָה וּדְבַשׁ יֵאָכֵל'. נִשְׁמַע טַעֲמִים? לֹא בְּתְקוּפַת הַמִּקְרָא - חֲמָאָה זֶה תּוֹצֵר לוֹאִי שֶׁל חֶלֶב וּבִאָשֵׁר לְדְבַשׁ בְּיָמִים הָהֵם, אֲנָשִׁים הָיוּ צְרִיכִים לְהַכְנִס לִיעֵר בְּחִפּוּשׁ קִשָּׁה אַחֵר כְּפוּרוֹת. הַמִּשְׁמָעוֹת הֵינּוּ שֶׁזֶה יִהְיֶה בְּתְקוּפָה שֶׁל מִצְוָה וּמַחְסוֹר. וְאָכֵן, יִשׁוּעַ נוֹלֵד בְּתְקוּפָה בָּהּ עִם יִשְׂרָאֵל נֶאֱנַח תַּחַת הַכְּבוּשׁ הָרוֹמִי".

תְּשׁוּבָה: הוּא אוֹמֵר בְּדִיוֹק אֶת הַהֶפֶךְ מִמָּה שֶׁאֱמַר הַנְּבִיא, כְּמָה פְּסוּקִים לְאַחֵר מִכֵּן: "וְהָיָה מֵרֵב עֲשׂוֹת חֶלֶב - יֵאָכֵל חֲמָאָה, כִּי חֲמָאָה וּדְבַשׁ יֵאָכֵל". נִתֵּן לְהַכִּין חֲמָאָה כְּאִשֶּׁר יֵשׁ עֲדָף בְּחֶלֶב (וְלֹא כְּשִׁישׁ מַחְסוֹר) וְהֵיא אֵינָנָה "תּוֹצֵר לוֹאִי" כָּפִי שֶׁהַמַּסִּיוֹנֵר הַצִּיג, אֲלֵא מוֹצֵר הַמוֹפֵק בְּתִהְלִיף חֲבוּץ שֶׁל הַחֶלֶב.

לְגַבִּי הַדְּבַשׁ, הוּא סִמֵּל הַשְׁפָּע בְּתַנְ"ךְ כָּפִי שִׁידוּעַ עַל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהַתְּבָרָכָה בְּכַמוֹת גְּדוּלָּה שֶׁל חֶלֶב וּדְבַשׁ. אֲנִי, מִבְּחִינָה הַסְּטוֹרִית: הַכְּבוּשׁ הָרוֹמִי אֲמָנָם הָיָה קִשָּׁה מִבְּחִינָה לְאֻמִּית, אִף הָיָה מְדַבֵּר בְּתְקוּפָה שֶׁל שֹׁפֵעַ כָּפִי שֶׁכָּתַב ד"ר חַגִּי מִשְׁגָּב, מְרַצָּה לְמִקְרָא וּלְלִמּוּדֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּאוֹנִיבֶרְסִיטֵה הָעֵבְרִית, שֶׁ"הַכְּבוּשׁ הָרוֹמִי הֵבִיא עִמּוֹ לְכָל מְקוֹם שְׁפוּרִים עֲצוּמִים בְּרִמַּת הַחַיִּים, שֶׁהַתְּבָטָאוּ בֵּין הַשָּׂאֵר בְּבִתִּי מְרַחֵץ, בְּמִבְנֵי שְׁרוּתִים צְבוּרִים, בְּדֶרֶכִים סְלוּלוֹת וּבִאֲמוֹת מִים מְעֻלוֹת". בְּקִצּוֹ: לֹא רַק שֶׁהַפְּסוּקִים אֵינָם קְשׁוּרִים לִישׁוֹ, אֲלֵא שֶׁגַּם מִבְּחִינָה הַסְּטוֹרִית זֶה טַעַם לִזְמַר שֶׁהַנְּבוּאָה דְּבָרָה עַל תְּקוּפַת הַכְּבוּשׁ הָרוֹמִי.

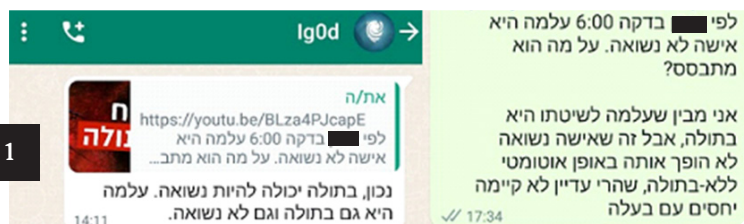
- בְּסִרְטוֹן "שְׁעוֹר 7: הַנְּבוּאָה עַל הַלָּדָה הָעַל טְבִיעִית שֶׁל הַמָּשִׁיחַ", מַסִּיוֹנֵר

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרְב

הסביר בדקה 5:23: "בפסוק י"ד פונה ישעיהו מהמלך אחז אל בני העם שלו, אל בית דוד: אחז מסרב לבקש אות? אין בעיה. אז במקום, אלקים מיזמתו יעניק את האות לעם. אות של תקנה נצחית, אות של ביאת המשיח! "לכן יתן אדנ"י הוא לכם אות: הנה העלמה הרה וילדת בן וקראת שמו עמנואל" (ישעיהו ז', י"ד). תשומת לב העם לשתי הבטחות מיחדות שנועדו לעזר לעם ישראל לזהות את המשיח. ראשית, בנגוד לדרך הטבע - מי בהריון? "עלמה", אשה שהיא אפילו לא נשואה...". כשביל שלא יגידו חלילה שהוצאתי את דבריו מהקשרם: יצאתי קשר עם עורף האתר המסיונרי כדי לודא, אולי המסיונר "התבלבל".

עורף האתר אשר שדבריו לא הוצאו מהקשרם, ואכן "עלמה" לטענתם היא אשה לא נשואה:

אלא שהטענה הזאת סותרת לחלוטין את פסוקי הברית הקדשה (מתי א', 24-18), בהם כתוב שחר על גבי לבן שמרים אמא של ישו היתה מארסת, כלומר מגדרת כאשה נשואה: "וזה דבר הלדת ישוע המשיח: מרים אמו היתה מארשה ליוסף" - כלומר נשואה לו, "ובטורם יבא אליה - נמצאת הרה מרוח הקדש. ויוסף בעלה איש צדיק ולא אבה לתתה לחרפה" - לא רצה לביש אותה בפומבי, "ויאמר אשלחנה בסתר" - אתגרש ממנה בצורה נסתרת. וכמובן שהוא לא יכול להתגרש ממרים אלא בתנאי שהיא נשואה לו! "והנה מלאך ה' נראה אליו בחלום ויאמר: יוסף בן-דוד, אל תירא מקחת את מרים אשתך כי הנוצר בקרבה: מרוח הקדש הוא... וייקץ יוסף משנתו ויעש כאשר צוהו מלאך ה' ויאסס את אשתו אל ביתו".

לא משנה כמה היהודים המשיחיים ינסו להתפלסף עם הגרסה היגיונית בה עלמה תרגמה כ"פרתנוס" (παρθένος) שפרושה ביו היתר הוא בתולה, או ינסו לסלף פסוקים: התכחום הנ"ל אינו שווה ברגע שהם הוכיחו שאפילו לפי שטתם, הנביא

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

יִשְׁעִיהוּ מַעֲוָלָם לֹא נָבֵא עַל מְרִים אֲמָא שֶׁל יֵשׁוּ שֶׁהִיְתָה נְשׁוּאָה, מִפְּנֵי שֶׁלֹּטְעָנָתָם פֶּרוּשׁ הַמֶּלֶךְ "עֲלֻמָּה" הוּא אִשָּׁה לֹא נְשׁוּאָה כְּפִי שְׁמִסְיוֹנֵר הַדְּגִישׁ בְּדָקָה 14:45: "הַמֶּלֶךְ עֲלֻמָּה מִתְאַרֵּת בַּחוּרָה צְעִירָה שֶׁעֲדִין לֹא הִתְחַתְּנָה, אֲלֹא גֵרָה בְּבֵית הוֹרֶיהָ. זֹאת אוֹמֶרֶת, שֶׁעַל פִּי דִינֵי הַתּוֹרָה הִיא עֲדִין לֹא קִיָּמָה יַחְסִי מִיּוֹן, בְּתוֹלָה". שִׁימוּ לֵב לַחֲדוּשׁ הַמָּאָה מֵאֵת הַמְּסִיוֹנֵר: כָּל עוֹד הַבַּחוּרָה "עֲדִין לֹא הִתְחַתְּנָה" וְגַם "גֵּרָה בְּבֵית הוֹרֶיהָ", אֲזַאפְלוּ אִם תִּקְרִי יַחְסִי אִישׁוֹת עִם אֶלֶף גְּבָרִים: "זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁעַל פִּי דִינֵי הַתּוֹרָה הִיא עֲדִין לֹא קִיָּמָה יַחְסִי מִיּוֹן", וְלָכֵן הִיא יְכוּלָה לְהַכְנִס לְהַרְיוֹן וְעֲדִין לְהִשְׁאֵר (לְפִי הַמְּסִיוֹנֵר) ... "בְּתוֹלָה"!

הֵייתִי רוֹצֶה לְהַסְתַּעֵף עַל פֶּרוּשׁ הַמֶּלֶךְ "עֲלֻמָּה", מִשְׁמָעוֹת הַשֵּׁם "עֲמֻנָאֵל" וְכו' אָבֵל נִרְאָה שָׁזָה מִיָּתֶר.

הָאֲתֵר הַמְּסִיוֹנֵרִי נִסָּה לְשַׁכְנֵעַ אֶת הַקּוֹרְאִים שֶׁהֲרַעִיוֹן לְפִי הַמְּשִׁיחַ הוּא בֶּן הָאֵל (וְאִין לוֹ אֵב חֲמָרִי) אֵינוֹ זָר לַיְהוּדוֹת, אֲלֹא לִטְעָנָתָם - חֲז"ל עֲצָמָם הָיוּ מֵאֲמִינִים בְּכָף! הֵם צִטְטוּ אֶת פְּרוֹפֶסוֹר חֲנַנְאֵל מֵאֶק:

לפני שניכנס לתוך הקטע יש להבין, בעוד רבנים מודרניים רואים בלידת המשיח מעלמה בתולה באופן על טבעי כקונספט פאנאני, פרשני חז"ל הגדולים דווקא כן ראו רעיון זה בתוך התנ"ך. להלן מספר דוגמאות:

50. לו, כב: ויאמר אליהם ראובן אל תשפכו דם השליכו אותו אל הכור הזה אשר במדבר ויד אל תשלחו בו —
הה"ד "אף על יתום תפילו ותכרו על רעכם" (איוב ו, כז), זה שאמר הכתוב "יתומים היינו ואין אב" (איכה ה, ג) — א"ר ברכיה אמ' הב"ה לישראל אתם אמרתם יתומים היינו אין אב, אף גואל שאני עתיד להעמיד מכם אין לו אב, שנא' "הנה איש צמח שמו ומתחתיו יצמח" (זכריה ו, יב), וכן אמר "ויעל כיונק לפניו" (ישעיהו נג, ב), ועליו דוד אמ' "מִרְחָם מִשְׁחָר, לֶךְ טַל יִלְדוּתְךָ" (תהלים קי, ג).

2

הַצִּטוֹט הַמְּדֻגָּשׁ הָרֵאשׁוֹן ("אף גואל שאני עתיד...") נִלְקַח מִהַמְּדֻרָשׁ אֵיכָה רַבָּה (ה', ג') וּבִהְנַחָה שֶׁאֵכֵן כֶּף הַפְּרוֹפֶסוֹר צִטָּט, וְלֹא הַמְּסִיוֹנֵרִים עָרְכוּ אֶת דְּבָרָיו, הוּא הַשְּׁמִיט שְׁתֵּי מְלִים חֲשׁוּבוֹת. לְהֵלֵךְ הַצִּטוֹט הַמֵּלֵא: "רַבִּי בִּרְכִיָּה בָּשֵׁם רַבִּי לִוִּי אָמַר: אָמַר לָהֶם הַקֵּב"ה לְיִשְׂרָאֵל, אַתֶּם בְּכִיתֶם וְאַמַּרְתֶּם לְפָנַי 'יְתוּמִים הֵיינו וְאִין אָב'? חֲיִיכֶם! אֵף הַגּוֹאֵל שֶׁאֵנִי עֲתִיד לְהַעֲמִיד מִכֶּם בְּמַדִּי, לֹא יִהְיֶה לוֹ אָב וְאִם, הֲדָא הוּא דְכָתִיב [כְּפִי שְׁנִכְתַּב] (אֲסֶתֶר ב', ז') 'וַיְהִי אִמּוֹ אֶת הַדָּסָה הִיא אֲסֶתֶר בַּת דָּדוֹ, כִּי אִין לָהּ אָב

וישלח את הערב

משג כזה. בתקופת ישוע, יהודים לא חשבו בכלל שהפסוק בישעיהו ז', י"ד עוסק במשיח [...] **עצם המחשבה אודות לידת בתולין היה זר לחשיבה היהודית**. כן כתב פרופסור אורט פ. הריסון ב-"A Short Life of Christ" עמוד 45-56. התאולוג אנדרו מרטין פירפרן כתב ב-"Studies in the life of Christ" בעמוד 42 (14th edition) (1907): "האמונה [...] בדרך שהיא התגלמה בברית החדשה- לא היתה התוצאה האמתית של היהדות, ואין שום דרך להסביר אמונה זו כהתפתחות מחשבתית נורמלית בתוך היהדות".

בסרטון "האם יתכנו נסים? ולמה ספורים כמו המבול של נח מופיעים גם בדתות אחרות?", מסיונר אמר בדהקה 5:28 לגבי המבול שמופיע גם בכתביהן של אמות העולם: "זוהי דוקא עדות המחזקת את המתאר בכתבי הקדש. מדוע? מאחר שאם ארוע בסדר גדל עולמי שכזה אשר השפיע על האנושות כלה באמת התרחש, אל לנו להתפלא מכך שגם עמים אחרים תעדו את התרחשותו של אותו הארוע". אם הספור לגבי לידתו העל-טבעית של ישו אכן היה מופיע בספריהן של אמות העולם, היינו יכולים לטעון (כביכול) שמדבר בחזקים לכך שהספור התרחש. הבטיה היא שבנגוד לספור המבול שהרעיון עצמו (מחיקת העולם) **זוהי** לספור התנ"ך, ספור לידת הבתולין של ישו **דומה** לשאר הספורים של אמות העולם, כן שמדבר בהוכחה לכך שהספור מעתק ולא נתן להוכיח שהוא אכן קרה במציאות.

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרְב

לְפִי דָּוִד הַמֶּלֶךְ, יִצְלְבוּ אֶת הַמָּשִׁיחַ? (תהלים כ"ב, י"ז)

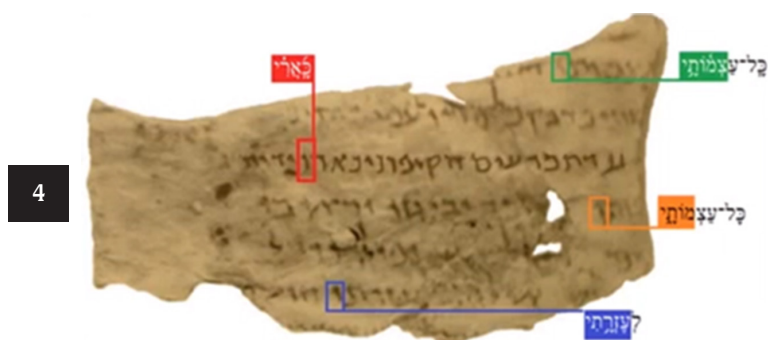
מסיונר סכם את הרעיון היהודי-משיחי במזמור כ"ב, וטען כי "דוד המלך, שכתב את מזמור כ"ב תחת השפעת רוח הקדש, חזה שהמשיח שיבוא מצאצאיו-יסבול, ידחה וימות ... אלקים מפנה את פניו מן המשיח על מנת שבמותו שלו, יוכל לקחת על עצמו את חטאי ישראל והאנושות כלה". מפאת הארץ, בואו נדלג ונגיע ישירות לפני הפסוק שלטענת המשיחיים הוא נבואה שהמשיח אמור להצלב. "יבש כחרש כחי ולשוני מדבק מלקוחי, ולעפר מות תשפתיני"-אני מיבש וחסר כח, הלשון שלי נדבקה בפי, השכבת אותי על עפר מות. ועכשו מגיע השיא, שימו לב לפסוק י"ז: "סבבוני כלבים עדת מרעים הקיפוני כארי ידי ורגלי". כלבים סבבו אותי, עדה של אנשים רעים מקיפה אותי, כמו אריה ידי ורגלי". נעבור לטענה ונסמן את הטעיות: "החלק האחרון נשמע לכם לא הגיוני, נכון? מה הכוונה "כמו אריה ידי ורגלי"? אז זהו, שזה לא מה שדוד המלך באמת כתב (*), אלא שנוי מאחר שעשו הרבנים לטקסט (*). במקור הפסוק היה "כארו ידי ורגלי" (*), כארו ולא כארי. "כארו" בעברית מקראית זה לעשות חור (*), בעוד כארי זה "כמו אריה". הרבנים שנו את הו' ל' והפכו בכך את המלה כארו למלה כארי (*). במקור הפסוק היה ככה "סבבוני ... כארו ידי ורגלי". זאת אומרת, עשו לי חורים בידים וברגלים (*). אתם מבינים? כל התאור הזה נשמע יותר מדי כמו ישוע צלוב על הצלב לאחר שדחו אותו והתעללו בו, מה שכמובן מממש לא מתאים לרבנים, שהחליטו לפני כאלף שנה לשנות את הו' ל-י (*). חושבים שעכשו המצאנו את זה? במקלות ים המלח (*), מגלות מלפני כ-2,200 שנה (*) המקילות בתוכן בין היתר את מזמור תהלים כ"ב, נתן לראות כי כתוב בפסוק י"ז "כארו" ולא כארי".

צליבת ישו היא אחד הרעיונות המרכזיים בנצרות ולכן הוולגטה-תרגום התנ"ך ללטינית, מציג את המלה "כארי" בתור Foderunt (נקבו) וכך גם בגרסת המלך ג'יימס (KJV) המלה תרגמה כ-They pierced שפירושו: "הם חוררו". ראשית, בשפה העברית כלל לא מופיעה המלה כארו אלא "כרו" (לכרות, בעבר) שפירושה לחפור, כפי שכתוב "בור כרה ויחפרהו" (תהלים ז', ט"ז), "ויכרו שם עבדי יצחק באר" (בראשית כ"ב, כ"ה),

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעִיר

"כִּי יִכְרֶה אִישׁ בֵּר" (שמות כ"א, ל"ג) וְעוֹד. אֱלוֹ דָּוִד הַמֶּלֶךְ רָצָה לְכַתּוֹב עַל עֲשֻׁת חוֹרִים, הִיָּה עָלָיו לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בַּפֶּעַל "נִקְבּוּ", כִּפִּי שֶׁכָּתוּב "וַיִּקְבּ חֹר בְּדָלְתוֹ" (מלכים ב' פֶּרֶק י"ב, י'), וְלֹא בַּפֶּעַל כְּרוּ שֶׁפָּרוּשׁוֹ הָעֵקָרִי הוּא חֲפִירַת בּוֹר. הַמִּסְקָנָה הִיא שֶׁהַפֶּעַל כְּרוּ אֵינוֹ מְתִיחַס לַעֲשֻׁת חוֹרִים. אִם נִצָּא מִתּוֹךְ נִקְדַּת הַנָּחָה שֶׁהַמֶּלֶךְ הִתְקַנִּית הִיא לְכַאוֹרָה "כְּאָרִי" וְלֹא כְּאָרוֹ, מִדּוּעַ בְּמַגְלוֹת יָם הַמֶּלֶךְ מוֹפִיעָה הָאוֹת ו'?

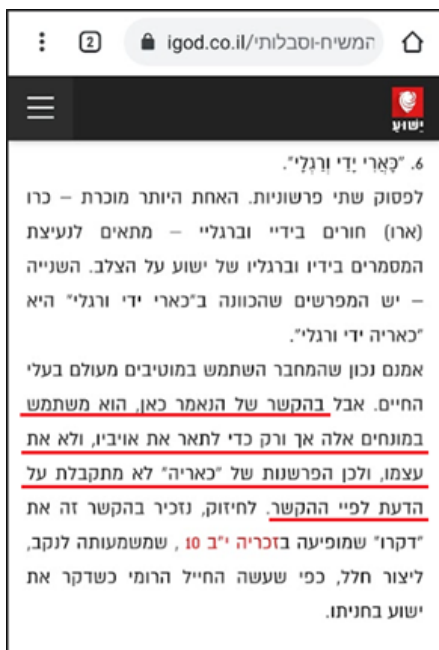
קֹדֶם כָּל, הַמַּגְלָה שֶׁהִם הֵצִיגוּ (HevPsalm 5/6) אֵינָה שִׁיכָת לִיָּם הַמֶּלֶךְ אֲלֵא לְאָזוֹר נַחַל חֶבֶר בְּמַדְבַּר יְהוּדָה, וְהִיא לֹא בֶת 2,200 שָׁנָה אֲלֵא בְּעֶרְף כ־1,900 שָׁנָה. וְכַעַת נִתְמַקֵּד בַּשִּׂיא:

עָבְרוּ שָׁנִים רַבּוֹת מֵאֵז כְּתִיבַת הַמַּגְלָה וְחֻלֵּק מִהָאוֹתִיּוֹת דָּהוּ, כֹּף שֶׁהַצּוֹרָה שֶׁלָּהֶן הִשְׁתַּנְּתָה כִּפִּי שֶׁכָּתְבָה עֲדָה יִרְדְּנִי ב'סִפֵּר הַכְּתָב הָעֵבְרִי: "בְּתַקּוּפָה זֹ, מִטְשֵׁטְשִׁים הַבְּדִלִי הַלְבָּה בֵּין אוֹתִיּוֹת הָאֶלֶף-בֵּית. הָאוֹת ו' ו'-י' דּוֹמוֹת זֹ לְזֹ". דְּגָמָה לְכֹף מִהַמַּגְלָה נִמְצְאָת בַּמֶּלֶךְ לַעֲזָרְתִּי שֶׁהָאוֹת י' דָּהֲתָה וְכֹף הַתְּקַבֵּלָה הַמֶּלֶךְ "לַעֲזָרְתוֹ" וְכִנ"ל לְגַבִּי הַמֶּלֶךְ עֲצֻמוֹתִי שֶׁמוֹפִיעָה פְּעָמִים כְּ"עֲצֻמוֹתוֹ", כֹּף שֶׁהוֹפָעַת הַמֶּלֶךְ כְּאָרִי בְּתוֹסַפֶּת ו' אֵינָה יְכוּלָה לְרַמּוֹז עַל צְלִיבַת יֵשׁוּ, שֶׁהָרִי הָאוֹת י' בְּסֹף הַכָּל דָּהֲתָה וְנִהְיָתָה ו' כִּפִּי שֶׁגְּלִינָה! בְּנוֹסֶף, בַּמַּגְלָה כָּתוּב "כְּאָרוֹ יִדְיָה" (בְּמָקוֹם יִדִּי), כֹּף שֶׁהִיא אֵינָה נִחְשָׁבַת מְקוֹר נֶאֱמָן - שֶׁהָרִי עֵבְרִית בְּסִיסִית הִיא לֹא יוֹדַעַת לְהַצִּיג כְּרִאוֹי.

וְיִשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

דָּבָר חָשׁוּב לִצְיָן הוּא שְׁהֶאֱמַת אֵינָה חֲשׁוּבָה לַמְסִיוֹנִים, שֶׁהָרִי הֵם מְרִיחִים כָּסֶף עַל רֵמָאִיוֹת. הוֹכָחָה לָכֵן הִיא שֶׁבְּעֶבֶר, הַנְּסוּחַ בְּאַתֵּר הַמְסִיוֹנִי הִיא שֶׁהַמְּחַבֵּר מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּמִנְחִים שֶׁל בְּעָלֵי חַיִּים "אֶךְ וְרַק כִּדִּי לְתַאֵר אֶת אוֹיְבָיו, וְלֹא אֶת עַצְמוֹ. וְלִכְן הַפְּרָשְׁנוֹת שֶׁל "כְּאֲרִיָּה" לֹא מִתְקַבֵּלֶת עַל הַדְּעָת, לְפִי הַהֶקְשֶׁר" כְּפִי שֶׁתִּרְאוּ:

5

אֲלֹא שְׁהֶאֱמַת הִיא שֶׁאֲפִלּוּ לִטְעֵנָת הַיְּהוּדִים הַמְּשִׁיחִים, מְכָרָה שֶׁהַפְּסוּק הַנִּ"ל מִתְּפָרֵשׁ בְּמִשְׁמַעוֹת שֶׁל אֲרִיָּה, בְּגִלָּל שֶׁהַמְּחַבֵּר כֵּן מִתַּאֵר אֶת עַצְמוֹ בְּמִשְׁגֵּה שֶׁל בְּעַל חַיִּים, כְּפִי שֶׁאָמַר: "רְחוּק מִיְּשׁוּעָתִי דְּבָרִי שֶׁאֲגִיד" (תְּהִלִּים כ"ב, ב'). הַכֹּנֶנָה הִיא שֶׁהַמְּחַבֵּר הַשְׁוָה אֶת עַצְמוֹ לְאֲרִיָּה שֶׁכָּל הַזְּמַן זֹעֵק וּמַחְפֵּשׁ אֶת יְשׁוּעָתוֹ. אִם כֵּן, יוֹצֵא שֶׁהַמֶּלֶךְ "כְּאֲרִי" אֵכֵן מִתְאַיֶּמָה לְטָקְסָט. כְּשֶׁהַצְּגִיתִי אֶת הַמִּידָע הַנִּ"ל לְעוֹרֵף הָאֵתֶר הַמְסִיוֹנִי, מָה הוּא עֹשֶׂה? פְּשׁוּט מְאֹד: נִסָּה לְהַתְּוַךְ וּכְשֶׁלֹּא הַצְּלִיחַ, הוֹדָה בְּטָעוֹת וְשָׁנָה אֶת הַטְּעֵנָה לְדָבָר אַחֵר... לְצַעֲרִי לֹא

שֶׁמִּרְתִּי אֶת הַהִתְכַּתְּבוֹת כִּדִּי לְהַצִּיג אוֹתָהּ, אֲבָל מְזִמְנִים לְרֹאוֹת בְּעַצְמָכֶם שֶׁהַנְּסוּחַ בְּאַתֵּר שֶׁנָּה. וְכֵאֵן לֹא מְדַבֵּר בְּאוֹת י' שֶׁדִּהְיָה וְהַפְּכָה לְהִיּוֹת ו', אֲלֹא בְּטָעֵנָה חֲדָשָׁה לְחִלוּטִין שֶׁלֹּא הִיְתָה שֵׁם לִפְנֵי. כָּעֵת הַכֵּן שֶׁגַּם בְּהִתְאַם לְדְּבָרֵי הַמְסִיוֹנִים, מְזִמּוֹר כ"ב אֵינוֹ מְנַבֵּא עַל צְלִיכָתוֹ שֶׁל יֵשׁוּ!

השלוש ה"קדוש" vs אמונה באל אחד?

מסיונר: "מסתובבת לה שמועה כי הברית החדשה מלמדת לכאורה אמונה בשלושה אלהים. חשוב תחלה להבין, שלא במקרה הדעה הקדומה הזאת קימת. היא מבססת על שטיפת מח מכוננת שמקדמת כבר אלפים שנה ומטרתה להציג את הברית החדשה באור שלילי. ראו לדגמא את ההצהרה השקרית של הרב דניאל בלס באתר הדברות שטוען שיהודים משיחיים לא מאמינים שאלהים הוא אחד: "אלא שלשה אלים... לפי אמונתם, בורא היקום כלו אינו אלא שלשה אלים". אז לא, אנחנו בשום אופן לא מאמינים בשלושה אלהים! אלקים הוא אחד כדבריו של הנביא ישעיהו (מ"ד, ו) "כה אמר יהוה" ... אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים".

תשובה: לפני שנגיע לטענה, שוב מדבר בכשל לוגי (של פניה לרגש) מסוג 'אד אודיום' בנסיון לסחוף את היהודים שלדעתם הרבנים "השתלטו" על עם ישראל לפני כאלפים שנה. לא מדבר בשטיפת מח של הרבנים, אלא בשלישת הזרמים הטרוודוקסיים העקריים בנצרות (אריאניות, מונופיזיטים, נסטוריאנים) האמינו

6

שהבורא כביכול מתחלק לשלושה אלים ונסו לפתור את הסגיה, עד שהגיע הקיסר קונסטנטיו וכנס אספה כנסייתית בניקאה בשנת 325 כדי לישב את הווכוח התאולוגי. היהודים המשיחיים, שהם ענף של הנצרות האונגליסטית, מאמינים בעקרון "השלוש" בגרסתו האורתודוקסית (ניקאו-)

קונסטנטינופולית):

אבל מדבר רק בהקדמה לנושא (שהמסיונר הציג). עוד לא הגענו אל ה"בשר" ולכן נמשיך הלאה.

מסיונר: "הסוד שבמלה יהוה קימות שלש דרגות וכל דרגה מתקימת בזכות עצמה. אף על פי כן, הן אחד והן מאחדות באופן כזה שאינן יכולות להיות מפרדות זו מזו. אותו אחד קדוש ועתיק ימים מתגלה בשלושה ראשים הנכללים בראש אחד, והוא הראש הנעלה שלש פעמים. העתיק הקדוש מתאר כשלש,

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרְבִי

וְאִף הָאוֹרוֹת הָאֲחֵרִים הַמְּאֻצָּלִים מִמָּקוֹרוֹ נִכְלָלִים בְּשֵׁלֶשׁ. הַצָּטוּט הַזֶּה נִשְׁמַע לָכֵם כְּמוֹ מִשְׁהוֹ נּוֹצְרִי? אֲזַי זֶהוּ שְׁלֹא! הַצָּטוּט הַזֶּה הִגִּיעַ יִשְׁרָאוֹת מִסֵּפֶר הַמִּיסְטִיקָה הָרַבְנִי הַנֶּחֱשָׁב בְּיוֹתֵר בִּיהָדוּת. כֵּן, כֵּן, יִשְׁרָאוֹת מִסֵּפֶר הַזֶּהֱר (כָּרֶג ג')!

אָבֵל חָפוּ, יֵשׁ עוֹד. "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד" (דְּבָרִים ו', ד') - שְׁמַתָּם לֵב שֶׁהֵשֵׁם שֶׁל אֱלֹקִים מוֹפִיעַ שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּרָצָף? סֵפֶר הַזֶּהֱר (כָּרֶג ב', רַעֲיָא מִהִמְנָא מ"ג ב') מְסַבֵּיר כִּי הַבְּטוּי 'שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹקֵינוּ ה' אֶחָד' הוּא בְּעֵצָם שְׁלֹשָׁה שָׁהֵם אֶחָד: "רַק עַל יְדֵי אֱמוּנָה, בְּחִזּוֹן שֶׁל רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. גַּם רַז [סוּד] הַקּוֹל פּוֹעֵל בְּדֶרֶךְ דּוּמָה כִּי לְמֹרֹת שֶׁהַקּוֹל הוּא אֶחָד, יֵשׁ בּוֹ שְׁלֹשָׁה יְסוּדוֹת: אֵשׁ, אֲוִיר וּמִים". לְמַעַן הָאֱמֶת, סֵפֶר הַזֶּהֱר הִיהוּדִי מַעְמִיק רַבּוֹת בְּנוֹשֵׂא אוֹתוֹ הוּא מְכַנֶּה ה"רַז דְּשִׁלְשָׁה", סוּד הַשְּׁלֹשָׁה, אוֹדוֹת טִבְעוֹ שֶׁל הָאֱלֹקִים הָאֶחָד בְּעַל שְׁלֹשֶׁת הַמַּמְדִּים. הַזֶּהֱר מְתִיחַס לְאֱלֹקִים כָּאֵל שְׁלֹשָׁה רָאשִׁים, שְׁלֹשׁ צוּרוֹת, שְׁלֹשׁ צוּרוֹת הַתְּגִלוֹת, שְׁלֹשָׁה שְׁמוֹת וּשְׁלֹשָׁה גּוֹנִים שֶׁל פְּרָשְׁנוֹת שְׁמַתָּאִים אֶת הַטִּבְעִי הָאֱלֹהִי. מַעֲנִיו אִם הָרַב דְּנִיָּאל בָּלָס מִתְכַּוֵּן לְהַאֲשִׁים אֶת סֵפֶר הַזֶּהֱר בְּתוֹר "סֵפֶר נּוֹצְרִי מִסִּיּוֹנִי"?.

תְּשׁוּבָה: כְּדֵי לְהַפְרִיף אֶת הַטַּעֲנָה, נִהְיָה חִיְבִים לְהַסְבִּיר כְּמָה מְשָׁגִים מְרָפְזִים בְּחֻקְמַת הַקִּבְלָה. הַקִּבְלָה בְּרָא בְּעוֹלָמוֹ עֲשָׂרָה כְּחוֹת רוּחָנִיִּים (הַנִּקְרָאִים 'סְפִירוֹת') בָּהֶם הוּא מְשַׁפִּיעַ עַל הָעוֹלָם הַחָמְרִי. אוֹתָם כְּחוֹת נִקְרָאִים בְּצוּרָה מְטַאפּוֹרִית "לְבוּשִׁים" כְּפִי שֶׁהִצִּיג הַמַּלְבִּי"ם בְּפִירוּשׁוֹ לְתוֹרָה (דְּנִיָּאל ז', ט'), אֵף לֹא מְדַבֵּר בְּבוֹרָא עֲצָמוֹ חֲלִילָה. כְּדֵי לְהַבְיִן: תְּדַמִּינוּ אָדָם שְׁלוּבֵשׁ חֲלִיפָה. אֵף אֶחָד לֹא יֵרָאֶה אֶת הַגּוּף וְיִטְעֶן שֶׁהַחֲלִיפָה הִיא הָאָדָם עֲצָמוֹ, שֶׁהִרִי מְדַבֵּר בְּשְׁנֵי דְבָרִים שׁוֹנִים. אוֹתוֹ דְּבַר לְגַבִּי הַקִּבְלָה וְעֵשֶׂר הַסְּפִירוֹת שֶׁהוּא בְּרָא, כְּפִי שְׁמַתָּאִר בְּפֶתַח אֱלִיהוֹ שֶׁהוּא הַהִקְדָּמָה לְסֵפֶר הַזֶּהֱר: "לְבוּשִׁין תִּקְנֶנָּה לֹו ... דְּאִתְקַרִּיאוּ גּוּפָא לְגַבִּי לְבוּשִׁין דְּמַכְסִּין עֲלִיהוֹן וְאִתְקַרִּיאוּ בְּתַקּוּנָא דָא"; אוּ בְּתַרְגּוּם: "לְבוּשִׁים הַכְנֶנָּה לָהֶם [לְכָחוֹת הַנִּל] שְׁנִקְרָאִים גּוּף כָּלפִי הַלְבוּשִׁים שְׁמַכְסִים עֲלֵיהֶם, וְנִקְרָאִים בְּסֹדֶר הַזֶּה" וְאִזְ מַצָּגוֹת עֵשֶׂר הַסְּפִירוֹת בְּשִׁמוּתֵיהֶן. כֵּן שְׁלֹא הַבוֹרָא מִתְחַלֵּק לְשִׁלְשָׁה "רָאשִׁים" אֲלָא חֵלֶק מִהַסְּפִירוֹת. זֹאת בְּדִיוֹק הַכּוֹנֶה שְׁחִז"ל אֶמְרוּ בְּגִמְרָא (חִגִּינָה י"ג א') שֶׁ"אִין לָהּ עֵסֶק בְּנִסְתָּרוֹת" - שְׁלֹא כָל אֶחָד יִלְמַד אֶת הַסּוּדוֹת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא עוֹלֵל חֲלִילָה "לְהַגְשִׁים" אֶת הַבוֹרָא (לְחַשֵּׁב שֶׁיֵּשׁ לוֹ דְּמוּת) וְכֵן הִלָּאָה עוֹד טְעִיּוֹת. אִם נִתְעַלֵּם מִתְּנוּעוֹת הַיָּדִים הָאִינְסוּפִיּוֹת שֶׁנוֹעְדוּ לְהַסִּיחַ אֶת דַּעְתָּנוּ, נִגְלָה שֶׁהַטַּעֲנָה

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

רִיקָה מִתְּכֹן.

מסיונר: "אנחנו לא יכולים וכנראה גם לא אמורים להכניס את אלקים למעבדה בנסיון להבין מי הוא או מה הוא בדיוק. הוא אמר בעבר: "אֵהִי אֲשֶׁר אֵהִי" (שמות ג', י"ד) וְדָרָךְ יִשְׁעֶיהוּ (נ"ה, ח') הוא אמר "כי לא מחשבותי מחשבותיכם". אם כבני אדם יכלנו להבין את אלהים בצורה משלמת בשכלנו האנושי, אז כנראה שלא היתה לנו יראה כלפיו. לא היינו מסגלים להעריץ אלקים שמחנו היה מסגל להכיל. בעוד לעולם לא נוכל להבין את אלקים, בכל זאת נתן למצא רמזים רבים לארוך התנ"ך המעידים על מאפייניו. ראשית, אלקים הוא לא חמרי אלא מפשט [רוחני] אבל, הוא יכול כמובן לגלות את עצמו בצורה חמרית, אם זה בעמוד הענן ועמוד האש (שמות י"ג, כ"א), אם זה במלאך ה' (בראשית י"ח, א') ואם זה בדמותו של המשיח".

תשובה: היהדות מסכימה עם 90% מהטענה. הקב"ה אכן נשגב מההבנה שלנו, ואם היינו מצליחים להבין אותו היינו שוים לו, כפי שכתוב בדרשות הר"ן (ד"ר) "אלו ידעתיו - הייתי". הקב"ה איננו חמרי כפי שאמר עליו המכשף בלעם הרשע: "לא איש א"ל" (במדבר כ"ג, י"ט), או כפי שאמר הנביא ישעיהו (מ', כ"ה) "ואל מי תדמיני ואשוה". הכונה שאין לנו יכלת להשוות את אלקים לאף אחד. עם זאת, הוא אכן מתגלה בשלל צורות כפי שעם ישראל ראו אותו בקריעת ים סוף כגבור מלחמה (שמות ט"ו, ג'), כאשר למד את משה על י"ג מדות הרחמים: הוא הופיע בפניו עטוף בטלית כשליח צבור לפי הגמרא (ראש השנה י"ז, ב'), דניאל (ז', ט') ראה את הקב"ה "לבושה כתלג חור" - כלומר לבוש בבגדים לבנים, בעוד שישעיהו (ס"ג, א') מתאר שראה אותו "חמוץ בגדים" - בבגדים מגאלים בדם, כסימן למלחמה הגדולה שתהיה בעתיד. וכן הלאה עוד המון דגמאות. למען האמת, הבורא מתגלה בכל פרטי בריאתו כפי שכתוב: "מלא כל הארץ כבודו" (ישעיהו ו', ג'). גם במנשים עצמו תהיה התבטאות של ההנהגה האלקית, שהרי תפקידו לאחד את בני האדם לאמונה בבורא והליכה במצוותיו. אבל זה לא אומר שהמנשים עצמו הוא אלקים שמתגלה בדמות כשר ודם, שהרי הוא איננו חמרי כפי שבעזרת ה' נזכיר בנושא הבא.

מסיונר: "התנ"ך מתאר את אלקים כיושב במרומים ויחד עם זאת במשכן. במקביל, הוא ממלא את הנביאים ברוחו. תוך כדי, כבודו ממלא את היקום כלו.

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

אתם רואים עד כמה מְרַכֵּב אֱלֹקִים בַּצּוּרוֹת וּבַמְקוֹמוֹת בָּהֶם הוּא מְתַגַּלֶּה? בִּישְׁעִיהוּ פָּרַק מ"ח (ט"ז) אֱלֹקִים אוֹמֵר: "וַעֲתָה אֲדַנְיָ אֱלֹהֵי"ם שְׁלַחְנִי וְרוּחוֹ" - אֱלֹקִים אוֹמֵר שְׁאֲדַנְיָ שְׁלַח אוֹתוֹ יַחַד עִם רוּחוֹ? בְּרֹאשִׁית פָּרַק א' (כ"ו) - "וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי"ם נַעֲשֵׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדֹמוֹתֵנוּ" - אֱלֹקִים מְדַבֵּר עַל עֲצָמוֹ בְּלִשׁוֹן רַבִּים?".

תְּשׁוּבָה: הַמִּשְׁפָּט "אֱלֹקִים אוֹמֵר שְׁאֲדַנְיָ שְׁלַח אוֹתוֹ יַחַד עִם רוּחוֹ" שְׁגוּי. לֹא אֱלֹקִים הוּא הַמְדַּבֵּר, אֲלָא הַנְּבִיא יִשְׁעִיהוּ בְּשֵׁם ה' מוֹדִיעַ שֶׁהוּא נִשְׁלַח עַל יְדֵי "אֲדַנְיָ יְהוָה" שֶׁהוּא כְּנוִי לְבוֹרָא הַנִּזְכָּר רַבּוֹת בְּנִבְיָאִים: "כֹּה אָמַר אֲדַנְיָ יְהוָה לֹא תָקוּם וְלֹא תִהְיֶה" (יִשְׁעִיהוּ ז', ז'), "כֹּה אָמַר אֲדַנְיָ יְהוָה הַנְּבִי עָלֶיךָ פְּרַעַה מֶלֶךְ מִצְרַיִם" (יחזקאל כ"ט, ג') וְעוֹד. הַ"רוּחַ" עָלֶיךָ יִשְׁעִיהוּ דִּבֶּר הַכּוֹנֵן לְרוּחַ הַנְּבוּאָה, כְּלוּמַר הַמִּסֵּר הָאֱלֹקִי שֶׁהוּא עוֹמֵד לְהַעֲבִיר. הַמְלָה רוּחַ פְּרוּשָׁה דְּבוּר, עַל שֵׁם הָאֲוִיר הַיּוֹצֵא מִהַפָּה, כְּפִי שֶׁנִּתֵּן לְרֹאוֹת בְּפֶסוּק אַחֵר שֶׁמְדַבֵּר עַל הַחַיּוּב לְשַׁמֵּר אֶת מִצְוֹת הַתּוֹרָה: "רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרִי אֲשֶׁר שִׁמְתִּי בְּפִיךָ" (יִשְׁעִיהוּ נ"ט, כ"א) - הַמְלָה רוּחַ מִקְבִּילָה לְדְבָרִי (דְּבוּרִים) בְּעוֹד שֶׁהַמְלָה עָלֶיךָ מִקְבִּילָה לְמַלְאָךְ "בְּפִיךָ", כְּלוּמַר בְּפֶה. הַמִּסְוִינֵר נִסָּה לְטַעַן "בֵּין הַשּׁוּרוֹת" שֶׁלְכַאֲוָרָה מְדַבֵּר עַל הוֹכָחָה לְחֻלְקֵי הַשְּׁלוֹשׁ (הָאֵב וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ) אֲלֵיהֶם הַתְּכַוֵּן הַנְּבִיא יִשְׁעִיהוּ, אֲלָא שֶׁכְּפִי שֶׁרְאִינוּ מִבְּחִינָה תַּחֲבִירִית, הַנְּבִיא סָף הִכָּל דִּבֶּר בְּשֵׁם ה', בְּדִיוֹק כְּמוֹ שֶׁמִּשָּׁה הַעֲבִיר אֶת הַמִּסֵּר הָאֱלֹקִי לָעָם יִשְׂרָאֵל: "אֱלֹהֵי" אֲבוֹתֵיכֶם שְׁלַחְנִי אֲלֵיכֶם" (שְׁמוֹת ג', י"ג) - הָאֵם מִיִּשְׁהוּ יַעֲלֶה עַל דַּעְתּוֹ שֶׁהַקִּבָּה טוֹעֵן שֶׁשְׁלַח אֶת עֲצָמוֹ? וְדַאי שְׁלֹא! אֲלָא מִשָּׁה פָּשׁוּט דִּבֶּר בְּשֵׁם הַבוֹרָא...

לְגַבִּי הַפֶּסוּק "וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי"ם נַעֲשֵׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדֹמוֹתֵנוּ" - יְדוּעַ שֶׁהַקִּבָּה בָּרָא אֶת הָעוֹלָם לְבִדּוֹ, כְּפִי שֶׁכְּתוּב בְּלִשׁוֹן יַחִיד: "וַיִּבְרָא אֱלֹהֵי"ם אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ" (בְּרֹאשִׁית א', כ"ז), "אֵתָהּ הוּא יְהוָה לְבִדְדָּהּ, אֵתָהּ עֲשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם, שָׁמַי הַשָּׁמַיִם וְכָל צָבָאָם, הָאָרֶץ וְכָל אֲשֶׁר עָלֶיךָ" (נְחֻמִּיָּה ט', ו'). אִם כֵּן, לְמִי אֱלֹקִים פָּנָה כְּאֲשֶׁר אָמַר "נַעֲשֵׂה"? לְכַחוֹת הַטֵּבַע, כְּפִי שֶׁנִּסְבֵּיר. הַשֵּׁם "אֵל" פְּרוּשׁוֹ כֹּחַ, כְּפִי שֶׁאָמַר לְבֵן הָאֲרָמִי לִיעֲקֹב וּמִשְׁפָּחָתוֹ: "יֵשׁ לֹאֵל יְדֵי לַעֲשׂוֹת עִמָּכֶם רָע" (בְּרֹאשִׁית ל"א, כ"ט) - יֵשׁ בְּכַחֵי לְהִזִּיק לָכֶם. אוֹ כְּפִי שֶׁבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִשָּׁה שָׂרוּ עַל נְפִילַת הָאוֹזִיבִים שְׁלֵהֶם: "אֵילִי מוֹאֵב יֹאחֲזֵמוֹ רָעַד" (שְׁמוֹת ט"ו, ט"ו) - שֶׁאֲפִלוּ הַחֲזָקִים בָּעָם הַמוֹאֲבִי הִתְמַלְאוּ פֶּחַד וְחִרְדָּה מִהַהֲשָׁגָהּ הָאֱלֹקִית שֶׁעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. הַשֵּׁם "אֱלֹהִים" מְצִין אֶת שְׁלִיטַת הַבוֹרָא בְּכַחוֹת הַטֵּבַע, וְזֹאת הַסִּבָּה שֶׁלְאֲרֹךְ כָּל בְּרִיאַת הָעוֹלָם (בְּפָרָה

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

א' מִזְכָּר אֶף וְרַק הַשֵּׁם אֱלֹהִים: "בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ ... וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהי אֹר ... וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאֹר יוֹם ... וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ וַיְכַן הַלָּאָה.

כְּאִשֶּׁר הִקְבִּה אָמַר "נַעֲשֶׂה אָדָם" בְּלִשׁוֹן רַבִּים, כְּנֻחָהּ הַיָּד הַטְּבֵעַ הַטְּמוּנִים בְּשֵׁם אֱלֹהִים - יִתְקַבְּצוּ לְבְרִיאָתוֹ שֶׁל גּוֹף הָאָדָם, וְעַל כֵּן כְּתוּב בְּסִפְּרֵי אֲבוֹת דְּרַבִּי נִתָּן (פֶּרֶק ל"א) שֶׁ"הָאָדָם הוּא עוֹלָם קָטָן, הָעוֹלָם הוּא אָדָם גָּדוֹל, וְמֵה שֵׁיִשׁ בָּזָה יֵשׁ בָּזָה". הָעוֹלָם נִבְרָא בְּאַרְבָּעָה כַּחוֹת כְּלָלִיִּים הַנִּקְרָאִים 'יסודות' כְּפִי שִׁכְתוּב בְּמִדְרַשׁ בְּמִדְבָּר רַבָּה (י"ד, פֶּסְקָה י"ב) וְכַנ"ל בְּסִפְּרֵי הַזֶּהר חֵלֶק ב' (כ"ג ב', ס"ב א', רנ"ד ב') וְחֵלֶק ג' (רכ"ה א'), וּבְנֵי הָאָדָם אֲשֶׁר מְגִדְרִים כ"עוֹלָם קָטָן" כּוֹלְלִים אֶת הַכַּחוֹת הַלָּלוּ בְּגוּפָם, כְּפִי שִׁכְתוּב בְּסוֹף פֶּרֶק א' בְּסִפְּרֵי הַתִּנְיָא שֶׁבִּיסוּד הָעֶפֶר טְמוּנִים הָעֲצָלוֹת וְהָעֲצָבוֹת, בִּיסוּד הָאִשׁ טְמוּנִים הַכֶּעַס וְהַגָּאוֹן, וְכֵן עַל זֶה הַדֶּרֶךְ.

הַמְסִיוֹנִים לֹא מְבִינִים שִׁכְחוּ הַפְּסוּק עֲצָמוֹ נִמְצְאָה הַסְתִּירָה לְאִמּוּנַת הַשְּׁלוֹשׁ, כְּפִי שֶׁאֲמָרוּ בְּגִמְרָא (סִנְהֶדְרִין ל"ח ב') "כָּל מְקוֹם שֶׁפָּקְדוּ הַמִּינִים - תִּשְׁוּבְתוֹ בְּצִדוֹ", וְהַכּוֹנֵנָה הִיא שֶׁכָּכָל פְּסוּק שֶׁהַנוֹצְרִים מוֹצְאִים בּוֹ אֶסְמִכְתָּא [הוֹכְחָה] לְאִמּוּנָתָם הַכּוֹזֶבֶת - נִתָּן לְמַצָּא אֶת הַהִפְרָכָה לְדַבְרִיהֶם. מִשְׁמַעוֹת הַפְּסוּק אֵינָה מוֹכִיחָה אֶת אִמּוּנַת הַשְּׁלוֹשׁ, אֲלָא שֶׁהִקְבִּה צָוָה עַל כַּחוֹת הַטְּבֵעַ לְהַתְגַּלֵּם בְּגוֹף הָאָדָם. וַיְכַר מְצָאנוּ בְּפִסּוּק י"א שֶׁהִקְבִּה מְצָוָה עַל דּוּמָם (הָאֲדָמָה) לְהִצְמִיחַ דָּשָׁא: "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תִּדְשָׁא הָאָרֶץ דָּשָׁא", כֵּן נִשְׁאֵין סָבָה לְהַתְפַּלֵּא מִהֲרַעִיּוֹן שֶׁהוּא צָוָה עַל כַּחוֹת הַטְּבֵעַ (דּוּמָמִים) לְהוֹוֹת אֶת תַּעֲרֻכַת גּוֹף הָאָדָם.

מְסִיוֹנִי: "אֲפָשֶׁר לְהַמְשִׁיךְ וּלְבָלוֹת שְׁעוֹת אֲרָכוֹת בְּצִטּוּטִים ... הַמְצַבִּיעִים עַל כֵּן שֶׁאֱלֹהִים אֶחָד מְגַלֵּה אֶת עֲצָמוֹ בְּשִׁלְשׁ הַיּוֹת שׁוֹנוֹת, אֲבָל כְּכֹר הַבְּנֵתָם אֶת הָרַעִיּוֹן. אֱלֹהִים שְׂאוֹהֵב אֶת הָאֲנוּשׁוֹת אוֹתָהּ בָּרָא - גִּלָּה אֶת עֲצָמוֹ אֵלֶיהָ בְּמִסְפָּר רַבָּדִים. דֶּרֶךְ אַחַת בָּהּ הַתְגַּלָּה אֱלֹקִים ... הִיא בְּדַמּוּתוֹ שֶׁל הַמְשִׁיחַ. הוּא לִקַּח עַל עֲצָמוֹ דְּמוּת בָּשָׂר וְהִפְגִּין אֶת אֲהֻבָּתוֹ אֵלֵינוּ בְּכָף שֶׁסָּבַל יַחַד אֶתָּנוּ וּלְמַעַנְנוּ. הִקְרִיב אֶת חַיּוֹ עַל הַצֶּלֶב עַל מִנַּת לִקְחַת אֶת הַחֲטָאִים שֶׁלָּנוּ עַל עֲצָמוֹ, כִּכָּה שֶׁלֹּא נַעֲבֹד אוֹתוֹ עוֹד מִחוּץ פֶּחַד שֶׁל כְּפִיָּה דְתִית, אֲלָא כִּי אֲנַחְנוּ אֲסִירֵי תוֹדָה עַל אֲהֻבָּתוֹ וְעַל מֵה שֶׁהוּא עָשָׂה עִבּוּרָנוּ".

וישליח את הערב

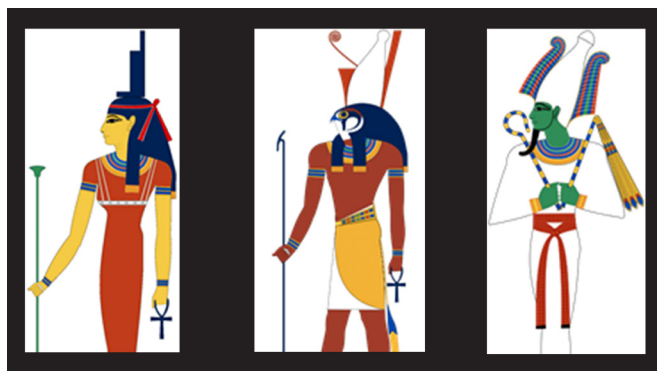
תשובה: נפרק את הטענה של המסיונר לחלקים: "אלקים אחד מגלה את עצמו בשלש הויות שונות" - אפלו שהקב"ה אכן מתגלה בבריאתו, הסברנו שלא יהיה נתן לטען שהקב"ה עצמו בעל דמות כלשהי, אלא בסף הכל מדבר באפן ההתגלות לנביא שנועד להעביר מסר כלשהו. כאשר המסר היה אופטימי, כך הדמות שהנביא היה רואה בנבואתו (וכו להפך). כרגע לא אתיחס לאמירה שאלקים "לקח על עצמו דמות בשר", אף אגיב על הרעיון הנ"ל בנושא הבא. "הקריב את חייו על הצלב" - בהסברים על זכריה י"ב ותהלים כ"ב, הבנו שבכלל לא כך היו הדברים. "על מנת לקחת את החטאים שלנו על עצמו" - אין בתנ"ך עדוד לקרבנות אדם או רמיזה לכך שהמשיח ימות עבורנו. מדבר באמונה אלילית, בה נהוג להקריב למען האליל את שיא החמירות (החיים עצמם).

"ככה שלא נעבד אותו עוד מתוך פחד של כפייה דתית" - מדבר בכשל לוגי מסוג 'פניה לרגש' בנסיון לסחוף את אלו שמשכנעים שהרבנים "כופים" את הדת על הצבור. ישו לא כל כך שונה, שהרי הוא בעצמו אמר שב לעדיו, אין לבני האדם חיי נצח: "אין איש בא אל האב [אלקים], אלא דרכי" (יוחנן י"ד, 6). ואפלו אם נטען שהיהודים המשיחיים מתנגדים לפשעי הנצרות שענתה, טבחה ושרפה יהודים במשך למעלה מאلف שנים, בואו נקרא צטוטים שאמרה פעם לורה מימון בקפורד, מראשי ההקלה המשיחית בערך: "אין הזמן מתאים לחגג את עצמאותה של ישראל, כי היא כבולה ומשעבדת לחטא", "כל הקדמה שנתן לראות - מבטלת על ידי העבדה כי היא [מדינת ישראל] זהמה כל מאגרי מים בארץ על ידי שפכים תעשייתיים, והיא זהמה את המדבר על ידי פזור פסלת גרעינית וביולוגית", "היא גרמה חלי לתושביה, יהודים ולא יהודים כאחד, על ידי סרטן ומחלות חשוכות מרפא אחרות", "מבחינה חברתית, ישראל [...] מכתמת על ידי התעללותה בנשים, בילדים ובקשישים. לשעבד נשים וילדים, ולמכר אותם לזנות כנגד רצונם הנו דבר שבשגרה", "אני מאמינה כי צריך להכריז על יום העצמאות כאל יום צום עבור המאמינים [בישו]". האמירות נלקחו מהמאמר Why this Israeli does not celebrate Israeli Independence Day. אני לא רואה סבה ליחס חשיבות לדבריו, שהרי הם סותרים.

וישליח את הערב

במקום לשמע דעות של רבנים אורתודוקסים, בואו נשמע מה מקורות אוניקטיביים חושבים על הנושא: "עקרונות השלוש אשרו, בָּרוּ וְנִסְחוּ על ידי הכנסייה במאה הרביעית והחמישית" (ויקיפדיה ערך "השלוש הקדוש"). במלים אחרות, עד כ-400 שנה לאחר מותו של ישו לא הייתה דעה מגבשת בנושא השלוש, כך שאי אפשר לטעון שזאת הייתה אמונתם של מחברי הברית החדשה. קיימת הסכמה כללית בקרב החוקרים שרעיון השלוש נלקח מדתות אליליות על מנת שהפצת האמונה בברית החדשה תהיה קלה יותר ותעניק לעובדי האלילים תחושה ביתית. הסופר האנגלי-נוצרי ארתור ויגאל כתב שרעיון השלוש הקדוש "צמח מקרקע פגאנית לחלוטין" ("The Paganism in Our Christianity"). כתוב באנציקלופדיית לארוס למיתולוגיה ש"משג השלוש היה מרכיב עקרי בפלחון הבבלי. שלוש

בבלי אחד היה מרכב מסיו, שמש, ואשתר (אל הירח, אל השמש ואלת הפריון והמלחמה). במצרים הקדומה האל לרב היה נשוי לאלה אשר ילדה לו בן, כך נוצר אל משלש או שלוש". המצרים

7

האמינו בשלוש המרכב מהאל אוזיריס, האלה איזיס ובנם הורוס:

בהינדואיזם מאמינים בשלוש הכולל את ברהמה, וישנו ו-שיוה. בסוריה היו מאמינים בשלוש המרכב מ-ירחכל (אל השמש), בעל שמין (האל הראשי) ואגלכול (אל הירח).

ישו בעצמו טען שקיים רק אל אחד: "אמר לו ישוע [...] אין טוב כי אם אחד והוא האלהים" (מרקוס י', 18). גם שאול התרסי הנקרא בלועזית 'פאולוס', סותר את אמונת השלוש באמירתו: "הרי לנו יש אלהים אחד, האב אשר הכל ממנו" (אל הקורנתיים ח', 6) והוסיף שהוא "המבקר, הרבון היחיד, מלך המלכים ואדון האדונים". באגרת אל הקורנתיים (פרק י"א), הוא שבח את האנשים שהצליח לשכנע להאמין בישו וכתב להם: "ורצוני שתהיו ידעים שראש כל איש - המקשיח,

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרְב

וְרֹאשׁ הָאִשָּׁה - הָאִישׁ, וְרֹאשׁ הַמְּשִׁיחַ הוּא הָאֱלֹהִים". אִם נִתְעַלַּם מִהֶעֱבְדָה שְׁלֹפִי
דְּבָרָיו, הַגְּבָרִים אֲמֹרִים לְשֹׁלֵט עַל הַנָּשִׁים (כְּפִי שֶׁהָרֹאשׁ שׁוֹלֵט בַּגּוֹף) - הָרִי לָנוּ הַוִּכָּחָה
לְכַף שֶׁהַבּוֹרָא הוּא "רֹאשׁ הַמְּשִׁיחַ", כְּלוּמָר נִמְצָא מַעְלָיו בְּדֶרֶגָה. מִדְּבַר בְּסִתְרָה
מְחֻלָּטֶת לְרַעִיוֹן הַשְּׁלוֹשׁ, לְפִי הָאֵב (הַקִּב"ה), הֵבֵן (יֵשׁוּ) וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שְׁוִים! אִם כֹּף:
אוּ שְׁדִבְרָיו שֶׁל פְּאוּלוֹס אֵינָם נִחְשָׁבִים בְּיַחַס לְשֹׁאֵר סִפְרֵי הַבְּרִית הַחֲדָשָׁה, אוּ
שֶׁקִּימַת סִתְרָה רְצִינִית בֵּין הַסִּפְרִים - מַה שְׁמוּכִיחַ שֶׁהִיא לֹא נִכְתְּבָה בְּהַשְׂרָאָה
אֱלֹקִית אֲלֹא בִידֵי אָנָשִׁים מְשַׁחֲתִים, שֶׁהָרִי לְפִי הַיְּהוּדִים הַמְּשִׁיחִיִּים כָּל הָאֲנוּשׁוֹת
מְשַׁחֲתֶת מֵאֵז חֹטָא עַץ הַדַּעַת.

אוּ כְּפִי שֶׁאָמַר יֵשׁוּ עֲצָמוֹ לְרַבָּנִים הָאוֹרְתוֹדוּקְסִים בְּיָמָיו בְּבִשּׁוּרָה עַל פִּי מַרְקוֹס (ג',
24-25) - "וְאִם נִחְלָקָה מַמְלָכָה עַל עֲצָמָה - לֹא תוּכַל לַעֲמֹד הַמַּמְלָכָה הַהִיא. וּבֵית
אִם נִחְלָק עַל עֲצָמוֹ - לֹא יוּכַל לַעֲמֹד הַבֵּית הַהוּא". וְאַכֵּן, הַשְּׁקָרִים הַמְּסִיוֹנִיִּים
שֶׁל כּוֹתְבֵי הַבְּרִית הַחֲדָשָׁה אֵינָם יְכוּלִים לְהַתְקִים שֶׁהָרִי הֵם סוֹתְרִים זֶה אֶת זֶה,
בְּדִיוֹק כְּפִי שֶׁנֶּשְׂאוֹל הַתַּרְסִי נִלְחַם בְּעֶקֶר נֶגֶד אָנָשִׁים שֶׁהֶאֱמִינוּ כְּמוֹהוּ בִישׁוֹ - אֲבָל
בְּדַרְכִּים שׁוֹנוֹת מְשֻׁלוֹ...

המשיח הוא אלקים?

מסיונר: "האם הנברית החדשה הופכת אדם לאלהים? ככה לפחות חושב הרב דניאל עשור, שכתב נגד הנברית החדשה: "התנ"ך שולל אליליות פגאניות הנעות סביב אליליות אנושיות, אדם אל". נכון, בעמים הפגאנים שבמזרח, גוראים מטפסים בדרגות עד שמגיעים לדרגה של "אל". זאת ללא ספק עבודת אלילים, אף האם זה מה שמלמדים ספרי התנ"ך והנברית החדשה? כמוכן שלא! אבל זה בהחלט מה שהרבנים רוצים שתחשבו. על פי התורה, אלקים הוא לא בן אנוש (במדבר כ"ג, י"ט) אלא שאלקים הוא רוח ... יכול לבחור לגלות את עצמו בכל צורה שיחפץ ... הנברית החדשה לא באה לחדש דבר, אלא בסף הכל לבאר את מה שהתנ"ך מציג כבר לכל ארכו: שאלקים התגלם אלינו בדמותו של המשיח".

תשובה: אף רב מעולם לא התימר לומר שלפי הנברית החדשה ישו הפך להיות אלקים, אלא שהאמירה לפיה בורא היקום נולד בדמות אנושית שגויה על פי התורה ומגדדת גם כן בעבודת אלילים, בדיוק כפי שכתוב בפסוק שהציגו על גבי הסרטון: "לא איש אל" (במדבר כ"ג, י"ט). בנוסף: בלתי אפשרי לטעון ש"דמותו החמרית" של הבורא מתה עבור חטאינו, שהרי הקב"ה בעצמו אמר דרו הנביא יחזקאל (כ"ח, ט) "האמר תאמר 'אלהים אני' לפני הרגך? ואתה אדם, ולא אל!". כלומר, הנביא הזהיר מראש שאם יבוא יום ומישהו יטען על עצמו שהוא אלקים ובכל זאת יהרג, זה יהיה סימן עבורנו שדבריו היו שקריים, ובסוף הכל מדבר באדם רגיל (כמו כלם) ולא בבורא העולם. מדבר בעבודת אלילים וזאת היתה כונת הרב דניאל עשור, כך שהוא לא טעה.

מסיונר: "הידעתם שעל פי ספר הזהר וספרות חז"ל, מטטרו"ן מתאר כ'שר העולם' וכ'כחו של אלקים' בעל מאפיניו של האל עצמו. הוא הישות הגבוהה ביותר בהיררכיה השממית. כמו האלקים עצמו, גם הוא יושב על כס הכבוד של אלקים, על ראשו - הכתר שבמלותיו נברא היקום, הוא לובש את אורו של אלקים והוא אפלו מכנה בשם "אלקים הקטן". פרופסור אידל, ראש הקתדרה למחשבה יהודית באוניברסיטה העברית, מסכם את טבעו של מטטרו"ן ואת התפקיד שלו

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

בתור: "חֲצִי אָדָם וְחֲצִי אֵל ... כְּמַתָּהוּ שֶׁל חֲטָאוֹ שֶׁל אָדָם [הָרָאוּשׁוֹן] וּכְמַגְשִׁים שֶׁל יַעֲוִדוֹ הַמְקוֹרִי". סֵפֶר הַזֹּהַר מְמַשֵּׁיף וּמַתְאָר אֶת אָפִיּוֹ וְטַבְעוֹ שֶׁל מְטֵטְרוֹן כְּלוּבֵשׁ דְּמוּתוֹ שֶׁל אֱלֹקִים, כְּמִיצַג הָאֱלֹקִים מוֹל בְּרִיאָתוֹ, כְּמִלְאָף הַבְּרִית, כְּכֹן הָאֱלֹקִים, כְּ'אֱלֹקִים הַקָּטָן', כְּבִכּוּרוֹ שֶׁל אֱלֹקִים, כְּמַתָּהוּ לְאֱלֹקִים ... כְּאַחֲרָאֵי עַל הַבְּרִיאָה כְּלָה וּבִתְאוּרִים נוספים. מַעֲנִיּוֹ שְׁמִי שִׁיקְרָא אֶת הַבְּרִית הַחֲדָשָׁה, יִגְלֶה שֶׁהִיא מְגִדִּירָה אֶת יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ בְּדִיוֹק בְּאוֹתוֹ דְּרָכִים! רַק שֶׁהַבְּרִית הַחֲדָשָׁה נִכְתְּבָה הִרְבֵּה לִפְנֵי סֵפֶר הַזֹּהַר וְשֶׁאֵר סִפְרוֹת חֲז"ל. חֲז"ל, שְׁאֲמַנָּם זֶהוּ כִּי אֱלֹקִים מְגִלָּה אֶת עֲצָמוֹ לְבְנֵי הָאָדָם, לֹא רָצוּ לְהַכִּיר בִּישׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ הָאֱלֹהִי, וְלָכֵן הִמְצִיאוּ לְעֲצָמָם תַּחֲלִיף לְדְמוּתוֹ: אֶת מְטֵטְרוֹן".

תְּשׁוּבָה: מְטֵטְרוֹן הוּא כְּנוֹי לְמִלְאָף, וּבִתּוֹר אֶחָד כָּזֶה הוּא כְּפוּף לְבוּרָא וְאִינוּ שׁוֹה עֶרֶף אֱלִיוֹ חֲלִילָה (לְהַבְדִּיל מִמָּה שֶׁהִמְסִיוֹנֵר מְנַסֶּה לְהַצִּיג). אֵף אֶחָד מֵעוֹלָם לֹא טָעַן עָלָיו שֶׁהוּא הַבוּרָא, כִּי שֶׁהַהֲשׁוּנָה לִישׁוֹ בְּכָלֹל לֹא נִכּוֹנָה. מָה לְבְנֵי הַכְּנוּיִים שֶׁהַצִּיג? הָאֲמִירָה שֶׁהִמְלָאָף מְטֵטְרוֹן נִחְשָׁב "כְּמִיצַג הָאֱלֹקִים מוֹל בְּרִיאָתוֹ" נִכּוֹנָה, מִפְּנֵי שֶׁלְכָל אִמָּה יֵשׁ מִלְאָף הָאֲחֲרָאֵי עָלֶיהָ, כְּפִי שְׁאֲמֵר 'הָאִישׁ לְבוּשׁ הַבָּדִים' (הִמְלָאָף גְּבִרְיָאֵל) לְנָבִיא דְּגִבְיָאֵל (י', כ') בְּזִמּוֹ שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל הִיָּה מְשַׁעֲבָד לְשִׁלְטוֹן הַפְּרָסִי: "וְעַתָּה אָשׁוּב לְהִלָּחֵם עִם שׁוֹר פְּרוֹס" שֶׁהוּא הִמְלָאָף הָאֲחֲרָאֵי עַל הַפְּרָסִים, וְשִׁמּוֹ לִפְנֵי הַגְּמָרָא הוּא דְּבִיאָ"ל (יוֹמָא ע"ז א'). דְּגָמָה נִוְסַפְתָּ הִיא הִמְלָאָף מִיכָאֵל שֶׁהוּא הַ"שׁוֹר" (הָאֲחֲרָאֵי) עַל עַם יִשְׂרָאֵל, כְּפִי שֶׁנִּקְרָא בְּפָסוּק כ"א: "מִיכָאֵל שְׂרָכֶם". כְּפִי שֶׁהֵם אֵינָם הַבוּרָא חֲלִילָה, כִּי הִמְלָאָף מְטֵטְרוֹן מִיצַג אֶת הַקֶּב"ה כְּלִפֵּי הַבְּרִיאָה.

לִפְנֵי הַיְּהוּדִים הַמְּשִׁיחִיִּים: הַבְּרִית הַחֲדָשָׁה טוֹעֵנָת שִׁישׁוֹ הוּא אֱלֹקִים בְּכַבּוּדוֹ וּבְעֲצָמוֹ שֶׁהִתְגַּלָּם בְּדְמוּת בָּשָׂר וָדָם כְּדִי לְחִיּוֹת בִּינִינוּ. כְּפִי שֶׁהִבְנַתָּם, אִינוּ קָשֶׁר לְכְּנוּיִים שֶׁחֲז"ל צִיְנוּ אוֹדוֹת הִמְלָאָף מְטֵטְרוֹן. וְאֲמַנָּם הַבְּרִית הַחֲדָשָׁה נִכְתְּבָה (כְּכִיכּוֹל) הִרְבֵּה לִפְנֵי סֵפֶר הַזֹּהַר, אֲבָל הַתַּנְ"ךְ נִכְתְּבָה לִפְנֵיהָ וְכוּ מִצַּג הָרַעִיוֹן שֶׁלְכָל עַם יֵשׁ מִלְאָף הַמְּמָנָה עָלָיו, כִּי שְׂאִי אֶפְשָׁר לְהַשְׁמִיץ אֶת חֲז"ל בְּטַעֲנָה שֶׁ"הִמְצִיאוּ" אֶת הָרַעִיוֹן.

מְסִיוֹנֵר: "בְּרָצוֹנֵנוּ לַעֲבֹר עַל כְּמָה דְּגִמָּאוֹת עַל מְנַת לְהוֹכִיחַ שְׁאֲלִקֵי הַתַּנְ"ךְ כֹּן מְגִלָּה אֶת עֲצָמוֹ בְּדְמוּת אָדָם וּבְדְמוּת הַמְּשִׁיחַ. נִתְחִיל עִם בְּרִאשִׁית פָּרָק ג': "וַיִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹל יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם מִתְּהִלָּה בְּגֹן לְרוּחַ הַיּוֹם, וַיִּתְחַבֵּא הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי אֲדָנָי

וישַׁלַח אֶת הָעֶרֶב

כִּי אָהִיָּה עֶמְקָךְ. גִּדְעוּ בְקֶשׁ אוֹת (סימון) לַהֲצִלָּהּ שְׁלוֹ, וְלֹא יִתְכַּן לוֹמַר שֶׁגִּדְעוּ דְּבַר יִשְׁרָאוֹת עִם אֱלֹקִים (למרות שהמלאך נקרא בשמו) שֶׁהָרִי בְּמַהֲלָךְ הֵנִס עֲצָמוֹ כְּתוּב: "וַיֹּאמֶר אֵלָיו מִלֵּאךְ הָאֱלֹהִים" (פסוק כ').

מִכָּאן רוֹאִים שֶׁהַמִּלָּאכִים עֲצָמָם גַּם כּוֹ נִקְרָאִים בְּשִׁמוֹתָיו שֶׁל הַבוֹרָא, כִּי שֶׁקְרִיאָתוֹ שֶׁל אֲבִרָהֶם לְדָמוֹת הָאִישׁ בְּשִׁמוֹ שֶׁל הַקֵּב"ה: אֵינָהּ מַעֲיָדָה שֶׁהוּא הַבוֹרָא. לְגַבִּי הַמְּקוֹר שֶׁצִּיּוֹ מִהַגְמָרָא, מְדַבֵּר עַל דָּף פ"ו וְלֹא ע"ו, אֲבָל אֵין בּוֹ הוֹכָחָה (וְגַם מִפְּרוֹשׁ שְׁטִינְזֵלֶץ) שֶׁהַקֵּב"ה הַתְּגָלָה בְּדָמוֹת כְּלִשְׁהִי אֵלָא סָךְ הַכֹּל שֶׁהוּא בָּא לְבַקֵּר אֶת אֲבִרָהֶם שֶׁהִיא סוֹבֵל מִכָּאֲבִי בְּרִית הַמִּלָּה. תִּתְּאָרוּ לָכֶם אֵיזָה עֲדוּד צָרִיךְ אָדָם זָקוֹ שֶׁמֶל אֶת עֲצָמוֹ, אֲבָל שׁוֹב: אֵין הוֹכָחָה שֶׁהַבוֹרָא הוֹפִיעַ בְּפָנָי אֲבִרָהֶם בְּדָמוֹת כְּלִשְׁהִי!

מְסִיוֹנֵר: "נִמְשִׁיךְ לִקְרָא. בְּפָסוֹק י"ג, אֱלֹקִים שְׁסוּעַד עִם אֲבִרָהֶם שׁוֹאֵל אוֹתוֹ שְׁאֵלָה: "וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל אֲבִרָהֶם: 'לָמָּה זֶה צָחָקָה שְׂרָה?' ". אֶת הַפָּסוֹקִים הַלֵּלוֹ אֵי אֶפְשָׁר לְהַבִּין בְּדֶרֶךְ אַחֶרֶת. אֶחָד מִן הַשְּׁלִשָּׁה [אֲנָשִׁים] מְזַהָה כְּאֱלֹקִים עֲצָמוֹ. הוּא מִבְּטִיחַ לְאֲבִרָהֶם לְשׁוֹב כְּעַבּוֹר שְׁנָה, לְאַחַר שֶׁלְשָׁרָה יוֹלֵד בּוֹ. שְׂרָה שׁוֹמַעַת וְצוֹחֶקֶת, וְאֱלֹקִים עוֹנָהּ לָהּ. אֵין כָּל דֶּרֶךְ אַחֶרֶת לְהַבִּין אֶת הַקָּטָע. אֲבִרָהֶם, שְׂרָה וְאֱלֹקִים לְקַחוּ חֵלֶק בְּסַעֲוָדָה וּבִשְׂיִחָה הַזֹּאת בְּצוּרָה פִּזִּיט. הַפֶּקֶד הַזֶּה מְדַהִים, הוּא מוֹכִיחַ מִפְּרָשׁוֹת שֶׁאֲבִרָהֶם וְשְׂרָה פָּגְשׁוּ אֶת אֱלֹקִים וְשׁוֹחֲחוּ אֹתוֹ פָּנִים אֶל פָּנִים. אֱלֹקִים הַתְּגָלָה אֵלֵיהֶם בְּדָמוֹת אָדָם, עִם רַגְלִים מְאֻבָּקוֹת [...] אֵין לָנוּ סֶפֶק שֶׁאֵם פָּסוֹקִים אֵלּוֹ הֵיוּ מוֹפִיעִים בְּבְרִית הַחֲדָשָׁה, וְלֹא בְּתַנְ"ךְ, הַרְבֵּנִים הֵיוּ לוֹעֲגִים לָנוּ וְטוֹעֲנִים כִּי הֵם "אֱלִילִיִּים". [...] אִזְּ אֵם אֱלֹקִים הַתְּגָלָה לְאֲבִרָהֶם בְּדָמוֹת בֶּשֶׁר וְדָם לְמִשְׁוֹר כְּמָה שְׁעוֹת, מָה מוֹנֵעַ בְּעֵדוֹ לְלַבֵּשׁ בֶּשֶׁר וְדָם בְּדָמוֹת הַמִּשְׁיִיחַ לְכַמָּה שָׁנִים?".

תְּשׁוּבָה: כָּל הַטַּעֲנָה לִוְקָה בְּכֶשֶׁל לִוְגִי מְסוּג 'הִנָּחָה כּוֹזֶבֶת', בּוֹ הִתְנַחָה [אֶחָד הָאֲנָשִׁים בְּסַפּוֹר הוּא אֱלֹקִים] עָלֶיהָ מְבַסֵּסֶת מִסְקָנָה [הוּא אֲכַל עִם אֲבִרָהֶם] הִיא שְׁגוּיָה. טַעֲנוֹ לִוְגִי תְּמִיד דּוֹרֵשׁ הִנָּחָה בְּסִיסָה שֶׁהִיא נִקְדָּת מוֹצֵא מִמֶּנָּה מִתְקַדָּמִים, וְאוֹתָהּ הִנָּחָה חִיבָת לְהִיּוֹת תְּקִפָּה. בְּטַעֲנָה הַקּוֹדֶמֶת סִתְּרָנוּ אֶת הִתְנַחָה לְפִיָּה אֶחָד מִשְׁלֶשֶׁת הָאֲנָשִׁים (שֶׁהוֹפִיעוּ בְּפָנָי אֲבִרָהֶם) הוּא הַבוֹרָא, כִּי שֶׁכָּל הַטַּעֲנָה נּוֹפֶלֶת מִרֹּאשׁ כְּמוֹ מְגִדֵּל קְלָפִים. הַרְבֵּנִים אֵינָם מְזַלְזִלִּים בְּפָסוֹקֵי הַתַּנְ"ךְ וּבִסְעוּדָתוֹ שֶׁל אֲבִרָהֶם

וישליח את הערב

חלילה, אבל כאשר מנסים להכניס לפסוקים משמעות אלילית - זה כבר קו אדם, והלעג שהם מפגינים כלפי הנושא הוא בדיוק הגבול שמציבים בין הקב"ה שנקרא "אל אחד" ובין עבודת אלילים שנקראת בספר שמות (ל"ד, י"ד) "אל אחר". ההבדל בין המלים הוא כל כך מינורי, עד כדי כך שמכרחים ללעג לרעיונות ה"ל" כדי להעיר אותם מהמחשבה שלנו. לא בגלל שאנחנו "מפחדים" מהאמת, אלא בגלל שהטענות הללו אינן אמת.

כלום לא מונע מהקב"ה ללבש דמות בשר, שהרי הוא אינסופי ויכול להגביל את עצמו, אלא שהוא מראש אמר בספר במדבר (כ"ג, י"ט) שלא יעשה כך. הסבה שאני יכול לתאר לעצמי, היא שאם אלקים אכן היה מתגלה לאנושות בדמות חמרית, כל אדם בהסתוריה עם כריזמה וכשורים רטוריים היה יכול לטעון על עצמו שהוא אלקים. בואו לא נשכח מה שאמר הקב"ה למשה רבנו: "כי לא יראני האדם וחי" (שמות ל"ג, כ'), ואם נצא מתוך נקדת הנחה שהקב"ה כביכול פו התגלה לאברהם בדמות, מה מונע ממנו להתגלות בפני משה רבנו כחבר או ידיד, שהרי משה היה בדרגת נבואה גבוהה יותר כפי שמבאר בספר במדבר (י"ב, ו-ח').

מסיונר: "על המנחם מ"לך המשיח" שמעתם פעם? נבואת "מ"לך המשיח" מגיעה מירמיהו פרק כ"ג (ה-ו) "הנה ימים באים נאם יהוה והקמתי לדוד צמח צדיק ומ"לך מ"לך ... בימיו תושע יהודה וישראל ישכון לבטח, וזה שמו אשר יקראו: יהוה צדקנו". 'צמח' הוא כנוי ידוע למשיח. ירמיהו מנבא כי אותו 'צמח' משושלת דוד יביא ישועה לישראל, ואין יקראו לו? "יהוה צדקנו". בתנ"ך, לאף אחד מלבד אלקים עצמו לא קוראים י-ה-ו-ה, אלא פה המשיח מקבל את השם "יהוה צדקנו". לעמת שמות כמו דניאל או אלינזב, פה מדבר על שמו המפורש של אלקים: י-ה-ו-ה."

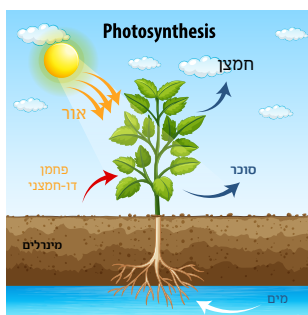
תשובה: כפי שכתב הוכחנו, האמירה ש"לאף אחד מלבד אלקים עצמו לא קוראים ה'" פשוט לא נכונה. לא רק שהמלאכים בספריהם של אברהם וגדעון נקראים בשם המפורש, אלא שפכה קרא אברהם להר המריה (בראשית כ"ב, י"ד), וזה גם השם שהעניק גדעון למזבח שבנה: "ויבן שם גדעון מזבח ליהוה ויקרא לו יהוה שלום" (שופטים ו', כ"ד) וכנ"ל לגבי משה רבנו, שלאחר שעם ישראל נצחו את עמלק, בנה מזבח כפי שכתוב (שמות י"ז, ט"ו) "ויבן משה מזבח ויקרא שמו

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

יהו"ה נסי'. כֹּךְ שֶׁאֶפְלוּ חֶפְצִים דּוֹמָמִים נִקְרְאוּ בְּשֵׁמוֹ הַמְּפֹרָשׁ שֶׁל הַקב"ה!

מְסִיוֹנֵר: "כִּדִּי שֶׁלֹא תִאֲשִׁימוּ אוֹתָנוּ בְּ"פְרוּשׁ מְסִיוֹנֵר נּוֹצְרִי", בּוֹאוּ וְנִרְאֶה כִּיצַד חַי"ל פָּרְשׁוּ אֶת הַקֹּטֶעַ. בְּמַדְרֵשׁ מִשְׁלֵי פָרָשָׁה י"ט נִכְתָּב: "נִמְנִים [נִסְפָּרִים] מִפִּי רַב הוֹנֵא שִׁבְעָה שְׁמוֹת לַמָּשִׁיחַ: יְנוּן, יְהוֹ"ה צִדְקָנוּ, צֶמַח, מְנַחֵם, דָּוִד, שִׁילָה וְאַלְיָהוּ" וּבְמַדְרֵשׁ אֵיכָה א' כָּתוּב עַל הַקֹּטֶעַ: "מָה שֵׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ? רַבִּי אָבָא בַר כְּהֵנָא אָמַר: יְהוֹ"ה שֵׁמוֹ, שְׁנַאָמֵר (יִרְמְיָהוּ כ"ג, ו') 'זֶה שֵׁמוֹ אֲשֶׁר יִקְרָאוּ: יְהוֹ"ה צִדְקָנוּ' ". עַל פִּי רַבִּי יוֹחָנָן, הַמָּשִׁיחַ נִקְרָא בְּשֵׁמוֹ שֶׁל אֱלֹקִים: "אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: ג' [שְׁלֹשָׁה] נִקְרְאוּ עַל שֵׁמוֹ שֶׁל הַקב"ה וְאֵלוּ הֵם: צִדִּיקִים וּמָשִׁיחַ וִירוּשָׁלַיִם ... מָשִׁיחַ, דְּכָתִיב [שְׁכָתוּב]: 'זֶה שֵׁמוֹ אֲשֶׁר יִקְרָאוּ: יְהוֹ"ה צִדְקָנוּ' " (בָּבָא בִּתְרָא ע"ה ב')."

תְּשׁוּבָה: אִם הוּא מִתְעַקֵּשׁ לְפָרֵשׁ אֶת הַמַּלְיָם "ה' צִדְקָנוּ" פְּשׁוּטָן כְּמִשְׁמָעוֹ, כְּאֵלּוּ זֶה הוֹכָחָה לְכֹךְ שֶׁהַמָּשִׁיחַ הוּא אֱלֹקִים בְּדַמוּת אָדָם, הוּא מְכַרְח לְהִיּוֹת עֶקְבִי וְלַהֲגִיד שְׁגָם הַכְּנוּי "צֶמַח" פְּשׁוּטוֹ כְּמִשְׁמָעוֹ, שֶׁהָרִי שְׁנֵי הַכְּנוּיִם (צֶמַח וְה' צִדְקָנוּ) מוֹפְיעִים בְּאוֹתוֹ קוֹטֵעַ בְּגִמְרָא מְפִנּוּ הוּא מִצְטַט, וְכַפִּי שֶׁחַי"ל לֹא חָשְׁבוּ שֶׁהַמָּשִׁיחַ עוֹשֶׂה 'פּוֹטוֹסִינְתֶּזָה' [הַמְרַת אֲנִרגִית אֹר לְאֲנִרגִיהַ כִּימִית, בְּאִמְצָעוֹתָהּ צִמְחִים 'נוֹשְׁמִים'

8

וּמִתְקִימִים]: כֹּךְ יִהְיֶה אֲבִסוּרָד לַחֲשֹׁב שֶׁחַי"ל הָאֱמִינוּ שֶׁהַמָּשִׁיחַ הוּא אֱלֹקִים... אִם מְנַסִּים לְשַׁלֵּב בֵּין אֱמוּנָתוֹ שֶׁל הַמְסִיוֹנֵר וּפְרִשְׁנוּתָם שֶׁל חַי"ל, מִתְקַבֵּלֶת תְּמוּנָה שְׁגָם הַצִּדִּיקִים וְגַם יְרוּשָׁלַיִם הֵם אֱלֹקִים בְּדַמוּת אָדָם! וְאַנִּי לֹא אוֹמֵר אֶת זֶה מִתּוֹךְ זְלִזּוּל, אֲלֵא שֶׁכָּל הַטַּעֲנָה שֶׁלוֹ נִשְׁעָנֶת עַל כֹּךְ שֶׁהַמָּשִׁיחַ נִקְרָא בְּשֵׁמוֹ שֶׁל הַקב"ה, וְלָכֵן מְכַרְח שֶׁאֶפְלוּ לְפִי חַי"ל הוּא אֱלֹקִים. אֲבָל זֶה פְּשׁוּט לֹא נִכּוֹן.

מְסִיוֹנֵר: "הַנְּבִיא מִיכָה אֲשֶׁר מְנַבֵּא כִּי הַמָּשִׁיחַ שִׁיּוּלָד בְּבֵית לָחֵם, מוֹצְאוֹתָיו בְּעֵצֶם 'מִקְדָּם' - מְנַצַּח נְצָחִים: "וְאַתָּה בֵּית לָחֵם אֶפְרָתָה צְעִיר לְהִיּוֹת בְּאֶלְפֵי יְהוּדָה, מִקָּרָה לִי יֵצֵא לְהִיּוֹת מוֹשֵׁל בְּיִשְׂרָאֵל, וּמוֹצְאוֹתָיו מִקְדָּם מִימֵי עוֹלָם" (מִיכָה ה', א'). רַבִּי דָּוִד קִמְחִי מְפָרֵשׁ אֶת הַקֹּטֶעַ: "וּמוֹצְאוֹתָיו מִקְדָּם מִימֵי עוֹלָם - כִּי מוֹצְאוֹת הַמָּשִׁיחַ בְּזִמְנֵנו יֵאמְרוּ כִּי מִקְדָּם, וְזֶהוּ אֵל שֶׁהוּא מִימֵי קֶדֶם, מִימֵי עוֹלָם". כְּלוּמֹר: הַמָּשִׁיחַ הִיָּה קִים מֵאֵז וּמֵעוֹלָם, הוּא נְצָחִי - אֱלֹקִים!".

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

תשובה: מדבר בהוצאה מחלטת של הפרוש מהקשרו. המסיונר נסה להוכיח שהמשיח (שלטענתו הוא ישו) נולד בבית לחם לפי נבואתו של מיכה, אבל הציג את פרוש הרד"ק שסותר את טענתו לחלוטין. בואו נשים בצד את העבדה שלמרות שעל גבי הסרטון הציג רב הפרוש, המסיונר עדין קטע אותו בקריאה. הפרוש המלא שמדבר על המשיח הוא: "מזרע דוד שהיה מבית לחם יהיה, וזהו שאמר 'ומוצאתיו מקדם מימי עולם', כי מוצאות המשיח בזמנו יאמרו 'כי מקדם' - מזמן רב היו, מבית לחם - זהו דוד, כי יש זמן רב בין דוד ובין מלך המשיח וזהו אל שהוא מימי קדם מימי עולם". לא הכונה שהמשיח יהיה נצחי או יולד בבית לחם, אלא בעל שושלת ארכה שהתחילה בדוד המלך שנולד בבית לחם.

מסיונר נתן דגמה מספר דניאל: "[...] שם אלקים יורד עם ענני השמים ומתגלה בפנינו כבן אנוש, אליו מקריבים ומשתחוים הגוים: רואה הייתי בחזיונות הלילה, והנה עם ענני השמים כבן אדם בא היה ועד עתיד הימים הגיע, ולפניו הקריבוהו [...] (פרק ז', פסוקים י"ג-י"ד).

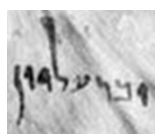
תשובה: לגבי הדגמה מספר דניאל: 'עתיק הימים' הוא כנוי לקב"ה ו'בן אדם' המופיע כאן הכונה למשיח (לפי פרוש רש"י), להבדיל כמו שהמסיונר טען. אבל חוץ מהמידע הזה, אין הוכחה לטענה שהקטע מדבר על כן שהמשיח נצחי או שהוא אלקים... ככל הנראה הכונה שהמשיח יקבל מהקב"ה את היכלת לשלט על בני האדם, כפי שכתוב בספר במדבר (כ"ד, י"ז) "וקרר כל בני נשת", ואנקלוס, שהיה גר אדומי, תרגם את המלים: "וישלט בכל בני אנשא", כלומר שהוא יזכה להכניע את אמות העולם (שנרמזו על ידי החיות בדניאל פרק ז') וישלט על האנושות.

מסיונר: "את הדבר המעניין ביותר בנוגע לקטע הזה, נתן ללמד מכתבים עתיקים. מגלת 246Q4 שנמצאה ביחד עם שאר מגלות קומראן שבים המלח, מתארכת למאה השלישית לפנה"ס, הרבה לפני ישוע והברית החדשה. בה מתארת הצפייה של היהודים באותה התקופה למשיח. הללו פרשו את הנבואה הזאת של דניאל בפרק ז' על כן שהמשיח צפוי להיות "בן האלקים". זאת אומרת שכבר היהדות הקדומה ראתה במשיח כאלקים! ואותם, אי אפשר להאשים בתור 'מסיונרים' נוצרים".

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרְב

תשובה: במגלה הנ"ל מים המלח נתן למצא את הכנזים "ברא די אל" (כלומר בן האלקים) ו"בר עליון" (כלומר בן העליון) כלפי המשיח, אבל המגלה אינה מחזקת את הטענה אלא בסך הכל חוזרת על דברים ידועים כמו שהמשיח נקרא בספר תהלים (ב', ז') בכנזי בן האלקים: "יהוה אמר אלי: בני אתה", אלא שגם בני ישראל נקראו בניו של אלקים כפי שהקב"ה הודיע לפרעה באמצעות משה (שמות ד', כ"ב) "בני בכרי ישראל". כמו כן, בספר תהלים (פ"ב, ו') הם נקראים בני עליון: "אמרתי אלהים אתם ובני עליון כלכם". איו במגלה עדות שהיהדות הקדומה החשיבה את המשיח לבן האלקים, אלא רק כבדה אותו.

צלום של כנזי המשיח במגלה:

ו"בר עליון"

10

"ברא די אל"

9

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרְב

הַמְּשִׁיחַ מִתּוֹ כִּדִּי לְכַפֵּר עֲלֵינוּ?

אֲסַכֶּם אֶת הַטְּעָנוֹת שֶׁלָּהֶם בְּקִצָּצָהּ, מִפְּאֵת הָאֲרִיכוֹת, לִפְנֵי שְׂאֲכָתֵב עֲלֵיהֶן תְּגוּבָה מְסֻדָּרָה.

– דָּקָה 3:36 –

”בֶּן בְּכוֹר בָּעֵת הַקְּדוּמָה הָיָה סֵמֶל הַמְּשִׁפָּחָה. הוּא יוֹרֵשׁ הָעֶצֶר וְעֵתִיד כְּבוֹד הַמְּשִׁפָּחָה מִנַּח עַל כְּתָפָיו [...] אֱלֹקִים דּוֹרֵשׁ מֵאֲבָרָהֶם לְהַקְרִיב אֶת בְּנוֹ: ”קַח נָא אֶת בְּנוֹ אֶת יְחִידָךְ אֲשֶׁר אָהַבְתָּ” (פְּסוּקָה ג’).“

”אֲבָרָהֶם כִּנְרָאָה לֹא לְגַמְרֵי הַבֵּן מָה וְלִמָּה, אֲבָל הוּא כֵּן בְּטַח בְּאֵלִקִּים וְלֹכֵן בְּחַר לְצִיַּת בְּאֻמוֹנָה. הוּא עֹמֵד לְלַמֵּד וּלְלַמֵּד אוֹתָנוּ מִשֶּׁהוּ חָדָשׁ [...]“.

”לְבַקֵּשׁ מֵאֵב לְהַקְרִיב אֶת הַבֵּן שָׁלוּ? זֶה הָיָה הַמִּבְחָן הָאוֹלִטִימְפִיכִי. [...] בְּרוּר מִכָּה, זֶה שְׂאֲבָרָהֶם גַּם מִבֵּין עֲקָרוֹן חֲשׁוֹב: כָּל הַבְּרִיאָה, כּוֹלֵל הַבֵּן שָׁלוּ יִצְחָק, שְׂיִכָּת לְבוּרָא שֶׁבָרָא אוֹתָהּ – אֱלֹקִים. לְבוּרָא יֵשׁ אֶת הַזְכוּת לְדָרֵשׁ אֶת שָׁלוּ בְּחִזָּזָה מִתִּי שֶׁהוּא רַק רוּצָה. שְׁנִית, אֲבָרָהֶם יָדַע שֶׁכִּכְנִי אָדָם אֲנַחְנוּ בְּחוּב אֲדִיר אֶל אֱלֹקִים מֵאַחַר וְאַנְחָנוּ פּוֹגְעִים בְּזוּלָתוֹ, וּבְכָךְ חוֹטְאִים לְאֱלֹקִים“.

”אִם בְּמִצִּיאוֹת כֵּה אָנוּ חַיִּים, כְּשֶׁאַנְחָנוּ עוֹבְרִים עַל חֻקִּים עֲלֵינוּ לְהַשְׁפֵּט וּלְשַׁלֵּם קֶנֶס, כֵּךְ גַּם בְּמִצִּיאוֹת הַרוּחָנִית. לָכֵן, בְּגִלְל חֲטָאֵינוּ אֲנַחְנוּ בְּחוּב מוֹל אֱלֹקִים. אֲבָל רָגַע, אֱלֹקִים לֹא יִכּוֹל פְּשׁוּט לְשַׁכַּח וְלִסְלַח עַל כָּל חֲטָאֵינוּ? מִמֶּשׁ לֹא. זֶה יִהְיֶה חֶסֶר צֶדֶק. בְּנִיח שְׁמִישָׁהוּ גִנֵּב מִמָּה, אִיךְ הָיִית מְרַגֵּשׁ אִם כְּבוֹד הַשׁוֹפֵט הָיָה אוֹמֵר לְגִנֵּב: ”הִתְחַרְטֵת, זֶה מִסְפִּיק טוֹב בְּשִׁבְלִי, אֲזַ עֲזֹב עֲנִשׁ – שׁוּם דָּבָר לֹא קָרָה, הַכֵּל בְּסִדֵּר. נִשְׁכַּח וְנִסְלַח“? כְּמוֹכֵן שֶׁהָיִית מְרַגֵּשׁ כִּי נַעֲשֶׂה לָהּ מִשְׁפָּט מַעֲוָת וְכִי הִצַּדֵּק מִמֶּשׁ לֹא יִצָּא לְאוּר [...] אוֹתוֹ הַדָּבָר גַּם בְּעוֹלָם הַרוּחָנִי: הַחֲטָאִים שֶׁלָּנוּ מְקַלְקְלִים אֶת מַעֲרַכַת הַיְּחִסִּים שֶׁלָּנוּ לֹא רַק עִם חֲבֵרִים אֲלָא גַּם עִם אֱלֹקִים, וְעַל חֲטָאִים – מִישָׁהוּ חִיב לְשַׁלֵּם, כִּי כְמוֹ בְּמִצִּיאוֹת כֵּה אָנוּ חַיִּים, אִם הַגִּנֵּב לֹא יִשְׁלַם אֲזַ הַחֲכָרָה תִּשְׁלַם [...] כִּכֵּה גַם בְּעוֹלָם הַרוּחָנִי: לְחֲטָאִים שֶׁלָּנוּ יֵשׁ מַחִיר, מַחִיר שְׁמִישָׁהוּ חִיב לְשַׁלֵּם“.

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרְב

תשובה: לגבי השאלה אם אלקים יכול פשוט לסלח על החטאים שלנו בלי ששלמנו עליהם (אלא רק התחרטנו), התשובה היא כן, כפי שהוא בעצמו אומר: "החפץ אַחפץ מות רשע נאם אֲדָנִי יְהוָה? הֲלוֹא בְּשׁוּבוֹ מִדְרָכָיו וְחִיָּה!" (יחזקאל י"ח, כ"ג). כלומר: הקב"ה אינו אל נקמן שֶׁמַּחֲפֵּשׁ "לסגר חשבונות" עם אנשים חלילה, אלא שִׁיתַּחַרְטּוּ עַל מַעֲשֵׂיהֶם וַיִּשְׁתַּדְּלוּ שֶׁלֹּא לַחֲזֹר עֲלֵיהֶם, וּבִדְרֹךְ הַזֶּה יִצִּילוּ אֶת עַצְמָם מִמַּחֲוִיר הַחַטָּאִים. הַאֲמִירָה שָׁאֵם הַקַּב"ה פְּשׁוּט יִסְלַח לָנוּ מִבְּלִי שֶׁנִּשְׁלַם אֶת הַמַּחֲוִיר זֶה מְגִדָּר כִּ"חֶסֶד צֶדֶק", אִינָה נִכְוָנָה. הִרִי הַקַּב"ה הַעִיד עַל עַצְמוֹ שֶׁהוּא יוֹתֵר לְאֲנָשִׁים עַל הַחַטָּאִים בְּמִדָּה וְהֵם יִתְחַרְטּוּ כְּרָאוּי, כְּפִי שֶׁאָמַר מִפִּי הַנְּבִיא יִחְזָקָאל (י"ח, ל"ב) "כִּי לֹא אֶחֱפֵץ בְּמוֹת הַמֵּת ... וְהַשִּׁיבֹו וְחִיֹּו". הַכְּוָנָה שֶׁעַל יְדֵי וְדוּי מַעֲמֵק הַלֵּב, חַטָּאֵי הָאָדָם מִתְכַּפְּרִים. אִם כֵּן, מִי אֲנַחְנוּ שֶׁנָּשִׂים אֶת הַבְּחִירוֹת הָאֱלֹקִיּוֹת עַל מַאֲזָנִים? נִכְוָנוֹת הַצֶּדֶק אִינָה תְּלוּיָה בְּרַגְשׁוֹת שֶׁלָּנוּ, שֶׁהִרִי פּוֹשֵׁעַ לְרֹב מְרִיגֵשׁ שֶׁהַצֶּדֶק אִתּוֹ. בְּדִיקַת הַצֶּדֶק נַעֲשִׂית עַל יְדֵי חֻקִּים שֶׁהִגְדִּירוּ מֶרֶאשׁ, וּלְפִיָּהֶם הַשׁוֹפְטִים בּוֹחֲנִים אִם הַמַּעֲשֵׂה צוּדֵק אוֹ לֹא.

וּבִקְשׁוֹר לְטַעֲנָה שָׁאֵם גִּנָּב לֹא יִשְׁלַם עַל מַעֲשָׂיו, הוּא פְּשׁוּט יִמְשִׁיךְ לִגְנֹב שֶׁהִרִי לֹא בְּאֻמַּת לָמַד אֶת הַלֵּקַח: הָעֲנִין תִּקְוָה לִגְבִּי שׁוֹפְטִים אֲנוֹשִׁיִּים שֶׁהִרְגֵּשׁ עָלׁוּל לְהַטּוֹת אֶת יָלָלַת הַשְּׁפִיטָה שֶׁלָּהֶם, אֲבָל בְּנִגּוּד אֲלֵיהֶם הַקַּב"ה יוֹדֵעַ אֶת הַכְּוָנוֹת שֶׁלָּנוּ, כְּפִי שֶׁכָּתוּב בְּסִפְרֵים שְׁמוֹאֵל א' (ט"ז, ז') וַיִּרְמִיָּהוּ (י"ז, י'). וּבְמִדָּה וְאָדָם הִתְחַרְט עַל מַעֲשָׂיו כְּרָאוּי, הוּא שֶׁלֵּם חֶלֶק מִמַּחֲוִיר הַחַטָּא בְּכָף שֶׁנִּשְׁפֹּט אֶת עַצְמוֹ וְכַעַת לְהַבִּיא יִזְהַר יוֹתֵר מִהַעֲבָרָה, וְגִדֹּל הַזְּהִירוֹת תְּלוּי בְּרַמַּת הַהִתְחַרְטוֹת שֶׁל הָאָדָם. כְּמוֹכֵן שָׁאֵם אָדָם רַק מַצְטָעֵר כָּלִפִּי חוּץ, הַקַּב"ה לֹא מִתְיַחַס לְכָף וְעַל הָאָדָם יִהְיֶה מוּטָל לְשִׁלֵּם אֶת מְלֶא חֲמַרְת הַחַטָּאִים, אֲבָל בְּמִדָּה וְאָדָם בְּאֻמַּת הַצִּטָּעֵר - הַקַּב"ה אִינוֹ אֲכַזְרִי חֲלִילָה, אֲלֵא פּוֹעֵל עִם בְּנֵי הָאָדָם בְּהִתְאָם לַמַּעֲשִׂים שֶׁלָּהֶם.

כַּעַת אֶכְתֹּב אֶת טַעֲנַת הַמַּסִּיוֹנִרִית, אֲסַמֵּן אֶת הַטַּעֲנוֹת וְאֶגִּיב עֲלֵיהֶן בְּתוֹכָהּ.

"אִם עַד כֹּה הַקְּרִבְתָּ קֶרְבֶּן סִמְלָה אֶת הַדְּרֹךְ שֶׁל הָאֲנוּשׁוֹת לְהַפִּיר תּוֹדָה לְאֱלֹקִים, קָצַת כְּמוֹ לַתֵּת לְמִישָׁהוּ מִתְּנָה, וְלָכֵן קִוִּי, הִבֵּל וְנַח הָעָלׁוּ קֶרְבֶּן לְאֱלֹקִים - כַּעַת, אֲבָרָהֶם גַּם לָמַד כִּי הַקֶּרְבֶּן מִהוּוֹ חֲלוּפָה: מוֹתָה שֶׁל חַיָּה תְּמִימָה בְּמָקוֹם מוֹתוֹ שֶׁל

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

בְּנוֹ יִצְחָק, 'עֲקָרוֹן הַחֲלוּפָה'. לְאֱלֹקִים אֲנִי, זֶה גַם עָלָה בְּמִשְׁהוֹ: בְּחֵלֶק מִבְּרִיאָתוֹ (*).
אָבֵל שְׁמֹתָם לִב? אִם בְּתוֹרָה מִשֶּׁה מְצִוָּה עַל שֶׁה תָּמִים בֶּן שָׁנָה (שְׁמוֹת י"ב, ה') -
אֲבָרָהֶם קָבֵל רַק אֵיל זָקוֹ. אֲזַי אֵיפֹה הִשָּׁה הַמְּכַפֵּר? אֵלָיו, עוֹד נִחְזָר בְּהַמְשָׁךְ (*).

תְּשׁוּבָה: לְאֱלֹקִים הַבְּרִיאָה לֹא "עוֹלָה" כְּלוּם, מִפְּנֵי שֶׁהוּא אֵינְסוּפִי וְלֹא שִׁיף לְהַגִּיד
שֶׁהַבְּרִיאָה מְעַנִּיקָה לוֹ יְתֻרֹנוֹת אוֹ חֲסֻרוֹנוֹת. אֲנַחְנוּ כְּבִנֵי אָדָם צְרִיכִים מְאֻכְלִים,
מְשֻׁקָּאוֹת, כֶּסֶף וְכֻדּוּמָה עַל מִנְתָּ לְהִתְקִים, וְכָל שִׁיחֹסֵר לָנוּ כָּכָה יִהְיֶה יוֹתֵר כּוֹאֵב.
אָבֵל עַל הַקֵּב"ה דְּבָרִים חוֹמְרִים לֹא מְשַׁפִּיעִים, שֶׁהָרִי כָּל הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב שֶׁבְּעוֹלָם
נִמְצָאִים בְּרִשּׁוֹתוֹ (חֲגִי ב', ח'), כִּי שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהַשְׁווֹת אֶת הַבוֹרָא לְבִנֵי אָדָם וְלוֹמַר
שֶׁהוּא "הַצֵּטֶעֶר" עַל כִּי שְׂאֲבָרָהֶם הַקָּרִיב אֵיל.

הַמְסִיוֹנִיּוּת נִסְתָּה לְטַעַן בְּשׁוֹרָה הָאֲחֻרֹנָה שֶׁהָאֵיל לְכַאוֹרָה לֹא כָּפַר בְּאִפּוֹ מְחֻלָּט
עָבוֹר יִצְחָק, וְאֲבָרָהֶם הָיָה מְכָרָח שִׁיגִיעַ "שֶׁה מְכַפֵּר" כְּלִשְׁהוֹ עַל מִנְתָּ לְתַפֵּס אֶת
מְקוֹם בְּנוֹ. אָבֵל הָאֲמִירָה הַזֹּאת אֵינָה נִכּוֹנָה, שֶׁהָרִי בְּטַעְנָה לְפָנֶיהָ מְסִיוֹנִי צִטָּט
שֶׁכְּתוּב בְּתוֹרָה שָׁחַר עַל גִּבִּי לָבֵן שֶׁהָאֵיל הַקָּרֵב "תַּחַת בְּנוֹ" - כְּלוֹמַר בְּמְקוֹם חֲיִיו
שֶׁל יִצְחָק. כִּי שֶׁלֹא נִדְרָשׁ שׁוּם "שֶׁה מְכַפֵּר" שִׁיבּוֹא בְּמְקוֹם יִצְחָק. וְחוּץ מִזֶּה, מָה
כָּבֵר יִצְחָק עָשָׂה שֶׁהוּא צָרִיף כְּפָרָה? וְאִם אוֹתוֹ חֲטָא (בְּהִנָּחָה שֶׁהָיָה) הוּא כָּל כִּי גָדוֹל
עַד שִׁיִּצְחָק כְּמַעֲט נִשְׁחַט, אֵיךְ הַתּוֹרָה לֹא כּוֹתֶבֶת עַל מָה הוּא נִדְרָשׁ לְכַפֵּר? הָרִי
הַתּוֹרָה יִדְעָה לְהַזְכִּיר חֲטָאִים שֶׁל אֲחֵרִים כְּמוֹ מְכִירַת יוֹסֵף וְכו', וּפְתָאוֹם כְּאֶשֶׁר
מְדַבֵּר בַּעֲקֻדַּת יִצְחָק הִיא שׁוֹתֶקֶת?! אִם כִּי, מְכָרָח שִׁיִּצְחָק לֹא בְּאֵמֶת הָיָה צָרִיף
לְכַפֵּר עַל עֲצָמוֹ בְּדָרְךָ כְּלִשְׁהוֹ, אַחֲרֵת כְּבֵר הַתּוֹרָה הִיתָה מְסִבִּירָה וּמְפָרֶטֶת.

- 11:21 -

מְסִיוֹנִי: "אֱלֹקִים חוֹשֵׁף בְּפָנֵינוּ מִפְּגֵשׁ בֵּין שְׁנֵי עוֹלָמוֹת שׁוֹנִים: הָעוֹלָם הַפִּיזִי
וְהָעוֹלָם הָרוּחָנִי. מִבְּחִינָה פִיזִית, אֱלֹקִים הוֹלֵךְ לְגָאֵל וְלוֹהוֹשִׁיעַ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
מִעֲבָדוֹת פִּיזִית בְּמִצְרַיִם. אָבֵל גְּאֻלָּה פִיזִית לֹא מְסַפִּיקָה. לְפָנֵינוּ כּוֹ צָרִיף גְּאֻלָּה
רוּחָנִית, אָבֵל אֵיךְ אֱלֹקִים מִתְכַּוֵּן לְהַפְרִיד וּלְבָרֵר אֶת אֵלוֹ שֶׁבְּאֵמֶת מְאֻמִּינִים? כָּאוֹ
אֲנַחְנוּ מְקַבְּלִים הַצָּצָה גּוֹרְלִית אֶל תּוֹף הָעוֹלָם הָרוּחָנִי. מִבְּחִינָה רוּחָנִית, אֱלֹקִים
גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ אֶת הַמְאֻמִּינִים בּוֹ בַּעֲזָרַת דָּמוֹ הַמְּכַפֵּר שֶׁל הִשָּׁה הַתָּמִים. אִם לֹא
הִיתָה לָּהּ הָאֲמוּנָה בְּאֱלֹקִים שֶׁמִּתּוֹכָה פְּעֻלָּתָ וּמְרַחֶת אֶת דָּמוֹ שֶׁל הִשָּׁה בְּבִיתָהּ,
אֲזַי זֶה מִשֶּׁשׁ לֹא הָיָה מְשֻׁנָּה אִם אֵתָה מֵעַם יִשְׂרָאֵל אוֹ לֹא. הֵבֵן הַבְּכוֹר שֶׁלָּהּ הָיָה

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

נִהְיָה. מֵהֵצֵד הַשָּׁנִי, אִם הָיִיתָ גּוֹי מִצְרִי וְכֵן הָאֲמִנָּה בְּאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וּבַחֲרָתָ לְהִגֹּן עַל מִשְׁפַּחְתְּךָ בְּעֶזְרַת דָּמוֹ שֶׁל הָשֵׁה הַתָּמִים - חַיֵּיהֶם הָיוּ נִצָּלִים. וְהָיוּ לֹא מַעֲט מִצְרִים שֶׁכָּאֵלָּה שִׁבְחָרוּ לְהֶאֱמִין בְּאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, לִהְיוֹת מְטֹהָרִים עַל יְדֵי דָמוֹ שֶׁל הָשֵׁה וּלְצֵאת מִמִּצְרַיִם בְּיַחַד עִם שְׂאֵר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כִּכְתוּב "וְגַם עֶרֶב רַב עָלָה אִתָּם" (שְׁמוֹת י"ב, ל"ח). דָּם הָשֵׁה כִּפּוּר לֹא רַק עֲבוּר יִשְׂרָאֵל, אֲלָא הוֹשִׁיעַ גַּם מִבֵּין הַגּוֹיִם. וְלָמָּה? כִּי הֵם נִשְׁקוּ מְזֻזוֹת? כִּי הֵם הִתְגִּירוּ? כִּי הֵם שָׁמוּ כֹפֶה עַל הָרֹאשׁ? מִמֶּשׁ לֹא! אֲךָ וְרַק כִּי הֵם הָאֲמִינוּ בְּאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, וְנִתְּנוּ לְדָמוֹ שֶׁל הָשֵׁה לְהִגֹּן עֲלֵיהֶם.

תשובה: ה'ערב רב' הֵם בְּאֲמַת קְבוּצַת מִצְרִיִּים שֶׁהִשְׁתַּחֲרָה יַחַד עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֲרָץ מִצְרַיִם, אֲבָל לֹא כְּתוּב בְּשׁוּם מָקוֹם שֶׁהֵם גַּם כֵּן שִׁחְטוּ אֶת קֶרְבֹּן הַפֶּסַח... וְאִפְלוּ אִם נִטְעַן שֶׁהֵם אָכְנוּ קִימוֹ אֶת הַמִּצְוָה, הִטְעָנָה הַצִּיּוֹנִית "כִּי הֵם הִתְגִּירוּ?" קוֹרֶסֶת, בְּגִלָּל שֶׁעַד מַעֲמַד הָרִי סִינִי לֹא הָיָה הַבְּדִל בֵּין יְהוּדִים וְגוֹיִם אֲלָא כָּלָם הָיוּ בְּמַעֲמַד שֶׁל 'בְּנֵי נֹחַ', וְעַד אַז - כָּל אָדָם הָיָה יָכוֹל לְהִצְטָרֵף לְעַם יִשְׂרָאֵל מִבְּלִי לְהִתְגִּיר. וְאִם הוּא מִתְעַקֵּשׁ לְדַבֵּר בְּצִיּוֹנִיּוּת, נִחְזִיר לוֹ בְּאוֹתוֹ מִטֵּבַע: בְּהִנָּחָה וְהָעֶרֶב רַב אָכְנוּ קִימוֹ מִצְוֹת, בִּיצִיאת מִצְרַיִם הֵם לֹא הָיוּ מִנְּשָׁקִים מְזֻזוֹת (שְׁהָרִי עוֹד לֹא קָבְלוּ אֶת הַמִּצְוָה) אֲבָל כִּנְרָאָה שֶׁמֵּאֲחֵר יוֹתֵר הֵם כֵּן. עַל סוֹף הִטְעָנָה לְפִיָּה יְשׁוּעָה רוֹחֶזֶת מְגִיעָה אֲךָ וְרַק בְּאֲמַצְעוֹת אֲמוֹנָה, בְּעֶזְרַת ה' נִשְׁתַּדֵּל לַעֲנוֹת בַּהֲמָשָׁף.

- 12:57 -

מִסִּיּוֹנִיּוּת: "בְּאוֹתוֹ הַלֵּילָה, בְּעוֹד מִחוּץ לַחֲלוֹן הַהוּרִים שֶׁסָּרְבוּ לְהֶאֱמִין וּלְצִיַּת - בָּכוּ וַיִּלְלוּ אֶת מוֹת בְּכוֹרָם, הָיוּ אֵלָיו מִשְׁפָּחוֹת יִשְׂרָאֵל וְגַם מִבֵּין הַמִּצְרִים שִׁינְשׁוּ סָבִיב הַשְּׁלָחוֹן בְּבֵית וַיִּדְעוּ: אֱלֹקִים קָבֵל אֶת הַחֲלוּפָה, מוֹתוֹ שֶׁל הָשֵׁה הַתָּמִים. בְּדִיוֹק כִּמוֹ אַז, כִּף גַּם בְּמַד הָרוּחָנִי הַיּוֹם: הַמִּשְׁפָּט וְהַמָּוֶת הֵם עַל כָּלָנוּ. זֶה שֶׁאַתָּה יְהוּדִי לֹא מִקְנָה לָךְ כִּפָּרָה וּסְלִיחַת חַטָּאִים בְּאִפְּן אוֹטוֹמָטִי. אַתָּה עֲדִיו זָקוּק לְהִגֹּן עַל עֲצָמְךָ בְּעֶזְרַת דָּמוֹ שֶׁל הָשֵׁה הַתָּמִים [...] רַק שֶׁהַפֶּעַם, הָשֵׁה הוּא אַחֵר [...] שֶׁ אַחַד וּמִיָּחָד בְּעֲבוּר כָּלָם".

מִסִּיּוֹנִי: "בְּבִרְיַת הַחֲדָשָׁה, יְשׁוּעַ לְקִרְאָת מוֹתוֹ חוֹגֵג עִם תַּלְמִידָיו אֶת הַפֶּסַח, אֲבָל יְשׁוּעַ בּוֹחֵר לְהִתִּיחַס לְעוֹלָם הָרוּחָנִי אֵלָיו הִיָּתָה לָנוּ הַצָּצָה קֹדֶם לָכֵן. "לִקַּח אֶת הַכּוֹס, בִּרְךָ מִמֶּנָּה וְנָתַן לָהֶם בְּאִמְרוֹ: "שִׁתּוּ מִמֶּנָּה כָּלְכֶם כִּי זֶה הוּא דָּמִי, דָּם הַבְּרִית הַחֲדָשָׁה הַנִּשְׁפָּף בְּעַד רַבִּים לְסְלִיחַת חַטָּאִים" (מַתִּי כ"ו, 27-28). לָחֵם הַפֶּסַח, הַמִּצָּה

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֹרֵב

- על השלח, היו - גם על השלח, אבל אתם יודעים מה היה חסר על השלח? שיה הפסח [...], כי שם [בסעודה] הוא היה ליד שלחן הפסח. כפי שבכריתת ברית סיני, משה התיז את דמו של השם על מנת לטהר ולהכניס את עם ישראל, ש"התכסה" בדם השם, אל תוף הברית: כך מבקש ישוע מתלמידיו לעשות כעת, "להתכסות בדמו" בצורה סמלית, הוא שיה הפסח! [...] היום, טוען המשיח, יש לכם את הדבר האמיתי. הלילה ישפך עבורכם דמו של השם לו אברהם המתין, דמו של המשיח".

בעמוד הבא בעזרת ה' נענה בצורה מרכזת על שתי הטענות האחרונות שהציגו.

הַמָּשִׁיחַ נֶחֱשֵׁב כִּמוֹ קֶרֶבָן?

יָדוּעַ שֶׁאִין אָדָם מְשָׁלֵם, כְּפִי שֶׁכָּתַב דָּוִד (תְּהִלִּים י"ד, ג') "אִין עֲשֵׂה טוֹב אִין גַּם אֶחָד", וְכֵן כָּתַב שְׁלֹמֹה (מִלְכֹת ז', כ') "אִין צָדִיק בָּאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב וְלֹא יִחָטֵא". הַמֶּלֶךְ חֲטָאִים פְּרוּשָׁה שְׁאָדָם מַפְסֵס אֶת הַיַּעַד שֶׁלֹּו בְּעוֹלָם, כְּדִגְמַת מִי שְׁזֹרֵק חֲצִים וּמִחְטִיא אֶת הַמֶּטְרָה. הַנְּבִיא יִשְׁעִיָּהוּ (ס"ד, ה') הוֹכִיחַ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאִמְרָה "וְנָהִי כְּטָמָא כְּלָנוּ וּכְבִּגְד עֵדִים כָּל צִדְקֹתֵינוּ" - כְּאֲשֶׁר אֲנָשִׁים לֹא מְקִימִים מִצְוֹת בְּרִצּוֹן טְהוֹר, הַמַּעֲשִׂים שֶׁלֵּהֶם דּוֹמִים לְבִגְד עֵדִים - שֶׁהוּא שֵׁם צְנוּעַ לְתַחבוּשׁוֹת שְׁנָשִׁים הָיוּ שְׁמוֹת לְמַניַעַת דָּם וְסֵת (נְדָה ב' א'). אִם כֵּן, מַעֲשִׂים מְקַלְקְלִים דּוֹמִים לְאָדָם שֶׁמִּנְסָה לְנִקּוֹת כְּתָם מְבִגְד עַל יְדֵי סְמֶרְטוּט מְלֻכָּה. הַתּוֹצֵאָה הִיא שֶׁהַכְּתָם רַק מִחְמִיר, וְזֹאת הַסִּבָּה שֶׁהַקִּב"ה אֶפְשָׁר לָנוּ לְכַפֵּר עַל חֲטָאִים בְּאִמְצָעוֹת הַקֶּרֶבָן קֶרֶבָנוֹת, בָּהּ בַּעַל חַיִּים מְשָׁלֵם מַחִיר שֶׁהָיָה אֲמֹר לְהַגִּיעַ לָנוּ, כְּפִי שֶׁכָּתוּב "נִפְשׁ הַכֹּפֵר בַּדָּם הוּא, וְאֲנִי נִתְּתִיו לָכֶם עַל הַמִּזְבֵּחַ לְכַפֵּר עַל נַפְשֹׁתֵיכֶם" (וַיִּקְרָא י"ז, י"א).

כְּמוֹ כֵּן, מְרִיחַת דָּם קֶרֶבָן הַפֶּסַח עַל פְּתַחֵי הַבָּתִּים הִצִּילָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּשֶׁהַקִּב"ה הֶרַג אֶת בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם, כְּפִי שֶׁאָמַר: "וְרָאִיתִי אֶת הַדָּם וּפָסַחְתִּי עֲלֵיכֶם וְלֹא יְהִי בְּכֶם נֶגֶף לְמִשְׁחִית" (שְׁמוֹת י"ב, י"ג). דָּם הוּא הַכֹּחַ שֶׁמַּחְיָה אֶת הַגּוֹי, וּבִתְּרוֹ סִימָן לְכֹף שֶׁבְּנֵי יִשְׂרָאֵל נִוְלְדוּ בְּמַעֲמַד הַר סִינַי כְּעַם חָדָשׁ, מִשֶּׁהָ הִתִּיז עֲלֵיהֶם דָּם כְּדִי לְטַהֵר אוֹתָם, כְּפִי שֶׁאָמַר: "הִנֵּה דָם הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת יְהוָה עִמָּכֶם עַל כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה" (שְׁמוֹת כ"ד, ח'). וְגַם הָאָרֶץ נֶחֱשֶׁבֶת כְּמִזְבֵּחַ גָּדוֹל, וְאִם חֲלִילָה דָם נִשְׁפָּךְ עָלֶיהָ, נִדְרָשׁ דָּם אַחֵר שֶׁיִּשְׁפֹּךְ כְּדִי לְכַפֵּר עַל הָרָאוּשׁוֹן (בַּמִּדְבָּר ל"ה, ל"ג), וּכְפָתְרוֹן הַקִּב"ה הָעֲנִיקָה לָנוּ אֶת מִצְוֹת עֲגֻלָּה עֲרוּפָה (דְּבָרִים כ"א, א').

כְּתוּב בְּמִדְרָשׁ יְלִקוּט שְׁמַעוֹנִי (שְׁמוֹת כ"ט) שֶׁ"אִין כְּפָרָה בְּלֹא דָם" וְכֵן כְּתוּב בְּמִסְכַּת יוֹמָא (ה' א'), זְבָחִים (ו' א'), מִנְחוֹת (צ"ג ב') וּבְמִדְרָשׁ סִפְרָא פֶּרֶק ד'. זֹאת הָאִמְרָה שֶׁגִּרְמָה לְפָאולוֹס לְקַבֵּעַ בְּאִגְרֹת אֶל הָעִבְרִים (ט', 22) שֶׁ"אִין כְּפָרָה בְּלִי שְׁפִיכַת דָּם", וְהוּא הִתְכַּוֵּן לְדַמּוֹ שֶׁל יֵשׁוּ שֶׁלְכָאוֹרָה מְכַפֵּר עַל חֲטָאֵי הָאֲנוּשׁוֹת. לְפִי אֱמוּנָתָם, מֵאֲזַ חֲרָבוּ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הִשְׁנִי לָעַם יִשְׂרָאֵל אִין אֶפְשָׁרוֹת שֶׁל כְּפָרָה אֲלֵא עַל יְדֵי אֱמוּנָה בִּישׁוּ, שֶׁהִיא כְּבִיכּוֹל 'כְּרִטִיס כְּנִיסָה' לְגַן הָעֵדֶן. אֲלֵא שֶׁאִם הָאָדָם רָצִינִי

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֹרֶב

בְּלִמּוּד הַתֵּנָךְ, הוּא יֵדַע שְׂקִימוֹת אֲפֻשְׁרִיּוֹת נּוֹסְפוֹת לְכַפָּרָה: 1. הַתְחַרְטוּת כְּפִי שֶׁכְּתוּב בִּישְׁעֵיהוּ (נ"ה, ז'), יִרְמִיָּהוּ (ל"ו, ג'), יִחְזְקָאל י"ח (כ"א-כ"ח) וּפָּרָק ל"ג (י"א, י"ט), הוֹשִׁיעַ (י"ד, ב'-ג'), מִיכָה (ו', ו'-ז'), תְּהִלִּים (ל"ב, ה') וְכוּ הִלָּאָה. 2. צָדָקָה, כְּפִי שֶׁכְּתוּב בְּשִׁמוֹת (ל', ט"ו-ט"ז), בְּמִדְבָּר (ל"א, נ'), מִשְׁלִי (ט"ז, ו'), דְּנִיָּאל (ד', כ"ד) וְעוֹד. 3. קְטָרֶת, כְּפִי שֶׁנִּתְּנוּ לְקָרָא בְּסִפֵּר בְּמִדְבָּר (י"ז, י"א-י"ב).

בְּנוֹסֶף, הַקְרָבָנוֹת הָיוּ מְסַגְלִים לְכַפֵּר רַק עַל חֲטָאִים שֶׁנַּעֲשׂוּ בְּשׁוּגָג (לֹא כִּנְיָה) כְּפִי שֶׁכְּתוּב בְּסִפֵּר וַיִּקְרָא (ד', א'-ל"ה) וּבְסִפֵּר בְּמִדְבָּר (ט"ו, ל"א-ל"ב). הָעֲבָדָה הַזֹּאת יְדוּעָה הֵיטֵב לְמַלְמָדִים נּוֹצְרִים, כְּדִגְמַת ד"ר גֶּרֹן לְנִסּוֹן שֶׁכְּתִב בְּהוֹצָאת "The Vineyard" (מֶרֶץ 2000) "הַקְרָבָנוֹת אֵף פַּעַם לֹא הָיוּ כְּתַחֲלִיף לְתִשׁוּבָה אֲמִתִּית. אֲנַחְנוּ רוֹאִים אֶת זֶה בְּאִפּוֹ מְאֹד בְּרוּר עֵקֶב הָעֲקָרוֹן כִּי קְרָבָנוֹת כְּפֹרוֹ רַק לְחוֹטָאִים בְּשׁוּגָג וּלְחוֹטָאִים בְּגִלָּל אִי יְדִיעָה". בְּמִדָּה וְאָדָם אֵינוֹ יָכוֹל לְמַמּוֹ אֶת הַקְרָבָן, הַתּוֹרָה מְאֻפְשֶׁרֶת לוֹ לְהִבְיֵא קֶמַח כְּתַחֲלִיף (וַיִּקְרָא ה', י"א) בְּלִי שֶׁבַעֵל חַיִּים יִהְיֶה.

עֲנִין נּוֹסֶף הוּא שֶׁהִנְבִּיאִים אָמְרוּ פַּעַמִּים רַבּוֹת שֶׁנִּתְּנָה צָדָקָה וְחִזְרָה בְּתִשׁוּבָה הַרְבֵּה יוֹתֵר מִתְקַבְּלִים בְּפָנֵי הַקִּב"ה לְעִמַּת הַקְרָבָנוֹת: הוֹשִׁיעַ (ו', ו'), נְשִׁמוּאֵל א' (פָּרָק ט"ו, כ"ב), תְּהִלִּים (נ"א, י"ז-י"ט), מִשְׁלִי (כ"א, ג'), מִיכָה (ו', ו'-ח') וְעוֹד. וְהַשְׁטָה הַזֹּאת אֵינָה שִׁיכָתָה רַק לְעַם יִשְׂרָאֵל אֲלָא גַם לְאֻמוֹת הָעוֹלָם (יוֹנָה ג', י').

הַקְרָבָנוֹת הֵם דָּבָר בַּעַל חֲשִׁיבוֹת גְּדוֹלָה מְאֹד, שֶׁהָרִי אָדָם הָרָאוֹשׁוֹן (חֲלִיו ס' א'), קִין וְהָבֶל (בְּרֵאשִׁית ד', ג'-ד'), נֹחַ (בְּרֵאשִׁית ח', כ') וְעוֹד, הָיוּ מְקַרִּיבִים בְּעֲלֵי חַיִּים לְכָבוֹד הַקִּב"ה, וְהַשְׂיָא שָׁל כָּף הַתְּבַטָּא בְּמִשְׁכָּן:

כְּתוּב בְּגִמְרָא (מוֹעֵד קָטָן כ"ח א') "מִיתָתוֹ שָׁל צְדִיקִים מְכַפֶּרֶת", וְכַנ"ל בְּתַלְמוּד הִירוֹשְׁלָמִי (יוֹמָא א' א') "כְּנִשְׁמָ שְׁיֹם הַכְּפֹרִים מְכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל, כֹּף מִיתָתוֹ שָׁל צְדִיקִים מְכַפֶּרֶת עַל יִשְׂרָאֵל". לְגַבִּי יִצְחָק כְּתוּב: "וְהָאֱלֹהִים נֹסָה אֶת אֲבָרָהָם" (בְּרֵאשִׁית כ"ב, א') - שֶׁהָיָה מְדַבֵּר סָף הַכֹּל בְּנִסְיוֹן, וְדָמּוֹ שָׁל יִצְחָק לֹא הָיָה צָרִיף

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֹרֵב

לְהַשְׁפִּיף. פְּטִירַת צְדִיקִים אָכֵן מְכַפֶּרֶת עַל הַדּוּר, אֲלָא שֶׁהַבְּרִית הַחֲדָשָׁה תִּתְּנָה אֶת יֵשׁוּ בְּתוֹר "יְשֵׁה הָאֱלֹהִים הַנוֹשֵׂא חֲטֹאת הָעוֹלָם" (יוחנן 1, 29) - קָרְבֵּן אָדָם שֶׁכִּבִּיכּוֹל מְכַפֵּר עַל כָּלָם. וַיִּשְׁנֵם פְּסוּקִים רַבִּים הַמְעִידִים שֶׁהַקִּבְ"ה סוֹלֵד מִקְרָבָנוֹת אָדָם: "אִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִן הַגֵּר הַגֵּר בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִתֵּן מִזֶּרְעוֹ לַמֶּלֶךְ מוֹת יוֹמָת" (וַיִּקְרָא כ', ב'), "וּמִזֶּרְעוֹ לֹא תִתֵּן לְהַעֲבִיר לַמֶּלֶךְ" (וַיִּקְרָא י"ח, כ"א), "כָּל תּוֹעֵבַת יְהוָה" אֲשֶׁר שָׂנֵא עָשׂוֹ לֹא־לֵהִיָּהֶם, כִּי גַם אֶת בְּנֵיהֶם וְאֶת בְּנֵיהֶם יִשְׂרָפוּ בָאֵשׁ לֹא־לֵהִיָּהֶם" (דְּבָרִים י"ב, ל"א), "וְהַעֲבִיר אֶת בְּנוֹ בָּאֵשׁ ... לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה" (מְלָכִים ב', כ"א ו'), "לְשַׂרֵּף אֶת בְּנֵיהֶם וְאֶת בְּנֵיהֶם בָּאֵשׁ אֲשֶׁר לֹא צוִיתִי" (יִרְמְיָהוּ ז', ל"א) וְעוֹד. קְרָבָנוֹת אָדָם הֵם מִנְהֶג אֲשֶׁר שִׁיר לְעוֹבְדֵי אֱלִילִים, וְלֹא מִשְׁנֵה כְּפָה יִסּוּ לַעֲטוֹף אוֹתָם בְּשִׁמּוֹת יְהוּדִים שֶׁל "הַקְּרָבָה לְמַעַן הַזּוֹלָת" ו"חֲסֹד עִם הַחוּטָאִים".

14

13

12

בְּעוֹד הַיְּהוּדִים דּוֹגְלֹת בְּקִיּוֹם מַעֲשִׂים פִּיזִיִּים בְּחֵלֶק מִהַמְּצוֹת, הַנִּצָּרוֹת טוֹעֵנֶת נְשֵׁאִין צָרָה בְּשׁוֹם מַעֲשֶׂה, אֲלָא שֶׁהַדָּבָר הַיָּחִיד שֶׁנִּדְרָשׁ הוּא שְׁאֵנְחָנוּ נֶאֱמִין בַּקִּבְ"ה. לֹא מְדַבֵּר בְּמוֹטִיב (רַעֲיוֹן) יְהוּדִי שֶׁחֹזֵר עַל עֲצָמוֹ לְאַרְץ הַמִּקְרָא, אֲלָא שֶׁהָאֱמוּנָה בְּיֵשׁוּ (קָרְבֵּן אָדָם) הִיא עֲבוֹדַת אֱלִילִים! כֵּן שֶׁהוּא בְּכָלֵל לֹא הִיָּה "שֶׁה מְכַפֵּר"...

אֲפֹלוּ אִם נִצָּא מִתּוֹךְ נִקְדַּת הַנְּחָה שֶׁעַל פִּי הַתּוֹרָה יֵשׁוּ בְּאֵמַת נִחְשָׁב קָרְבֵּן, אִי אֲפֹשֶׁר לְהַתְּעַלֵּם מִכֵּן שֶׁהִיָּה אֲסוּר לְזַבֵּחַ קְרָבָנוֹת מִחוּץ שִׁטַּח בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, כְּפִי שֶׁכְּתוּב בְּשִׁמּוֹת (כ', כ"א), וַיִּקְרָא (י"ז, ג'-ד') וְעוֹד. אִם כֵּן, יֵשׁוּ שֶׁנִּהְיָה לְכַאוֹרָה בְּתוֹר קָרְבֵּן, פְּסוּל, מְכִיּוֹן שֶׁלֹּא הִקְרַב בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, כֵּן שְׁאִינוּ מְכַפֵּר עַל אֵף אֶחָד.

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרְבִי שְׂפָתֵינוּ (הוֹשֵׁעַ י"ד, ג') = תַּפְלוּת בְּמָקוֹם הַקְּרָבָנוֹת?

מְסִינָר: "מֵאַחַר וּבָכָר אֵין בֵּית מִקְדָּשׁ עַל מְנַת לְהַמְנִיעַ מֵהַצָּרָה בְּהַקְרָבָת
קְרָבָנוֹת בְּעַד חֲטָאֵינוּ כְּפִי שְׁדוּרֶשֶׁת הַתּוֹרָה, רַבָּנִים בְּיָמֵינוּ מְנַסִּים לְהַצִּיעַ כִּי
"תַּפְלָה מַחְלִיפָה אֶת הַקְּרָבָנוֹת", רְאוּ לְדַגְמָא אֶת דְּבָרָיו שֶׁל הָרֵב יְהוּדָה בְּרִנְדָּס
שְׁטוּעַן: "מִשְׁבֹּטְלָה הָאֲפָשְׁרוֹת לְהַקְרִיב קְרָבָנוֹת עִם חֲרָבָה הַבֵּית, הַצִּיעוּ חֲכָמִים
אֶת הַפְתָּרוֹן שֶׁל "נִשְׁלָמָה פָּרִים שְׂפָתֵינוּ"... הַתַּפְלָה כָּלָה הִיא תַּחֲלִיף לַעֲבוּדַת
הַקְּרָבָנוֹת". הָרֵב מְצִיט אֶת הוֹשֵׁעַ י"ד פָּסוּק ג': "קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֶל ה',
אֲמָרוּ אֵלָיו כָּל תַּשָּׂא עֵוֹן וְקַח טוֹב וַיִּשְׁלָמָה פָּרִים שְׂפָתֵינוּ". הַגִּישָׁה שֶׁל הַהֲלָכָה
הַרְבֵּנִית כִּי תַּפְלָה מַחְלִיפָה אֶת הַצָּרָה בְּקְרָבָנוֹת מְבַסֶּסֶת עַל שְׁלֹשׁ מִלִּים בְּפָסוּק
זֶה: "וַיִּשְׁלָמָה פָּרִים שְׂפָתֵינוּ". זֹאת אוֹמֶרֶת "נַעֲלָה קְרָבָנוֹת בְּאֲמָצְעוֹת הַמִּלִּים
שְׁלָנוּ - הַתַּפְלוּת שְׁלָנוּ".

מְסִינָר: "נִנְיַח לְגַרְע שֶׁהַפָּסוּק הַזֶּה לִּי כֵּן אוֹמֵר שֶׁתַּפְלוּת מַחְלִיפֹת קְרָבָנוֹ, מָה
מִשְׁתַּמֵּעַ מִכָּף? **רֵאשִׁית:** הַיְהוּדוֹת הַרְבֵּנִית טוֹעֵנָת בְּעֲצָמָה כִּי מִצּוֹת הַתּוֹרָה הֵן
בְּצִחִיּוֹת וְלֹא נִתְּנוֹת לְשִׁנּוּי, בְּהִלָּכָה נֶאֱמַר כִּי אֵין לְגַרְע מִמִּצְוֹת הַתּוֹרָה (מִשְׁנֵה תּוֹרָה
הַקְדָּמָה מִצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה שִׁי"ד), זֹאת אוֹמֶרֶת שְׁנוּצָרֶת סְתִירָה, **שֵׁהִי הַתּוֹרָה אוֹמֶרֶת**
בְּפִרוּשׁ שֶׁהַקְּרָבָנוֹ נֹעֵד לְכַפֹּר עַל חֲטָאִים, בְּעוֹד הוֹשֵׁעַ לְכַאוֹרָה מַצִּיעַ לְבַטֵּל
זֹאת וּבָכָף סוֹתֵר אֶת הַתּוֹרָה, אֲזִי אִם אֲנַחְנוּ מְקַבְּלִים אֶת הַפִּרוּשׁ הַרְבֵּנִי שֶׁהַפָּסוּק
בְּהוֹשֵׁעַ מַצִּיעַ: "לְהַחֲלִיף קְרָבָנוֹ בְּתַפְלָה", אֲנַחְנוּ מְקַבְּלִים בְּתַמּוּרָה סְתִירָה
תַּאֲלוּגִית פְּנִימִית. **שֵׁנִית:** כְּשֶׁלִּישׁ מִהַתּוֹרָה עוֹסֵק בְּעֲבוּדַת הַמִּקְדָּשׁ, הַקְּרָבָנוֹת
וְהַכֹּהֵנָה. אִם אֱלֹקִים בְּעֶזְרַת הוֹשֵׁעַ אָכֵן אָמַר שֶׁ"הַתַּפְלָה מַחְלִיפָה קְרָבָנוֹת",
הֵינּוּ מְצִפִּים שֶׁבְּתַקּוּפָתוֹ שֶׁל הוֹשֵׁעַ- הַמָּאָה הַשְּׂמִינִית שְׁלֹפְנֵי הַסְּפִירָה, תַּפְסֵק
עֲבוּדַת הַקְּרָבָנוֹת בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ. אֵף הַקְרָבָת הַקְּרָבָנוֹת כִּידוּעַ פְּעֵלָה בְּתַקּוּפָתוֹ
שֶׁל הוֹשֵׁעַ וְגַם הַמְשִׁיכָה מֵאוֹת רַבּוֹת שֶׁל שְׁנֵים אַחֲרֵי כֵן, עַד אֲשֶׁר נִחְרַב בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ הַשֵּׁנִי. זֹהִי הוֹכָחָה כִּי כֹהֲנֵי עִם יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ גַּם נְבִיאֵי וּמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל
בְּתַקּוּפַת הַתָּנָךְ, לֹא הִבִּינוּ מִהַפָּסוּק הַזֶּה אֶת מַה שֶׁהַרְבֵּנִים בְּיָמֵינוּ מְבַקְשִׁים
שְׁנַבְיָר".

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

תשובה: אסור להקריב קרבנות מחוץ למזבח שבבית המקדש, קל וחומר עכשו לאחר שהבית נחרב. למרות שהמצות הן נצחיות (ישעיהו נ"ט, כ"א), אין ביכולתנו לקיים בפועל את המצוה, כך שהחייב כרגע איננו תקף. אנחנו מתפללים שבית המקדש השלישי יבנה במהרה בימינו כפי שאמרו הנביאים ישעיהו (כ', א'-ד'), יחזקאל (פרק מ'), זכריה (פרק י"ד), יואל (פרק ד') ומיכה (ד', א'-ז'), שאז תחזור לעולם עבודת הקרבנות כפי שהיה בעבר. אם יישו נועד להיות תחליף שיביטל את הקרבנות (אל העברים ט', 10), היינו מצפים שבתקופתו של ישו תפסק עבודת הקרבנות. אלא שהם פעלו בתקופתו (מתי ד', 8) וגם המשיכו שנים רבות עד שנחרב בית המקדש. גם שאול התרסי (פאולוס) הלך עם הנזירים לבית המקדש להקריב את קרבנם (מעשה השליחים כ"ו, 21). זאת ההוכחה שהכהנים, מלכי וחכמי ישראל לא האמינו שהמות של ישו יהיה כפרה עולמית. האמונה הנוצרית לפיה כבר אין צורך בקרבנות, סותרת לחלוטין את הנבואות שמדברות על בנית בית המקדש השלישי וחזרתם של הקרבנות.

מסיונר: "במקור, הפסוק היה כתוב בצורה שונה: 'ונשלמה פרי משפתינו', זאת אומרת על כך שסלחת לנו את פרי התודה נעניק לך משפתינו: בתפלה. 'פרי משפתינו' הוא שמוש סטנדרטי בעברית המקראית, ממש כמו 'פרי עמלינו' בעברית מודרנית, נתן למצא את התנ"ך משתמש במלה פרי שוב ושוב באפן פיגורטיבי כמלה נרדפת ל"תוצר", למען האמת לא רק שהמלה "פרי" לא קיימת כלל בספר הושע אלא שהושע חוזר ומשתמש במנח "פרי" כמה וכמה פעמים... לא רק הושע, גם בשאר התנ"ך נתן למצא את אותו השמוש במלה... את המשג "פרי שפתינו" לעמת זאת לא נתן למצא בשום מקום בתנ"ך, אף פעם!".

תשובה: ישנם המון צרופי מלים שנמצאים פעם אחת בתנ"ך, כמו יגר שהדוּתָא (בראשית ל"א, מ"ז). לכן זאת לא הוכחה לשום צד, וזאת לא טענה. אלא אם המסיונר יטען שגם המלה הנ"ל שבנשה על ידי הרבנים, ובפעם כביכול מסתתרת כאן נבואה על משיחיותו של ישו?! אין סכוי...

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרְב

מסיונר: "מבחינה דקדוקית כדי ש'תרגום המסורה' לפסוק זה יתקבל כעברית מקראית תקנית, המלה 'פָּרִים' צריכה היתה להיות בסמיכות למלה 'שפתינו', זאת אומרת 'פָּרִי שפתינו', אף זה כמוכן לא מה שכתוב. דגמא לך נתן למצא בירמיהו נ' כ"ז 'חרבו כל פָּרִיה'. אף ללא ספק, מכת השחמט המוחצת מגיעה דוקא מחז"ל עצמם! כי במקור לא היה כתוב 'פָּרִים שפתינו' אלא 'פָּרִי משפתינו'. ונשלמה פרים שפתינו' נכתב במקור ונשלמה פָּרִי משפתינו, במטרה לשנות את הכוונה כי התפללות באות במקום הקרבן" (הרב שלום בר-נתן "ספר הגאולה" פרק צ"ט חלק מ"ג על רבי יצחק).

תשובה: נתחיל מזה ש'המסורה' הוא לא תרגום אלא נסח עברי של הטקסט, להבדיל מתרגום השבעים והפשיטתא שהם תרגומים. מבחינה דקדוקית - 'פָּרִים שפתינו' הוא בטוי תקני לגמרי, שהרי אפשר לומר שחסרה 'בי' השמוש' כפי שנתן למצא במקומות אחרים בתנ"ך, למשל (שמות כ', י) "כי יששתי ימים עשה יהוה" את השמים ואת הארץ" (במקום בששתי), או דגמה נוספת בספר ישעיהו (מ"ח, י"ד) בה כתוב "יעשה חפצו בכלל וזרעו כשדים", כך שבדיוק כמוהם הפסוק "ונשלמה פרים שפתינו" יכול להשתמע בתור "בשפתינו", ואין שום בעיה דקדוקית. הרב שלום בר נתן אינו חז"ל וכיום לאף אחד אין את "המקור", אלא מצד אחד הימים נסח המסורה ונסח מגלות ים המלח (הקדום מכלם) אפשר בשניהם כתוב "פָּרִים שפתינו", או מצד שני: תרגום השבעים והפשיטתא בהם כתוב "פָּרִי שפתינו".

מסיונר: "אתם מבינים: במאה העשירית לספירה, לפני אלף שנה, בעלי המסורה החליטו לעשות שנוי קטן בפסוק על מנת לקבל שנוי אדיר במשמעות: לא עוד הקרבת קרבנות על המזבח שבבית המקדש ככפרה בעד חטאינו. מאותה העת, מספיק לדלג על שתי ארוחות פעם בשנה".

תשובה: שקר! במגלות ים המלח אפשר מתארכות מלפני תקופת ישו, במאה השנייה לפנה"ס, כתוב 'פָּרִים שפתינו' (ראו בתמונה).

[כשלת בעונך] **חזו עמכמו דבריו** וי[ובו אל...]

[ונשלמה פ] **רים שפתינו אשר לרא** [יושיענו...]

[למעשה ידינו] **אשר בכה ייחם יתום** [ארפא...]

[ואחיה כטל לקשרנו] **יפיה במענה יפ** שר[שיי...]

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרְב

הָאֵם לְטַעֲנָתוֹ, גַּם כּוֹתְבֵי הַמַּגְלוֹת הִחְלִיטוּ לְבַצֵּעַ שְׁנוּי קָטָן בַּפָּסוּק?

וְעוֹד, לָמָּה בְּתַרְגוּם הַוּוּלְגָטָה שֶׁל הַכֶּמֶר הִירוֹנִימוּס מִהֶמָּאָה הָרַבִּיעִית לְסַפִּירָה כָּתוּב "פָּרִים שְׁפָתֵינוּ", וְכֵן לְגַבִּי הַתַּרְגוּם הָאֲנִגְלִי (ה-KJV)? הָאֵם גַּם הַשּׁוֹנְאִים שֶׁלָּנוּ הִסְכִּימוּ עִם הַזֶּה לְשִׁזּוֹ הַגֶּרֶסָה הַנִּכּוֹנָה וְהַמְקוּרִית? חוּץ מִזֶּה, נִסַּח הַפְּשִׁיטָתָא חוֹלֵק בְּמַקּוּמוֹת רַבִּים עַל נִסַּח תַּרְגוּם הַשְּׁבָעִים וְעַל הַבְּרִית הַחֲדָשָׁה בְּעֶצְמָהּ, לְמַשָּׁל בִּישְׁעֶיהָ (ס"א, א': "אֲסוּרִים"), אֵז לָמָּה לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בַּפְּשִׁיטָתָא רַק כְּאִשּׁר הוּא מְסַתֵּדֵר עִם הַדְּעוֹת שֶׁלָּכֶם?

זְכָרְיָה י"ב מִנְבֵּא עַל צְלִיכַת הַמְּשִׁיחַ?

מסיונר: "יצא לכם פעם להסתובב באירופה, לבקר בכנסיה ולראות פסלים של "ישו הצלוב"? הצלב כיום, מזהה יותר מכל בתור סמל הנצרות, אבל מה אם נאמר לכם שהרעיון של משיח שנדקר על הצלב בכלל מגיע מהתנ"ך היהודי שלנו? מה אם נאמר לכם שזכריה הנביא, שחי ונבא בערף שש מאות שנה לפנה"ס נבא שהמשיח ידחה על ידי עמו וידקר למות. זכריה, שעלה מהגולה, נבא בפרק י"ב על תקופה באחרית הימים בה עם ישראל יחזר לארץ ישראל ויהיה במוקד ההתעניינות העולמית. השנאה כלפי עם ישראל תגבר, מה שבסופו של דבר יביא לקץ שעמים רבים יצאו נגד עמנו למלחמה כוללת".

תשובה: האמת שמעולם לא הייתי בחו"ל ובטח שלא נכנסתי לכנסיה, שהרי כתוב בתורה "אל תפנו אל האלילים" (ויקרא י"ט, ד'), ומי שנכנס נראה כאלו הוא נותן לגיטימציה לעבודת אלילים, שהרי הנצרות מגדירה כעבודה זרה כידוע. לגבי הטענה שזכריה התנבא על צליבת המשיח: פרק כ"ב בתהלים לא שכןע אותנו, אבל בכל זאת נקרא טענות חדשות. לגבי האמירה שהפרק מנבא על מלחמה כוללת, היא נכונה. הפרק אכן מתאר את הזעם של אמות העולם שעתיד להתלקח נגדנו ויוביל למצב של מלחמה.

מסיונר: "ביום ההוא אשים את ירושלים אבן מעמסה לכל העמים ... ונאספו עליה כל גווי הארץ" (זכריה י"ב, ג') - ישראל תרגיש לשאר העמים כמו איזה אבן כבדה שמעיקה, עד כדי כך שימאס להם מאתנו. נשמע מכר מדי, נכון? זכריה מתאר את עם ישראל, בארץ ישראל מקף על ידי אויבים רבים הצרים עליו, שרויים בפחד רב, וכאשר כבר לא נותרו בנות ברית לסמוך עליהן, עם ישראל נזכר באלקים ופונה אליו בתחנון לעזרה. כמה טפוסי להזכר באלקים רק כשהמנות מסתכל לנו בעיניים. זכריה ממשיך ומנבא: 'ביום ההוא יגן יהוה בעד יושב ירושלים, והיה הנכשל בהם ביום ההוא כדוד ... והיה ביום ההוא אבקש להשמיד את כל הגוים הבאים על ירושלים' (פסוקים ח'-ט'). אלקים מבטיח כי ביום בו כל האויבים יצורו עלינו, הוא בעצמו יתערב".

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

תשובה: אין לי מה להגיב חוץ מהעבדה שזה מביש להשמיע הקלטה של הפיוט 'אדון הסליחות' במקביל לאמירת המלים הלועגות "כמה טפוסים להזכר באלקים רק כשהמות מסתכל לנו בעיניים" ... השאָר נכון.

מסיונר: "אבל התערבותו של אלקים הולכת להיות הרבה מעבר להתערבות פיזית. היא תהיה גם רוחנית. שימו לב לפסוק י': 'ושפכתי על בית דויד ... רוח חן ותחנונים, והביטו אלי את אשר דקרו וספדו עליו כמספד על היחיד והמר עליו כהמר על הבכור'. זכריה מתנבא על כך שבאחרית הימים, אלקים ישפך את רוחו על עם ישראל וכתוצאה מזה תושבֵיה יביטו אליו ויבינו שדקרו אותו, מה שביא לאבד לאמי המקביל לאבד של משפחה שבנה הבכור נהרג. על מה תהיה כל ההפתעה? על כך ש'האיש ההוא' שחשבנו והאשמונו אותו כגורם לכל הצרות שלנו: הפוגרומים, האינקוויזיציות, מסעות הצלב - הוא בעצם המשיח שלנו. ולמה אבל כזה גדול בכל העם? כי סוף סוף הבנו שבמשך אלפי שנים, אנחנו דוקרים את המשיח שלנו על ידי זה שאנחנו דוחים אותו ומכנים אותו בשמות גנאי כגון: ימח שמו וזכרו".

תשובה: לפי המסיונר, עם ישראל "יביטו אליו" כלומר יתפללו לאלקים "ויבינו שדקרו אותו". הוא טוען כך מפני שהנביא זכריה אמר (בשם אלקים) "והביטו אלי את אשר דקרו" - שאלקים כביכול זה שנדקר. אבל האמת היא שאם זאת הייתה הכוונה, אז מבחינה תחבירית היה צריך להיות כתוב "והביטו אלי אשר דקרו" (בלי את) או: "והביטו אלי אשר דקרוני" שהרי אלקים דבר על עצמו, אבל לא כך כתוב! המסיונר טוען שבאחרית הימים תחכה לעם ישראל "הפתעה" שהמשיח לטענתו מת באשמתנו, אבל בפעל לא כתוב בפסוקים שגלינו משהו חדש, אלא שהצטערנו על המצב העתידי בו יהיו גופות בכל עבר...

מסיונר: "בכך שהעם שלנו יכיר באותו אחד שדקרנו, ישנה הנחת יסוד לכך שעד אז עם ישראל לא הכיר באותו אחד שדקר, דקר לצלב ודקר על הצלב. אם אותו אחד הוא אכן המשיח, סימן שלפני כן לא הכרנו בו, והיה עליו לסבל, להדקר ולמות. ואם אותו אחד הוא אכן המשיח, סימן שעם ישראל לא זהה אותו עד אותו הרגע. לאחר שפני עמנו יכירו בו ובטעותם, הם יפנו בתשובה ויספדו בבכי מר ובעצב רב, ממש כאלו הם סופדים על מות של בן בכור. שימו לב טוב

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֹרֵב

לְזַהוּתוֹ שֶׁל הַנִּדְקָר: "וְהִבִּיטוּ אֵלַי אֶת אָשֶׁר דָּקְרוּ". אֱלֹקִים הוּא הַדּוֹבֵר, אֱלֹקִים הוּא זֶה שֶׁשׁוּפָּךְ אֶת רוּחוֹ, אֱלֹקִים הוּא זֶה שֶׁעָלְיוּ עִמָּנוּ מִבֵּיט וְאֱלֹקִים הוּא זֶה שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל דָּקֵר. מִמֶּשׁ כְּפִי שְׂדִיחִית הַנִּבְיָאִים שֶׁאֱלֹקִים שָׁלַח, הִיְתָה שְׁוֹת עֶרֶךְ לְדִחִית אֱלֹקִים עֲצָמוֹ: דְּקִירַת הַמְּשִׁיחַ הִיא דְּקִירַת אֱלֹקִים עֲצָמוֹ. אֱלֹקִים הַתְּגִלָּה אֵלֵינוּ בְּדַמּוּתוֹ שֶׁל הַמְּשִׁיחַ, שְׁאוֹתוֹ כְּעַם דְּקִרְנוּ וְדִחִינוּ. אַךְ בְּמוֹתוֹ, הִיָּה כְּקִרְבֵּנוּ וְכַפָּרָה עֲבוֹר חֲטָאֵינוּ.

תשובה: "עם יִשְׂרָאֵל לֹא הִכִּיר בְּאוֹתוֹ אֶחָד שֶׁדָּקֵר, דָּקֵר לְצֹלֵב" – מִהֶפְסוֹק לֹא מִכְּרַח שֶׁמִּדְּבָר עַל אָדָם אֶחָד שֶׁיִּדְקֵר, וְכִכֵּר בְּפָרֶק כ"ב בְּתַהֲלִים (עַל "כָּאֲרִי יָדִי וְרַגְלִי") רָאִינוּ שֶׁאִין הוֹכָחָה כָּל־שֶׁהִי לְכָךְ שֶׁמִּדְּבָר עַל דְּקִירַת הַיָּדִים וְהַרְגָּלִים, כִּךְ שֶׁהִטְעָנָה שֶׁפָּרֶק י"ב בְּסִפּוֹר זְכָרֶיהָ מִנִּבְא עַל צְלִיבַת יֵשׁוּ אֵינָה נִתְּנָת לְהוֹכָחָה מִתּוֹךְ הַפָּרֶק. לְגַבִּי הִטְעָנָה שֶׁ"אֱלֹקִים הוּא זֶה שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל דָּקֵר" – הוֹכָחָנוּ מִקֶּדֶם שֶׁהִיא לֹא נִכּוֹנָה. "דִּחִית הַנִּבְיָאִים שֶׁאֱלֹקִים שָׁלַח הִיְתָה שְׁוֹת עֶרֶךְ לְדִחִית אֱלֹקִים עֲצָמוֹ" – הָאֻמִּירָה נִכּוֹנָה, שֶׁהָרִי כִּךְ אֱלֹקִים בְּעֲצָמוֹ אָמַר בְּסִפּוֹר שֶׁמוֹאֵל א' (ח', ז') "לֹא אֶתָּךְ מָאָסוּ, כִּי אֶתִּי מָאָסוּ מִמֶּלֶךְ עָלֵיהֶם".

אֲלֹא שֶׁהַמְּשִׁיחַ הִטְעָנָה לֹא נִכּוֹן: "דְּקִירַת הַמְּשִׁיחַ הִיא דְּקִירַת אֱלֹקִים עֲצָמוֹ" – אִם מִדְּבָר עַל צֶעַר בְּקִנָּה מִדָּה אֲרֻצִּי עַל הָעֶבֶדָּה שֶׁהַנִּדְקָר הוּא הַמְּשִׁיחַ שֶׁנִּהְיָרָג לְפָנֵי כְּאֻלָּפִים שָׁנָה וְלֹא הֵינּוּ מוֹדְעִים לְכָךְ, הֵינּוּ מִצְפִּים שֶׁהַנִּבְיָא זְכָרֶיהָ יִזְכִּיר אֶת מְשִׁיחִיתוֹ שֶׁל הַנִּדְקָר. אֵיךְ אֶפְשָׁר לְתַאֵר אֶת הַמִּסְפָּד וּלְדַלֵּג בְּהִינָף יָד עַל מַעֲלוֹתָיו הַנִּשְׁגָּבוֹת?!

מִסְיוֹנֵר: "הַבְּרִית הַחֲדָשָׁה מִתְאַרֶת כִּי יַחַד עִם יֵשׁוּעַ שֶׁנִּצָּלַב בְּעֶרֶב פֶּסַח בִּירוּשָׁלַיִם, נִצְלָבוּ גַם שְׁנֵי פּוֹשְׁעִים נּוֹסָפִים. מִנְהִיגֵי הַדָּת בְּקִשּׁוֹ לִשְׁבֹּר אֶת רַגְלֵיהֶם שֶׁל הַנִּצְלָבִים עַל מִנָּת לְזָרֵז אֶת מוֹתָם, מֵאַחַר שֶׁלֹּא רָצוּ שֶׁהַגּוֹפּוֹת יִהְיוּ תְּלוּיּוֹת בְּמַהֲלָךְ הַשִּׁבְתָּ. כְּשֶׁהִגִּיעוּ הַחֲתִילִים לִישׁוּעַ, רָאוּ שֶׁהוּא כִכֵּר מֵת. בְּבִשּׁוּרָה עַל פִּי יוֹחָנָן (י"ט, ל"ד) נִכְתָּב: "אֶחָד הַחֲתִילִים דָּקֵר אֶת צִדּוֹ בְּרִמָּח, וּמִידָּ יִצְאוּ דָם וּמִים". מַעֲנִין שִׁיּוֹחָנָן בָּחַר לְצִיָּן כִּי דָם וּמִים יִצְאוּ מִישׁוּעַ. בְּעוֹד אוֹלֵי לְקוֹרָא הַקְּדוּם זֶה הִיָּה מַעַט תְּמוּנָה בְּאֶשֶׁר לִסְבָּה לְפִיָּה יוֹחָנָן טִרַח בְּכָל־לְצִיָּן זֹאת, כִּיּוֹם אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים כִּי מִבְּחִינָה פִּיזְיוֹלוֹגִית, כְּאֶשֶׁר אָדָם מֵת, דָּמוֹ נִפְרָד לְנוֹזֵל שְׁקוּף וּלְתַאֲי דָם אֲדָמִים. וְזֶה בְּדִיוֹק מֵהַשִּׁיּוֹחָנָן רָאָה, עֲבָדָה הַמוֹכִיחָה כִּי אוֹתוֹ אָדָם אֲכֹן נִפְטָר. לִיּוֹחָנָן כְּמוֹכֵן לֹא הִיְתָה כָּל דֶּרֶךְ לְדַעַת זֹאת מִשּׁוּם שֶׁהִידָע הַמִּדְעִי הִזָּה לֹא הִיָּה קִיָּם בְּתַקּוּפָתוֹ".

וישליח את הערב

תשובה: נתעלם מהעבדה שבתחלת הטענה, השמעה ברקע מנגינת מתח - ככל הנראה כדי לעורר לחץ מצד השומעים. עלינו להבין שנושא תקומת ישו מהמתים הוא בעל חשיבות גדולה, שהרי כפי ששואל התרסי אמר באגרת הראשונה אל הקורינתים (ט"ו, 17) "ואם המשיח לא קם לתחייה, לשון אמונתכם ועדיו שרויים אתם בחטאיכם". אבל כדי להוכיח שהוא קם לתחייה, צריך להוכיח שהוא מת. מסיונר אמר שמבחינה פיזיולוגית, כאשר אדם מת הדם שלו מתפצל לסרום (נוזל שקוף) ותאים אדמים - שהם שני מרכיבים מהדם, והציגו בהערה על גבי הסרטון את שם התופעה: "השתפכות של מסב הלב" (Pericardial Effusion). העניין הוא שלפי אתי גיל (כתב הבראות של Ynet), הערב Livor mortis בויקיפדיה ואנציקלופדיית בריטניקה, התופעה של התפצלות הדם לא קיימת! התופעה בעברית (תפליט פרימרדיאלי) מגדרת לפי ויקיפדיה בעברית כ"הצטברות לא תקינה של נוזל בחלל קרום הלב". לפי האמור כאן, אין שום קשר לפטירת אדם. ולפי הויקיפדיה האנגלית והאתר מיוקליניקה, בכלל מדבר על מחלה של אנשים חיים!

כנראה המסיונר חשב שלא נטרח לבדק את המקור שהציג... מדבר בכשל לוגי מסוג 'אד ורקונדיאם' שהוא נסיון לבסס את הטעונו שלו במקור סמכותי, למרות שהוא אינו רלוונטי. ולבסוף: זה שיוחנן תאר תופעה מדעית שכביכול

16

קרטה לישו, לא מוכיחה שהוא ספציפית אכן מת. הרי יוחנן היה יכול לראות במהלך חייו כל אדם שהרומאים דקרו, ולכתב את התופעה על ישו בלי שיהיה לו ידע מדעי כלשהו... אפלו לפי המקור ה"מדעי", אין הוכחה לצליבתו של ישו.

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

מסיונר: "דרך אגב, מאחר יותר בכרית החדשה בספר ההתגלות פרק א', מצטטת נבואתו של זכריה בדיוק באותו ההקשר: חזרתו של ישוע המשיח וההכרה של עם ישראל במשיח שדמקרו ודחינו: "הנה הוא בא עם העננים. כל עין תראה אותו, גם אלה שדקרוהו, ויספדו עליו כל משפחות הארץ" (פסוק 7). אבל כמו שאתם יכולים לנחש, בישיבות לא בדיוק לומדים על זכריה ועל נבואותיו. וכבר נתקלנו בכמה נסיונות של רבנים בני זמננו, לאחר שהפנינו אותם לנבואה, לנסות ולפרש אותה בכל מיני דרכים שונות. הבעיה שלהם היא שחכמי היהדות הקדומה, בנגוד גמור אליהם, תמיד פרשו את נבואתו של זכריה כמנו: על המשיח, ועל כן שאליו להדק למוות".

תשובה: ישנה טעות באמירת המסיונר ה"בספר ההתגלות פרק א' מצטטת נבואתו של זכריה" - לא מופיע צטוט אלא הסבר מלולי, אבל נתעלם מזה. שנית, האמירה ש"בישיבות לא בדיוק לומדים על זכריה" היא כשל לוגי מסוג 'אד הומינם' בו תוקפים את הטוען (המגזר הדתי) ולא את טענותיו. ובנוסף: זה פשוט לא נכון! זכיתי להיות בישיבת 'היכל מאיר' של הרב זמיר כהן, וסבב התלמידים שהיו לפני אכן למדו את ספר זכריה. אבל שוב, נשים בצד את העקיצה של המסיונר ונתייחס לעצם הטענה שלו: "חכמי היהדות הקדומה, בנגוד גמור אליהם, תמיד פרשו את נבואתו של זכריה כמנו" - באמת??? בגמרא (ספח נ"ב א') מופיעה מחלקת, כלומר שתי דעות מנגדות זו לזו, בין רבי דוסא ושאר הרבנים על מי האבל העתידי: "חד [אחד] אמר על משיח בן יוסף שנהרג, וחד אמר על יצור הרע".

כאשר מדבר על מחלקת ביו חז"ל, התשובה אינה חד משמעית ואי אפשר לקבוע ממנה עבדה שתוכיח את דקירת המשיח. דרך אגב, כפי שאמרנו, מתוך פסוק י' לא מכרח שהנזקק יהיה המשיח, אבל אם המסיונר כביכול מנסה להציג את הגמרא כמקור סמכותי ומהימן, למה שלא ישכנע את הצופים שישו היה מכשף כמזכר בגמרא (שבת מ"ד ב')? ! אבל כמובן שהוא לא יעשה את זה, אחרת יפטר אותו מהמסיון הנוצרי...

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרְבִי

מסיונר: "ראו לדגמה את אחד הפרושים העתיקים בתלמוד, המיחס את נבואת זכריה י"ב לכך שעל משיח בן יוסף למות. הוא, על פי המסורת היהודית העתיקה, המשיח המיסר והסובל. מדוע אם כך מתפללים כאשר הברית החדשה מיחסת את הפסוק לישוע? המשיח שסבל ומת עבור חטאינו על הצלב. בתלמוד הבבלי נאמר (סנה"ב א') "למאן דאמר [למי שאמר] על משיח בן יוסף שנהרג, הינו דכתיב [כלומר כתוב]: "והביטו אלי את אשר דקרו". כידוע, המשג 'משיח בן יוסף' מקורו בדמותו של יוסף בתורה: יוסף נדחה על ידי בני עמו, נמסר לגוים, נחשב למת ונשכח כלא רלונטי. בינתיים, בקרב הגוים יוסף התקבל בכרכה והפך למנהיג הגדול והחשוב. הוא עשה בקרבם נסים ונפלאות. בסופו של דבר, יוסף התגלה בפני אחיו שוב והפעם הם לא דחו אותו, אלא קבלו אותו וספדו עליו בכי מר. כמו יוסף, גם המשיח ישוע נדחה על ידי בני עמו, נמסר לגוים, נחשב למת, נשכח כלא רלונטי. בינתיים, בקרב הגוים ישוע התקבל בכרכה והפך למנהיג הגדול והחשוב. בקרבם הוא ממשיך לעשות נסים ונפלאות, וכפי שראינו, יום יבוא ובדומה ליוסף, גם ישוע ישוב ויתקבל בכרכה על ידי עמו שיספדו עליו רבות".

תשובה: לגבי האמירה בגמרא שהפסוק מדבר על מותו של משיח בן יוסף, הסברנו בתשובה הקודמת שמדבר במחלקת. כלומר: המסיונר הציג רק חצי מהתמונה הכללית. האמירה שיוסף "הפך למנהיג הגדול והחשוב" היא נכונה אף לא מדיקת, שהרי אמנם ליוסף היה כח פוליטי במצרים בתור הסגן של פרעה מלך מצרים, אבל בואו לא נשכח שסגן הוא לא מלך... לפי הנצרות ישו עתיד למלוך על כל האנושות, כך שאנני לא רואה סבה להשוות אותו דווקא ליוסף.

חוץ מזה, יוסף לא בדיוק "התקבל בכרכה" אצל הגוים: הוא האנש על ידי אנשת פוטיפר באנס שלא בצע (בראשית ל"ט, י"ז), נזרק לכלא על ידי בעלה (פסוק כ') ורק לאחר שנתיים התקבל בכרכה על ידי פרעה. אפילו שלפי הברית החדשה ישו סבל מהשלטון הרומאי, תמיד לארץ כל הדרך היו גוים שהאמינו בו וסמכו עליו. אמירת המסיונר שפגישתו המחדשת של יוסף והאחים הבילה לכך שהם "קבלו אותו וספדו עליו" מטעית, מפני שאמנם הם הצטערו עליו אבל סופדים רק על

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

אָדָם שְׁמַת, וַיּוֹסֶף כְּמוֹכָן הָיָה חַי וְדָבָר עִם הָאֲחִים. מְדַבֵּר בְּנִסְיוֹן כּוֹשֵׁל לְהַקְבִּיל אֶת הַמַּקְרָה שֶׁל פְּגִישַׁת יוֹסֵף וְהָאֲחִים אֶל הַהֶסְפֵּד שֶׁמִּתְאַוֵּר בְּפָסוּק י' בְּפָרָק י"ב שֶׁבְּסֵפֶר זְכָרְיָה.

מְסִיוֹנֵר: "גַּם רִשִׁי בְּפָרְשָׁנוֹתַי עַל מַסַּכַּת סֵכָה נ"ב, מְפָרֵשׁ אֶת הַנְּבוּאָה שֶׁל זְכָרְיָה וְאוֹמֵר: "וְסִפְדָּה הָאָרֶץ בְּנְבוּאָת זְכָרְיָה, וּמִתְנַבֵּא לַעֲתִיד שֶׁיִּסְפְּדוּ עַל מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף שֶׁנֶּהְרָג...". רַבִּי מֹשֶׁה אֱלִישִׁיף כָּתַב עַל הַקְּטָע: "וְהִבִּיטוּ אֵלַי" שֶׁיִּתְּלוּ עֵינֵיהֶם אֵלַי [יִתְּפִלְלוּ] בְּתִשְׁבּוּבָה שֶׁלֹּמָה בְּרֹאוּתָהּ אֲשֶׁר דָּקְרוּ, הוּא מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, שֶׁיִּקְבֹּל עַל עֲצָמוֹ כָּל אֲשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. אַגַּב, רַבִּי אֱלִישִׁיף גַּם אוֹמֵר שֶׁהַמְּשִׁיחַ מְקַבֵּל עָלָיו אֶת הַיִּסּוּרִים בְּרִצּוֹן: "כִּי הוּא מַעֲצָמוֹ חִפֵּץ לְנִשְׁאָם ... וְאֲנַחְנוּ חֲשָׁבְנוּהוּ שֶׁלֹּא הָיָה נוֹטֵלִם מַעֲצָמוֹ, רַק [אֶלֶּא] נִגּוּעַ מְכָה אֱלֹקִים הוּא. אוּלָם כְּשֶׁתְּבוֹא הָעֵת שֶׁיִּתְגַּלֶּה בְּכָל הַדָּרוֹ, אָז יֵרָאוּ הַכָּל [כָּלֶם] וַיִּבְיִנוּ כְּמָה גָדוֹל כַּח סוֹבֵל יִסּוּרִים עַל הַדּוֹר". זֹאת הוּא בֶּסֶס עַל יִשְׁעֶיהָ פָּרָק נ"ג, עוֹד פָּרָק עַל הַמְּשִׁיחַ שֶׁצָּפוּי לִסְבֹּל, לְהַדְחוֹת וּלְמוֹת. בְּעוֹד מְנַבּוֹאֵת יִשְׁעֶיהָ נ"ג אָנוּ לְמַדִּים שֶׁהַמְּשִׁיחַ יָמוּת, מְנַבּוֹאֵת זְכָרְיָה אָנוּ לְמַדִּים אִיךָ הַמְּשִׁיחַ יָמוּת: עַל יְדֵי דְקִירָה".

תִּשְׁבּוּבָה: גַּם מְסִיוֹנֵר ב' מַצִּיג בְּפָנֵינוּ רַק תְּמוּנָה חֲלֻקִית, שֶׁהָרִי רִשִׁי וְהָרֵב אֱלִישִׁיף נִקְטוּ בְּעִמְדָה לְפִיָּה הַנִּדְקֶר בְּפָסוּק י' (בְּמִדָּה וְאָנוּ מְדַבֵּר בְּאָדָם יחיד) הוּא מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, וְאִין בִּיכְלֻתָם לְקַבֵּעַ זֹאת וּלְהַכְרִיעַ כְּפִי שֶׁכָּתַב הַרְמָבָם בְּהִלְכוֹת מְלָכִים וּמְלַחְמוֹת (י"ב, הִלְכָּה ב') עַל שְׁלֵבֵי הַגָּאֻלָּה: "וְכָל אֵלֹו הַדְּבָרִים וְכִיּוֹצֵא בָהֶן- לֹא יֵדַע אָדָם אִיךָ יִהְיֶה, עַד שֶׁיִּהְיֶה". דֶּרֶךְ אַגַּב: הוּא קָטַע אֶת הַצָּטוּט מִתּוֹךְ פְּרוּשׁ רִשִׁי, וּבִכְךָ עוֹת אֶת הָאֲמָת כְּאֵלֹו הַפְּרוּשׁ מִסְתַּדֵּר עִם הַרִיגַת יֵשׁוּ. בְּפִעֵל, פְּרוּשׁוֹ הַמֵּלֵא שֶׁל רִשִׁי הוּא: "וּמִתְנַבֵּא לַעֲתִיד שֶׁיִּסְפְּדוּ עַל מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף שֶׁנֶּהְרָג בְּמִלְחָמַת גּוֹג וּמִגּוֹג" שֶׁתִּתְרַחֵשׁ בְּעִתִּיד, כֹּךְ שֶׁהַפְּרוּשׁ סוֹתֵר אֶת הָאֲפָשְׁרוֹת שֶׁיֵּשׁוּ הוּא אָכֵן הַמְּשִׁיחַ, מִהֶסְבָּה שֶׁאֶפְלוּ הַנוֹצְרִים לֹא טוֹעֲנִים שֶׁהוּא נֶהְרָג בְּמַהֲלֹךְ מְלַחְמָה...

וישליח את הערב

מבחן גמר: ואיר כל זה חל בדיוק על יֵשׁוּ?

כן	לא
☐	☒
☐	☒
☐	☒
☐	☒

1. האם כל העמים נצרו על ירושלים בתקופתו של יֵשׁוּ?
 2. האם היה אי-פעם בהסטוריה נצחון כזה לירושלים?
 3. האם תושבי ירושלים היו כה חזקים בהביס את אויביהם?
 4. האם היה אבל בכל בית?

17

אבל תתכוננו לטענה החזקה ביותר שמוכיחה מעבר לכל צל של ספק שפֶּרֶק י"ב בספר זכריה אינו מנבא על צליבת יֵשׁוּ, והיא מגיעה דווקא מהיהודים המשיחיים! אתם אלה שתשפטו: לפי המסיונר, זכריה "נבא בפֶּרֶק י"ב על תקופה באחרית הימים" כה האמות יתאספו להלחם ביהודים

ולכבש את ירושלים. הקב"ה יחזק את התושבים ויציל אותם בכך שהחלש ביותר יהיה חזק כמו דוד המלך, ובית דוד יהיו (בעיני התוקפים) כמו אלקים עצמו, ובסיום הקרב יהיה אבל גדול ברחבי הארץ. ערוץ היוטיוב "1 god נגד המסיון" הציג שאלות כדי לבחון האם מדובר על תקופת יֵשׁוּ:

גם הנוצרים בכלל והיהודים המשיחיים בפרט מודים שמדובר על נבואה עתידית שעדין **לא התקיימה**. יוחנן בבשורה שלו (י"ט, 37) פספס את הפרט הנ"ל והציג את הארוע כאלו הוא כבר עבר. הוא תאר שהרבנים בקשו מפילאטוס (שליט רומאי) שהחילים ישברו את שוקי הנצלבים על מנת לזרז את מותם שלא ישארו תלויים בשבת, אבל כשהחילים הגיעו ליֵשׁוּ גלו שהוא כבר מת, ונמנעו מלשבר את שוקיו. יוחנן שהשנה בבשורתו (א', 29) את יֵשׁוּ לקרבן הפסח, כתב: "הדברים האלה ארעו כדי שיתקיים הכתוב: "ועצם לא-תשברו בו", ועוד כתוב אחר אומר: "והביטו אליו את אשר-דקרו" ". הוא נסה להראות שהפסוקים הנ"ל התקיימו כמות יֵשׁוּ: הפסוק הראשון מדבר על אחד התנאים לקרבן פסח, שלא לשבר את עצמותיו. אלא שלפי יוחנן, הפסוק **העתיד** שמדבר על האבל הלאמי שיהיה בעם ישראל, **כבר התרחש** כאשר ראו את גופתו של יֵשׁוּ... היו עוד סתירות על המקרה בדברי יוחנן, אבל זה מספיק.

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעִיר

הַמְּשִׁיחַ – מְלִינֹר או צְנוּעַ וְעֵנוּ? (זְכֵרִיָּה ט')

מְסִינֹרִית: "בְּבִרְיַת הַחֲדָשָׁה מֵתֹאֲרָ: "הֵם הֵבִיאוּ אוֹתוֹ אֶל יֵשׁוּעַ, וְלֵאחֶר שִׁשְׁמוּ אֶת בְּגָדֵיהֶם עַל הָעִיר [חֲמֹר], הִרְכִּיבוּ עָלָיו אֶת יֵשׁוּעַ. כְּאִשֶּׁר הַמְּשִׁיחַ בְּדֶרְכוֹ, פָּרְשׁוּ הָאֲנָשִׁים אֶת בְּגָדֵיהֶם עַל הַדֶּרֶךְ. הוּא הִתְקַרֵּב אֶל מֹרֶד הַר הַזֵּיתִים וְכָל קֹהֵל הַתְּלָמִידִים הֵחֵל לִשְׁבַח אֶת אֱלֹקִים בְּשִׁמְחָה וּבְקוֹל גָּדוֹל עַל כָּל הַנִּפְלְאוֹת אֲשֶׁר רָאוּ, בְּאֶמְרָם: "כִּרְוֹן הַבָּא בָּשֵׁם ה'! שְׁלוֹם בְּשָׂמִים וְכְבוֹד בְּמִרְוִמִים!". כִּמָּה מִן הַפְּרוֹשִׁים [רַבָּנִים] שֶׁהָיוּ בְּקֶרֶב הַהֲמוֹן אָמְרוּ אֵלָיו: "רַבִּי, גָּעַר בְּתְלָמִידֶיךָ". הַנָּשִׁיב וְאָמַר: "אֹמֵר אֲנִי לָכֶם, אִם אֵלֶּה [הַתְּלָמִידִים] יִשְׁתָּקוּ – הָאֲבָנִים תִּזְעַקְנָה". לֵאחֶר שָׁנִים שֶׁהַהֲמוֹנִים רָאוּ אֶת יֵשׁוּעַ מְחֻלָּל נְסִים, מְרַפֵּא חוֹלִים, מְקִים מִן הַמֵּתִים, מְשַׁרְתֵּת אֶת הַחֲלָשִׁים וּמְבַרֵּךְ אֶת הַדְּחוּיִים, הָעָם קָבַל אוֹתוֹ בְּשִׁמְחָה וּבְקוֹל."

תְּשׁוּבָה: בְּבִשׁוּרָה עַל פִּי מֶרְקוֹס (פֶּרֶק י"א, פְּסוּקִים 1-6) מְסַפֵּר שֶׁיֵּשׁוּ אָמַר לַשָּׂנִים מִתְּלָמִידָיו: "לָכוּ אֶל הַכֶּפֶר אֲשֶׁר מְמוּלָּכֶם. בְּרַגַּע שֶׁתִּכְנַסוּ אֵלָיו תִּמְצְאוּ עִיר [חֲמֹר] קָשׁוּר אֲשֶׁר לֹא יָשֵׁב עָלָיו אָדָם מֵעוֹלָם. הַתִּירוּ אוֹתוֹ וְהִבִּיאוּהוּ. וְאִם מִיִּשְׁהוּ יֹאמַר לָכֶם 'לָמָּה אַתֶּם עוֹשִׂים זֹאת?', אָמְרוּ 'הָאֲדוֹן זָקוּק לוֹ וּמִידָּ שִׁלַּח אוֹתוֹ הִנֵּה בַּחֲזָרָה' ". כְּשֶׁהִגִּיעוּ לַכֶּפֶר וְשִׁחֲרוּ אֶת הַחֲמֹר, "כִּמָּה מִן הָעוֹמְדִים שָׁם אָמְרוּ לָהֶם: "מָה אַתֶּם עוֹשִׂים? לָמָּה אַתֶּם מַתִּירִים אֶת הָעִיר?" " / תְּלָמִידָיו עָנוּ לָהֶם אֶת דְּבָרֵי יֵשׁוּ "וְהִלְלוּ הַנִּיחוּ לָהֶם". חוּץ מִהִרְכִּיבָה עַל חֲמֹר, מְבַטֵּחַ בְּנִבּוּאָה (זְכֵרִיָּה ט') שֶׁהִגַּעַת הַמְּשִׁיחַ תּוֹכִיל לְשִׁלּוֹם עוֹלָמִי. אִי אֶפְשָׁר לְטַעֵן שֶׁהִנְבּוּאָה מְדַבֵּרֶת עַל זְמָנִים שׁוֹנִים, שֶׁהָרִי שְׁתֵּי הַסִּיטוּאצִּיּוֹת (הַגַּעַת הַמְּשִׁיחַ + הַשְׁלוֹם) מִתְרַחֲשׁוֹת יַחַד בְּפָסוּק אֶחָד, וְהוּא בִּלְתִּי נִתְּנוֹת לְהַפְרָדָה. אִם יֵשׁוּ רָכַב עַל הַחֲמֹר בְּכִנְיֻסָּתוֹ לִירוּשָׁלַיִם וְעָדִין אֵין שְׁלוֹם עוֹלָמִי, סִימָן שֶׁהוּא אֵינוֹ הַמְּשִׁיחַ.

אֲנִי: אִם נָשִׁים לֹב "בְּיַד הַשּׁוֹרוֹת" בְּבִרְיַת הַחֲדָשָׁה, נִגְלָה שֶׁיֵּשׁוּ הוֹרָה לְתְּלָמִידָיו לִגְנֹב אֶת הַחֲמֹר! הָרִי אֵין שׁוֹם וְדֹאוֹת שֶׁהָאֲנָשִׁים שֶׁהִסְכִּימוּ לְתְּלָמִידָיו לְקַחַת אֶת הַחֲמֹר, הֵם אֲכֹן בְּעָלָיו. יָכוֹל לִהְיוֹת שֶׁהֵם מְעִרִיצִים שֶׁהַחֲלִיטוֹ שֶׁ"הַמְּטָרָה מְקַדֶּשֶׁת אֶת הָאֲמָצָעִים", לְמִרְוֹת שֶׁהוּא אֵינוֹ בְּכַעֲלוֹתָם...

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

מְסִיּוֹנֵר: "צִדִּיק" - מִמֶּשׁ לֹא עוֹד מִנְהִיג דָּתִי שֶׁנִּכְנָס וַיּוֹצֵא מֵהַכֶּלֶא, לֹא פוֹלִיטִיקָאִי מְשֻׁפָּשֵׁף, לֹא אֶחָד שְׂסוּלִיל אֶת דְּרָכּוֹ בַּחֲבֵרָה בְּרִמָּאוֹת, לֹא אֶחָד שֶׁנִּתֵּן לִקְנוֹת אוֹתוֹ בְּשִׁיחַד, וְגַם לֹא אֶחָד שֶׁמִּתְכַּוֵּף לִנְגַד הַמִּמְסָד הַדָּתִי. אֲצֵלוֹ - הָאֵמֶת מְרִגִּישָׁה בְּבֵית. אֲצֵלוֹ - הָאֵמֶת יוֹצֵאת לְאוֹר. שֶׁקֶר, מִרְמָה וְכָל עוֹלָה לֹא יוֹכְלוּ לְשֹׁרֵד בְּנוֹכְחוֹת שָׁלוֹ. מִי הוּא זֶה הַמִּסְגָּל לַחַיּוֹת אֶת אֲשֶׁר הוּא מְטִיף? אַתֶּם לֹא, אֲנַחְנוּ בְּטוֹחַ לֹא, אֲבָל מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ - הוּא כֵּן! "נוֹשֵׁעַ" - כִּי הִגָּאֵלָה, הַפְּדוּת וְהִשְׁוּעָה לָהּ מִיַּחַל הָעַם תִּהְיֶה בּוֹ וְדִרְכּוֹ. הוּא זֶה שִׁימְתוּ לָנוּ הַגְּדֵרָה וְדֶרֶךְ לְהוֹשִׁיעַ. הוּא בָּא לַפְּדוֹת אֶת נַפְשֵׁנוּ וְלִגְאֹל אֶת רוּחֵנוּ. לֹא מְדַבֵּר עַל מֶלֶךְ שֶׁמוֹכִיל מִלְחָמָה עֲקֵבָה מִדָּם בְּעוֹד נִסְיוֹן לְנַצְחוֹן וְשִׁלִּיטָה עַל חוֹל וְאַדְמָה, אֲלֵא עַל גְּבוּרָה צְנוּעָה שֶׁבָּא לְהַעֲבִיחַ אֶת חַיּוֹ שָׁלוֹ.

תְּשׁוּבָה: "וְגַם לֹא אֶחָד שֶׁמִּתְכַּוֵּף לִנְגַד הַמִּמְסָד הַדָּתִי" שֶׁמִּטְרָתוֹ לְדַאֵג שֶׁהִדָּת תִּשְׁמֵר? אִם כֵּן, לֹא יִהְיֶה אֶפְשָׁרִי לִטְעֹן שֶׁהָאֵדָם צִדִּיק. שֶׁהָרִי הַנִּבְיָא חֲבֵקוּק (ב'), אָמַר: "וְצִדִּיק בְּאִמּוֹנָתוֹ יִחְיֶה". הַמְּשִׁיחַ לֹא יוֹבִיל מִלְחָמָה עֲקֵבָה מִדָּם? אִם כֵּן, עַל מָה יִשׁוּ דְבַר כְּשֶׁאֲמַר בְּבִשְׁוֹרָה עַל פִּי מִתִּי (י', 34-35) "אֵל תַּחֲשְׁבוּ כִּי בָאתִי לְהַטִּיל שְׁלוֹם בְּאַרְצְךָ. לֹא בָאתִי לְהַטִּיל שְׁלוֹם כִּי אִם חֶרֶב. כִּי בָאתִי לְהַפְרִיד בֵּין אִישׁ וְאִבּוֹ וּבֵין בֵּת וְאִמָּה וּבֵין כָּלָה וְחֻמּוֹתָהּ, וְאִיבֵי אִישׁ - אֲנִשִּׁי בֵיתוֹ". נָכוֹן, אֲמָנָם לֹא מְדַבֵּר בְּמִלְחָמָה בֵּין עַמִּים, אֲבָל הַכּוֹנֵה שֶׁמִּבְחִינָת יִשׁוּ זֶה יִהְיֶה מִצְדָּק שְׁאֲנָשִׁים יִהְיוּ מְסַכְסְכִים אִישׁ עִם חֲבֵרוֹ רַק בְּגִל שֶׁאֶחָד הוֹלֵךְ אַחֲרָיו, וְזֶה הַרְבֵּה יוֹתֵר גְּרוּעַ מִמִּלְחָמָה בֵּין עַמִּים זָרִים. כָּאֵן מְדַבֵּר עַל מִלְחָמָה אַחִים וְשִׁנְאָה בֵּינֵינוּ לְבֵין עַצְמָנוּ... אִם כֵּן, יִשׁוּ לֹא עוֹמֵד בְּקִרְיָטְרִיוֹנִים שֶׁהַמְסִיּוֹנֵר עֲצָמוֹ (לְפִי הַפְּסוּקִים) הַצִּיב לְדָמוֹתוֹ שֶׁל מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ.

מְסִיּוֹנֵר: "עֲנִי" - מִהִמָּלָה עָנּוּ, מָלֵא בַּעֲנָוָה. נִכְנָס לַעִיר לֹא בְּכִרְכַּת סוֹסִים מִפְּאֶרֶת אֲלֵא רוֹכֵב אֵלֶיהָ בְּפִשְׁטוּת עַל חֲמֹר. מֶלֶךְ שֶׁלֹּא דוֹרֵשׁ אֶת טוֹבַת עַצְמוֹ וְלֹא נִלְחָם בְּשִׁבְלֵי הַכְּבוֹד שָׁלוֹ, אֲלֵא נֶאֱבָק בְּשִׁבְלֵי כְּבוֹדָם שֶׁל דְּחוּיֵי הַחֲבֵרָה. וְלַעֲמַת שְׁאֵר מַלְכֵי הָעוֹלָם, הָעַם לֹא נִדְרָשׁ לְשִׁרֵּת אֶת הָאֵגוֹ שֶׁל מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ. זֶה לֹא עוֹד מֶלֶךְ שֶׁכּוֹפֶה עַל הָעַם לְשִׁלֵּם מַסִּים כְּבָדִּים כְּדִי שִׁיּוֹכַל לְהִתְחַבֵּא בְּאִיזָה אֲרָמוֹן גָּדוֹל וּמִפְאָר. הוּא לֹא יוֹלֵד לְמִשְׁפַּחַת אֲדָמוֹ "רִי"ם טְחוּנָה בְּכֶסֶף וְגַם לֹא יַעֲלֶה מַחְצָרוֹת רַבָּנִים מִיַּחֲסִים. לֹא מְדַבֵּר בְּ"מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ" שֶׁמַּחֲלֵק שְׁטָרוֹת שֶׁל דּוֹלָרִים לִילָדִים, אוֹ שִׁימְכְרוּ דְּבָרִים שֶׁבָּהֶם נִגַּע בְּתוֹר קְמַעוֹת בְּמֵאוֹת אֲלָפִים, אֲלֵא מְדַבֵּר בְּמֶלֶךְ עָנּוּ, פָּשוּט וְצְנוּעַ. לֹא אֶחָד שֶׁמִּכְבִּיד בְּצַפְיָה שִׁיִּשְׁרָתוֹ אוֹתוֹ, אֲלֵא כְּזֶה שֶׁבָּא לְסַעֵד

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֹרֶב

עם פְּשׁוּטֵי הָעָם, לְהַעֲנִיק לַעֲנִיִּים, לַתַּת מְנוּחָה לַחֲלָשִׁים וּלְעֹמְלִים וּלְרַפָּא אֶת בְּפָשָׁם אֲפֹלוּ שֶׁל הַמְצָרָעִים. בְּבֵרִית הַחֲדָשָׁה יֵשׁוּעַ אָמַר: 'בּוֹאוּ אֵלַי עַל הָעֹמְלִים וְהָעֹמְסִים וְאֲנִי אֲמַצִּיא לָכֶם מְנוּחָה. קָחוּ עֲלֵיכֶם אֶת עָלִי וּלְמָדוּ מִמֶּנִּי כִּי עָנּוּ אֲנִי וְנִמּוּךְ רוּחַ. תִּמְצְאוּ מְרוּגוּעַ לְבָפְשׁוֹתֵיכֶם כִּי עָלִי נָעִים וְקָל מִשְׂאִי'."

תְּשׁוּבָה: לְפִי דְבָרָיו, בְּלֹתִי אֲפָשָׁרִי יִהְיֶה לְטַעַן שִׁישׁוֹ הוּא הַמְּשִׁיחַ. מִדּוּעַ? הוּא אָמַר שֶׁהַמְּשִׁיחַ "לֹא יַעֲלֶה מִחֲצָרוֹת רַבָּנִים מִיְּחָסִים" וְהָרִי יָדוּעַ שֶׁהַמְּשִׁיחַ הוּא צָאצָא יָשִׁיר שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ, שֶׁהוּא הַנִּין שֶׁל רוּת וּבְעָזָה. לֹא רַק שֶׁהוּא מִיְּחָס לְמִנְהִיגִים דְּתִיִּים, אֲלָא לְמִשְׁפַּחַת דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל שֶׁחִבֵּר אֶת סֵפֶר תְּהִלָּה! לְפִי הַטַּעֲנָה שֶׁ"לֹא מְדַבֵּר בְּ"מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ" שֶׁמְּחַלֵּק שְׁטָרוֹת שֶׁל דּוֹלָרִים לִילָדִים – הַמְּסִיבִיר הַתְּכַוֵּן לְרַבֵּי מְנַחֵם מִנְדֵּל שְׁנִיאָוֶרְסוֹן, הִידּוּעַ בְּכַנּוּי "הַרְבֵּי מְלוּבְכִיץ'". אֲנִי בֹאֲפֹן אִישִׁי לֹא מֵאֲמִין שֶׁהוּא הַמְּשִׁיחַ (לְמִרוֹת מַעֲשֵׂיו הַטּוֹבִים וּקְדָשׁוֹ הָעֲצוּמָה), אֲבָל לֹא הַבְנָתִי מָה פָּסוּל בַּחֲלָקַת שְׁטָרוֹת לִילָדִים? הָרִי בְּעֶצְמָהּ אֲמַרְתָּ שֶׁהַמְּשִׁיחַ נֹעֵד לַעֲזֹר.

בְּתוֹר אָדָם "עָנּוּ וְנִמּוּךְ רוּחַ", הֵינּוּ מְצַפִּים שִׁישׁוֹ גַּם יְדַבֵּר עַל עֲצָמוֹ בְּמֵאָה אַחוּזִים בְּהִתְאָם לְתַפְקִידִים שֶׁהוּא מְתַיַּמֵּר לְמַלֵּא: אֱלֹקִים, הַמְּשִׁיחַ, כֹּהֵן גָּדוֹל וְעוֹד. אֲלָא שֶׁבְּבִשּׁוּרָה עַל פִּי מִתִּי (י"ב, 41-42) מְסַפֵּר שִׁישׁוֹ עָנָה לְרַבָּנִים שֶׁבִּקְשׁוּ מִמֶּנּוּ סִימָן, וְאָמַר שֶׁלֹּא יִקְבְּלוּ: "אֲנִשִּׁי נִינּוּה יַעֲמְדוּ לְמִשְׁפָּט עִם הַדּוֹר הַזֶּה וְיִרְשִׁיעוּהוּ, כִּי הֵם שָׁבוּ בְּקִרְיַת יוֹנָה, וְהִנֵּה פֹה גָדוֹל מִיוֹנָה. מְלַכַּת תִּימָן תַּעֲמִד לְמִשְׁפָּט עִם הַדּוֹר הַזֶּה וְתִרְשִׁיעֵנּוּ כִּי בָאָה מִקְצוֹת הָאָרֶץ לְשִׁמֹּעַ אֶת חֲכַמַּת שְׁלֹמֹה, וְהִנֵּה פֹה גָדוֹל מִשְׁלֹמֹה". כִּיצַד אָדָם עֲנוּתָן יֹאמַר עַל עֲצָמוֹ שֶׁהוּא גָדוֹל מִיוֹנָה הַנִּבְיָא וּשְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ!?

שְׁנַת הַגָּעָתוֹ שֶׁל הַמָּשִׁיחַ – בִּתְנִי"ךְ? (דְּנִיאל פָּרָק ט')

מְסִיוֹנֵר: "בִּתְנִי"ךְ, נִתְּנָה לַנְּבִיא דְּנִיָּאל נְבוּאָה הַמְּגֵלָה בְּדִיוֹק רַב וּבְאִפּוֹן מִדְּהִים אֶת זְמַן בּוֹאוֹ הַמְּדִיק שֶׁל הַמָּשִׁיחַ. אָבֵל מִשְׁהוּ בְּנְבוּאָה הַזֹּאת מֵאֵד הַפְּרִיעַ לַחַז"ל, עַד כְּדֵי כֹךְ שֶׁבְּמִשְׁנָה (יָדִים ד', ה') כָּתְבוּ חַז"ל כִּי סֵפֶר דְּנִיָּאל כָּל כֹּךְ קָדוֹשׁ עַד שֶׁהוּא "מְטֵמֵא יָדִים" וְלָכֵן, אָסוּר לַיהוּדֵי הַפְּשׁוּט אֲפִלּוּ לְהִתְקַרֵּב לִסְפֵּר הַזֶּה. פָּרָק ט' בְּסֵפֶר דְּנִיָּאל הַנְּבִיא מְכִיל אֶת אַחַת הַנְּבוּאוֹת הַחֲשׁוּבוֹת בְּיוֹתֵר בִּתְנִי"ךְ. לָמָּה? מֵאַחֵר שֶׁהַנְּבוּאָה הַזֹּאת צוּפָה מֵרֹאשׁ אֶת הַמוֹעֵד הַמְּדִיק בּוֹ יוֹפִיעַ הַמָּשִׁיחַ בְּעוֹלָם, וְלֹא פָחוֹת חָשׁוּב: מָה יִקְרָה לוֹ".

תְּשׁוּבָה: מְסִיוֹנֵר הֵצִיג בְּכַנִּינוֹ רַק חֲצִי מֵהַמִּשְׁנָה כְּדֵי לְסַלֵּף אֶת הָאֱמֶת. לְפִי הַמִּשְׁנָה, הַקְּטָעִים שֶׁמְטֵמְאִים אֶת הַיָּדִים בְּנִגְיעָה הֵם "תַּרְגוּם שֶׁבְּעֶזְרָא וְשֶׁבְּדְּנִיָּאל" – כְּלוּמָר הַקְּטָעִים בְּשִׁפְּהָ הָאֲרָמִית, וְלֵאחֵר מִכֵּן נִכְתַּב הַכָּלָל שֶׁ"לְעוֹלָם אֵינוֹ מְטֵמֵא, עַד שֶׁיִּכְתְּבֵנוּ אֲשׁוּרִית, עַל הָעוֹר וּבְדִיו" וּבְלִעְדֵי אֶחָד מִשְׁלֶשֶׁת הַתְּנָאִים הַנ"ל סֵפֶר דְּנִיָּאל אֵינוֹ מְטֵמֵא וּמִתֵּר לִנְגַע בּוֹ בְּחִפְשִׁיוֹת. דֶּרֶךְ אֲגַב, אֲפִלּוּ אִם אָדָם נִטְמָא מִמַּגְלוֹת שֶׁנִּגְיַעְתָּן מִטְמֵאָת, הוּא יָכוֹל לְהִטֵּהַר עַל יְדֵי נְטִילַת יָדִים, כֹּךְ שֶׁהָאֲמִירָה לְפִיָּה "אָסוּר לַיהוּדֵי הַפְּשׁוּט אֲפִלּוּ לְהִתְקַרֵּב לִסְפֵּר הַזֶּה" הִיא מְגֻזָּמָת, שְׁקֵרִית וְלֹא נִכּוֹנָה. בְּשׁוֹנָה מִשְׁאָר הָעֲמוּדִים, הַפֶּעַם אֲצִיג אֶת כָּל הַטְּעָנוֹת וְרַק לְאַחֵר מִכֵּן אֶת הַתְּגוּבָה עֲלֶיהָ.

מְסִיוֹנֵר: "בְּכָל, שְׁנַת 538 לַפְּנֵה"ס. הַמֶּלֶךְ דְּרִיּוֹשׁ בְּשִׁלְטוֹן. רֹאשׁ הַשָּׁרִים שָׁלוּ, דְּנִיָּאל הַנְּבִיא, פּוֹנֶה לְאַלְקִים – זֹאת לְאַחֵר שֶׁקָּרָא אֶת דְּבָרָיו שֶׁל הַנְּבִיא יִרְמְיָהוּ עַל כֹּךְ שֶׁגָּלוּת בְּכָל תְּאֵרָף שְׁבָעִים שָׁנָה. כִּיּוֹן שֶׁגָּלוּת בְּכָל הַחֲלָה בְּשְׁנַת שֵׁשׁ-מֵאוֹת וַחֲמֵשׁ לַפְּנֵה"ס, הָרִי שֶׁהִיא עוֹמְדָת לְהִסְתַּיֵּם. לָכֵן דְּנִיָּאל בָּא לִפְנֵי אֱלֹקִים בְּתַפְּלָה, בְּתִשְׁבּוּכָה וּבְצוּם. דְּנִיָּאל מִתּוֹדֶה עַל חֲטָאֵי עַם יִשְׂרָאֵל וּמַפְצִיר בְּאַלְקִים לְסַלֵּחַ וּלְהַשִּׁיב אֶת עַמּוֹ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, לְהַחְזִיר אֶת יְרוּשָׁלַיִם לְתַפְּאֶרְתָּהּ וּכְמוֹכָן לְבָנוֹת מִחֻדָּשׁ אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אֲשֶׁר נִחְרַב".

מְסִיוֹנֵר: "דְּנִיָּאל חָשַׁשׁ מֵאַחֵר וְשְׁבָעִים שָׁנוֹת הַגָּלוּת כִּמְעַט הִסְתַּיֵּמוֹ וְעַם יִשְׂרָאֵל עָדִיו בְּבָבֶל, מִשְׁמַע שְׂאֲלֵקִים הַחֲלִיט לְהַמְשִׁיךְ אֶת הַגָּלוּת בְּגִלְל חֲטָאֵי הָעָם.

וישַׁלַח אֶת הָעֹרֵב

כַּמְעַנָּה לַתְּפִלָּתוֹ, אֱלֹקִים שָׁלַח אֶת הַמַּלְאָךְ גְּבִרְיָאֵל עִם תְּשׁוּבָה: "שְׁבָעִים שְׁבָעִים נִחַתָּה עַל עַמָּךְ וְעַל עִיר קְדֻשָּׁךְ, לְכֹלֵא הַפֶּשַׁע וּלְהַתֵּם חַטָּאת וּלְכַפֵּר עוֹן, וּלְהִבְיֵא צֶדֶק עַל־מִים וּלְחַתֵּם חֲזוֹן וְנִבְיָא וּלְמַשֹּׁחַ קֹדֶשׁ קְדָשִׁים. וְתִדְעַ וְתִשְׁכַּל מִן מִצָּא דָּבָר, לְהַשִּׁיב וּלְבָנוֹת יְרוּשָׁלַם עַד מְשִׁיחַ נָגִיד - שְׁבָעִים שְׁבָעָה, וְשְׁבָעִים שָׁנִים וּשְׁנִים תִּשׁוּב וּנְבִנְתָה רְחוֹב וְחָרוּץ, וּבְצוֹק הָעֵתִים. וְאַחֲרֵי הַשְׁבָּעִים שָׁנִים וּשְׁנִים - יִפְרֹת מְשִׁיחַ וְאִין לוֹ, וְהָעִיר וְהַקְדָּשׁ יִשְׁחִית עִם נָגִיד הַבָּא, וְקִצּוֹ בְּשִׁטָּף וְעַד קֵץ מַלְחָמָה, נִחְרָצַת שְׁמֹתוֹ".

מְסִיבֵנִי: "הַגְּלוּת הַגִּשְׁמִית שֶׁל עִם יִשְׂרָאֵל מֵאַרְץ יִשְׂרָאֵל תִּמִּיד הִיְתָה קְשׁוּרָה לַגְּלוּת הָרוּחִנִית שֶׁל עִם יִשְׂרָאֵל מֵאַלְקֵי יִשְׂרָאֵל. וְלָכֵן, הַמַּלְאָךְ גְּבִרְיָאֵל מֵאַשֵּׁר אֶת חֲשֻׁשׁוֹ שֶׁל דְּנִיָּאל: עִם יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר שָׁקוּעַ בַּעֲבֻדַת אֱלִילִים, יִשְׂאָר בְּגָלוּת. אָבֵל יַחַד עִם הַחֲדָשׁוֹת הָרְעוּת, הַמַּלְאָךְ גְּבִרְיָאֵל גַּם נוֹשֵׂא אֶתוֹ בְּשׁוֹרוֹת טוֹבוֹת: תִּקְוָה מְשִׁיחִית. מִתִּי זֶה יִקְרָה? "שְׁבָעִים שְׁבָעָה, וְשְׁבָעִים שָׁנִים וּשְׁנִים", בְּמִלִּים אַחֲרוֹת: עוֹד אַרְבַּע-מֵאוֹת שְׁמוֹנִים וְשָׁלֹשׁ שָׁנִים. אֲנִי: הַסִּבָּה לְחֻלְקָה בֵּין הַשְּׁנִים קְשׁוּרָה לְצוֹ וּלְבִנְיַת יְרוּשָׁלַם ... הִלְלוּ יִתְחִילוּ, עַל פִּי הַמַּלְאָךְ גְּבִרְיָאֵל, עִם הוֹצָאָה הַצּוֹ לְבָנוֹת מִחֲדָשׁ אֶת יְרוּשָׁלַם בְּצוּרָה יְסוּדִית: "וּנְבִנְתָה רְחוֹב וְחָרוּץ". 'רְחוֹב' בְּתִקְוַת הַמִּקְרָא הוּא מֵה שְׁפִיּוֹם אֲנַחְנוּ מְכִנִּים שְׁעַר הָעִיר: הָרַחֲבָה הַמוֹנֶנֶת בְּתוֹךְ שְׁעָרֵי הָעִיר שֶׁהוּתָה אֶת מִרְכָּז הַחַיִּים, יַחַד כְּמוֹכֵן עִם חוֹמָה וְשְׁעָרִים כְּמִתְאָר בְּדַבְרֵי הַיָּמִים (ב', ל"ו). 'חָרוּץ' מִתִּיחַס לְתַעֲלַת מְגוֹ הַמְּשַׁמֶּשֶׁת חֶלֶק מִמַּעֲרָף הַהֲגָנָה שֶׁל הָעִיר. בְּזִמְן הָעֵתִיקָה, כְּאִמְצָעֵי הַגָּנָה הָיָה מְקַבֵּל לְחַפֵּר תַּעֲלָה עֲמָקָה סָבִיב חוֹמוֹת הָעִיר. מִכָּאן, שְׁבִנְיַת "חָרוּץ" (או תַּעֲלַת מְגוֹ) מְחַיֶּכֶת בְּנִית חוֹמוֹת וּמַעֲרָף הַגָּנָה.

לָכֵן, לְאֹר הַמִּנָּח "רְחוֹב וְחָרוּץ" נִתְּן לְהִבִּינֵי כִי יִרִית הַפְּתִיחָה תִּהְיֶה כְּאֲשֶׁר יִנָּתֶן צוֹ מִקִּיף לְבִנְיַתָּה הַמְּלֵאָה שֶׁל יְרוּשָׁלַם. וְאַכֵּן, בְּשִׁנַת אַרְבַּע-מֵאוֹת אַרְבָּעִים וְחָמֵשׁ לַפְּנֵה"ס נִחְמִיָּה מְשִׁיג מִמֶּלֶךְ פָּרְס (אַרְתַּחשֶׁשְׁתָּא הָרָאוּן) אֶת הַצּוֹ הַמִּיחָל לְבִנְיַת יְרוּשָׁלַם וּבֵית הַמִּקְדָּשׁ. וְלָכֵן, עַל פִּי הַנְּבוּאָה שֶׁבִּסְפֹּר דְּנִיָּאל, אַרְבַּע-מֵאוֹת וְתִשְׁעִים שָׁנָה מִשְׁנַת אַרְבַּע-מֵאוֹת אַרְבָּעִים וְחָמֵשׁ לַפְּנֵה"ס, יִגִּיעַ הַמְּשִׁיחַ. לָמָּה? עַל מְנַת לְטַפֵּל בְּחֻטָּאִים וּבְעֻנוֹת שֶׁל כָּלֵנוּ".

מְסִיבֵנִי: "[...] הַמִּנָּח הַמִּקְרָאִי 'מְשִׁיחַ נָגִיד' דּוֹמָה לַמִּנָּח הַמוֹדֶרְנִי 'מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחִ'. גְּבִרְיָאֵל אָמַר שֶׁבִּין הוֹצָאָה הַצּוֹ וְעַד מְשִׁיחַ נָגִיד יַעֲבֹרוּ שָׁנִים וְתִשְׁעָה שְׁבֻעִים

וישליח את הערב

של שנים, זאת אומרת 483 שנים. שימו לב לזה: על פי ספר דניאל, על המשיח לא יאחר מאשר 483 לאחר שנת 445 לפנה"ס. ומה יהיה תפקידו של המשיח? "להתם חטאת ולכפר עון", זאת אומרת: לטפל בחטא שלנו אחת ולתמיד. יש לזכר שבתקופת המקרא שנה מנתה 360 ימים. אם כן, 483 שנים מרגע נתינת הצו של ארתחשסטא מביא אותנו ישירות לשנת 32 לספירה".

מסיונר: " [...] בפסוק כ"ו מציין גבריאל כי "יכרת משיח ואין לו". המלה 'יכרת' שמשה לתאור ענש מות. על המשיח למות מות אלים. אם קדם לכן הוא תאר בתור משיח נגיד (מלו המשיח), כעת הוא מתאר בתור "משיח ואין לו". זאת אומרת שהתאר המלכותי לו הוא ראוי, נלקח ממנו. במקום כתר זהב על ראשו - הוא יקבל כתר של קוצים, במקום כבוד של מלך - הוא יקבל השפלה חסרת תקדים, במקום למלך - הוא יהיה בזוי כעבד מענה. לאחר שכל זה יקרה, מציין גבריאל כי "והעיר והקדש ישחית" - זאת אומרת שהעיר ירושלים ובית המקדש ישחתו, יחרבו. ואכן, לאחר שהמשיח השפל, הכה ונכרת, בשנת שבועים לספירה, גם יושבי ירושלים ובית המקדש השפלו, הכו ובית המקדש נחרב".

תשובה: המלאך גבריאל ספר לדניאל על תקופה של "שבועים שבועים" של שנים, כלומר שבועים שבועות:

$$7 \times 70 = 490$$

בפסוק כ"ה, גבריאל דבר על שתי תקופות: "שבועים שבועה" (49 שנים) אחריהן יגיע 'משיח נגיד'. לאחר מכן תהיה תקופה של "ושבועים ששים ושנים" (434 שנים) בהן ירושלים תבנה מחדש, אבל התקופה לא תהיה פשוטה כלל. $434 + 49 = 483$ שנים, שהן התקופה עליה כתוב בפסוק כ"ו: "ואחרי השבועים ששים ושנים - יכרת משיח". הנוצרים בכלל והיהודים המשיחיים בפרט, טוענים שה"משיח" בפסוק כ"ו הכונה לישו. באיזו דרך הם הגיעו למסקנה הזאת?

בספרי עזרא ונחמיה ישנן ארבע הצהרות של מלכי פרס לגבי בניית המקדש של ירושלים: "ובשנת אחת לכורש מלך פרס, לכלות דבר יהו"ה מפי ירמיה. העיר יהו"ה את רוח כרש מלך פרס, ויעבר קול בכל מלכותו" (עזרא א', א-ב). "ואלה"א די שכן שמה תמה, ימגר כל מלך ועם די ישלח ידה להשנייה לחבלה בית אלה"א דך די בירושלם, אנה דרינוש שמת טעם" (עזרא ו', יב). "ארתחשסטא מלך מלכיא לעזרא כהנא ספר דתא די אל"ה שמיא, גמיר וכענת. מני שים טעם די כל מתנדב

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

בְּמַלְכוּתִי מִן עַמָּא יִשְׂרָאֵל וְכַהֲנוּהִי וְלוֹיָא לְמַהֲרָ לִירוּשָׁלַם עִמָּרָ" (עֲזָרָא ז', י"ב-י"ג).
"**וְאַגְרָת** אֶל אֶסְפָּר שִׁמְר הַפְּרָדָס אֲשֶׁר לְמֶלֶךְ, אֲשֶׁר יִתֵּן לִי עֲצִים לְקֹרוֹת אֶת שְׁעָרֵי
הַבִּירָה אֲשֶׁר לְבֵית וּלְחֹמַת הָעִיר" (נַחֲמִיָּה ב', ח').

הַנוֹצְרִים קָבְעוּ, לֵילָא שׁוּם בָּסִיס רְצִינִי, שְׁנֵי דְבָרִים תְּמוּהִים: 1 - הָאֲגֶרֶת שֶׁבְּסִפְר
נַחֲמִיָּה (ב', ח') נִכְתְּבָה בְּשָׁנַת 445 לַפְּנֵה"ס. 2 - לְסִפְר דְּוָקָא בְּהִתְאַם לְאַגְרָת וְלֹא
הַ"קוֹל" אוֹ הַ"טַעַם" בְּסִפְר עֲזָרָא. כֹּף שָׂאֵם נִסְפָּר 483 שָׁנִים ["שְׁבַעִים שָׁנִים
וּשְׁנַיִם"] מִשְׁנַת -445, נִגִיעַ לְשָׁנַת 39 לְסִפְרָה. אֲבָל הַבְּעִיָּה הִיא שְׁלֹפִי הַמִּסְרָת
הַנוֹצְרִית, יֵשׁוּ נִצְלָב בְּשָׁנַת 32 לְסִפְרָה. אִיךָ אֶפְשָׁר לְהוֹרִיד שְׁבַע שָׁנִים מִהַחֲשׁוֹב?
כָּאֵן נִכְנָס לְתַמּוּנָה הַחוּקֶר רֹבֵרֵט אֲנִדְרָסוֹן שֶׁטָּעוּ מְצִיאוֹת מְפָרָקָת בֶּה 'שְׁנָה' אֵינָה
בֵּת 365 יָמִים, אֲלֹא רַק 360 יָמִים (וְעַל פִּיּוֹ הַמְסִיוֹנֶר הַסֵּתֶמֶר). הַבְּעִיָּה הִיא שְׁבַעֲשָׁנָה בֵּת
360 יָמִים פֶּסַח יַחֲוֹל בְּעֹנוֹת שׁוֹנוֹת בְּמַהֲלֹךְ הַשְּׁנָה, וְזֶה סוּתֵר אֶת מְצוֹת הַתּוֹרָה
שֶׁבְּכֹתֵב לְפִיָּה פֶּסַח יַחֲוֹל תְּמִיד בְּעֹנוֹת הָאֲבִיב: "שִׁמּוֹר אֶת חֹדֶשׁ הָאֲבִיב וְעִשִׂיתָ
פֶּסַח" (דְּבָרִים ט"ז, א'). אֲבָל לָאֵן נִעְלָם חֲרָבֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ? הֲרִי לְפִי דְנִיָּאל (ט', כ"ד)
מְדַבֵּר בְּתַקּוּפָה שֶׁל "שְׁבַעִים שְׁבַעִים" (490 שָׁנִים) שֶׁבְּסוֹפָם יַחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ כְּפִי
שֶׁכָּתוּב בְּפִסּוּקִים כ"ו-כ"ז. גַּם אִם נִקְצֵר אֶת הַתְּקוּפָה לְפִי שְׁטֵת אֲנִדְרָסוֹן, בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ נִחְרַב עֲשָׂרוֹת שָׁנִים לְאַחַר שִׁישׁוֹ נִצְלָב. אִיּוֹ קֶשֶׁר בֵּין הָאֲרוּעִים!

הַהוֹכָחָה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר לְכֹף שֶׁפָּרַק ט' בְּסִפְר דְנִיָּאל **אֵינּוּ** מְנַבֵּא עַל יֵשׁוּ, מַגִּיעָה
דְּוָקָא מִמַּחְבְּרֵי הַבְּרִית הַחֲדָשָׁה. מוֹכֵנִים לְשִׁמְעַ? כִּדָּאִי שֶׁתַּחֲזִיקוּ חֻזַּק מְאֹד אֶת
הַכֶּסֶּא, בְּגִלָּל שְׂאֲתֵם עוֹמְדִים לְפָל מְמַנּוּ...

בְּתַחֲלַת הַסֵּרְטוֹן, הַמְסִיוֹנֶר אָמַר שֶׁ"פָּרַק ט' בְּסִפְר דְנִיָּאל הַנְּבִיא מְכִיל אֶת **אַחַת**
הַנְּבוּאוֹת הַחֲשׁוֹבוֹת בְּיוֹתֵר בַּתְּנָךְ. לָמָּה? מֵאַחַר שֶׁהַנְּבוּאָה הַזֹּאת צוּפָה מֵרֹאשׁ
אֶת הַמוֹעֵד הַמְּדִיק בּוֹ יוֹפִיעַ הַמְּשִׁיחַ בְּעוֹלָם, וְלֹא פָחוֹת חֲשׁוֹב: מֵה יִקְרָה לוֹ".
אִם כֵּן, הֵינּוּ מְצִפִּים שֶׁשְּׂאוֹל הַתְּרָסִי (פְּאוּלוֹס) אוֹ שְׂאָר מַחְבְּרֵי הַבְּרִית הַחֲדָשָׁה
יִתְיַחֲסוּ לְפָחוֹת פַּעַם אַחַת לְעִבְדָּה שֶׁהַפָּרַק מְכִיל אֶת תַּאֲרִיף הַהֲגָעָה שֶׁל הַמְּשִׁיחַ.
אֲבָל הָעֲנִין הוּא שֶׁלֹּא מִיָּמָת אֶפְלוּ הַתִּיַּחֲסוֹת אַחַת לַתַּאֲרִיף הַזֶּה! יִהְיֶה שְׁגוּי לְטָעוֹן
שֶׁהֵם פָּשוּט לֹא הִכִּירוּ אֶת הַסֵּפֶר, בְּגִלָּל שֶׁהַבְּשׂוּרָה עַל פִּי מַתִּי (כ"ד, 15) מְצִטֵּט
מִהַסֵּפֶר, וְלֹא מְדַבֵּר בְּפָרַק זֶר אֲלֹא בְּפָרַק ט' בְּכַבּוּדוֹ וּבְעֲצָמוֹ! מַתִּי הַזִּכִּיר בְּבִשׂוּרָה

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֹרֵב

שָׁלוּ אֶת הַמְּלִים "שְׁקוֹץ מְשֻׁמִּים" שֶׁנִּלְקְחוּ יְשִׁירוֹת מִפְּסוּק כ"ז בַּפָּרָק ט' בַּסֵּפֶר דְּנִיָּאל. אִם מַחְבְּרֵי הַבְּרִית הַחֲדָשָׁה בָּאֻמָּת הָיוּ חוֹשְׁבִים שֶׁפָּרָק ט' בַּסֵּפֶר דְּנִיָּאל מְנַבֵּא עַל תְּאֵרִיד הַגָּעֶת הַמְּשִׁיחַ, אָתָּם לֹא חוֹשְׁבִים שֶׁהֵם הָיוּ טוֹרְחִים לָצִי אֶת זֶה?! הֲרִי לְטַעֲנַת הַמַּסְיוֹנִירִים מְדַבֵּר בַּפָּרָק חֲשׁוֹב וְהַכְּרָחִי!

הַהֶסְבֵּר הַיְחִיד שֶׁנִּתֵּן לומר הוּא שֶׁכָּל הַנִּרְאָה, סִלְפוֹ אֶת פָּרָק ט' עַל מִנַּת שִׁישְׁמַע כָּאֵלּוּ מְדַבֵּר עַל יֵשׁוּ רַק אַחֲרֵי שֶׁהַבְּרִית הַחֲדָשָׁה נִכְתְּבָה. מֵה שְׂאוֹמֵר שֶׁמְדַבֵּר בְּהַמְצָאָה מֵאַחֲרֵת וְאִי אִפְשָׁר לְהִתְיַחֵס אֵלֶיהָ כִּי "נְבוּאָה מְשִׁיחִית". אִם כֵּן, מִי הוּא אוֹתוֹ "מְשִׁיחַ נְגִיד" בַּפְּסוּק כ"ה? בּוֹאוּ נִרְאָה אֶת הַהֶקְשֵׁר הַמָּלֵא: "וְתִשְׁכַּל מִן מִצָּא דָּבָר לְהַשִּׁיב וּלְבָנוֹת יְרוּשָׁלַם עַד מְשִׁיחַ נְגִיד שֶׁבָּעִים שֶׁבָּעָה וְשִׁבְעִים שָׁנִים וּשְׁנָיִם". לְפִי הַפְּסוּק, מִיָּם קָשֶׁר הָדוּק מִבְּחִינָה כְּרוֹנוֹלוֹגִית בֵּין בְּנֵי יְרוּשָׁלַם וְהָאָדָם שֶׁנִּקְרָא "מְשִׁיחַ נְגִיד". הַיְחִיד שֶׁהִתְנַף מַעֲיֵד עָלָיו שֶׁהוּא נִקְרָא בְּכַנּוּי 'מְשִׁיחַ' וְצוּה לְבָנוֹת אֶת יְרוּשָׁלַם, הוּא כָּרֵשׁ בְּנוֹ שֶׁל אַחַשְׁוֶרוּשׁ: "הָאֵמֶר לְכוּרֵשׁ רַעִי וְכָל חִפְצֵי יִשְׁלֵם וְלֹאֲמֹר לִירוּשָׁלַם תִּבְנֶה" (יִשְׁעִיָּהוּ מ"ד, כ"ח), "כֹּה אָמַר יְהוָה לְמְשִׁיחוֹ לְכוּרֵשׁ" (יִשְׁעִיָּהוּ מ"ה, א') וְכו'.

כְּדִי לִוְדָא סוֹפִית אִם פְּסוּק כ"ה (שֶׁל דְּנִיָּאל ט') מְדַבֵּר עַל כָּרֵשׁ, בּוֹאוּ נִצָּא מִנְקֻדַּת הַנֶּחֱחָה שֶׁמְדַבֵּר בּוֹ. אִם כֵּן, הַזְמָנִים שֶׁהִנְבִּיא דְּנִיָּאל צִיָּו יִהְיוּ חִיָּבִים לִהְיוֹת תּוֹאֲמִים כְּלָפִי כָּרֵשׁ: "לְהַשִּׁיב וּלְבָנוֹת יְרוּשָׁלַם עַד מְשִׁיחַ נְגִיד שֶׁבָּעִים שֶׁבָּעָה" - עַד הַגָּעֶתוֹ שֶׁל 'מְשִׁיחַ נְגִיד' (כָּרֵשׁ), יַעֲבְרוּ שֶׁבָּעָה מַחְזֹרִים שֶׁל שִׁבְעֵי שָׁנִים (כְּלוֹמֵר 49). מֵאֲזַ חֲרַבְנוּ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הָרֵאשׁוֹן וְעַד תַּחֲלַת מַלְכוּתוֹ שֶׁל כָּרֵשׁ עָבְרוּ 52 שָׁנִים. בְּזִמָּן הַזֶּה כָּבֵר הַסֵּתִים הַמַּחְזֹר הַשְּׁבִיעִי שֶׁל שִׁבְעֵי הַשָּׁנִים, כֵּן שֶׁנִּשְׁאַרְוּ לָנוּ **שָׁלֹשׁ שָׁנִים** נּוֹסְפוֹת שֶׁלֹּא חֲשַׁבּוּ כְּדִי לְהַשְׁלִים אֶת שִׁבְעַת הַמַּחְזֹרִים (49 שָׁנִים) לְתַחֲלַת הַשְּׁלִטוֹן שֶׁל כָּרֵשׁ. הַסֵּכָה שֶׁהַמִּלְאָף לֹא צִיָּו אֶת הַשָּׁנִים הָלָלוּ הִיא שֶׁבְּהַתְחַלָּה הַתִּיחָס רַק לְשִׁבְעַת הַמַּחְזֹרִים הַמִּלְאִים, אֲבָל בְּהַמְשָׁךְ הַפְּסוּק הוּא הַתִּיחָס אֵלֶיהֶן כְּשֶׁאָמַר "וְשִׁבְעִים שָׁנִים וּשְׁנָיִם": עָבְרוּ שָׁנִים וּשְׁנָיִם מַחְזֹרִים שֶׁל שִׁבְעֵי שָׁנִים (434 שָׁנִים) מֵאֲזַ שֶׁכָּרֵשׁ צוּה עַל בְּנֵי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשֵּׁנִי, שֶׁהִיָּה בְּנוֹי בְּמִשְׁךָ 420 שָׁנִים. מֵהַשָּׁנָה הָרֵאשׁוֹנָה לְשִׁלְטוֹן כָּרֵשׁ עַד לְבְנִיתוֹ עָבְרוּ 18 שָׁנִים, כֵּן שֶׁנִּשְׁאַרְוּ **אַרְבַּע שָׁנִים** שֶׁלֹּא נִסְפְּרוּ בְּתוֹךְ 434 הַשָּׁנִים.

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעָרֶב

אם נוסיף את ארבע השנים הללו לשלש השנים החסרות שהזכרנו לפני כן, נוסיף את שבעת מחזורי שבע השנים (49 שנים) של חרבן ירושלים לשנים ושנים המחזורים בהם ירושלים היתה בנויה לאחר מכן (434 שנים) נקבל את שבעים המחזורים של שבע שנים (490 שנים) עליהם המלאך גבריאל דבר בפסוק הקודם. כמות השנים מתאימה ב-100% לכרש, בעוד שאין שום קשר לישו...

המסקנה: פרק ט' בספר דניאל אינו עוסק ב"משיחיות" של ישו

רציתי לעצור את התגובה לסרטון הנ"ל ולהמשיך על השאר, אבל יש כמה נקודות שרציתי לציין. בדקה 6:55 מסיונר אמר: "בכתבי הכרית החדשה מתארת סיטואציה מעניינת ביותר ביום עליבתו של ישוע. ישוע נצלב בירושלים, על הצלב דרש פילאטוס שיכתב: 'ישוע מנצח', מלך היהודים" (יוחנן 19, 19). ההסטריון לוקאס כותב בבשורתו כי "בערך בשעה שתים-עשרה בצהריים השתרר חשך על כל הארץ עד השעה שלוש. השמש חשכה ופרכת ההיכל נקרעה לשנים" (23, 44-45). בספר פונטיוס פילאטוס, ד"ר פול מאייר - הסטריון מאוניברסיטת הארנרד, מצטט ממכתבו של טבריוס למושל פונטיוס פילאטוס- אותו כתב בסביבות שנת 30 לספירה. שימו לב לדבריו: "הדבר שהזכיר לי לשאל אותך על כן הוא המאורע השמימי המוזר שקרה בשעות אחרי הצהריים ביום ששי שלאחר חידוש אפריל: חשכה כבדה נעה אלינו מעבר האפק הדרומי-מזרחי של הים התיכון והאפילה את שמינו במשך כמה שעות". ד"ר פול מאייר מציין כי פונטיוס פילאטוס השיב במכתב: "אשר לחשכה - היא אכן כסתה את יהודה [ארץ ישראל] בזמן הנזכר, או האצטגנין [חזה בכוכבים] המקומי פשוט אינו יכול להסבירה. רעידת אדמה נלוותה לחשכה, ואולם המאורע עדיו נשאר בחזקת תעלומה מחלטת".

תשובה: הספר ממנו המסיונרים צטטו נמצא באחריותה של הוצאת הספרים המסיונרית 'קרן אחוה משיחית' (כפי שסמנתי), וגם בספריה הלאומית לישראל מתיגים את הספר כחומר מסיונרי:

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

אין במצא מספיק חומר מהימן להכנת ביוגרפיה על פונטיוס פילטוס, עם זאת יש בר נרחב לדטין ספרותי נירדא, ספר זה מזהה ניסיון למצאת פשרה בין השניים, באופן שאפשר לראות בו נובלה היסטורית על בסיס ממצאים אמיתיים. נראה שדרך זו של חיבור הספר הולמת נסיבות, כגון במקרה של פילטוס, בהן יש ממצאים מהימנים רבים ועם זאת פערים גדולים בפרטים.

כאשר בעיני את הסיפור הזה, חופשתי קודם כל את כל לבני העיבוד ששרדו: אחרי כן הדבקתי אותן יחדיו על-ידי קיט הרמיון הספרותי, וערכתי אותן לדבר המהווה במידה מסוימת, כך אני מקווה, שחזור מדויק של המבנה המקורי של סיפור חיי פילטוס. בתור נובלה דוקומנטרית הספר שונה מסיפור היסטורי דמיוני רגיל, בכך שלא הייתה שום התפשרות לגבי העיבוד: הדגתי את הפרטים ההיסטוריים כפי שנמצאו, ללא שינוי. בסוף הספר נמצאות הערות בנוגע לנקודות החשובות ביותר והשנויות ביותר במחלוקת, רוב ההערות מסתמכות על מקורות ראשוניים, וכמה מהן מוסרות מידע היסטורי חדש.

20

הבעיה הגדולה היא שלפי ד"ר פול מאייר, מדבר בספר מלא בדמיונות! ראו את דבריו בעמוד 5:

גם על צדו האחורי של הספר, אותו הצגנו בתמונה למעלה, תוכלו לראות שכתוב: "נובלה היסטורית זו מהווה נסיון למציאת פשרה בין הכנת ביוגרפיה על בסיס ממצאים אמיתיים, לבין דמיון ספרותי".

אז מה לגבי המכתב עליו דבר המסיונר? האם מדבר במסמך הסטורי או המצאה ספרותית??? ההתייחסות של ד"ר פול מאייר למכתבים של פונטיוס פילטוס נמצאת בספרו בעמוד 318:

פירוט יחס הקרבה בין פונטיוס פילטוס לפונטיוס השונים שנוכרו בספר, הנו משוער. ברם בוודאי היה יחס קרבה בין כל הנשאים את השם "פונטיוס", שלמעשה הם בני שבט אחד, ומקום מוצאם של אבות הפונטיוס היה סמניום. דבר לא ידוע על הורי פילטוס. נוכחותו במערה בעת התמוטטותה היא השערה בלבד, ברם ישנן הוכחות לקיומו כתוצאה ממאמציו של סיאנוס. גם אם המכתבים המצוטטים בספר אינם אותנטיים כשלעצמם, הרי ההתכתבות עצמה והמאווים שהובעו בה קרובים מאוד להיות ודאיים. ואמנם כמה מהביטויים ומטבעות הלשון במכתבים הינם ציטוטים ישירות מן המקורות.

21

"גם אם המכתבים המקצטטים בספר אינם אותנטיים כשלעצמם, הרי ההתכתבות עצמה והמאווים שהובעו בה קרובים מאד להיות ודאיים". כלומר: ההתכתבות עצמן נועדו לתאר את המציאות, והן אכן מציגות השקפת עולם הזזה לזו של הברית החדשה. אבל מה הבעיה? שאין להן ערך כלשהו! מדבר בהמצאה ספרותית ולא יותר מזה. המסיונרים פשוט לקחו ספר דמיוני וצטטו כאלו מדבר על מכתב אמתי, למרות שלא היה כזה במציאות!

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

- 9:47 -

מִסִּינֹר: "מַעֲנִין לְרֹאוֹת שֶׁעַל אֶף הָאָסוּר לְהִתְקַרֵּב לְסִפְרֵי דְנִיָּאל, רִשְׁי כֵּן יִחַס אֶת פְּסוּק כ"ז לִימֵי מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, רַק שְׂרֵשׁ"י נִתַּק זֹאת לְחֻלוּטִין מִשָּׂאָר הַפְּסוּקִים בְּפֶרֶק וּמְלִיחַ הַזְּמָנִים שֶׁמוֹפִיעַ בָּהֶם. אַתֶּם תּוֹהִים לָמָּה? מֵאוֹתָה סִבָּה שֶׁחַז"ל הֶאֱשִׁימוּ אֶת דְּנִיָּאל הַנְּבִיא כִּי טָעָה בְּחִשּׁוֹב: "אָמַר רַבָּא: אֶף דְּנִיָּאל טָעָה בְּהִיאֵי חֲשִׁבְנָא [בְּחִשּׁוֹב הַזֶּה]" (מְגִלָּה י"ב א'). עַכְשָׁנוּ אַתֶּם מְבִינִים לָמָּה חַז"ל לֹא רָצוּ שֶׁתִּתְקַרְבוּ לְסִפְרֵי דְנִיָּאל? הַרְמָב"ם גַּם מוֹסִיף כִּי אָסוּר לְחַשֵּׁב אֶת מוֹעֵד בִּיאָתוֹ שֶׁל הַמְּשִׁיחַ: "לְעוֹלָם לֹא יִתְעַסֵּק אָדָם בְּדַבְרֵי הַהֲגָדוֹת ... וְכֵן לֹא יִחַשֵּׁב הַקְּצִיִּים" (הַלְכוֹת מְלָכִים וּמִלְחָמוֹת פֶּרֶק י"ב, ה'). זֹאת עַל מִנַּת לְהַסְתִּיר מִכֶּם שֶׁמִּדְּבַר בְּנִבְיָאָה עַל יְשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ, וְזֹאת בְּדִיוֹק הַסִּפָּה מִדּוּעַ אֲנַחְנוּ רוֹצִים לְעוֹדֵד אֶתְכֶם לְבָדֵק, לְחַקֵּר וּלְקַרֵּא אֶת הַתַּנ"ךְ בְּעֶצְמָכֶם. אֵל תִּתְּנוּ לְרַבָּנִים לְחַשֵּׁב בְּמִקּוֹמָכֶם!"

תְּשׁוּבָה: אֲמִירַת חַז"ל לִפְיָהּ דְּנִיָּאל טָעָה בְּחִשּׁוֹב, אִין הַכּוֹנֶה שֶׁהוּא טָעָה בְּחִשּׁוֹב הַהֲגָעָה שֶׁל 'מְשִׁיחַ נָגִיד', אֲלֹא שֶׁהַקַּב"ה הִבְטִיחַ לְנְבִיא יִרְמְיָהוּ שֶׁגָּלוּת בְּכָל תַּגְמָר כְּעֶבֶר 70 שָׁנָה וְדְנִיָּאל טָעָה בְּחִשּׁוֹב הַשָּׁנִים וְחָשַׁב שֶׁהַזְּמַן כָּכָר עָבַר. זֹאת הַסִּבָּה שֶׁהוּא פָּנָה לַקַּב"ה בְּתַחֲנוּנָיו וּבִכְכֵּי, אַחֲרֵית נִטְעַן שֶׁהוּא כִּבְיָכוֹל לֹא סָמָךְ עַל הַקַּב"ה חָס וְחִלְיָהּ (וְזֶה בּוֹדָאִי לֹא יָכוֹל לִהְיוֹת שֶׁהָיָה מִדְּבַר בְּנְבִיא וְלֹא בְּאָדָם רָגִיל!) אֲלֹא שֶׁהוּא טָעָה בְּחִשּׁוֹב הַשָּׁנִים וְחָשַׁב שֶׁהַגָּלוּת מִמְּשִׁיכָה בְּגִלְל שְׁעַם יִשְׂרָאֵל אֵינֻ רְאוּי לְהִנָּאֵל, וְזֹאת בְּדִיוֹק הַסִּפָּה שֶׁהוּא הַתּוֹדָה עַל חֲטָאֵי הָעָם. אַחֲרֵית פְּשׁוּט אִין לֹו סִבָּה לְכַף! הַמִּסִּינֹר הוֹצִיא מִהֶהָקָשָׁר אֶת הָאֲמִירָה שֶׁדְּנִיָּאל טָעָה בְּחִשּׁוֹב, וּמָה שֶׁכָּתַב הַרְמָב"ם בְּהַלְכוֹת מְלָכִים - כָּכָל הַנִּרְאָה נֹעֵד לְמַנַּע טַעְוִיּוֹת אֲנוֹשׁ בְּחִשּׁוֹב הַקֶּץ, שֶׁהָיָה זֶהוּי הַמְּשִׁיחַ תְּלוּי בְּסִימָנִים כְּמוֹ בְּנִית בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְלֹא בְּתַאֲרִיכִים רַבְּדוּמָלִיִּים.

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרְב

נְבוֹאוֹת שֶׁקֶר

אם כבר עסקנו בתאריף הגעת המשיח, קיימת נבואת שקר שנאמרה על ידי יֵשׁוּ בְּבִרְיַת הַחֲדָשָׁה. לפיה הוא יגאל את האנושות כבר בדור שלו, שלכאורה זו היא נבואה טובה, וידוע שהקב"ה אינו מתחרט על נבואות כאלו. בבשורה על פי מתי (ט"ז, 27-28) יֵשׁוּ אָמַר עַל עַצְמוֹ: "בֶּן הָאָדָם עֹתִיד לָבוֹא בְּכָבוֹד אָבִיו [הקב"ה] עִם מַלְאָכָיו וְאֵז יִשְׁלַח לְכָל אִישׁ כִּמְעֵשֵׂהוּ [בְּיוֹם הַדִּין]. אָמֵן אֲמַר אֲנִי לָכֶם, כִּי יֵשׁ בְּעִמְדִים פֹּה אֲשֶׁר לֹא יִטְעֲמוּ טַעַם מִיָּתָהּ [מָוֶת] עַד כִּי יֵרְאוּ אֶת בֶּן הָאָדָם [יֵשׁוּ] בָּא בְּמַלְכוּתוֹ". ה'עומדים' אליהם יֵשׁוּ דָּבַר הֵם כְּמוֹכֵן תַּלְמִידָיו, וּלְפִי הַצְטוּט, הוּא הַבְטִיחַ לָהֶם שֶׁחֲלָקָם יֵרְאוּ אֶת הַגָּאֹלָה מִתְמַמֶּשֶׁת בְּחַיֵּיהֶם. כְּמוֹ כֵּן בְּפֶרֶק כ"ד (30-34), יֵשׁוּ מַתָּאֵר אֶת אַרְוַע הַגָּאֹלָה שֶׁלְטַעֲנָתוֹ יִתְרַחֵשׁ בְּדוֹר הַהוּא בְּהִרְחָבָה: "וְיֵרְאוּ אֶת בֶּן הָאָדָם בָּא עִם עֲגֵבֵי הַשָּׁמַיִם בְּגִבּוֹרָה וְכְבוֹד רַב. וְיִשְׁלַח אֶת מַלְאָכָיו בְּקוֹל שׁוֹפָר גָּדוֹל וְקִבְצוּ אֶת בְּחִירָיו מֵאַרְבַּע הָרוּחוֹת לְמִקְצַה הַשָּׁמַיִם וְעַד קִצֵּה הַשָּׁמַיִם [...] אֲמַר אֲנִי לָכֶם כִּי לֹא יַעֲבֹר הַדּוֹר הַזֶּה עַד אֲשֶׁר יִהְיוּ כָל אֵלֶּה".

עברו כבר 2000 שנה מהדור של יֵשׁוּ, והוא עדין לא גאל את האנושות... אי אפשר לטעון שהגאולה היא דבר אינדיבידואלי שעל ידי אמונה ביֵשׁוּ האדם נגאל, שהרי יֵשׁוּ הַבְטִיחַ דְּבָרִים סְפִצִּיפִּיִּים כְּמוֹ הַשְׁמַעַת קוֹל שׁוֹפָר בְּגָאֹלָה וְקִבּוּץ גְּלִיּוֹת שֶׁל עֲשָׂרַת הַשְּׁבָטִים (ישעיהו כ"ז, י"ג). כל עוד הדברים הללו אינם מתרחשים בדורו של יֵשׁוּ, זו הוכחה לכך שהוא משיח שקר ודבריו אינם נכונים. שהרי בהתגשמות נבואה טובה נתן לדעת שהנביא אכן שליח של הקב"ה, כפי שכתוב בִּירְמְיָהוּ (כ"ח, ט) "הַנְּבִיא אֲשֶׁר יִנְבֵּא לְשָׁלוֹם - בָּבֵא דָּבַר הַנְּבִיא, וְיִדַּע הַנְּבִיא אֲשֶׁר שָׁלַח יְהוָה בְּאָמְתוֹ". ולא רק שההבטחה של יֵשׁוּ לא התרחשה, אלא שמאחר יותר יהודים נוספים יצאו לגלות... אם כן, זו הוכחה להיותו נביא שקר.

דרך אגב: בפסוק 36 (במתי כ"ד), יֵשׁוּ הוֹדִיעַ שֶׁהַיּוֹם הַמָּדִיק שֶׁל הַגָּאֹלָה אֵינוֹ יָדוּעַ לְאַף אָחָד וְגַם הוּא אֵינוֹ יוֹדֵעַ, אֲלָא רַק הָאֱלֹקִים: "וְהַיּוֹם הַהוּא וְהַשָּׁעָה הַהִיא אֵין אִישׁ יוֹדֵעַ, גַּם לֹא מַלְאָכֵי הַשָּׁמַיִם, גַּם לֹא הַבָּנִים [יֵשׁוּ], בְּלִתי אָבִי [אֱלֹקִים] לְבַדּוֹ". ידוע שיֵשׁוּ טָעַן שֶׁהוּא אֱלֹקִים, כְּפִי שֶׁאֲמַר בְּבִשּׁוּרָה עַל פִּי יוֹחָנָן (י"ד, 9)

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

"הַרְוֵאָה אוֹתִי- רְאֵה אֶת הָאֵב." עַל כֵּךְ קָם הַבְּטוּי 'אַלְפָּא וְאוֹמֶגֶה' (אַלְפָּה וְתִיּוֹ) עַל שֵׁם הָאוֹתִיּוֹת הַיִּוֹנִיּוֹת **ΑΩ**, שֶׁנִּזְכָּר לְתַאֲרֵם אֶת הָאִידֵאוֹלוֹגְיָה הַנוֹצְרִית לְפִיָּהּ יֵשׁוּ כֹכְבִּיכּוֹל שָׁוֶה לְקַב"ה: "אֲנִי הָאֲלֹף וְהַתּוֹ, רֹאשׁ וְסוֹף, נֶאֱמַר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, הַהוּא וְהִיא וַיְבֹרֵא, אֱלֹהֵי צְבָאוֹת" (יִזְחַנְנִי א', 8). אִם כֵּךְ, כִּיצַד ה'בֵּן' (יֵשׁוּ) שֶׁכֹּכְבִּיכּוֹל שָׁוֶה אֶל הָאֵב' (אֱלֹקִים) אֵינּוּ יוֹדְעִים אֶת הַיּוֹם הַמִּדְיָק בּוֹ תִּגְיַע הַגְּאֻלָּה?!

אִם זֶה לֹא מִסְפִּיק: כְּמַה פְּסוּקִים לִפְנֵי כֵן (פְּסוּק 29) יֵשׁוּ תַאֲרֵם שֶׁהַשְּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ לֹא יֵאִירוּ, הַכּוֹכְבִּים יִפְּלוּ וְלֹאֲחֵר מִכֵּן יֵרְאוּ אוֹתוֹ שׁוֹלֵט עַל הָאֲנוּשׁוֹת. אֲנִי מִזְכִּיר, כָּל זֶה לִטְעֵנָתוֹ הָיָה אֲמֹר לְהַתְגַּשֵּׁם בְּדוֹר שְׁלוֹ: "תִּחְשַׁף הַשְּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ לֹא יִגִּיעַ אוֹרוֹ וְהַכּוֹכְבִּים יִפְּלוּ מִן הַשָּׁמַיִם וְחִילֵי הַשָּׁמַיִם יִתְמוּטְטוּ". אוֹתָהּ נְבוֹאָת שֶׁקָּרָא מוֹפִיעָה גַם כֵּן בְּבִשְׁוֹרָה עַל פִּי מַרְקוֹס (י"ג, 24-30) וּבְקִצּוֹר בְּפָרָק ט' (פְּסוּק 1). מִיִּתֵּר לְצִיּוֹן שֶׁהָאֲרֹעַ הַנִּי"ל מַעֲוֹלָם לֹא תִרְחַשׁ...

בְּבִשְׁוֹרָה עַל פִּי מַרְקוֹס (ט"ז, 17-18), הוּא הַבְּטִיחַ לַמַּאֲמִינִים בּוֹ (וְלֹא רַק לַתְּלִמִּידִים) כַּחוֹת עַל טְבַעִיִּים: "וְאֵלֶּה הָאוֹתוֹת אֲשֶׁר יִלּוּ אֶל הַמַּאֲמִינִים: יִגְרְשׁוּ שָׂדִים בְּנִשְׁמִי, בְּלִשְׁנוֹת חֲדָשׁוֹת יְדַבְּרוּ, יִרְמֹו נְחָשִׁים וְאִם יִשְׁתּוּ רַעַל מִמִּית [אַרְס] לֹא יִנָּזְקוּ, יִדְּיָהֶם יִשְׁמֹו עַל חוֹלִים וְיִיטֵב לָהֶם [יִתְרַפְּאוּ]". אִם כֵּךְ: אֶשְׁמַח שֶׁכָּל הַמַּסִּיּוֹנִרִים יִגְרְשׁוּ שָׂדִים, יִתְפָּסוּ בִּידְיָהֶם נַחֲשׁ קוֹבְרָה וְיִשְׁתּוּ אֶת הָאֲרֵס שְׁלוֹ, וְנִרְאֶה אִם דְּבָרֵי יֵשׁוּ אֲמִתִּיִּים.

וישלח את הערב

הקב"ה כרת אתנו "ברית חדשה"? (ירמיהו פרק ל"א)

נציג את כל הטענות שבסרטון ולאחר מכן נענה עליהן בצורה מרפזת, על פי האתר thejewishanswer.

- 0:36 -

מסיונר: "אלקים טוען שמאחר ואנחנו, עם ישראל, נכשלו בקיום ברית סיני, הוא יכרת ברית חדשה - שונה מברית סיני, אבל הברית החדשה הזאת לא אומרת שאלקים זורק לפח את עם ישראל. למען האמת, הברית החדשה מצעת בראש ובראשונה לבני עם ישראל, ומשם לבני שאר אמות העולם".

- 1:02 -

מסיונר: "משמעות המלה 'תורה' היא חק. החקים מגיעים יחד עם הברית, כמו לדגמה: חוזה שמגיעים איתו גם תנאים, כך גם ברית סיני הגיעה עם תרי"ג המצוות, ומאחר שאנחנו הפרנו את החוזה או את הברית שאלקים כרת אתנו בהר סיני בכך שלא קיימנו את תרי"ג המצוות של הברית, בחסדו הרב, הבטיח לנו אלקים "ברית חדשה" - חוזה חדש! "ברית חדשה" היא רק ברית אחת מתוך כמה וכמה בריתות בתנ"ך, לדגמה: ברית נח, ברית אברהם, הברית עם דוד וכיוצא בזאת. "ברית חדשה" היא הברית הסופית אליה כל שאר הבריתות מכונות ומקוות. אז למה בכלל היה צריך בברית חדשה? מאחר שבטעוד אלקים הבטיח בברית סיני שהוא לעולם לא יפר את הצד שלו, היה זה עם ישראל שנכשל שוב ושוב ולא עמד בצד שלו בברית".

- 2:08 -

מסיונר: "ישנן עשרות דגמאות לכך שאלקים מאשים את עם ישראל בכך שהפר את הברית. להלן מספר דגמאות: "ועזבני והפיר את בריתי אשר כרתי איתו. וחרה אפי בו ביום ההוא ועזבתים" (דברים ל"א, ט"ז-י"ז) [...] "הפירו בית ישראל ובית יהודה את בריתי אשר כרתי" (ירמיהו י"א, ו') [...] דגמאות נוספות תוכלו למצא לאורך כל התנ"ך".

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

– 3:22 –

מִסִּיּוֹנָר: "אִם קִדָּם לָכֵן קָרָאנוּ אֶת פְּסוּקִים ל'–ל"א, כָּעֵת נִמְשִׁיף: "נִתְּתִי אֶת תּוֹרָתִי בְּקֶרְבָּם וְעַל לִבָּם אֶכְתְּבֶנָּה". הַהֲבָדֵל הָעִקְרִי בֵּין בְּרִית סִינִי לְבְרִית הַחֲדָשָׁה הוּא שֶׁבְּעוֹד בְּרִית סִינִי הָיְתָה בְּרִית קְבוּצִית וְקוֹלֶקְטִיבִית, וְחֻקָּה מְהֻיָּדָה וְיִדְּוָאֵל - 'הַבְּרִית הַחֲדָשָׁה' הִיא לֹא רַק לְעַם סְפָצִיפִי אֲלָא אִישִׁית בֵּין אָדָם לְאֱלֹקִיו [...]. נִכְתְּבָת בְּאֶפֶס רֹחֲנִי וְשִׁירוֹת עַל לְבוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאַחַת שֶׁנִּכְנָסִים לְתוֹךְ הַבְּרִית".

– 4:03 –

מִסִּיּוֹנָר: " וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ וְאִישׁ אֶת אָחִיו לֵאמֹר 'דַּעוּ אֶת יְהוָה'! ", כִּי כוֹלָם יִדְּעוּ אוֹתִי לְמִקְטָנָם וְעַד גְּדוּלָּתָם (פְּסוּק ל"ג). בְּבְרִית סִינִי לֹא הָיְתָה לָנוּ גִישָׁה וְשִׁירָה אֲלָא הֵינּוּ תְלוּיִים בְּתוֹכָם שֶׁל הַכְּהֻנִּים. הַכְּהֻנִּים שֶׁמָּשׁוּ מִתּוֹכָם לְעַם בְּכָף שֶׁהִקְרִיבוּ בְּאֶפֶס תְּמִידִי קָרְבוֹ עֲבוּר חֲטָאֵי הָעָם. כָּעֵת, בְּ'בְרִית הַחֲדָשָׁה' - לְכָל אֶחָד יֵשׁ גִּישָׁה לְאֱלֹקִים, גַּם יְלָדִים קְטָנִים וְגַם אֲנָשִׁים מְבַגְּרִים, גַּם נָשִׁים וְגַם גְּבָרִים, גַּם יְהוּדִים וְגַם גּוֹיִם".

– 4:42 –

מִסִּיּוֹנָר: " כִּי אֶסְלַח לְעוֹנָם וְלִחְטָאֵתָם לֹא אֶזְכֹּר עוֹד'. תּוֹדוֹת לְקָרְבָּן הַחֵד-פְּעָמִי וְהַנִּצָּחִי שֶׁל הַמְּשִׁיחַ, הַכְּנִיסָה אֶל תּוֹךְ הַבְּרִית הַחֲדָשָׁה מִתְבַּצֵּעֶת עַל יְדֵי אֲמוֹנָה בְּקָרְבָּנוֹ שֶׁל הַמְּשִׁיחַ [...]. הוּא לִקַּח עַל עַצְמוֹ אֶת הָאָרֶס הַקְּטָלָנִי שֶׁל הַחֲטָאִים שֶׁלָּנוּ כְּדֵי שֶׁלָּנוּ יִהְיוּ חַיִּים, וּמָה הַתְּכֵלִית שֶׁל הַבְּרִית הַחֲדָשָׁה? סְלִיחַת חֲטָאִים!".

– 5:21 –

מִסִּיּוֹנָר: "אִם בְּבְרִית סִינִי אֲנַחְנוּ לּוֹמְדִים עַל הַקְּדָשָׁה שֶׁל אֱלֹקִים וְעַל הַדְּרִישוֹת הַמְּשֻׁלְמוֹת שֶׁלוֹ, בְּבְרִית הַחֲדָשָׁה אֲנַחְנוּ נִחְשָׁפִים לְחֶסֶד וְלֶאֱהָבָה שֶׁלוֹ. הַבְּרִית הַחֲדָשָׁה מְשַׁקֶּפֶת אֶת הַחֶסֶד הָעָצוּם שֶׁאֱלֹקִים מַפְגִּין כָּלפִּינוּ. בְּעוֹד אֲנַחְנוּ הַפְּרָנִי אֶת בְּרִיתוֹ, הוּא הַתְּגַלָּה אֵלֵינוּ בְּדַמּוֹתוֹ שֶׁל הַמְּשִׁיחַ, הַנִּיחַ לָנוּ לְהִתְנַהֵג אֵלָיו כְּמוֹ אֶל אִיזָה שֶׁהַמּוֹבָא לְמַזְבֵּחַ עַל מִנַּת שִׁיקָרָב, אֲךָ בְּמֹתוֹ כִּפּוּר עַל חֲטָאֵינוּ, וּבִתְחִיטוֹ מִן הַמֵּתִים - נִתָּן לָנוּ נִצְחוֹן עַל הַמּוֹת, חַיִּי נִצָּח. בְּמֹתוֹ וּבִתְחִיטוֹ שֶׁל הַמְּשִׁיחַ נִכְרְתָה עֲבוּרָנוּ בְּרִית חֲדָשָׁה, בְּרִית אֲשֶׁר תְּלוּיָהּ אֶף וְרַק בְּפִעֲלוֹ שֶׁל הַמְּשִׁיחַ וְלֹא בְּנִסְיוֹנוֹת

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרְבִי

הכושלים שלנו ...".

תשובה: סכום הטענות הוא שלפי היהודים המשיחיים, "הברית החדשה" עליה דבר הנביא ירמיהו, נכרתה לפני כ-2,000 שנים כאשר הקב"ה לכאורה התגלם בדמות אדם (ישו) שנועד להושיע את האנושות מחטאייהם, וכיום אין צורך לשמר את מצות התורה אלא מספיק להאמין שהמזל של ישו מכפר עלינו. לגבי האמירה שהברית תהיה עם כל האמות, בפסוק ל' מופיעה הצהרה חד-משמעית שהברית תכרת אף ורק עם היהודים: "הנה ימים באים נאם יהוה וְכָרַתִּי אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאֶת בֵּית יְהוּדָה בְּרִית חֲדָשָׁה". כדי להוכיח שהברית הנ"ל כוללת את כל האמות, היהודים המשיחיים מציגים את הבטחתו של הקב"ה לאברהם:

הסרטונים נבואות ישוע והברית החדשה תשובה לאתאיסט תשובה לרב

ולא-יקרא עוד את-שמך אברהם; והיה שמך אברהם, כי אב-המון גויים נמתיך. 6 והפירתי אתך במאד מאד, ונתתיך לגויים; ומלכים ממך יצאו.

22

ברור אם כן שאלוהים בחר באברהם להיות אב אמונה, לא רק לעם אחד – תכניתו הייתה הרבה יותר רחבה וכלל-עולמית.

הם טוענים שאלקים ברח את צאצאי אברהם, כך שהברית כוללת את אמות העולם. קיימות שתי בעיות: א' – לא כל האמות הן צאצאי אברהם, כפי שהתורה מעידה שעוד לפני שישמעאל ויצחק נולדו: "והכנעני אז בארץ" (בראשית י"ב, ו') – כלומר שהעם הכנעני התגורר בארץ ישראל בלי קשר לברכתו של הקב"ה לאברהם. אותו דבר לגבי העם החתי (בראשית כ"ג, י') שאינו אחד מצאצאיו. ב' – אם נמשיך לקרוא, נגלה שהברכה עוברת מאברהם ליצחק ואחר כך ליעקב: "שְׂרָה אִשְׁתְּךָ יִלְדָת לְךָ בֵּן וְקָרָאתָ אֶת שְׁמוֹ יִצְחָק וְהִקְמַתִּי אֶת בְּרִיתִי אִתּוֹ לְבְרִית עוֹלָם לְזֶרְעוֹ אַחֲרָיו. וְלִישְׁמַעֲאֵל שְׁמַעְתִּיהָ, הִנֵּה בְרַכְתִּי אֹתוֹ וְהִפְרִיתִי אֹתוֹ וְהִרְבִּיתִי אֹתוֹ בְּמֵאד מְאֹד, שָׁנִים עָשָׂר נָשִׂיָאם יוֹלִיד וְנָתַתִּיו לְגוֹי גָּדוֹל. וְאֵת בְּרִיתִי אֲקִים אֶת יִצְחָק אֲשֶׁר תֵּלֵד לְךָ שְׂרָה" (בראשית י"ז, י"ט-כ"א). רואים מכאן שהקב"ה אכן ברח את צאצאיו של ישמעאל, אף הברית שנכרתה עם אברהם ממשיכה ליצחק.

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרְב

כְּאִשֶּׁר יַעֲקֹב רָאָה בְּחִלּוּמוֹ אֶת הַסָּלֶם בּוֹ מַלְאָכִים עוֹלִים וְיוֹרְדִים, הַקֵּב"ה הַתְּגַלָּה בְּפָנָיו וְאָמַר לוֹ: "אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹרָהֶם אָבִיךָ וְאֱלֹהֵי יִצְחָק. הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה שֹׁכֵב עָלֶיהָ לְךָ אֶתְנַנָּה וּלְזָרְעָךָ. וְהָיָה זֶרְעֶךָ כַּעֲפֹר הָאָרֶץ וּפְרִצְתָּ יָמָה וּקְדָמָה וְצָפְנָה וּנְגִבָה וּנְבָרְכוּ בְךָ כָּל מִשְׁפָּחַת הָאָדָמָה וּבְזָרְעָךָ. וְהָיָה אֲנֹכִי עִמָּךְ וְשִׁמְרְתִּיךָ בְּכָל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ וְהִשְׁכַּתִּיךָ אֶל הָאָדָמָה הַזֹּאת, כִּי לֹא אֶעֱצָבְךָ עַד אֲשֶׁר אִם עָשִׂיתִי אֶת אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי לְךָ" (בְּרֵאשִׁית כ"ח, י"ג-ט"ו). דֶּרֶךְ בְּרֵכַת הַקֵּב"ה לְאַבְרָהָם הָאֲמוֹת הַתְּבָרְכוּ (בְּרֵאשִׁית י"ח, י"ח), אָבֵל אֵין קֹשֶׁר לְבְרִית הַחֲדָשָׁה בְּפָרֶק ל"א בִּירְמִיָּהוּ.

הַמְסִיוֹנִים טוֹעֵנִים שְׂכִיּוֹם אֵין צָרָה לָקִים אֶת הַמִּצְוֹת, אֲלֹא שֶׁהַתּוֹרָה מְלַאָּה בְּדִגְמָאוֹת רַבּוֹת שֶׁכֵּן צָרִיךְ. בְּרִית מִלָּה: "וְכֵן שְׁמַנְתָּ יָמִים יְמוֹל לָכֶם כָּל זָכָר לְדֹרֹתֵיכֶם [...] וְהָיְתָה בְרִיתִי בִּשְׁרֹכְכֶם לְבְרִית עוֹלָם, וְעָרַל זָכָר אֲשֶׁר לֹא יְמוֹל אֶת בְּשׁוֹ עֶרְלָתוֹ- וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מֵעַמִּיךָ" (בְּרֵאשִׁית י"ז, י"ב-י"ד). הַנְּבִיא יְחִזְקִיָּאל (מ"ד, ט') נִבֵּא עַל בְּנֵי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי וְאָמַר: "כֹּה אָמַר אֲדֹנָיִי יְהוָה, כָּל בּוֹ-נִכְר עָרַל לֵב וְעָרַל בְּשׂוֹר לֹא יָבוֹא אֶל מִקְדָּשִׁי". כְּלוּמָר לְעָרְלֵי לֵב (אֲנָשִׁים בְּעֵלֵי לֵב מֵר) וְגַם לְעָרְלֵי בְּשׂוֹר - כְּאֵלּוּ שֶׁלֹּא קִיְּמוּ בְרִית מִלָּה, יְהִיָּה אֲסוּר לְהַכְנִס לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ. שִׁבְתָּ: "וְשִׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשְּׁבִת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשְּׁבִת לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם. בִּינִי וּבִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל - **אוֹת הוּא לְעוֹלָם**" (שְׁמוֹת ל"א, ט"ז-י"ז). אֲסוּר לֶאֱכֹל דָּם אוֹ חֵלֶב (שׁוּמוֹ) "**חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם** כָּל מוֹשְׁבְּתֵיכֶם כָּל חֵלֶב וְכָל דָּם לֹא תֹאכְלוּ". אֲסוּר עֲשִׂיתִי מְלָאכָה בְּיוֹם כְּפֹור: "כָּל מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ **חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם**" (וַיִּקְרָא כ"ג, ל"א).

מְסִיוֹנִים טוֹעֵן בְּדָקָה 4:03 שֶׁהַבְּרִית הַחֲדָשָׁה שֶׁתְּהִיָּה נְשׁוּנָה (כְּנִיכּוֹל) מְבָרִית סִינִי תִּכְלָל "גַּם נָשִׁים וְגַם גִּבּוֹרִים, גַּם יְהוּדִים וְגַם גּוֹיִם", אֲלֹא שֶׁאֵין הַבְּדִל מֵהַבְּרִית הַמְּקוֹרִית שֶׁהַקֵּב"ה כָּרַת אִתָּנוּ בְּהַר סִינִי, שֶׁהָיָה יִשְׁנֵן מִצְוֹת הַשְּׂכִיכוֹת לְגִבּוֹרִים (כְּמוֹ צִיצִית וּתְפִלִּין) וַיֵּשׁ כְּאֵלּוּ הַשְּׂכִיכוֹת לְנָשִׁים (כְּמוֹ הַפָּרָשֶׁת חֵלָה). יֵשׁ גַּם מִצְוֹת הַשְּׂכִיכוֹת לְאֲמוֹת הָעוֹלָם וְהוּא נִקְרָאוֹת "שִׁבְעַת מִצְוֹת בְּנֵי נַח", כִּכָּה שְׁנַיִם לְגוֹיִם יֵשׁ שְׂכִיכוֹת לְמִצְוֹת וְהַתּוֹרָה לֹא זֹרְקֶת אוֹתָם הַצָּדָה חֲלִילָה, אֲלֹא שֶׁהַקֵּב"ה אֲבָא שְׂאוּהֵב אֶת כָּל יְלָדָיו, וְגַם בַּתּוֹרָה שֶׁהַעֲנִיק לָעָם יִשְׂרָאֵל יִשְׁנָה הַתִּיחָסוֹת פְּרֻטְנִית לְאֲמוֹת הָעוֹלָם שֶׁלֹּא לְשֵׁנָה אוֹתָם: "לֹא תִתַּעַב מִצְרִי כִּי גֵר הָיִיתָ בְּאֶרֶצוֹ" (דְּבָרִים כ"ג, ח') וְכִדּוּמָה. לְעֵמֶת זֹאת, יֵשׁוּ שֶׁכְּנִיכּוֹל נְבוֹאָת יְרְמִיָּהוּ בְּפָרֶק ל"א הַתְּגַשְׁמָה דְּרָכּוֹ: קָרָא לְגוֹיִם בְּכַנּוּי כְּלָבִים (מְרוֹס ז', 27). זֶה מֵה שֶׁמִּצָּפָה מִמִּי שֶׁהִיָּהוּדִים הַמְּשִׁיחִיִּים הַגְּדִירוּ כְּ"מְשִׁיחַ"?!

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרְב

בְּדָקָה 5:21 הוא אָמַר שֶׁבְּכָרִית סִינִי לְמַדְנוּ עַל הַדְּרִישׁוֹת הַמְּשֻׁלְמוֹת שֶׁל הַקֶּב"ה, אָבֵל הָאֲמִירָה הַזֹּאת סוֹתֶרֶת אֶת דְּבָרֵי הַיְּהוּדִים הַמְּשִׁיחִים, שֶׁהָרִי לְפִי פְּאוּלוֹס הַמַּצּוֹת כְּכִיכּוֹל "פְּרִימִיטִיבִיּוֹת" כְּפִי שֶׁתֵּאָר אוֹתוֹ בְּאִגְרָת אֶל הָעֶבְרִים בְּפָרָק ז' (18-19) וְהַתִּיחַס לַתּוֹרָה כְּאֵלוּ הִיא זְקֵנָה גּוֹסֶסֶת שֶׁעֲמָדָה לְחַלֵּף מִהָעוֹלָם (ח', פְּסוּק 13) ... ה' יִשְׁמֹר.

הַמְּסִינִינִים נִסּוּ לְצִטֵּט אֶת דְּבָרֵי חַז"ל כְּדֵי לְהוֹכִיחַ שֶׁגַּם לְשִׁטָּתָם, הַמְּשִׁיחַ יוֹבִיל לְכָרִיתֶת בְּרִית חֲדָשָׁה (כְּלוּמַר שׁוֹנָה) עִם הָאֲנֻשׁוֹת. אַחַד הַסִּמְנִים לְהַגְעָתוֹ שֶׁל הַמְּשִׁיחַ, לְפִי חֵלֶק מִהַדְּעוֹת, הוּא שֶׁבְּעֲלֵי הַחַיִּים שֶׁאֲסוּרִים בְּאֲכִילָה יִהְיוּ מְתָרִים. הֵם צִיָּנוּ לְדַגְמָה אֶת הַחֲזִיר (סִמְלָה מִתְּמָאָה בַּיְהוּדָה) שֶׁנִּקְרָא כֶּן מִלְשׁוֹן שֶׁעֲתִיד לְחַזֵּר לְהִיּוֹת טְהוֹר כְּפִי שֶׁפָּרַשׁ 'אֹרֶחַ הַחַיִּים' (וַיִּקְרָא י"א, ג') וּבְעוֹד מְקוּרוֹת, וְלֵאחֶר מִכֵּן קָתְבוּ:

23

אֲמוּנָה זוֹ מְתַאֲמָה לְהַפְלִיא לְכַתּוּב בַּמִּדְרָשׁ תַּהִלִּים קִמּוּ: "מִתִּיר אֲסוּרִים (תַּהִלִּים קִמּוּ, ז'), מִהוּ מִתִּיר אֲסוּרִים? יֵשׁ אוֹמְרִים כֹּל הַבְּהֵמָה שֶׁנִּשְׁמָמָה בַּעֲלוֹם הַזֶּה, מִטְּהַר אוֹתָהּ הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ-הוּא לְעִתִּיד לְבֹא".

בַּמִּדְרָשׁ מְמַנּוּ הֵם צִטְטוּ (שׁוֹחֵר טוֹב) אֶכֶן כָּתוּב כֶּן בְּפָרָק קמ"ו בְּתַהֲלִים, אָבֵל שִׁימוּ לֵב לְמַלִּים "יֵשׁ אוֹמְרִים". כְּלוּמַר: הַטְּהוֹרוֹת בְּעֲלֵי הַחַיִּים אֵינָנָה דֹּכְרִין וְדֹאִי אֵלָּא טַעֲנָה

שִׁיכּוּלָה לְהִיּוֹת נִכְוֶנָה אוֹ שְׁלֵא. תִּקְרְאוּ בְּעֶצְמְכֶם אֶת הַצִּטּוֹט הַמָּלֵא, בּוֹ מִצְנֶגֶת הַטַּעֲנָה הַנִּגְדִּית לְפִיָּה בְּעֲלֵי חַיִּים טְמֵאִים לֹא יִטְהָרוּ בְּגִאֲלָה. תִּקְרְאוּ בְּסוֹף שׁוֹנָה 7:

24

לְחֵם לְרַעֲבִים. מִתִּיר אֲסוּרִים. מִהוּ מִתִּיר אֲסוּרִים. יֵשׁ אוֹמְרִים כֹּל הַבְּהֵמָה שֶׁנִּשְׁמָמָה בַּעֲלוֹם הַזֶּה מִטְּהַר אוֹתָהּ הַקֶּב"ה לְעִתִּיד לְבֹא. וְכֵן הוּא אוֹמֵר (קִהְלֵת א ט) מִה שֶׁהִיא הוּא שִׁיחָהּ וּמִה שֶׁנַּעֲשֶׂה. טְהוֹרִים הֵיוּ מִקּוֹדֶם לְבִנֵּי נֹחַ. וְכֵן הוּא אוֹמֵר לְהֵן (בְּרֵאשִׁית ט ג) כִּירֶק עֵשֶׂב נִתְּנִי לְכֶם אֵת כֹּל. מִה יֶרֶק עֵשֶׂב נִתְּנִי לְכֹל אֵף הַחַיָּה וְהַבְּהֵמָה לְכֹל מִתְחַלֵּה. וְלִמָּה אִסַּר אוֹתָהּ לְרֹאוֹת מִי שֶׁמִּקְבֵּל דְּבָרָיו וּמִי אֵינוֹ מִקְבֵּל. וְלְעִתִּיד לְבֹא הוּא מִתִּיר אֵת כֹּל מִה שֶׁאִסַּר. וְיֵשׁ אוֹמְרִים אֵינוֹ מִתִּיר לְעִתִּיד לְבֹא שֶׁכֵּן הוּא אוֹמֵר (יִשְׁעִיה סו יז) אוֹכֵלִי בָשָׂר הַחֲזִיר וְגו'. וּמִה אִם לְמִי שֶׁהִיא אוֹכֵלֶת הוּא מְכַרֵּת וּמַאֲבִיד הַבְּהֵמָה לֹא כֹל שֶׁכֵּן. וּמִהוּ מִתִּיר אֲסוּרִים אֵין אִיסוּר גְּדוֹל מִן הַגְּדָה שֶׁהֵאֵשָׁה רֹאֵה דָם וְאִסְרָהּ הַקֶּב"ה לְבַעֲלָהּ. וְלְעִתִּיד לְבֹא הוּא מִתִּירָהּ. (זִכְרִיהָ יג ב) וְגַם אֵת הַנְּבִיאִים וְאֵת רוּחַ הַטּוֹמָאָה אֵעֲבִיר מִן הָאָרֶץ. וְאֵין

הַדְּעָה הַמִּנְגֶּדֶת הִיא שֶׁהַפְּסוּק "מִתִּיר אֲסוּרִים" מִתְּכַוֵּן שֶׁהַקֶּב"ה עֲתִיד לְטַהֵר אֶת הַנִּשְׁשִׁים מִדָּם

הַנִּגְדָּה. לְפִי הַבְּרִית הַחֲדָשָׁה יִשּׁוּ כְּכִיכּוֹל טְהוֹר אֶת בְּעֲלֵי הַחַיִּים (מְרְקוֹס ז', 19) אָבֵל מִהַמִּדְרָשׁ הַנִּלְאֵי אֵין הוֹכָחָה לְכַף שֶׁהוּא אֶכֶן הַמְּשִׁיחַ, כֶּן שֶׁאֵם רוֹצִים לְהוֹכִיחַ

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

בְּאֶמְצָעוֹתָיו אֶת מְשִׁיחֵיָּהוּ שֶׁל יֵשׁוּ - מוֹטָלֶת עָלָיו חוֹבֶת הַהוֹכָחָה גַּם כֵּן לְטִהָרָה נָשִׁים מְטַמְּאֵת נָדָה, כְּדִי שֶׁלֹּא יִשְׁאַר סֶפֶק. הָאֵם הוּא עֹשֶׂה אֶת זֶה? לֹא!

25

"אלה ימי המשיח, שאין בהם לא זכות ולא חובה";² או: "מצוות בטלות לעתיד לבוא";³ ועוד: "עתידה תורה שתשתכח מישראל";⁴ וגם: "תורה שאדם למד בעולם הזה, הבל היא לפני תורתו של משיח";⁵ ושוב: ב"ימות המשיח, יתבטל יצר הרע מעלמא ונמצאו מצוות לא תעשה בטלות וכן מצוות עשה";⁶ גם ברוך מעוז⁷ מציין אמרת חז"ל בעלת אופי דומה ולפיה: "משבא המשיח כלו המצוות".

הַצָּטוּט הָרֵאשׁוֹן נִלְקַח מִהַגְמָרָא (שְׁבֶת קנ"א ב') וּלְפִיו: מֵאֵז הִגַּעַת הַמְּשִׁיחַ לֹא יִהְיוּ מִצְוֹת / חֻטְאִים. הַהֲמָשֵׁף שֶׁלוֹ הוּא "וּפְלִיגָא דְשִׁמּוּאָל, דְּאָמַר שִׁמּוּאָל: אִין בֵּין הָעוֹלָם הַזֶּה לַיָּמוֹת הַמְּשִׁיחַ אֵלָּא שְׁעָבוּד מַלְכִּיּוֹת בְּלָבָד". פִּירוּשׁ הַמָּלָה פְּלִיגָא הוּא "חולק" (אִינוּ מְסַכִּים) וְהַכּוֹנֶה הִיא שְׁאֲחָד מַחְכְּמִי יִשְׂרָאֵל בְּשֵׁם שִׁמּוּאָל אִינוּ מְסַכִּים עִם הָאֱמִירָה הַנִּזְכָּר, וְטוֹעֵן שֶׁהַבְּדִל הַיָּחִיד בֵּין הַמַּצֵּב הַנוֹכְחִי לַגָּאָלָה הוּא שְׁמִדְיַת יִשְׂרָאֵל לֹא תִהְיֶה תְלוּיָהּ מִבְּחִינָה כְּסָפִית בְּאֻמוֹת. שׁוּב לֹא מְדַבֵּר בְּאֱמִירָה שְׁמוּכִיחָה אֶת מְשִׁיחֵיָּהוּ שֶׁל יֵשׁוּ, וְאֶפְלוּ אִם נִטְעַן שֶׁכֵּן, הָאֵם מֵאֵז שֶׁהִגִּיעַ אִין חֻטְאִים? "כָּל הַמְּגַרֵּשׁ אֶת אִנְשׁוֹ וְנוֹשְׂאָ אַחֲרָת - נוֹאֲף הוּא. וְהַנוֹשֵׂא אֶת הַמְּגַרֵּשֶׁת מִבְּעָלָה - נוֹאֲף הוּא" (מְרְקוּס ט"ז, 18). לֹא חֵז"ל אָמְרוּ אֶת זֶה אֵלָּא יֵשׁוּ, הַ"רַב" שֶׁל הַמְּסִינִי. לֹא מְסַפִּיק שֶׁהַמְּסִינִיִּים "חֲתָכוּ" אֶת דְּבָרֵי חֵז"ל, אֶפְלוּ הַחֲצִי שֶׁהֵם צָטְטוּ מִפְּרִי אֶת הַטַּעֲנָה שֶׁלֵּהֶם!

הָאֱמִירָה שֶׁ"עֲתִידָה תוֹרָה שֶׁתִּשְׁתַּכַּח מִיִּשְׂרָאֵל" מְסַבֵּר בְּגִמְרָא (שְׁבֶת קל"ח ב') בְּכָךְ שֶׁכְּמוֹת גְּדוּלָּה שֶׁל הַלְכוּת חֹס וְחִלְיָה תִּשְׁכַּח מֵעַם יִשְׂרָאֵל, כְּפִי שֶׁחֵז"ל צִיְנוּ דְּגִמָּה בָּהּ אִנְשֵׁי תַבְרָר אִם לָחֵם מְסִים טְהוֹר אוֹ טָמֵא וְלֹא יִדְעוּ לַעֲנוֹת לָהּ. אִין הוֹכָחָה לְכָךְ שֶׁהַמִּצְוֹת עֲתִידוֹת לְהִתְבַּטֵּל, אֵלָּא לְהַפֵּךְ: הוּא יִשְׁאַר וְיִתְקַנֵּן בְּמַתְכַּנֵּת הַיִּשְׁנָה. מַעֲנִין לְדַעַת שֶׁשׁוּב מְדַבֵּר בְּהַסְבֵּר "חֲתוּף" שֶׁל דְּבָרֵי חֵז"ל. בּוֹאוּ נִרְאֶה מָה רַבִּי שֶׁמַּעֲוֵן בֶּר יוֹחָאִי, אֶחָד מִתְלָמִידָיו שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא, אָמַר: "חֹס וְשָׁלוֹם שֶׁתִּשְׁתַּכַּח תוֹרָה מִיִּשְׂרָאֵל". אִם יֵשׁוּ אָכֵן הַמְּשִׁיחַ, הֵינּוּ מִצְפִּים שֶׁלְפִי הַמְּסִינִיִּים חֲכָמִי יִשְׂרָאֵל יִשְׁכָּחוּ אֶת הַהֲלָכוֹת. לֹא רַק שֶׁהֵם לֹא שִׁכְחוּ, אֵלָּא גַּם יִדְעוּ לְהַעִיר לְתַלְמִידָיו שֶׁל יֵשׁוּ עַל כָּךְ שֶׁהֵם אוֹנְלִים לָחֵם לֹלָא נְטִילַת יָדִים! (מְרְקוּס ז', 2).

26

27

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

הַצָּטוּט לִפְנֵי "תוֹרָה שְׁאֵדָם לְמַד בְּעוֹלָם הַזֶּה, הַכֵּל הִיא לִפְנֵי תוֹרָתוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ" נִלְקַח מִמִּדְרַש קֹהֶלֶת רַבָּה (י"א, ח) וּפְרוּשׁ הַמֶּלֶךְ 'הַכֵּל' הוּא דָּבָר זְמַנִּי וְחוֹלֵף, כְּפִי שֶׁתֵּאָר דָּוִד הַמֶּלֶךְ אֶת חֵייהֶם הַקְּצָרִים שֶׁל בְּנֵי הָאָדָם: "אָדָם לַהֲכֵל דָּמָה" (תהלים קמ"ד, ד'). כְּנֻגַת הַצָּטוּט "תוֹרָה שְׁאֵדָם..." הִיא שֶׁבְּגָאֵלָה יִתְגַּלֶּה בְּפָנֵינוּ עֵמֶק הַתּוֹרָה, מִפְּנֵי שֶׁעַד הַגָּאֵלָה הֵיכַד הָרוּחַנִי שֶׁאֲנַחְנוּ מְסַגְּלִים לְהַשִּׁיג מְגִדָּר כְּ'אַחֹר', כְּלוֹמַר עַל דֶּרֶךְ הַמָּשָׁל: כִּאֲלוּ אֲנַחְנוּ רוּאִים אֶת "גִּב" הַמְּצִיאוֹת הָאֱלֹקִית, בְּלִי הָעֵמֶק הָאֲדִיר שֶׁקִּיָּם בָּהּ, כְּפִי שֶׁאָמַר הַקֹּב"ה לְמֹשֶׁה "וְרֵאִיתָ אֶת אַחֲרֵי וּפְנֵי לֹא יֵרְאוּ" (שְׁמוֹת ל"ג, כ"ג). לְעֵמֶת זֶה עַל תְּקוּפַת הַגָּאֵלָה כְּתוּב: "וְלֹא אֶסְתִּיר עוֹד פְּנֵי מִהֶם" (יחֲזַקְיָה ל"ט, כ"ט). הַכְּנֻגָה הִיא שֶׁהָעֵמֶק שֶׁעַד עַכְשָׁיו הִיָּה נִסְתָּר בְּפָנֵינוּ, סוּף סוּף יִהְיֶה גָלוּי. לְכֵן הַצָּטוּט מְבַהֵיר שֶׁהַתּוֹרָה שְׁאֵדָם לּוֹמֵד תְּהִיָּה 'הַכֵּל', כְּלוֹמַר רֵמַת הַלְמוּד הַנוֹכַחִית תְּהִיָּה שְׁטַחִית וְחִסְרַת מְשִׁמְעוֹת (כְּכִיכּוֹל) לְעֵמֶת הֵיכַד הָעֶצוּם שֶׁיִּהְיֶה לָנוּ בְּגָאֵלָה. אִין שׁוּם אֲזַכּוּר בְּפִסּוּק לְכָף שֶׁהֲצָרָה בְּקִיּוּם הַמִּצְוֹת יִהְיֶה חִסֵּר מְשִׁמְעוֹת מֵאֵז הַגָּעָתוֹ שֶׁל הַמְּשִׁיחַ, כִּף שֶׁמִּדְבָּר בִּסְתִירָה לְטַעֲנָתוֹ שֶׁל פְּאוּלוֹס בְּאַגְרַת אֶל הַגָּלָטִים (ג', 23-26) לְפִיָּה אִין צָרָה בְּקִיּוּם הַמִּצְוֹת, וְעַלִּיהָ הַנוֹצְרִים בְּכָלל וְהַיְּהוּדִים הַמְּשִׁיחִיִּים בְּפָרֵט מְבַסְּסִים אֶת אֲמוּנָתָם.

לְגַבִּי הָאֲמִירָה שֶׁ"בִּימֹת הַמְּשִׁיחַ יִתְבַּטֵּל יֵצֵר הָרַע מֵעֲלֵמָא וְנִמְצָאוּ מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה בְּטוֹלוֹת וְכֵן מִצְוֹת עֲשֶׂה"- שׁוּב מִדְבָּר בְּצָטוּט שְׁאִינוּ מְכַרְח, מִפְּנֵי שֶׁלְּפִי כָל הַיְדְעוֹת שֶׁל חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל, הַמִּצְוֹת הָעֵיּוֹנִיּוֹת לֹא יִתְבַּטְּלוּ, אֲלֹא שֶׁהַמַּחֲלָקֶת הִיא רַק לְגַבִּי הַמִּצְוֹת הַמַּעֲשִׂיּוֹת. יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁיִּתְבַּטְּלוּ רַק מִצְוֹת 'לֹא תַעֲשֶׂה' (הַכְּרוּכוֹת בְּהַמְּנָעוֹת מִמַּעֲשִׂים) בְּלִבָּד אֲףִי מִצְוֹת עֲשֶׂה הַכְּרוּכוֹת בְּעֲשִׂית מַעֲשִׂים - לֹא יִתְבַּטְּלוּ, כְּפִי שֶׁכְּתוּב בְּסִפֵּר נַחֲלַת בְּנֵימִין (הוֹבָאוּ דְּבָרָיו בְּשִׁדִּי חֲמִיד מַעֲרַכַת הַמ' כָּלִל רִי"ח) וְכַנ"ל כְּתוּב בְּסִפֵּר נָעָם מְגִדִּים (הוֹבָאוּ דְּבָרָיו שָׁם). לְעֵמֶת זֹאת יֵשׁ דְּעָה מְנַגֶּדֶת שֶׁמִּצְוֹת 'עֲשֶׂה' הֵן אֵלוּ שֶׁיִּתְבַּטְּלוּ אֲףִי מִצְוֹת 'לֹא תַעֲשֶׂה' יִשְׁאָרוּ קִיּוּמוֹת וְלֹא יִתְבַּטְּלוּ. כִּף כְּתוּב בְּקִנְטִרֵס דְּבָרֵי חֲכָמִים (סִימָן ג') שֶׁהִבִּיא כְּמָה מְקוּרוֹת לְטַעֲנָה הַזֹּאת. לְעֵמֶת שְׁתֵּי הַיְדְעוֹת הַנ"ל הִקְיַת טַעֲנָה שֶׁכָּל הַמִּצְוֹת יִתְבַּטְּלוּ אֲלֹא שֶׁעֲדִין יִקְיָמוּ אוֹתָן בְּתוֹר מִי שְׁאִינוּ מְחִיב וּבְכָל זֹאת עוֹשֶׂה, כְּפִי שֶׁכְּתוּב בְּסִפֵּר יַעֲרוֹת דְּבִשׁ (חֶלֶק ב' דף נ"א) וְכִמוּ כֵן כְּתוּב בְּסִפֵּר צוּר תְּעוּדָה (מֵאֲמָר ב'). וַיֵּשׁ טַעֲנָה נּוֹסֶפֶת שֶׁכָּל הָאֲמִירָה "מִצְוֹת בְּטוֹלוֹת לְעֵתִיד לְבֹא" הִיא הוֹרָאת שֶׁעָה בְּלִבָּד (כְּלוֹמַר דְּבָר זְמַנִּי) וְאִינוּ קְבוּעַ לְכָל הַדּוֹרוֹת, כְּפִי שֶׁכְּתוּב בְּחִדוּשֵׁי מַהֲרָ"ץ חִיּוֹת, חֲלִין ס"ז ב' וְנִדָּה ס"א ב' בְּשֵׁם

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֹרֶב

ה'יפה תאר". הם הוכיחו את טענתם בכך שכתוב במדרש ויקרא רבה שהקב"ה ישחט את שור הכר [חיה עצומה] בסנפירים של לויתן [חיה גדולה אחרת, והיא לא הלויתן הידוע לנו] וזו היא שחיטה שאינה כשרה מבחינת ההלכה, אלא שבגאולה הקב"ה יעשה מחול לצדיקים והמצות יתבטלו בתור 'הוראת שעה' (באפן זמני) ולא לצמיתות חלילה.

"הקדוש ברוך הוא יושב ודורש תורה חדשה שעתידי ליתן על ידי המשיח". במקום אחר נאמר: "עתידי הקבי"ה שהוא יושב בגן עדן ודורש בה וכל צדיקי עולם יושבין לפניו... והקבי"ה דורש לפניו טעמי תורה חדשה שעתידי הקבי"ה ליתן להם על ידי משיח".

28

התורה ה"חדשה" שהקב"ה עתיד להעניק לעם ישראל היא האחדות של קיום המצות שתהיה בגאולה. עד היום לצערנו יש פלוגים בין דתיים וחלונים, ימניים ושמאלנים, מזרחיים ואשכנזים, אבל כל זה יגמר כאשר המשיח סוף סוף יגיע.

יהי רצון שנתחזק בשמירת המצות ובעזרת ה' יתקים פֶּרֶק ל"א בספר ירמיהו ותתגשם "הברית החדשה" האמתית, ונזכה לראות את הרע מתכלה ובני ישראל יהיו מאחדים עם כל האמות בגאולה השלמה, במהרה בימינו אמן.

29

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרְבִי

נְבוֹאָת זֶרַע הָאִשָּׁה (בְּרֵאשִׁית ג', ט"ו)

30

הנבואות אודות המשיח מתחילות כבר בבראשית פרק ג'. אין זה מפתיע שהנבואה הראשונה על המשיח ניתנה בהקשר לחטאו של האדם בגן עדן. אילולא חדר החטא לעולם, לא היה צורך במשיח גואל. לאחר חטא עץ הדעת אלוהים מקלל את הנחש שגורם לחטא לחדור לעולם, ומכריז שתשרור איבה בין הנחש ובין האישה. איבה זו תשרור גם להבא בין זרע האישה וזרע הנחש. זרע האישה הוא המשיח, וזרע הנחש הוא צורר המשיח.

המלים "הוא ישובך ראש" נשמעו כעדותו היא שזרע האשה ימחץ את ראש הנחש, יכולות לנבא על המשיח, אבל הפרשנות הנ"ל אינה מרחת מהנסוח של הפסוק.

31

העובדה שמשה ייחס את שורשיו של אילן יוחסין זה לאישה מעידה על כך שיהיה במשיח דבר מה שונה מאוד, משהו שידרוש שנעקוב אחר מוצאו דרך אימו ולא דרך אביו. משה לא מספק לכך כל הסבר כאן, ולא יינתן כל הסבר במהלך מאות שנים עד ימיו של הנביא ישעיהו – אשר יתנבא שהמשיח ייוולד מעלמה ושלא יהיה לו אב בשר ודם (ישעיהו ז'). בבראשית ג' 15 כתוב שהמשיח "ישוף" (ישפשף, ימחץ, ירוצץ, ירסק) את ראש הנחש, כלומר, ראש השטן

קדם כל, הוכחנו מעבר לכל ספק שהנבואה בספר ישעיהו פרק ז' לא התקיימה, וגם לא היתה יכולה להתממש, בישו או בתקופתו. אפילו אם נטען בהתאם לדעת היהודים המשיחיים שאילו היחסין של המשיח צריך להיות מיחס דרך אשה, הדבר מעיד על יחודיות בשושלת (מפני שרוב השושלות בתנ"ך אכן הלכו לפי האבא) אף אינו מעיד שהאדם עצמו הוא משיח, אחרת יהיה נתון לטעון שגם חמשת בניה של מיכל בת שאול הם משיחים רק בגלל שהפסוק מיחס אותם לנקבה כפי שכתוב בנשמואל ב' (כ"א, ח').

אבל זה הוא פרט שולי. בואו נתן בקמה להוכחות המרכזיות לכך שזרע האשה הכונה למשיח.

32

את דבריה של חווה אפשר לשכתב כך: "קיבלתי איש: את יהוה". בדיוק אותו מבנה משפט מופיע גם בפסוק לאחר מכן: "ותסף ללדת את אחיו את הבל" חווה הבינה היטב מדבריו של אלוהים בבראשית ג' 15 שהנחש יוכנע על ידי אדם שהוא אלוהים. מפסוק 1 ברור שהיא חושבת שקין הוא יהוה. התפיסה התיאולוגית הבסיסית שלה נכונה: המשיח יהיה הן אלוהים והן אדם. אבל היא טועה בייחוס ההבנה הזו למציאות: היא הניחה שקין, בנה הראשון, הוא האדם-אלוהים המובטח. עד מהרה היא הבינה את טעותה, ועל כך מעידה העובדה שלאחיו של קין היא קראה "הבל" (כלומר משהו חולף, שזו ואפס כמשב

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

33

רוח). מעניין לראות כיצד חוקרים שונים התייחסו לפסוק זה בתקופות שונות. רוב התרגומים לאנגלית, למשל, משכתבים את הפסוק כך: "קיבלתי איש [בעזרת] יהוה". המתרגמים הוסיפו את המילה "בעזרת" כדי למנוע פרשנות שאינה מקובלת עליהם. אבל בעברית כתוב פשוט: "קניתי איש: את יהוה". זהו אותו מבנה תחבירי כמו במשפט הקודם: "ותהר ותלד: את קין".

בנוסף, היהודים המשיחיים טוענים ש'תרגום השבעים' של התורה ליוונית והולגטה' שהיא תרגום ללטינית, התייחסו למלה 'את' במשמעות של "באמצעות". כלומר שאדם וחוה נהיו שתפים לבריאתו של הקב"ה בכך שהביאו לעולם את הילד הראשון (מיו). המשיחיים צטטו את תרגום אנקלוס (גוי שהתגיר על ידי חז"ל) ותרגום יונתן שהיה בעצמו אחד מחכמי ישראל, וכמו כן צטטו את המדרש בראשית רבה (פרשה כ"ב, ב') ששניו גם הוא בצורה מבהקת לחז"ל. ולאחר האריכות, מה המסקנה?

34

מבלבל? אז בקצרה – חז"ל הבינו היטב את המשמעות העולה ממבנה המשפט (אשר ממנו משתמע שחוה ילדה את אלוהים!) ולכן היה עליהם להכניס שינויים בתרגומים ובפירושים, בניסיון לעקוף את משמעותה הברורה של הטקסט.

האם לטענת היהודים המשיחיים, גם ה'הולגטה' שנכתבה על ידי הכומר הירונימוס וגם 'תרגום השבעים' שלרב הם דואגים להשעו עליו, גם נערכו על ידי חז"ל? אפילו כמר אנטישמי שהאמין בשלוש ה"קדושים" פרש בדיוק כמו חז"ל. אי אפשר להאשים אותו ב"נסיון לעקוף את משמעותו הברורה של הטקסט"...

בראשית ה' 2-29

35

"ויחי חנוך חמש ושישים שנה, ויולד את־מתושלח: ויתהלך חנוך את־האלהים אחר־י הולידו את־מתושלח שלש מאות שנה, ויולד בנים ובנות: ויהי כל־ימי חנוך חמש ושישים שנה ושלש מאות שנה: ויתהלך חנוך את־האלהים, ואיננו, כִּי־לקח אתו אלהים: ויחי מתושלח שבע ושמנים שנה ומאת שנה, ויולד את־למך: ויחי מתושלח אחר־י הולידו את־למך שנים ושמנים שנה ושבע מאות שנה, ויולד בנים ובנות: ויהיו כל־ימי מתושלח תשע ושישים שנה ותשע מאות שנה, וימת: ויחִיל־למך הנבואות המשיחיות בתנ"ך שנים ושמנים שנה ומאת שנה, ויולד בן: ויקרא את־שמו נח לאמר: זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון־דינו מִן־הָאָדָמָה אֲשֶׁר אָרָרָה יְהוָה:"

המשיחיים טוענים שלמך חשב כי נח בנו יהיה המשיח המבטח, ולכן קרא לו כך. פרשנות זו דומה למה שכתבתי בספרי 'ערב עבדך לטוב', אלא שאפילו אם היא

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרְבִי

נְכוֹנָה כְּשֶׁלַעֲצָמָה וְכָךְ לְמָךְ חֶשֶׁב, הַיְּהוּדִים הַמְּשִׁיחִים בְּעֶצְמָם כָּתְבוּ שְׁלֵמָךְ טָעָה בְּמַחְשַׁבְתּוֹ וְהַגּוֹאֵל עֲדִין לֹא הִגִּיעַ בִּימֵיהֶם. אֲפֹלוּ אִם נִמְצְאָת כָּאֵן הוֹכָחָה לְתַפְקִידוֹ שֶׁל הַמְּשִׁיחַ לִנְחָם אֶת הָאֲנוּשׁוֹת, הַדָּבָר אֵינוֹ מוֹכִיחַ שֶׁנִּבְּוֵאת 'זָרַע הָאֲנָשָׁה' אֲכֹן מִדְּבָרָת עָלָיו, וּמִמִּילָא הִטְעָנָה נִשְׁאָרָת כְּמִגְדֵּל הַלְפִים חֹסֵר בְּסִיס.

לְאַחֵר מִכֵּן, הַיְּהוּדִים הַמְּשִׁיחִים צִטְטוּ אֶת הַקְּטַע מִפְּרָשַׁת נֹחַ שֶׁדָּבָר עַל הַנְּפִילִים:

36 "בְּנֵי הָאֱלֹהִים", מֵלֹאכִי רֹשַׁע מוֹשַׁחֲתִים, לִקְחוּ לָהֶם נָשִׁים בְּמִצְוֹת הַשֹּׁטֵן מִבְּנוֹת הָאָדָם, בַּמְּטָרָה לְנִסּוֹת לְהַשְׁחִית אֶת זָרַע הָאִישָׁה. יֵשׁ בְּכֶךְ גַּם מִשּׁוֹם סִימָן מוֹקֵדִם לְהִיוּצָרוֹתוֹ הָעַל טִבְעִית שֶׁל צוֹרֵר הַמְּשִׁיחַ, שֶׁגַּם הוּא מוֹזְכָּר בְּבִרְאשִׁית ג' 15. תּוֹצְאוֹת הַנִּישׁוּאִין הָאֵלֶּה הֵיוּ יִצְוִרִים מִעוֹתִים – "הַנְּפִילִים". הוֹפְעֵתֶם שֶׁל יִצְוִרִים שְׁטֵנִיִּים אֵלֶּה הֵיא שֶׁהִבִּיֵּאָה אֶת מִשְׁפַּט הַמִּבּוּל עַל הָאָרֶץ. אֱלֹהִים הַשְּׁמִיד בַּמִּבּוּל אֶת כָּל הַנְּפִילִים וְשֹׁמֵר עַל הַמִּשְׁךְ קִיּוּמָה שֶׁל שׁוֹשֶׁלֶת הַיּוֹחֲסִין שֶׁדִּרְכָּה יִיוֹלָד הַמְּשִׁיחַ. (יֵשׁ לִצִּיין כִּי יִשְׁנֵם פִּרְשָׁנִים חוֹלְקִים עַל פִּרְשְׁנוֹת ז).

לֹא כְּתוּב שֶׁמִּטְרָתָם הִיְתָה לְהַשְׁחִית אֶת זָרַע הָאֲנָשָׁה. הַדָּבָר הַיְּחִיד שֶׁמִּסְפָּר הוּא שֶׁהַמִּלָּאכִים הָלְלוּ חֲמָדוֹ אֶת בְּנוֹת הָאָדָם בְּגִלְל הַיִּפִּי שֶׁלָּהֶן: "וַיִּרְאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים" אֶת בְּנוֹת הָאָדָם כִּי טִבַּח הֵנָּה" (בִּרְאשִׁית ו', ב'). אִם זֶה לֹא מְסַפֵּיק, גַּם בְּקֻטֵּעַ הַנ"ל אֵין אֲזָכוּר לְמְשִׁיחַ אוֹ לְשִׁלְיֻטּוֹ הָעֲתִידִית בְּאֲנוּשׁוֹת.

לְסִיכּוֹם, ע"פ בִּרְאשִׁית ג' 15, הַמְּשִׁיחַ יִהְיֶה לֹא רַק אֱלֹהִי, אֲלָא גַם מִמוּצָא אָנוּשִׁי.

37 אֵין סִבָּה לְהַסְתֵּמָךְ עַל גְּבוּאָה כָּל כָּךְ מְבִלְבֵּלָת וּמַעְרָפֶלֶת (שֶׁלֹּא הוֹכִיחָה כְּלוּם) בְּזִמָּן שֶׁאֲפָשָׁר לְקָרָא פְּסוּקִים מִפְּרָשִׁים עַל כָּךְ שֶׁהַמְּשִׁיחַ יִהְיֶה צָאֲצָא מִשׁוֹשְׁלַת דָּוִד הַמֶּלֶךְ, כְּלוּמָר שֶׁיִּהְיֶה אָנוּשִׁי: "וַיִּצָּא חֲטָר מִגִּזַּע יִשְׂרָאֵל" (יִשְׁעִיהוּ י"א, א'). אֲפֹלוּ הַנְּפִילִים לְשֵׁם שְׁנוּי כָּאוֹ לְעִזְרָתָהּ שֶׁל הַיְּהוּדוֹת, דֶּרֶךְ הַפְּרָכָת הַנִּצְרוֹת...

ספר "הברית החדשה" אנטישמי?

מסיונרית צטטה את דברי הרב אליקים לבנון: "יסודות האמונה הנוצרית מתבססים על כך שעם ישראל עבר מן העולם" ובנוסף צטטה את הרב משה רט: "טענת הנצרות, לפיה אלקים מאס בזרע ישראל, בטל את בריתו איתם והחליף אותם במאמיני הנצרות [...] שהרי מה טוענים הנוצרים? שה' הפר את בריתו עם ישראל". לאחר מכן (בדקה 0:37) מגיעה הטענה של המסיונר: "אבל מדבר בנטיפת מח לכל דבר, כי לא רק שהרעיון לפיו אלקים עזב את עם ישראל לא מופיע כלל בברית החדשה, אלא שאם הרבנים היו טורחים אשכרה לקרוא את הברית החדשה - הם היו מגלים שהיא מלמדת בדיוק את ההפך הגמור! שימו לב לדבריו של שאול השליח בברית החדשה: "האם נטש אלקים את עמו? בשום פנים לא! הרי גם אני בן עם ישראל, מזרע אברהם ומשכט בנימין. אלקים לא נטש את עמו, העם שהוא ידע מקדם... שהרי אין האלקים מתחרט על מתנותיו ועל בחירתו" (אל הרומים י"א 1-2, 29). ודורף אגב: שאול השליח היה לא רק יהודי בעצמו, אלא רב יהודי".

תשובה: בנגוד לכך שדוד כתב בתהלים (י"ט, ח') שהתורה שלמה: "תורת יהוה" תמימה, שאול התרסי (פאולוס) טען שהתורה הקדושה איננה שלמה והיא כבר לא נמצאת בתקף. באגרת אל העברים (ח', 7 ואילך) מצג הרעיון של התישנות התורה ומצטטים שני פסוקים מספר ירמיהו כפי שנגרעה: **"כי אלו היתה הראשונה ההיא גמורה - לא יבקש מקום לשניה. כי כה אמר בהוכיח אתם: 'הנה ימים באים נאם יהוה ויכרתי את בית ישראל ואת בית יהודה ברית חדשה. לא כברית אשר כרתי את אבותם [...] אשר הטמה הפרו את בריתי ואנכי בחלתי בם נאם יהוה. כי זאת הברית אשר אכרת את בית ישראל אחרי הימים ההם נאם יהוה [...] כי אסלח לעונם ולחטאתם ולפשיעתם לא אזכר עוד". הנה כשאמר ברית חדשה - ישן את הראשונה, ומה שהוא נושן ומזקין - קרב קצו**".

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

בַּנְּבוּאָה הַמְּקוֹרִית, הַנִּבִּיא יִרְמְיָהוּ אָמַר "וְאֲנֹכִי בְּעֵלְתִּי בָם" וְהַכּוֹנֵה הִיא שְׁהַקְב־ה' יִמְשַׁל בָּעַם הַיְּהוּדִי. לְעֵמֶת זֹאת בְּצִטוֹט מִהִבְרִית הַחֲדָשָׁה, הָאוֹת ע' שְׁנֹתָה לַ-ח' וְכָךְ נּוֹצְרָה הַמֶּלֶךְ "בְּחֻלְתִּי" שְׁמֵת־פְּרָשֶׁת כְּאֵלוֹ הַקֶּב־ה' מֵאֵס כְּנוֹ.

שֶׁרֶשׁ הַמֶּלֶךְ בְּעֵלְתִּי הוּא ב-ע-ל שֶׁפְּרוּשׁוֹ אָדוֹן, כְּלוֹמַר מִי שֶׁנִּשְׁוִי אוֹ שֶׁרְכוּשׁ מִסִּים שִׁיף לוֹ. דְּגִמָּאוֹת מִהֶתָּן לְשִׁמּוֹשׁ בַּמֶּלֶךְ: "אֲשֶׁת חֵיל עֶטְרַת בְּעֵלָה" (מִשְׁלִי י"ב, ד'), "עֲשֵׂר שְׁמֹר לְבַעְלִיו לְרַעְתּוֹ" (קֹהֶלֶת ה', י"ב), "דִּבְרוּ נָא בְּאָזְנֵי כָל בְּעָלֵי שְׂכָם" (שׁוֹפְטִים ט', ב'). הַמֶּלֶךְ נִמְצָא בְּכָל הַשְּׁפּוֹת הַשְּׁמִיּוֹת וְהַפְּרוּשׁ שֶׁלָּה נִשְׁאָר זֶהָ: אֲכָדִית (bēlu), אוּגְרִיתִית וּפִינִיקִית (bēl) וְעִבְרִית (בַּל). הַמֶּלֶךְ בְּחֻלְתִּי לְעֵמֶת זֹאת, נּוֹבֶעַת מִהַשְּׁרֵשׁ ב. ח. ל שֶׁמִּשְׁמָעוֹתוֹ הִיא לְהוֹקִיעַ, לְהַגְעִיל וְכִדּוּמָה. מִכָּאן נּוֹבֶעַת הַמֶּלֶךְ "בְּחֻלָּה", וְכִרּוֹר שֶׁכָּאֲשֶׁר פָּאוּלוֹס עוֹת אֶת הַפָּסוּק, הוּא נָתַן דֶּלֶק לְפִגְרוּמִים, הָאִינְקוִיזִיצִיּוֹת וְכו'.

אִם כֵּן, לְמִי שְׁאוֹל הַתְּרָסִי הַתְּכַוֵּן כְּשֶׁאָמַר "אֱלֹקִים לֹא נָטַשׁ אֶת עַמּוֹ"? לְמַאֲמִינִים בִּישׁוֹ וְהַהוֹלָכִים בְּדִרְכּוֹ, עִם יִשְׂרָאֵל הַחֲדָשׁ (לְפִי הִבְרִית הַחֲדָשָׁה) מְרַכֵּב מִיְּהוּדִים וְגוֹיִם הַמַּאֲמִינִים בְּמִשִּׁיחִיּוֹת שֶׁל יֵשׁוּ, כֵּן נִשְׁאֵי אֲפָשֶׁר לְטַעַן שֶׁמִּדְּבַר בְּאוֹתוֹ "עִם יִשְׂרָאֵל" עָלִיו ה' דִּבֶּר. וְיוֹצֵא מִכָּאן שֶׁלְּפִי הִבְרִית הַחֲדָשָׁה, אֱלֹקִים אֲכֹן נָטַשׁ אֶת הַ"כּוֹפְרִים" שֶׁלֹּא מַאֲמִינִים בְּעִקְרוֹנוֹתֶיהָ, אֲשֶׁר סוֹתְרִים לְחִלּוּטִיו אֶת הַיְּהוּדוֹת!

הַסְּתִירָה הַנִּלְשֶׁה עַל יְדֵי אֲמַתִּי שִׁיף מֵאֲרָגוֹן יָד לְאֲחִים קְבֵלָה תְּגוּבָה מִהֶאֱתֵר הַמִּסְיוֹנִרִי, בּוֹ כְּתוּב:

כִּיצַד לֹא קוֹפֵץ מוֹל עֵינֵי הַמִּשִּׁיחִיִּים הַסִּילּוֹף הַמַּחְרִיד הַמוֹצִיָּאָה אֶת כּוֹנֵת הַנִּבִּיא מִהַקְשֶׁרָה בַּמִּטְרָה מְכוֹנֶת וּמִבְהִילָה? לֹא בִּרְוֹר אִם כֵּן מֵהִיכֵן הַ"קְרִיָּצָה" הַנִּצְרוֹת וְכוּתָב הָאֲגִרָה עַל הַעֲבָרִים אֶת הַסִּילּוֹף הַנּוֹרָאִי הַזֶּה שֶׁל "בְּחֻלְתִּי בָם".

38

וְלֵאחֶר מִכֵּן הֵם נִסּוּ לְהוֹכִיחַ בְּמִסְפָּר דְּגִמָּאוֹת, שֶׁגַּם לְפִי חֲז"ל הַמֶּלֶךְ 'בְּעֵלְתִּי' יְכוּלָה לְהַתְּפֹרֵשׁ כִּי "בְּחֻלְתִּי" וְכָךְ לֹא מִדְּבַר בְּהוֹצָאָה שֶׁל הַפָּסוּק מִהַקְשֶׁרוֹ אֲלֵא בְּפִרְשָׁנוֹת לְגִיטִימִית שֶׁשְׁאוֹל הַתְּרָסִי הַחֲלִיט לְאַמֵּץ:

מִה לְרֹשׁ"י יֵשׁ לְהַגִּיד:

"בְּעֵלְתִּי בָם, פִּירוּשׁ בְּעֵלְתִּי מִמֶּשׁ רּוֹצֵה לומר אִף שְׁאֵנִי בְּעֵלְתִּי בָם וְהִיִּיתִי לָהֶם לְאֵלוֹהִים הַמָּה הַפְּרוֹ אֶת בְּרִיתִי וְכֵן תִּרְגַּם יוֹנָתָן אַתְרִיעִיתִי. וְהִרְקִים פִּירוּשׁ כִּי כָל לִשׁוֹן בְּעִילָה שֶׁהוּא דִּבְרַר עִם בֵּית הוּא לִשׁוֹן גִּנְאִי וְרוֹצֵה לומר רָצִיתִי וּפִירוּשׁ בְּעֵלְתִּי כִּמוֹ בְּחֻלְתִּי שְׁעִינוֹ קָצִיתִי כִּמוֹ וְגַם נִפְשָׁם בְּחֻלָּה בִּי" (סֵפֶר מִנְחָה חֲדָשָׁה, סֵפֶר יִרְמְיָהוּ, עַל סֵמֶךְ פִּירוּשֵׁי רִש"י. 1829, ע"מ קלח).

39

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

תשובה: ראשית, חשוב לציון שרש"י לא פרש את פסוק ל"א בו מופיעה המלה "בעלתי". בפסוק אחר בו מופיעה המלה הנ"ל (ירמיהו ג', י"ד), רש"י פרש שמדבר בתזכרת מהקב"ה "שְׁאֲנִי אֲדוֹן לָכֶם", הכוונה שהוא פרש את המלה 'בעלתי' באופן חיובי: בכך שהקב"ה שולט עלינו ולא מפקיר אותנו למרות חטאינו. תרגום יונתן בן עזיאל לארמית אכן מציג את המלים 'בעלתי' בתור "אתרעיתי" (כפי שכתוב בתמונה הנ"ל), אלא שפרוש המלה הוא "בחרתי" כפי שיונתן תרגם את הפסוק "כי כך בחרתי" (חגי ב', כ"ג) "ארי כך אתרעיתי". פרוש נוסף למלה הוא "ידעתי" כפי שהציג בתרגום הפסוק "רק אתכם ידעתי" (עמוס ג', ב') לארמית: "לחוד בכוון אתרעיתי", וכאן פרוש המלה ידיעה הוא חבור נפשי, כפי שכתוב על אדם וחוה לפני שהתעברה וילדה את קין: "והאדם ידע את חוה אשתו" (בראשית ד', א').

קסוטו (ע"י פרופסור הרטום):

40

"בעלתי בם, אף על פי שהם הפרו את בריתי, אני המשכתי להיות להם לאדון, כלומר לאלהים. לפי פירוש אחר, כאן ב.ע.ל=ב.ח.ל (זכ' יא, ח): מאסתי בהם, מפני שהפרו את בריתי" (פירוש קסוטו על ירמיהו ל"א)

תשובה: בעוד שהפרוש הראשון לפיו 'בעלתי' מלשון בעל (אדון) נסמך על הראש, אין הוכחה לפרוש השני כך שהוא נותר ערום וחסר ערך. אי אפשר להחליף אות אחת ולהעניק למלה משמעות חדשה...

מסכת פסחים:

41

"פירש הרד"ק ז"ל ע"פ ואני בעלתי בם בירמי' ס"י ל"א שכתב בעלתי כמו בחלתי ענייט קצתי כמו וגם נפשם בתלה ב' ע"ש." (פסחים פרק ה' ה'יודיע בט)

תשובה: לא ברור מאיפה הצטוט הנ"ל נלקח, בגלל שגם הרד"ק (הרב דוד קמחי) לא פרש את הפסוק הנ"ל... בגמרא (פסחים פרק ה') לא מצטט הפסוק הנ"ל, כך שבלתי אפשרי לפענח על מה המסיונרים החליטו להסתמך בכתיבת שתי השורות הנ"ל בתמונה.

חשוב גם לזכור, בתקופת בית שני גרסא הנפוצה ביותר של התנ"ך היתה 'תרגום השבעים'. אמיתי שיף לעומת זאת קורא מתוך תרגום המסורה (אשר לא היה קיים בתקופת הברית החדשה, אלא נכתב כ-1000 שנה לאחר כתיבת הברית החדשה). תרגום השבעים נכתב על ידי כשבעים סופרים יהודים משכילים הרבה לפני שהנצרות היתה קיימת והרבה לפני שישוע בכלל נכנס לתמונה. יהודים אלו בחור להשתמש במילה אסווגלמון (עבור 'בעלתי') שפירושה – לדרוח \ לזנוח \ למאוס.

42

ה'ספטואגינטה' (תרגום השבעים) המצוי בידינו כיום ומסתמך על שלש גרסאותיו העקרוניות (ותיקנוס, סינאטיקוס, אלכסנדרינוס) הנו מסמך נוצרי שעבר עריכה ושנויים

וישלח את הערב

מגמתיים כפי שהודו בכך: בספרו 'מבוא קצר למקרא' הכמר ארנסט אבי תאר איר הגיעו לידינו גרסאות שונות של ספוטואגינטה: "גרסת סיני - נמצאה ב-1859 במנזר 'סנטה קתרינה' ליד הר סיני. הגרסה האלקסנדרונית - היתה בבעלות ראש הכנסייה האורתודוקסית בקונסטנטינופול במהלך שנים רבות. גרסת הוטיקו - נמצאת בוטיקו. קשה לקרא בה בגלל שבמשך הזמן חדשו את הכתב על ידי דיו אחר ובמקומות רבים הכנסו **שנויים** בגוף הטקסט". ד"ר ויליאם סמית' כותב במלון המקרא שלו כי נתן להסיק מתרגום השבעים שהעורף אותו לא ידע טוב את לשון הקדש, וכי "בכמה מקרים קשה בכלל לראות כל קשר בין מה שכתוב בתנ"ך לבין מה שכתוב בספוטואגינטה" (עמוד 622).

אורינגס, אחד מאבות הכנסייה, פנה במכתב להסטוריון אפריקנוס (אב כנסייה נוסף) שצירף "לדחות כזיוף את העתקים שנמצאים בכנסיות שלנו" ו"לחייב את אחינו שבכמורה לגנוז את הספרים!" ב'אנציקלופדיה של הנצרות הקדומה' כתוב בצורה חד משמעית ש"עבודת העריכה של אורינגס, בסופו של דבר עושה את רב הנסח של התנ"ך ביונית" (עמוד 840, 423-424). הוא כתב גם כי **למעתיקים הנוצרים היתה נטיה לעות את הנסח על ידי הכנסת פרושים נוצריים, כדי להתאים את התנ"ך ל'ברית החדשה'**. (עמוד 839). משמעות הדברים היא שאמנם התרגום היווני לתורה (ולא לכל התנ"ך) נעשה על ידי שבעים ושנים חכמים יהודים, אבל שאר הספרים מיהושע תרגמו על ידי גוים וכל הגרסאות של תרגום השבעים (כולל על התורה) הגיעו אלינו מהכנסייה הנוצרית ונערכו על ידה! איר אפשר לסמוך על התרגום הנ"ל כאשר מהצטוטים שהבאנו ברור מאילו שהתרגום המקורי פשוט לא קיים!?

וישַׁלַח אֶת הָעֶרֶב

מְנַהֲגִים אֱלִילִיִּים - בְּהִלְכָּה?

הָעָרוֹץ הַמְסִיוֹנִי הֵצִיג קָטַע בּוֹ אָדָם אוֹרְתוֹדוֹקְסִי טָעוֹ שֶׁהִחְרִיד אֵינָם מִתְכַּוְּנִים לַעֲמֹד בַּצִּפּוּרָה, אוֹ בְּמַלִּים מְדִיקוֹת: "בְּשִׁבְלֵנוּ, הָעֲמִידָה בַּצִּפּוּרָה הִיא הִלְכָּה בְּחֻקוֹת הַגּוֹיִם". עַל כֵּן הַמְסִיוֹנִי אָמְרָה בְּתוֹכָהּ: "מִסְתַּבֵּר שֶׁלְהִתְאַבֵּל עַל הַיְלָדִים שֶׁלָּנוּ שֶׁהִקְרִיבוּ אֶת הַחַיִּים שֶׁלָּהֶם כְּדֵי שֶׁלֹּא תִהְיֶה מְדִינָה, זֶה 'מְנַהֵג שֶׁל גּוֹיִם'. הוּא הָאִירוֹנִיָּה. מָמָה מְרַכֶּכֶת רַב הַהִלְכָּה הָרַבִּנִּית? מְנַהֲגֵי גּוֹיִם פְּגָאֲנִיִּים וְאֱלִילִיִּים!".

תְּשׁוּבָה: מְדַבֵּר בְּכַשֵּׁל לוגִי מְסוּג 'אֵד אוֹדִיוִם' בּוֹ מְנַצְלִים רַגְשִׁי כַּעַס אוֹ מְרִירוֹת שֶׁל הַצּוּפִים (כִּלְפֵי הַמַּגָּז הַחֲרָדִי) לְמַרּוֹת שֶׁהִרְגִּישׁוּ אֵינָם רָלוֹנְטִיִּים לְטַעוֹן. אֵף חֲרָדִי מַעוֹלָם לֹא טָעַן שֶׁלְהִתְאַבֵּל הוּא דְבַר אֱלִילִי חָס וְחִלְלָה, שֶׁהִרְיָה בְּתִשְׁעָה בָּאָב - יוֹם אֲבֵל לַיהוּדִים עַל חֲרֻבּוֹ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, כָּל חֲרָדִי צָם בְּהִקְפָּדָה יִתְרָה! אֲלֹא טַעַנְתָּ הַמַּגָּז הַחֲרָדִי מְפִנִית סְפָצִיפִית לְגַבִּי עֲמִידָה בַּצִּפּוּרָה, שֶׁלְטַעַנְתָּם מְבַסֶּסֶת עַל מְנַהֲגֵי גּוֹיִם וְלָכֵן הֵם נִמְנָעִים מִלְמִיד אוֹתָהּ, אֵף וְדַאי שֶׁהֵם סוֹפְדִים אֶת חֲלָלֵי צִה"ל בְּדֶרֶךְ הַיְחוּדִי לָהֶם: קְרִיאַת מִזְמוֹרֵי תְהִלִּים, אֲמִירַת מִשְׁנֵיּוֹת וְכדוֹמָה.

דֶּרֶךְ אֲגָב: לְפִי הַשׁו"ת 'בְּאֶהְלָה שֶׁל תוֹרָה' שֶׁל הָרֵב יַעֲקֹב אֶרִיאֵל (חֵלֶק א' סִימָן כ"ג) וְלְפִי הָרֵב חַיִּים דּוֹד הַלּוֹי זצ"ל בְּסִפְרוֹ 'עֲשֵׂה לָּךְ רַב' (ד', ד') עֲמִידָה בַּצִּפּוּרָה אֵינָה נִחְשֶׁבֶת מְנַהֵג שֶׁל גּוֹיִם, וְלְפִי הָרֵב אֶרִיאֵל כָּלֶם צָרִיכִים לַעֲמֹד בְּזִמָּן הַצִּפּוּרָה עַל מְנַת שֶׁלֹּא לִיצֹר מִתַּח מִיתָר בֵּין הַצְּבוּרִים בְּמְדִינַת יִשְׂרָאֵל. זֹכֵר גִּישָׁתוֹ, וְכַאֲפֹן אִישִׁי אֲנִי מְכַרַח לְצִיָּן אֶת הָעֲבָדָה הַמְדִּיהִמָּה שֶׁבִּיהָדוּת יֵשׁ הַמוֹן זְרָמִים, כִּכָּה שֶׁכָּל יְהוּדֵי מְסָגֵל לְכַבֵּד אֶת הַנְּפֻטָּרִים בְּדֶרֶךְ יְחוּדִי, כְּלִי שֶׁאִיזוֹ מְסִיוֹנִיָּה תִתְלוֹנֵן עַל הַבְּחִירוֹת שֶׁהוּא עוֹשֶׂה...

כַּעַת נִקְרָא אֶת עֵצָם הַטַּעַנָּה שֶׁלָּהּ, שֶׁרַב הַהִלְכוֹת מְבַסְּסוֹת עַל מְנַהֲגִים אֱלִילִיִּים: "אֵז כִּכָּה: הַשְׁטֵרִימָל? מִמֶּשׁ לֹא קָשׁוּר לַיהוּדוּת, אֲלֹא מְגִיעַ מְרוֹסָיָה. וְלֹא - אֵין לְשְׁטֵרִימָל שׁוֹם קָשׁוּר לַתּוֹרָה, אֲלֹא לְמִזְג הָאָוִיר הַקְּפוּא... אַתָּם לֹא בְּאֻמַּת חוֹשְׁבִים, שֶׁאֲבָרְהֶם אֲבִינוּ, מִשֶּׁה וְדוֹד הַמֶּלֶךְ הַסְתַּוְּבָבוּ בְּמִדְבָּר עִם שְׁטֵרִימָל עַל הָרָאשׁ, בָּכוֹן?".

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

תשובה: בשום מקום לא כתוב שלבישת השטריימל היא הלכה שחובה למים. יש חסידיות שלובשות שטריימל בתור בגד אתני שמייצג את המסורת שלהם, ואם אכן היה מדבר בהלכה - היינו רואים את כל הרבנים לובשים אותו (וזה לא קורה).

מסיונר: "קמעות נגד עין הרע. החמסה, היד עם העין המפרסמת המככבת בעולם הקבלה, מקורה בשבטים המסלמים שבמזרח התיכון. החמסה מייצגת את ידה של פאטמה, בתו של מחמד. חמש האצבעות שבחמסה מסמלות את חמשת עמודי האסלאם".

תשובה: החמסה איננה קשורה ליהדות אלא נלקחה מן הפולקלור המוסלמי (כמו חרוזי תכלת) ואמצה על ידי יהודים יוצאי ארצות ערב, בלי קשר למדת הדתיות שלהם. זאת בדיוק הסבה שתוכלו למצא יהודים שלא מקימים מצות ובכל זאת תולים על הקירות חמסה "נגד עין הרע". הרמב"ם היה דוגל ברצינונליזם (בהתאם להשקפת יהודי ספרד) והוא המתנגד הראשי לעניינים המיסטיים, כך שאמנם רבנים חשובים כמו רבי יוסף חיים בספרו 'בן איש חי' (שנה ב', פנחס אות י"ג) ורבי חיים דוד אזולאי בספרו 'פתח עינים' (ברכות כ')

אמצו לחיק היהדות את ה"חמסה", אבל לא רק שלא מדבר בהלכה: רב הצבור הולך בדעתו של הרמב"ם ומתייחס אליה כדבר שולי! לצערנו המון השפעות זרות חדרו ליהודים בגלות, אבל מעולם לא תמצאו איזו הלכה לגבי חמסה. מדבר בערבו פורטים שאינם קשורים זה לזה.

מסיונרית: "הפרשת חלה. הרבנים פסקו: "על שלש עברות נשים בשעת לדתן: על שאינן זהירות

בנדה ובחלה ובהדלקת הנר" (שבט ל"א ב'). על פי ההלכה הרבנית, אשה תמות בשעת לדתה אם לא תפריש חלה. נשים יקרות, לפני שאינן פונות בפאניקה לרבנית ... (בעלות סמלית של 2,500 ש"ח) כדאי שתדעו שעל פי פרופסור רחל אליאור מהאוניברסיטה העברית אשר חקרה את טקס הפרשת החלה, טקס זה

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרְב

נִפְּוֹץ בְּתַרְבִּיּוֹת אֱלִילִיּוֹת וְדָתוֹת אַחֲרוֹת. לְדַגְמָה: טֶקֶס הַ"בִּיבִי שְׁאִשְׁאֲנָהּ" זֶהָ לְחִלּוּטִיו לְטֶקֶס הַפְּרָשַׁת הַחֹלָה, רַק שְׁשֵׁם הַנָּשִׁים שֶׁלֹּשׁוֹת אֶת הַבִּצֵּק קוֹרְאוֹת סוּרוֹת [פְּסוּקִים] מִן הַקּוֹרְאִין.

תְּשׁוּבָה: הַפְּרָשַׁת חֹלָה הִיא מִצְוָה הַמוֹפִיעָה בַּתּוֹרָה (בַּמִּדְבָּר ט"ו, כ') "רֵאשִׁית עֲרֹסְתְּכֶם חֹלָה תְּרִימוּ תְרוּמָה". הַכּוֹנֵה בַּפְּסוּק הִיא שְׁמִפְרִישִׁים (לוֹקָחִים) חֶלֶק מִהַעֲסָה וּמִבִּיאִים אוֹתוֹ לִפְהֹו, כָּכָה שֶׁהַמִּצְוָה הַזֹּאת קִיָּמָה הִרְבָּה לִפְנֵי שֶׁהַקּוֹרְאִין נִכְתְּבוּ... פְּרוֹפֶסוֹר תָּמָר אֱלִיאֹוֹר תֹּאמַר אֶת טֶקֶס הַ"בִּיבִי שְׁאִשְׁאֲנָהּ" כָּךְ: "בּוֹ נֶאֱסָפוֹת נָשִׁים מִבְּגָרוֹת סָבִיב שֶׁלְּחוֹן אֲשֶׁר עָלְיוֹ מִנַּח לִיחַ מְרַבֵּעַ לְלִישַׁת בִּצֵּק, וּבְאַרְבַּע כִּנְפוֹתָיו מִנְחוֹת שֶׁבַע חֲתִיכוֹת שֶׁל לֶחֶם מְטֻנֵּן, קַעֲרָה שֶׁל קֶמַח, קַעֲרָה שֶׁל פּוּדִינֵג חֲלָבִי וְשֶׁבַע קַעֲרוֹת קִטְנוֹת. מִנְהֶלֶת הַטֶּקֶס מְדַלִּיקָה שֶׁבַעָה גִּירוֹת וְקוֹרְאֵת סוּרוֹת מִן הַקּוֹרְאִין. אִין קֶשֶׁר לַהַפְּרָשַׁת חֹלָה, חוּץ מִהַעֲבָדָה שְׁקִים בִּצֵּק! אִם הַמְסִיוֹנִירִית מְטִיפָה לְחַרְדִּים עַל כָּךְ שֶׁאִינָם לוֹמְדִים מְקַצְעוֹת לִבָּה, לְפָחוֹת שֶׁתִּהְיֶה כֵּנָה לְהוֹדוֹת בְּטָעוֹת: הִיא הַתְּבַלְבֵּלָה בֵּין פְּרוֹפֶסוֹר רַחֵל אֱלִיאֹוֹר (שֶׁתְּמוּנָתָהּ הִצְגָה בִּסְרִטּוֹ) וּבֵין הָאֲנֹתְרוֹפּוֹלוֹגִית תָּמָר אֱלִיאֹוֹר שֶׁהִצִּיגָה אֶת הַטֶּקֶס הַנִּל בִּסְפָר 'מְקוֹמוֹת שְׁמוּרִים'. דְּרֹךְ אֲנִי: הַסֵּפֶר אִינוֹ מְנַסֵּה לְטַעֵן שֶׁהַפְּרָשַׁת הַחֹלָה הֶעֱתִיקָה מִמֶּנָּה אֱלִילִי כָּלִשָּׁהּ, אֲלָא בְּסוֹף הַכֹּל לְהִרְאוֹת שְׁבִיחַדוֹת קִיָּמִים טֶקֶסִים הַמִּיחָדִים לְנָשִׁים.

"בְּבִרְיַת הַחֲדָשָׁה" יֵשׁ סְתִירוֹת וְהִיא מְכִילָה מֵאוֹת אֲלָפֵי גִרְסָאוֹת?

בְּמָקוֹם לְהִתְיַחֵס לְכָל הָאֲמִירוֹת בְּסֶרְטוֹן, אֲשֶׁמַּח לְהִתְיַחֵס לְדִבְרִים שֶׁאֲמַר מְסִיוֹנֵר בְּדָקָה 2:50: "וְיָמָה לְגִבִּי הַטַּעֲנָה שֶׁל [הָרֵב] יוֹסִי מְזַרְחִי עַל כֶּף שִׁישׁ לְכַאוֹרָה מֵאוֹת אֲלָפֵי גִרְסָאוֹת שׁוֹנוֹת לְבִרְיַת הַחֲדָשָׁה? "כִּמָּה גִרְסָאוֹת יֵשׁ לְבִרְיַת הַחֲדָשָׁה? יוֹתֵר מִ-150 אֲלָף גִּרְסָאוֹת וְכָל אֶחָד שׁוֹנֶה מִהַשְּׁנִי" (אוֹר הַתּוֹרָה, דְּצֶמֶר 2019). לֹא יוֹסִי... לֹא גִרְסָאוֹת, עֲתָקִים! וְהִלּוּאִי וְהִיא מְדַבֵּר בְּמֵאוֹת אֲלָפִים!"

תְּשׁוּבָה: בּוֹאוּ תִבְדְּקוּ בַּעֲצָמָכֶם מָה כָּתוּב בְּאַנְצִיקְלוֹפֶדִיַת בְּרִיטַנִּיקָה בְּאִנְגְּלִית (www. britannica. com), בְּתוֹךְ הָעֵרֶךְ New Testament (הַבִּרְיַת הַחֲדָשָׁה) בְּ- Texts and version (רְסָחִים וְעֲתָקִים).

43

large number of fragments found there), the approximate number of New Testament manuscripts dating from the 3rd to 18th centuries are: 2,000 of the four Gospels; 400 of Acts, Pauline, and Catholic letters together; 300 of Pauline letters alone; 250 of Revelation; and 2,000 lectionaries—i.e., collections of gospel (and sometimes Acts and letter) selections, or pericopes, meant to be used in public worship. Quotations from the Church Fathers—some of which are so extensive as to include almost the whole New Testament—account for more than 150,000 textual variants. Of the quotations in the Fathers, however, it is difficult to make judgments because the quotations may have been intended to be exact

כְּלוּמָר, הַמְסַפֵּר הַמְשַׁעֵר שֶׁל כְּתָבֵי יָד וְשֶׁל חֲלָקִים מִהַבִּרְיַת הַחֲדָשָׁה שֶׁנִּשְׁתַּמְרוּ מִהֶמָּאָה ה-13 עַד הֶמָּאָה ה-18 עוֹמֵד עַל לִפְחוֹת 4,950 כְּתָבֵי יָד, לֹא כוֹלֵל מִמָּצְאִים נוֹסְפִים מִמָּצְרִים. בְּסוֹף הַצְטוּט כָּתוּב שֶׁלְבִרְיַת הַחֲדָשָׁה קִימוֹת מַעַל ל־150,000 גִּרְסָאוֹת! בְּדָקָה 4:50 הַמְסִיוֹנֵר אָמַר עַל הַבִּרְיַת הַחֲדָשָׁה שֶׁ"מְבַחֲינָה אֶקְדָּמִית, מְדַבֵּר בְּמִסְמָךְ שֶׁמְהִימָנוֹתוֹ יַצִּיבָה וְחִקּוּקָה בְּסִלְעַ". אֲבָל רְאִיתֶם שָׂזָה לֹא נִכּוֹן... אִם כֵּן: הָרֵב צֶדֶק בְּטַעֲנָה שְׁלוֹ, וְהַמְסִיוֹנֵר שֶׁנִּסָּה לְהַכְחִישׁ אֶת דִּבְרָיו - טוֹעָה לִפִּי הָאֲנְצִיקְלוֹפֶדִיָּה.

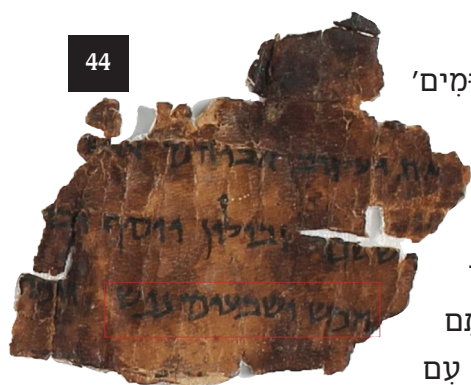
וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

- 7:40 -

מְסִינֵי הַצִּיג טַעַנַת הָרֵב יוֹסִי מִזְרָחִי: "אִיךָ זֶה יִתְּכֶן שֶׁבְּכִרִית הַחֲדָשָׁה כְּתוּב שְׁיַעֲקֹב יָרַד לְמִצְרַיִם עִם שְׁבָעִים וַחֲמִשָּׁה אָנָּשִׁים, כְּאִשֶּׁר כְּתוּב בַּתּוֹרָה שְׁיַעֲקֹב אָבִינוּ יָרַד לְמִצְרַיִם רַק עִם שְׁבָעִים אָנָּשִׁים?" וְאָמַר: "יוֹסִי לֹא מִבֵּין אִיךָ זֶה שֶׁבְּזִמְנֵן שֶׁבְּכִרְאֻשִּׁית כְּתוּב "כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב הִבָּאָה מִצְרֵימָה **שְׁבָעִים**" (מ"ו, כ"ז). הַכִּרִית הַחֲדָשָׁה לַעֲמַת זֹאת, מִתִּיחָסֵּת לְאוֹתוֹ הַמִּקְרָה וְכְתוּב: "שְׁלַח יוֹסֵף וְקֹרָא לְיַעֲקֹב אָבִיו וְלָכֵל מִשְׁפַּחְתּוֹ, **שְׁבָעִים וַחֲמִשָּׁה נְפָשׁוֹת**" (מַעֲשֵׂי הַשְּׁלִיחִים ז', 14). אֲזַ שְׁבָעִים אוֹ שְׁבָעִים וַחֲמִשָּׁה? הָאֵם מִחֲבָרֵי הַכִּרִית הַחֲדָשָׁה הִתְבַּלְבְּלוּ? מִזְרָחִי מַצִּטֵּט מִתּוֹךְ 'נִסַּח הַמְּסוֹרָה' לַתַּנ"ךְ, אֲךָ מָה שְׁיִוִּסִי הִיקָר לֹא יוֹדֵעַ כִּי כְּנִרְאָה שֶׁלֹּא מִלְּמַדִּים אֶת זֶה בִּישִׁיבוֹת, זֶה שֵׁישׁ לַתַּנ"ךְ מִסֵּפֶר נִסְחִים! לְדַגְמָה: הַפְּשִׁיטָתָא, יוֹנָתָן, יְרוּשָׁלַּיִם, אֲנָקְלוֹס, הַשְּׁבָעִים, ווֹלְגָטָה, קוֹמְרָאן וְכִיּוֹצֵא בְּזֹאת...

מִחֲבָרֵי הַכִּרִית הַחֲדָשָׁה שֶׁחִיו לִפְנֵי אֲלָפִים שָׁנָה לֹא הִשְׁתַּמְשׁוּ בְּנִסַּח הַמְּסוֹרָה שֶׁנֶּעְרַף רַק לִפְנֵי אֲלָף שָׁנָה. אֲזַ מֵהֵיכָן כֵּן [...] מִתְרַגֵּם הַשְּׁבָעִים אֲשֶׁר נֶעְרַף עַל יְדֵי שְׁבָעִים וּשְׁנַיִם חֲכָמִים יְהוּדִים בְּמֵאָה הַשְּׁנָיָה לַפְּנֵי ה'ס'. [...] גַּם בְּמַגְלוֹת קוֹמְרָאן שֶׁנִּכְתְּבוּ הָרַבָּה לִפְנֵי הַכִּרִית הַחֲדָשָׁה, כְּתוּב שְׁבָעִים וַחֲמִשָּׁה נְפָשׁוֹת, בְּדִיוֹק כְּמוֹ בְּכִרִית הַחֲדָשָׁה! בְּקִצּוֹ: 'נִסַּח הַמְּסוֹרָה' מַצִּין שְׁבָעִים נְפָשׁוֹת, בְּעוֹד תְּרַגֵּם הַשְּׁבָעִים וּמַגְלוֹת קוֹמְרָאן הַקְּדוּמִים לְנִסַּח הַמְּסוֹרָה מַצִּינִים שְׁבָעִים וַחֲמִשָּׁה נְפָשׁוֹת, וּשְׁנֵי הַנִּסְחִים הֵלְלוּ הָיוּ קִימִים מֵאוֹת שָׁנִים לִפְנֵי כְּתִיבַת הַכִּרִית הַחֲדָשָׁה". כִּי הַמְּסִינֵי נִסָּה לְהוֹכִיחַ שֶׁמִּחֲבָרֵי הַכִּרִית הַחֲדָשָׁה לֹא טָעוּ, אֲלָא הִסְתַּמְכוּ עַל מִקְוֵי קָדוּם שֶׁהָיָה בְּזִמְנֵם. בְּעִזָּזַת ה' נִכְחֵן אֶת פְּרִטֵי הַטַּעֲנָה וְנִרְאָה אִם הִיא נִכּוֹנָה אוֹ לֹא.

44

תְּשׁוּבָה: רִאשִׁית, יֵשׁ הַבְּדֵל בֵּין 'תְּרַגּוּמִים' וְ'נִסְחָאוֹת'. יוֹנָתָן, אֲנָקְלוֹס וְיְרוּשָׁלַּיִם הֵם תְּרַגּוּמִים שֶׁל הַתּוֹרָה... בְּשֵׁנֵי מִקְוֹרוֹת בְּתִרְגוֹם הַשְּׁבָעִים עַל הַתּוֹרָה (מַעֲבָרִית לִיּוֹנִית) כְּתוּב שְׁיַעֲקֹב אָבִינוּ יָרַד לְמִצְרַיִם עִם שְׁבָעִים וַחֲמִשָּׁה נְפָשׁוֹת: בְּרִאשִׁית (מ"ו, כ"ז) וּשְׁמוֹת (א', ה') וּלְעִמָּתָם בְּמִקְוֵי הַשְּׁלִישִׁי (דְּבָרִים י', כ"ב) כְּתוּב שֶׁהוּא יָרַד עִם

וישליח את הערב

שבעים בלבד, כפי שכתוב ב'נסח המסורה' בתנ"ך של כלנו. במגלות ים המלח בספר שמות (א', ה') גם כן כתוב "חמש ושבעים" כפי שתוכלו לראות בתמונה, אף לגבי שאר המקורות לא נמצאו מגלות.

בתורה השומרונית: כתוב בשלשת המקורות **שבעים**. בתרגום הסורי (פשיטתא) גם כן כתוב **שבעים**. בספר היובלים אשר מתאריך למאה ה-2 לפנה"ס בתרגום שלמה ראביו (פרק מ"ד פסוק ל"ד) כתוב: "וכל הנפש ליעקב הבאה מצרימה **שבעים** נפש". בספר 'קדמוניות היהודים' של ההסטוריון יוספוס פלביוס (ספר שני עמוד 55 בתרגום אנרגם שליט) כתוב: "[...] החלום הזה עודד את יעקב והוא ירד מצרימה עם בניו ובניו ורוחו נכונה עליו והיה מספר כלם **שבעים איש**" ובעמוד 59 כתוב: "יעקב נודע לתהלה [...]" הוא בא מצרימה **בשבעים נפש** בסוף הכל". הברית החדשה לעומת זאת בספר 'מעשי השליחים' (ז', 14) מצינת שיעקב אבינו ירד למצרים עם שבעים וחמשה אנשים. אב הכנסיה אוריגנס שחי במאה ה-3 לספירה וחבר את הספר "הקספלה", בסס את צטוטיו (בהם מזכירים 70 נפשות) על גרסה המזכירה את 'נסח המסורה' המצויה בידינו. אם כן, מה הגרסה המדויקת ביותר?

בפרק מ"ו בבראשית, התורה סופרת את היורדים למצרים כפי שמתאר מפסוק ח' ועד פסוק כ"א. המספר הסופי (70) מרכב משלשים ושלש (יעקב ובני לאה), שש עשרה (בני זלפה), ארבעה עשר (בני רחל), שבעה (בני בלהה). ומי הכונה ב-66 האנשים המזכרים בפסוק כ"ו? "כל הנפש הבאה ליעקב מצרימה, יצאי ירכו מלבד נשי בני יעקב- **כל נפש נשים ושש**"- התורה מדברת על 'יוצאי ירכו', לא כולל יעקב (שאינו מצאצאיו) או יוסף ושני בניו מנשה ואפרים (שכבר היו במצרים), כן שהפסוק מציין 66. כעת נציג את התרגום היווני ונדגיש את המלים בהן חלים שנויים ותוספות לעומת 'נסח המסורה':

(ה) ויקם יעקב מבאר שבע וישאו בני ישראל את יעקב אביהם ואת טפם ואת נשיהם בעגלות אשר שלח פרעה לשאת אתו:

(ו) ויקחו את מקניהם ואת רכושם אשר רכשו בארץ כנען ויבאו מצרימה יעקב וכל זרעו אתו:

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרְב

(ז) בָּנָיו וּבְנֵי בָנָיו אֹתוֹ בְּנִתָּיו וּבָנוֹת בְּנוֹתָיו וְכָל זָרְעוֹ הֵבִיא אֹתוֹ מִצְרַיִם:

(ח) וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיִם יַעֲקֹב וּבָנָיו, בְּכֹר יַעֲקֹב רְאוּבֵן:

(ט) וּבְנֵי רְאוּבֵן חֲנוּךְ וּפְלֹוא וְחֶצְרֹן וְכֶרְמִי:

(י) וּבְנֵי שִׁמְעוֹן יִמּוֹאֵל וַיְמִין וְאַהֲד וַיְכִין וְצֹחַר וְשָׂאוּל בֶּן הַכְּנַעֲנִית:

(יא) וּבְנֵי לֵוִי גִרְשֹׁן קָהָת וּמֶרְרִי:

(יב) וּבְנֵי יְהוּדָה עֵר וְאוֹנָן וְשִׁלָּה וּפְרָץ וְזָרַח וַיְמֵת עֵר וְאוֹנָן בְּאֶרֶץ כְּנַעַן:

(יג) וַיְהִיו בְּנֵי פְרָץ חֶצְרֹן וְחִמּוּל וּבְנֵי יִשָּׁשְׁכָר תוֹלַע וּפֹזָה וַיָּוֶב וְשִׁמְרוֹן:

(יד) וּבְנֵי זְבֻלֹן סֹרַד וְאֵלֹון וַיַּחֲלֵאל:

(טו) אֵלֶּה בְנֵי לֵאָה אֲשֶׁר יָלְדָה לַיעֲקֹב בְּפָדוֹן אָרָם וְאֵת דִּינָה בְתוּלָה כָּל נֶפֶשׁ בָּנָיו וּבָנוֹתָיו שְׁלֹשִׁים וְשֵׁשׁ:

(טז) וּבְנֵי גָד צַפִּיּוֹן וְחִגִּי שׁוּנִי וְאַעֲזָבָן עֲרִי וְאַרְוָדִי וְאַרְאֵלִי:

(יז) וּבְנֵי אֲשֶׁר יִמְנָה וַיִּשְׁוֹה וַיִּשְׁוִי וּבְרִיעָה וְשֹׁרַח אַחֲתָם וּבְנֵי בְרִיעָה חֶבֶר וּמִלְכִּיאֵל:

(יח) אֵלֶּה בְנֵי זֵלְפָּה אֲשֶׁר נָתַן לָכֶן לְלֵאָה בְתוּלָה אֵת אֵלֶּה לַיעֲקֹב שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה נֶפֶשׁ:

(יט) בְּנֵי רַחֵל אֲשֶׁת יַעֲקֹב יוֹסֵף וּבְנִיָּמִן:

(כ) וַיּוֹלֵד לְיוֹסֵף בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר יָלְדָה לוֹ אֲסֵנַת בַּת פּוֹטִי פָרַע כֹּהֵן אֵת מְנַשֶּׁה וְאֵת אֶפְרַיִם:

וַיּוֹלֵד לְמְנַשֶּׁה בָּנִים אֲשֶׁר פִּלְגֶּשׁוּ הָאֲרָמִיָּה יָלְדָה לוֹ אֶת מָכִיר וּמְכִיר יָלַד אֶת גִּלְעָד, וּבְנֵי אֶפְרַיִם אֶחָד מְנַשֶּׁה שׁוּתָלַח וְתַחוּן, וּבְנֵי שׁוּתָלַח עֶדֶן:

(כא) וּבְנֵי בְנִיָּמִן בָּלַע וְכָכָר וְאִשָּׁבֵל וּבְנֵי בָלַע גֵּרָא וְנַעֲמָן אַחִי וְרָאשׁ מִפִּים, וְגֵרָא יָלַד אֶת אֶרְדָּ:

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרְבִי

(כב) אֵלֶּה בְּנֵי רָחֵל אֲשֶׁר יָלַד לַיַּעֲקֹב כָּל נֶפֶשׁ שְׂמוֹנָה עָשָׂר:

(כג) וּבְנֵי דָן חֲשִׁים:

(כד) וּבְנֵי נַפְתָּלִי יַחְצֵאל וְגוֹנִי וַיֵּצֶר וְשִׁלֹּם:

(כה) אֵלֶּה בְּנֵי בְלָהָה אֲשֶׁר נָתַן לָכֵן לְרָחֵל בְּתוֹ וַתֵּלֶד אֶת אֵלֶּה לַיַּעֲקֹב כָּל נֶפֶשׁ שִׁבְעָה:

(כו) כָּל הַנֶּפֶשׁ הַבָּאָה לַיַּעֲקֹב מִצְרִימָה יָצְאִי יָרְכוּ מִלְּבַד נָשִׁי בְּנֵי יַעֲקֹב כָּל נֶפֶשׁ שְׁנַיִם וְשֵׁשׁ:

(כז) וּבְנֵי יוֹסֵף אֲשֶׁר יָלַד לוֹ בְּמִצְרַיִם נֶפֶשׁ תְּשֻׁעָה, כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב הַבָּאָה מִצְרִימָה עִם יוֹסֵף חָמֵשׁ וְשִׁבְעִים נֶפֶשׁ:

הַתִּרְגוּם הַיּוֹנִי סוֹתֵר אֶת עֲצָמוֹ, שֶׁהָרִי בְּפָסוּק כ' אֲנַחְנוּ סוֹפְרִים שְׁלִיֹסֶף נולָדוּ שִׁבְעָה בָּנִים וּבְנֵי בָּנִים בְּמִצְרַיִם וְהֵם נִכְלָלִים בְּמִנְיָן ה'-75. לְעֵמֶת זֹאת, בְּפָסוּק כ"ז הַתִּרְגוּם הַיּוֹנִי אוֹמֵר "וּבְנֵי יוֹסֵף אֲשֶׁר יָלַד לוֹ בְּמִצְרַיִם נֶפֶשׁ תְּשֻׁעָה". וְגַם בְּהַמְשָׁךְ הַפָּסוּק כָּתוּב "כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב הַבָּאָה מִצְרִימָה עִם יוֹסֵף חָמֵשׁ וְשִׁבְעִים נֶפֶשׁ". לְפִי הַחֲשׁוֹב אֲמוֹרוֹת לְהִיּוֹת רַק 74 נֶפֶשׁוֹת וְלֹא 75. שֶׁהָרִי לְפִי הַתִּרְגוּם הַיּוֹנִי הַחֲשׁוֹב הוּא כֹּה: $74 = 33 + 18 + 16 + 7$ הָעֶבְדָּה שֶׁהַתִּרְגוּם הַיּוֹנִי סוֹפֵר חוּץ מִמִּנְשָׁה וְאַפְרַיִם גַּם אֶת בְּנֵיהֶם וְנִכְדֵיהֶם, הִיא טְעוֹת מַחְלֻטָּה. הָרִי לְפָנֵי מוֹתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב אָבִינוּ, יוֹסֵף לָקַח אֶת בְּנָיו (אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה), שֶׁעֲדִין לֹא הָיוּ לָהֶם יְלָדִים, לְהַתְּבָרֵךְ עַל יְדֵי אָבִיו יַעֲקֹב. הַבָּנִים וְהַנִּכְדִּים שֶׁלָּהֶם נולָדוּ רַק לְאַחֵר שֶׁיַּעֲקֹב נָפַט, כֹּף שֶׁזֶּה שָׁגִי לְסַפֵּר אוֹתָם בֵּין 75 הַנֶּפֶשׁוֹת שֶׁיָּרְדוּ עִם יַעֲקֹב לְאַרְץ מִצְרַיִם, וּמִדָּבָר בְּהוֹכָחָה לָכֵן שֶׁהַתִּרְגוּם אֵינוֹ מְדַקֵּךְ בִּ-100%. חוּץ מִזֶּה: בּוֹאוּ לֹא נִשְׁכַּח שֶׁכְּשֶׁנִּי מְקוֹרוֹת (בְּרֵאשִׁית מ"ו, כ"ז, שְׁמוֹת א', ה') כָּתוּב שִׁבְעִים וְחָמֵשׁ וְלְעֵמֶת זֹאת בְּמִקּוֹר הַשְּׁלִישִׁי (דְּבָרִים י', כ"ב), אוֹתוֹ הַמְּסִיוֹנִרִים לֹא יִטְרְחוּ לְהַצִּיג בְּפִינֵיכֶם בְּסֶרְטוֹנִים, כָּתוּב שִׁבְעִים.

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

כְּאֲשֶׁר הִצַּגְתִּי אֶת הָעֶבֶדָה הַנִּ"ל בְּפָנַי עוֹרֵף הָאֶתֶר
הַמְסִיוֹנִי, הוּא לֹא הִכְחִישׁ:

תְּרֻגוֹם הַשְּׂבָעִים אֵינוֹ עֶקְבִּי כְּפִי שֶׁהוֹכַחְנוּ, כִּף שֶׁפְּשׁוּט
עָדִיף "לִלְכֹּת" עִם נֶסֶח הַמְסוּרָה. אִם כֵּן: מַחְבְּרֵי הַבְּרִית
הַחֲדָשָׁה הִסְתַּמְכוּ עַל תְּרֻגוֹם שְׁגוּי וּכְתוּצָאָה מְכֻף טַעוּ
גַּם כֵּן... מְדַבֵּר בְּסִתְרָה בְּבְרִית הַחֲדָשָׁה.

45

- 9:33 -

מְסִיוֹנִי: "הַשְּׂאֵלָה לַגִּבִּי הַהִבְדִּילִים צְרִיכָה לִהְיוֹת מְפִנִית
לֹא לְמַחְבְּרֵי הַבְּרִית הַחֲדָשָׁה אֲלָא לְשָׂבָעִים וּשְׁנֵי
הַחֲכָמִים הַיְּהוּדִים שֶׁהִרְבֵּה לַפָּנִי הַבְּרִית הַחֲדָשָׁה

הַחֲלִיטוּ לִכְתֹּב "שְׂבָעִים וְחֲמֵשׁ". נִתֵּן לְהִנִּיחַ כִּי בְּשָׂבָעִים וְחֲמֵשׁ מִנּוּ [סִפְרוֹ]
הַחֲכָמִים הַיְּהוּדִים גַּם אֶת צֶאֱצָאֵי יוֹסֵף: שְׁנֵי בָנָיו שֶׁל מִנְשָׁה יַחַד עִם שְׁנֵי בָנָיו
וְנִכְדּוֹ שֶׁל אֶפְרַיִם, אוֹ שְׂאוּלֵי אֶת יַעֲקֹב עֲצָמוֹ עִם אַרְבַּע נְשׁוֹתָיו: לֵאמֹר, זִלְפָּה, רָחֵל
וּבִלְהָה".

תְּשׁוּבָה: לֹא יִתְכַּן שֶׁהַמְסַפֵּר "שְׂבָעִים וְחֲמֵשׁ" כָּלֵל אֶת בְּנֵי מִנְשָׁה וּבָנָיו וְנִכְדּוֹ שֶׁל
אֶפְרַיִם, מְפִנִי שֶׁהֵם נוֹלְדוּ רַק לְאַחַר שִׁיעָקֵב אֲבִינוּ נְפִטָר, וּבִלְתִּי אֶפְשָׁרִי לְסַפֵּר
אוֹתָם בֵּין הָאֲנָשִׁים שֶׁיִּרְדּוּ בִּיחַד אֶתוֹ לְמִצְרַיִם! בְּנוֹסֶף: אִי אֶפְשָׁר לומר שֶׁהַחֲמִשָּׁה
הַנוֹסְפִים הֵם יַעֲקֹב וְאַרְבַּע נְשׁוֹתָיו, מְפִנִי שֶׁאַחַת מֵהֶם (רָחֵל) נְפִטְרָה בְּמַהֲלָךְ
בְּרִיחָתָהּ שֶׁל מִשְׁפַּחַת יַעֲקֹב מִלְכּוֹ הָאֲרָמִי, שְׁנֵי רַבּוֹת לַפָּנִי שִׁיעָקֵב יִרְדּוּ לְמִצְרַיִם!
כֵּן כָּתוּב: "וְתַמַּת רָחֵל וְתַקְבֵּר בְּדֶרֶךְ אֶפְרָתָה הוּא בֵּית לָחֶם" (בְּרִאשִׁית ל"ה, י"ט). הִיא
נְפִטְרָה בְּמַהֲלָךְ לִדְתּוֹ שֶׁל בְּנִימִין, וּבּוֹאוֹ לֹא נִשְׁכַּח שֶׁהַסֵּכָה לְפִיָּהּ יַעֲקֹב אֲבִינוּ יִרְדּוּ
מִלְכַּתְחֻלָּה עִם שְׂבָעִים הָאֲנָשִׁים הִיא בְּגִלְלוֹ, מֵה שֶׁאָמַר שֶׁרָחֵל אֲמָנוּ לֹא הִיָּתָה
יְכוּלָה בְּשׁוּם פָּנִים וְאִפּוֹ לְהַסְפִּיר בֵּין שְׂבָעִים וְ"חֲמֵשׁ" הָאֲנָשִׁים! בְּהִנָּחָה שְׁנִשְׁוֹתָיו
שֶׁל יַעֲקֹב אֲכֹן נִסְפְּרוּ, מְקַבְּלִים אֶת הַמְסַפֵּר 74 (שֶׁהִרְי רָחֵל לֹא נִחְשַׁבְתָּ) וְשׁוּב מְדַבֵּר
בְּסִתְרָה עִם הַבְּרִית הַחֲדָשָׁה... כָּעַתָּה, שְׁנֵי הַתְּרוּצִים שֶׁהִצִּיג הַמְסִיוֹנִי הַתְּגִלוֹ כֹּלֵא
נְכוּנִים, הַשְּׂאֵלָה חוֹזֶרֶת לְמַחְבְּרֵי סֵפֶר הַבְּרִית הַחֲדָשָׁה: לְטַעֲנָתָם, הַסֵּפֶר נִכְתָּב
בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ כֵּן שֶׁלֹּא יְכוּלוֹת לִהְיוֹת בּוֹ סִתְרִיּוֹת.

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֹרֵב

האם רוח הקדש לא יכולה לצטט מהטקסט המקורי של התנ"ך שנתן בְּהַר סִינַי? למה רוח הקדש מצטטת מהתרגום היווני של התורה? אפלו אם נטען שתרגום השבעים עתיק יותר מ'נִסְחַח הַמִּסּוּרָה', בָּרָגַע שְׁהַתְרָגוּם אֵינוֹ תוֹאֵם לַפְּסוּקֵי הַתַּנְ"ךְ אֵי אֶפְשָׁר לְהַתִּיחֵס אֵלָיו כְּרָצִינִי. לא יתכן שרוח הקדש תצטט טעות, אלא אם כן הברית החדשה **לא** נכתבה בהשראה אלקית! בזמן שהמסיונרים אומרים בלעג "זה מה שקורה כשלא מלמדים הסטוריה ב'שיבות'", אחד מהם הדגים חסר הבנה בסיסית בספורי התנ"ך שכלנו מכירים מאז שהיינו ילדים בגן.

לְבָרִית הַחֲדָשָׁה לֹא הָיוּ מְלִיוֹנֵי עֲדִים וְלָכֵן פְּסוּלָה

מִסְיוֹנֵר צִטֵּט אֶת דְּבָרָיו שֶׁל הָרֵב יַחְזָקָאֵל סוֹפֵר: "כָּל מִי שֶׁבָּא לְטַעַן 'אֱלֹקִים שְׁלַחְנִי לְשָׁנוֹת אֶת הַמָּסָר וְלַהֲבִיא 'בְּרִית חֲדָשָׁה', אֲמַר לוֹ: 'אִם אֲמַנְם כְּדִבְרִיךָ, יוֹאִיל נָא אֱלֹקִים לְהוֹפִיעַ שְׁנִית בְּפָנֵי מְלִיוֹנֵי הַמַּאֲמִינִים וְנִשְׁמַע כָּלֵנוּ בְּאֲזִינוֹ אֶת קוֹלוֹ הַנִּשְׁגָּב הַמוֹדִיעַ עַל הַבְּרִית הַחֲדָשָׁה", וְהוֹסִיף צִטוּט מֵהָרֵב אֲמַנּוֹן יִצְחָק: "אִם הַקִּב"ה הַחֲלִיט 'מֵאֲסָתִי בָכֶם, לֹא רוֹצֶה אֲתֶכֶם יוֹתֵר, אֲנִי בּוֹחֵר עֲכָשׁוּ אֶת יִשְׂרָאֵל, לָמָּה בַּפֶּעַם הָרִאשׁוֹנָה עָשִׂיתָ אֶת זֶה בְּמַעֲמָד אוֹנִיבְרָסְלִי כָּזֶה גָּדוֹל וְעָכְשׁוּ אֶתְּךָ מִבֵּיא אֶת זֶה בְּגִנְיָה, אֶתְּךָ לּוֹחֵשׁ לוֹ בַּסֵּתֵר מֵאַחֲרֵי הָהָר? זֶה צָרִיךְ לִהְיוֹת בְּפִרְהָסִיָּה לְפָחוֹת כְּמוֹ שֶׁהָיָה פֶּעַם, כְּדִי לְהַפְקִיעַ אֶת הַפֶּעַם הָרִאשׁוֹנָה".

לְאַחֵר מִכֵּן הוּא אָמַר: "הַטְעָנָה הַזֹּאת הִיא קְרוֹב לְיִדְאִי טַעֲנַת הַזֶּהָב שֶׁל רֵב הַמַּחְזִירִים בְּתִשְׁבָּה בְּיָמֵינוּ, אֲבָל כָּפִי שֶׁתִּכְף נּוֹכִיחַ, מָאֵד קָל לְנַפֵּץ אוֹתָהּ... אֲזַי רֵאשִׁית, אִם נִזְרָם עִם הַלּוּגִיקָה שֶׁל הָרֵב סוֹפֵר, לְפִיָּה "הַבְּרִית" נִחְשָׁבֶת לְתַקְפָּה אֲךֹ וְרַק אִם הִיא נִכְרָתֶת מִזֵּל מְלִיוֹנֵי עֲדִים, אֲזַי מֵה יִגִּידוּ הָרַבָּנִים לְגַבֵּי הַבְּרִית שֶׁכָּרַת אֱלֹקִים עִם אֲבָרְהָם בְּבְרִית פָּרָק ט"ו? שֶׁהָרִי הִיא הִיָּתָה בֵּין אֱלֹקִים לְבֵין אֲבָרְהָם בְּלִבָּד, בְּחִלּוֹם, בְּזִמּוֹן שֶׁאֲבָרְהָם יִשָּׁן לֹלֵא אֶף עַד. אִם הַלּוּגִיקָה שֶׁל הָרַבָּנִים נִכּוֹנָה, אֲזַי גַּם הַבְּרִית שֶׁל אֱלֹקִים עִם אֲבָרְהָם פְּסוּלָה וְכִמּוֹהָ גַּם הַבְּרִיתוֹת שֶׁכָּרַת אֱלֹקִים עִם דָּוִד וְעִם נָח..."

תְּשׁוּבָה: אִם מְדַבֵּר עַל בְּרִית שְׁנִכְרָתָת בֵּין אֱלֹקִים וְאָדָם יָחִיד (כְּמוֹ אֲבָרְהָם אוֹ נָח), אִין שׁוּם בְּעִיָּה בְּכָף שֶׁהִיא נְטוּלַת עֲדִים, שֶׁהָרִי אֵינָנָה קוֹלֶקְטִיבִית אֲלֵא יַחֲדָנִית. בְּמִקְרָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל, הַנּוֹצְרִים טוֹעֲנִים שֶׁכְּמִהְלֵךְ חֲזִיו הַתְּגַשֵּׁם פָּרָק ל"א בַּסֵּפֶר יִרְמְיָהוּ. הַבְּעִיָּה הִיא שֶׁהַפָּרָק מְדַבֵּר עַל כְּרִיתַת בְּרִית הַכּוֹלֶלֶת "אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאֶת בֵּית יְהוּדָה", כְּלוֹמֵר כָּל עַם יִשְׂרָאֵל, וְאִם בְּמַעֲמָד הַר סִינִי כָּלֵם הַשְׁתַּתְּפּוּ בְּלִי יוֹצֵא מִהַכָּלֵל, כֹּף בְּמַעֲמָד הַחֲדָשׁ שֶׁלְכֹאֲוֹרָה הַתְּגַשֵּׁם בְּיָמָיו שֶׁל יִשְׂרָאֵל, הֵינּוּ צָרִיכִים לְשַׁמַּע אֶת הַבּוֹרָא מַעֲיֵד בְּפִמְכִּי שֶׁיִּשְׂרָאֵל הוּא הַשְּׁלִיחַ הַחֲדָשׁ שְׁלֹו. אִין סִבָּה לְהַשְׁוּוֹת אֶת מַעֲמָד הַר סִינִי אֶל הַבְּרִיתוֹת שֶׁאֱלֹקִים כָּרַת עִם אֲבָרְהָם, דָּוִד וְנָח, מִפְּנֵי שֶׁהֵן הֵיוּ יַחֲדָנִית כָּפִי שֶׁהִסְבִּירָנוּ. כֹּף שֶׁהַטְעָנָה לְפִיָּה הַבּוֹרָא אֲמַר לְהַתְּגַלּוֹת בְּפָנֵי כָלֵם

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֹרֵב

כָּפִי שֶׁהָיָה בַּפֶּעַם הָרִאשׁוֹנָה, עָדִיו קִיָּמָה.

– 1:45 –

מְסִינֵרִית: "שְׁנִית, בּוֹאוּ נָדִיק... אֱלֹקִים לֹא הִתְגַּלָּה בְּפָנַי מְלִיּוֹנִים. הַתּוֹרָה מְתַאֲרָת אִיךָ רַק מִשָּׁה לְבַדּוֹ עָלָה עַל הָהָר אֶל הָאֱלֹקִים בְּזִמְנָן שְׁעַם יִשְׂרָאֵל, שֶׁפָּחַד, נִשְׁאָר לַעֲמֹד מִרְחוֹק: "וַיַּעֲמֵד הָעַם מִרְחוֹק וּמִשָּׁה נִגַּשׁ אֶל הָעֶרְפֶּל אֲשֶׁר שָׁם הָאֱלֹהִים" (שְׁמוֹת כ', י"ז). וְמָה עָשָׂה עִם יִשְׂרָאֵל בְּזִמְנָן שֶׁמִּשָּׁה הָיָה עִם אֱלֹקִים עַל הָהָר? הֵם דָּרָשׁוּ מֵאַהֲרֹן שִׁיעֲשֶׂה לָהֶם אֱלֹקִים חֲדָשׁ! עֲגַל מִזְבֵּחַ... "וַיִּקְהַל הָעַם עַל אַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו: קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים" אֲשֶׁר יִלְכוּ לִפְנֵינוּ, כִּי זֶה מִשָּׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר הֶעֱלָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם- לֹא יָדַעְנוּ מָה הָיָה לוֹ". בְּזִמְנָן שֶׁמִּשָּׁה כָּרַת עִם אֱלֹקִים אֶת הַבְּרִית, עִמָּנוּ יִשְׂרָאֵל כָּכָר הִסְפִּיק לַעֲבֹד אֱלֹהִים אֲחֵרִים..."

תְּשׁוּבָה: הָעֲבֹדָה שֶׁאֱלֹקִים דָּבַר עִם מִשָּׁה בִּיחִידוּת אֵינָה מְשַׁנָּה אֶת הָעֲבֹדָה שֶׁלִּפִּי הַפְּסוּקִים, הוּא כֵּן הִתְגַּלָּה בְּפָנַי מְלִיּוֹנִים, כָּפִי שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת י"ט, י"ח) "וְהָרַסְנִי עֵשׂוֹן כִּלּוֹ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו יְהוָה בָּאֵשׁ". מֵעֲמֵד כָּל כֹּף גָּדוֹל וּמִרְשִׁים בּוֹ הָהָר בּוֹעֵר וּמֵלֵא עֵשׂוֹן, הָיָה גְלוּי לַעֲיִיגֵיהֶם שֶׁל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. זֹאת הִסְבִּיחָה שֶׁהֵם פָּחַדוּ וּבִקְשׁוּ מִמִּשָּׁה שֶׁיִּדְבֹּר לְבַד עִם הַקֶּב"ה, מִפְּנֵי שֶׁכֻּלָּם הָיוּ "רֹאִים אֶת הַקּוֹלֶת וְאֶת הַלְּפִידִם וְאֶת קוֹל הַנִּשְׁפָּר וְאֶת הָהָר עֵשׂוֹן" (שְׁמוֹת כ', י"ד). אֲנִי, הַהוֹכָחָה שְׁעַם יִשְׂרָאֵל כֵּן שִׁמְעוּ (לִפְחוֹת בְּהִתְחַלָּה) אֶת הַקּוֹל הָאֱלֹקִי נְעוּצָה בְּדַבְרֵי הַקֶּב"ה אֵלֵיהֶם: "**אֲתָם** רֹאִיתֶם כִּי מִן הַשָּׁמַיִם דִּבַּרְתִּי עִמָּכֶם" (פְּסוּק י"ח) וְלֹא רַק מִשָּׁה רִבְּנוּ רָאָה... אוֹתוֹ דָּבַר כָּתוּב בְּדַבְרֵים שֶׁאָמַר מִשָּׁה לָעַם יִשְׂרָאֵל (דְּבָרִים ד', ל"ו) "מִן הַשָּׁמַיִם הִנְשִׁמִּיעָה אֶת קוֹלוֹ לִיסְרָה, וְעַל הָאֶרֶץ הִרְאָה אֶת אֲשׁוֹ הַגְּדוֹלָה". זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁכָּל עִם יִשְׂרָאֵל שִׁמְעוּ אֶת הַקֶּב"ה מְדַבֵּר "וּדְבָרָיו שִׁמְעֶתָ מִתּוֹף הָאֵשׁ". הָעֲבֹדָה שְׁעַם יִשְׂרָאֵל לְאַחַר מִכֵּן עָבַד אֶת הָעֲגֹל אֵינָה רִלּוּנִטִּית מִפְּנֵי שֶׁזִּכּוֹת הַבְּחִירָה עָדִיו קִיָּמָה גַּם לְאַחַר הַתְּרוּחוֹת נֶס, וְעָדִיו יֵשׁ בִּיכְלָתוֹ שֶׁל הָאָדָם לִבְחֹר בָּרָע וּלְקַלֵּקֵּל אֶת הַכֹּל. זֶה לֹא סוֹתֵר אֶת הָעֲבֹדָה שֶׁכָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיוּ נֹכְחִים בְּמַעֲמַד הַר סִינַי וְשִׁמְעוּ אֶת הַדְּבוּרִים הָאֱלֹקִיִּים.

– 2:38 –

מְסִינֵרִית: "שְׁלִישִׁית, מִיד לְאַחַר מִכֵּן עִם יִשְׂרָאֵל שֶׁכָּל כֹּף נִבְהַל מִמָּה שֶׁקָּרָה, הַתְּלוּנָה

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

בַּפְּנֵי מֹשֶׁה! וּמֹשֶׁה הִבְטִיחַ לָעַם יִשְׂרָאֵל שֶׁכַּפְּעַם הִבָּאָה לֹא תִהְיֶה הַתְּגִלּוֹת שְׁמִימִית! פְּסוּקִים שֶׁהֵינּוּ מִצָּפִים מֵהֶרְבָּנִים לְדַעַת... "נָבִיא מִקֶּרְבְּךָ מֵאַחֶיךָ כָּמוֹנִי יָקִים לְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֵלָיו תִּשְׁמָעוּן. כָּל אֲשֶׁר שְׁאַלְתָּ מֵעַם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּחֹרֵב בְּיוֹם הַקֹּהֵל לֵאמֹר לֹא אֶסָּף לִשְׁמָע אֶת קוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְאֶת הָאֵשׁ הַגְּדֹלָה הַזֹּאת לֹא אֶרְאֶה עוֹד וְלֹא אָמוּת. וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי הִיטִיבוּ אֲשֶׁר דִּבַּרְתֶּם! נָבִיא אָקִים לָהֶם מִקֶּרֶב אַחֲיהֶם כָּמוֹךָ וְנִתְּתִי דְבָרִי בְּפִיו וְדִבַּר אֲלֵיהֶם אֶת כָּל אֲשֶׁר אֶצְוֶנּוּ" (דְּבָרִים י"ח, ט"ו-י"ח). אֱלֹקִים מִבְטִיחַ לָעַם יִשְׂרָאֵל נָבִיא כְּמוֹ מֹשֶׁה! הַנָּבִיא כְּמוֹ מֹשֶׁה הַזֶּה, הוּא כִּידוּעַ הַמְּשִׁיחַ! הַמְּשִׁיחַ לֹא יִגִּיעַ כְּשֶׁבֶרְקַע מוֹפְעִי פִּירוּטְכִנְיָקָה אֱלֹא דֶּרֶךְ נְצִיג בּוֹדֵד שְׁיָבִיא אֹתוֹ בְּפִיו אֶת דְּבַר אֱלֹקִים!".

תְּשׁוּבָה: הַפְּסוּק שֶׁהִמְסִיוֹנִר צִטֵּט (בְּהִתְאֵם לַהֲקָשָׁר) מִתָּאָר אֶת מַעֲמַד הַר סִינַי, בּוֹ נִפְסְקוּ גִלּוּיִים רוֹחֲנִיִּים בְּגִלָּל שְׁעַם יִשְׂרָאֵל בְּקִשּׁוֹ. אִם הַפְּסוּקִים מְדַבְּרִים עַל יֵשׁוּ, מְדַבֵּר בְּסִתְרָה שֶׁהָרִי לְפִי הַמְסִיוֹנִרִים הִסְבָּה לָכֵן שְׁלֹא הִיָּתָה יוֹתֵר הַתְּגִלּוֹת שְׁמִימִית הִיא שֶׁהֶרְבָּנִים הִסִּיתוּ אֶת הַצִּבּוֹר נֶגֶד יֵשׁוּ! אִין שׁוּם קֶשֶׁר לַעֲבָדָה שְׁעַם יִשְׂרָאֵל בִּקְשׁ שֶׁהַגִּלּוּי הָאֱלֹקִי יִפְסַק, וְגַם אִי אֶפְשָׁר לִטְעֵן שֶׁהַפְּסוּק מְנַסֵּחַ בְּצוּרָה מְטֵאִפּוֹרִית (שֶׁהֲרָצוֹן שֶׁל הָעָם שְׁלֹא יִהְיֶה גִלּוּי אֱלֹקִי, הַתְּבַטָּא בְּכָךְ שֶׁדָּחוּ אֶת הַ"מְשִׁיחַ") מִפְּנֵי שֶׁכַּפְּסוּק אִין אֲזָכוֹר כָּלְשֶׁהוּ לַמְּשִׁיחַ. יוֹתֵר סָבִיר לַחֲשֹׁב שֶׁהַמֶּלֶךְ "כְּמוֹךָ" בָּאָה לְתָאָר אָדָם שֶׁיִּנְהִיג אֶת הָעָם לְאַחֵר פְּטִירָתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, כְּלוּמָר יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוֹן, אוֹ אֶחָד מִשְׁאָר הַמְּלָכִים שֶׁבָּאוּ לְאַחֵר מִכֵּן: שָׂאוּל, דָּוִד וְכִיּוֹצֵא בָהֶם.

- 4:20 -

מִסִּיוֹנִר: "רְבִיעִית, יֵשׁוּעַ לֹא הוֹפִיעַ בְּהַפְתָּעָה וּבְשׁוֹשׁוֹ, בְּסִתֵּר מֵאַחֲוֵרֵי הָהָר... אֱלֹא בְּהִתְאֵם לַצָּפִיָּה הַתֵּנִי"כִּית לַמְּשִׁיחַ! הַנְּבִאוֹת בְּתֵנִי"ךְ עַל הַמְּשִׁיחַ כְּכֹר יִצְרוּ עֲבוּר עִם יִשְׂרָאֵל אֶת תְּעוּדַת הַזֹּהוּת שֶׁל הַמְּשִׁיחַ אֲשֶׁר לְפִיָּה נִתָּן לִכְחוֹן כָּל מַעֲמָד. בְּכָל הַהִסְטוֹרִיָּה, אֶף וְרַק יֵשׁוּעַ עָמַד בְּכָל הַקְּרִיטֵרִיוֹנִים הַסְּפִצִּיפִּיִּים שְׁלֵה. כְּמוֹ כֹּן, יֵשׁוּעַ לֹא בִקֵּשׁ לְהַפֵּר אֶת הַתּוֹרָה אוֹ לְהַמְצִיא עִם חֲדָשׁ לֵאלֹקִים. יֵשׁוּעַ בְּעֶצְמוֹ יְהוּדִי וְכָל תַּלְמִידָיו יְהוּדִים! בְּנוֹסָף, יֵשׁוּעַ הִצְהִיר: "אֵל תַּחֲשֹׁבוּ שֶׁבָּאתִי לְבַטֵּל אֶת הַתּוֹרָה אוֹ אֶת הַנְּבִיאִים. לֹא בָּאתִי לְבַטֵּל כִּי אִם לְקַיֵּם" (מַתִּי ה', 17). יֵשׁוּעַ בָּא לְמַלֵּא אֶת הַבְּטָחוֹת הַתֵּנִי"ךְ, הוּא הַהִתְגַּשְׁמוֹת שֶׁל נְבוֹאָת מֹשֶׁה שֶׁ[... עֲכָשׁוּ קָרָא לָכֶם וְשֶׁל כָּל שְׂאֵר הַנְּבִאוֹת בְּתֵנִי"ךְ עַל הַמְּשִׁיחַ".

וישליח את הערב

תשובה: אילו קריטריונים המשיח צריך למי, לפי המסיונרים? נבחנו את הדברים בסקירה קצרה שלהם בסרטון, ונראה האם פסומי התנ"ך אכן מתארים את המשיח ככזה. "מיכה פרק ה' מנבא כי המשיח יולד בבית לחם אפרתה" - טעות. הכוונה שהשושלת שלו תתחיל בדוד המלך, שהוא זה שנולד בעיר בית לחם (ולא המשיח). "דניאל פרק ט' מנבא כי המשיח יופיע לפני חרבן בית המקדש השני, וכי בשנת שלשים ושתים לספירה - יכרת עליו מות אלים" - טעות. הסברנו שרצף הזמנים אינו מסגל להתאים לישו אלא לכרש. "ישעיהו נבא בפרק ז' כי גם לדתו של המשיח תהיה על טבעית מעלמה בתולה" - טעות. הנבואה הנ"ל מפנית למלך אחז, ולהודיע לו על הגעת ישו שנולד 700 שנה מאחר יותר, בכלל לא ירגיע אותו! "על פי דניאל פרק ז', ישעיהו ט' וזכריה י"ב - טבעו של המשיח יהיה כטבעו של אלקים עצמו. התגלמות אלקים אל האנושות" - טעות. הוכחנו לפי הפסוקים שזה ממש לא נכון, ומדבר לחלוטין בעבודה זרה.

"על פי הנביא זכריה פרק ט', על המשיח להכנס לירושלים רכוב על חמור. מכך אנו למדים שני דברים: ראשית, המשיח לא הולך להיות איזה אדמו"ר מיחס שמפאץ במליונים [...]". - ישו לטענת המסיונרים מיחס לשושלת דוד המלך, כך שאפילו לפי שטתם הוא פסול מלהיות משיח! ונתעלם מהעבדה שהחמור עליו רכב? רב הסכומים שאמר לתלמידים שלו לגנב אותו... העבדה שישו ותלמידיו היו יהודים, בדיוק כפי שהמסיונרים אוהבים לומר פעם אחר פעם, לא משנה את העבדה שהם קדמו אידאולוגיה המנגדת ב-100% לתנ"ך. או כפי שהמסיונרית אמרה בסרטון על פסח: "זה שאתה יהודי לא מקנה לך כפרה וסליחת חטאים באפן אוטומטי". למה? בגלל שאפשר להיות יהודי, לדבר על מצות ומעשים טובים, ובסוף להגיד לתלמידים שלך שיגנבו חמור...

מעמד האשה בתורה שבעל-פה

00:08

מסיונרית: "מצד אחד הם אומרים לך שאת בת של מלך, אבל מהצד השני הם יורקים עליך, משפילים אותך ודוחפים אותך לחלק האחורי של האוטובוס! רוצה לדעת מה הם באמת חושבים עליך? אז בשביל זה צריך לרדת למקומות החשוכים של ההלכה הרבנית. ותתכונני, כי זה הולך להיות מלער! וזה רק יחמיר מצטוט לצטוט..."

תשובה: אין כמו לפתח סרטון בכשל לוגי מסוג 'אד אודיום' (בשם הכעס) בו המסיונרית מנסה למשוך את תשומת לבו של כל אותן בחורות שמרגישות פגועות, כועסות ומתסכלות מהרבנים או מההלכות. לגבי יריקה על נשים, ודאי שזה לא מה שהתורה למדה בפסוקים כמו "ואהבת לרעך כמוך" (ויקרא י"ט, י"ח), ואותם המתחזים לדתיים שיורקים על נשים, הם חסרי דעת ומקימים עברה גדולה של חלול השם... בנוסף, מדבר בכשל לוגי מסוג 'הכללה חפופה' מפני שהמסיונרית טוענת "בין השורות" שכל הדתיים חלילה יורקים על נשים. אי אפשר לטעון שהיא התכונה לקבוצות ספציפיות, שהרי היא הנשתמשה במלה המכלילה "הם".

לגבי האמירה ש"דוחפים" את הנשים לחלק האחורי של האוטובוסים (במיו מהדירו) כמו שהנשים לא עוברות קדימה, כך הגברים אינם עוברים אחורה. לכל אחד מקום שהגדר לו באוטובוס, ולא מדבר ב"הדרת נשים" אלא סף הכל בהפרדה בזמן הנסיעה. דרך אגב: יש הרבה חרדים שעולים לקוי אוטובוס בהם לא מתקיימת הפרדה. ואם כבר אנוחנו עוסקים בצנייות, אז כדאי לדעת שאף דתי לא יעז "לדחף" נשים לשום צד של האוטובוס... שמעת פעם על שמירת נגיעה?!

ולגבי השאלה "רוצה לדעת מה הם באמת חושבים עליך?" - תני לי לעשות ספוילר לקוראים לגבי דעתם של חז"ל על הנשים:

וישלח את הערב

גָּבֵר וְאִשָּׁה שְׁוִים מִבְּחִינַת אֲסוּרֵי הַתּוֹרָה, כְּפִי שֶׁכָּתוּב (קדושין ל"ה א') "הַנָּשׁוּהָ הַכָּתוּבָה אִשָּׁה לְאִישׁ לְכָל עֲנָשִׁים שֶׁבַּתּוֹרָה".

הַגָּאֻלָּה שֶׁל עִם יִשְׂרָאֵל מֵהַשְׁעָבֻד בְּמִצְרַיִם הִיְתָה בְּזִכּוּתָן שֶׁל הַנָּשִׁים (וְלֹא הַגָּבְרִים) "בְּשֹׁכֵר נָשִׁים צִדְקָנִיּוֹת שֶׁהָיוּ בְּאוֹתוֹ הַדּוֹר נִגְאָלוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם" (סוֹטָה י"א ב').

לְנָשִׁים יֵשׁ יוֹתֵר סָכוּי לְהִגִּיעַ כְּרָאוּי לְעוֹלָם הַבָּא מֵהַגָּבְרִים (!) כְּפִי שֶׁכָּתוּב בְּגִמְרָא: "גְּדוּלָּה הַבְּטָחָה שֶׁהַבְּטִיחַן הַקֵּב"ה לְנָשִׁים יוֹתֵר מִן הָאָנָשִׁים" (בְּרָכוֹת י"ז א').

הַקֵּב"ה בְּרָא אֶת הַנָּשִׁים עִם בִּינָה בְּרָמָה גְּבוּהָה יוֹתֵר מֵהַגָּבְרִים, כְּפִי שֶׁכָּתוּב: "נָתַן הַקֵּב"ה בִּינָה יִתְרָה בְּאִשָּׁה יוֹתֵר מִבְּאִישׁ" (נִדָּה מ"ה ב').

עַל הַחֲסֻרוֹנוֹת הַקְּיָמִים בְּגִבּוֹר שְׂאִינוֹ נָשׁוּי, חֲז"ל אָמְרוּ: "כָּל אָדָם שֶׁאֵין לוֹ אִשָּׁה - שְׂרוּי [נִמְצָא] בְּלֹא שְׂמֻחָה, בְּלֹא בְּרָכָה, בְּלֹא טוֹבָה" (יִבְמוֹת ס"ב ב').

הָרַמְבָּ"ם כָּתַב בְּהַלְכוֹת אִישׁוֹת (ט"ו, י"ט) שֶׁהַגָּבֵר חַיֵּב לְהַשְׁקִיעַ בְּאִשְׁתּוֹ וְלֹא לִפְגֹּעַ בָּהּ: "וְכֵן צִוּוּ חֲכָמִים שֶׁיְהִי אָדָם מְכַבֵּד אֶת אִשְׁתּוֹ יוֹתֵר מִגּוֹפּוֹ וְאוֹהֶבָהּ כְּגּוֹפּוֹ. וְאִם יֵשׁ לוֹ מָמוֹן מְרֻבָּה בְּטוֹבָתָהּ כְּפִי הַמָּמוֹן. וְלֹא יִטִּיל עָלֶיהָ אִימָה יִתְרָה וְיִהְיֶה דְבוּרוֹ עִמָּה בְּנִחַת וְלֹא יִהְיֶה עֶצֶב וְלֹא רוֹגֵז". הוּא בִּסָּס אֶת דְּבָרָיו עַל הַגִּמְרָא (בְּבֹא מִצִּיעָא נ"ט א') "לְעוֹלָם יְהִי אָדָם זָהִיר בְּאוֹנָאָת [צִעַר] אִשְׁתּוֹ".

וְזֶה רַק קֶצֶה הַמְּרֻחָו, וְהַצְטוּטִים הֵלְלוּ קְרִיטִיִּים לִידִיעָה כְּדִי שֶׁלֹּא נִהְיֶה מוֹסְטִים מֵהַתְּרַגְּלִים הַפְּסִיכוֹלוֹגִיִּים שֶׁל הַמְּסִיוֹנִרִית וְשֶׁאֵר חֲבֵרוֹתֶיהָ בְּהַמְשָׁךְ הַסִּרְטוֹן.

00:33

"לְפִי מָרָן עוֹבְדֵי יוֹסֵף, אֵין לְנָשִׁים שָׁכַל לְלַמֵּד דְּבָרִים עֲמָקִים כְּמוֹ תּוֹרָה, אֲלֹא שֶׁאֲנַחְנוּ חֲכָמוֹת מִסְפִּיק רַק בְּשִׁבִּיל לְתַפֵּר וּלְבָשֵׁל: "נָשִׁים צְרִיכוֹת לַעֲשׂוֹת חֲמִין, לֹא תּוֹרָה. אֵין לְאִשָּׁה חֲכָמָה אֲלֹא בְּעִבּוּדוֹת תְּפִירָה". בְּנוֹסֵף, הַמָּרָן הִסְכִּים עִם הַבִּבְא סָאֲלִי וְצִטֵּט אוֹתוֹ עַל נָשִׁים שֶׁחֹכְשׁוֹת פָּאָה: "בּוֹאֵי תִשְׁמְעִי, כְּשֶׁתִּגְיְעִי לְעוֹלָם הַבָּא יִשְׂרְפוּ אוֹתָךְ. יִתְחִילוּ לִשְׂרֹף מֵהַפָּאָה וְאַחֵר כֹּף יִשְׂרְפוּ אוֹתָךְ". בְּגִלְל שֶׁעָרָה! [...] חֲז"ל שֶׁכָּתְבוּ: "הַנָּשִׁים אֵינָן בְּנוֹת הוֹרָאָה וְאֵין לִסְמָךְ עַל דְּבָרֵיהֶם" (בְּמִדְבָּר רָבָה י', ה')."

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

תשובה: לגבי הצטוט הראשון של הרב עובדיה יוסף, עלינו לדעת את הרקע לאמירה. פוסקי הלכה בצבור האשכנזי (וגם בחלק מעדות המזרח) קבעו שיש לברך לאחר הדלקת נרות שבת, ולדעתו של הרב עובדיה קדם כל מברכים על הנרות ורק לאחר מכן מדליקים, כפי שנהוג בכל הברכות שמגיעות טרם בצוע מעשה. פסיקת ההלכה ההפוכה מדעתו, לפיה קדם מדליקים ואחר כך מברכים, מבססת על ספר שנכתב לפני מאות שנים בו מובא שהיו מעט נשים שנהגו כך. בגלל שלשטתו של הרב עובדיה, ברכה שנאמרה לאחר מעשה היא 'ברכה לבטלה' (שנאמרת לריק), הוא הגיב כלפי **אותן נשים** שמהן הגיעה הדעה הנ"ל בהלכה, ורק כלפיהן בלבד הוא התבטא בחריפות ואמר שהן לא מבינות בתורה. אבל המסיונרית חתכה את ההקשר, ושוב מדבר בכשל הלוגי 'הכללה חפופה' מפני שנסתה להציג כאלו הרב דבר על נשים באופן כללי...

לגבי הצטוט על שרפה מהשער, מדבר במקרה בו איש ואשה נכנסו ל'בבא סאלי' (רבי ישראל אבוהצירא) כדי שיכיר אותם, והוא הגיב בחמרה לכך שהאשה חובשת פאה נכרית- שלפי דעת רב פוסקי ההלכה, מדבר באסור. הרב אבוהצירא היה ידוע בתקיפותו הגדולה, והצטוט אכן קשה לשמיעה ולא מצפה מאתנו להגיד אותו לנשים, אבל בתור אחד מגדולי הדור, מצפה ממנו שבמדת הצרף הוא יעמיד אנשים על טעותם כדי שלא יחטאו, כפי שכתוב בתורה: "הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא" (ויקרא י"ט, י"ז).

לגבי הצטוט ש"הנשים אינם בנות הוראה ואין לסמוך על דבריהן" - בשנת 2003 התפרסם הספר המסעיר "ההבדל המהותי: גברים, נשים והמח הגברי הקיצוני" של פרופסור בכיר לפסיכולוגיה ופסיכיאטריה באוניברסיטת קיימברידג' (סיימון ברון-כהן) בו הוא מוכיח על פי מחקרים שהמח הנשי מסגל לתקשר עם אנשים רגשית, מפני שהרמה הרגשית שלהן גבוהה משל הגברים. מצות התורה נועדו להגן על זכויות שני המינים בהתאם לצרכיהם הנפשיים, מבלי "להתנגח" ולהזיק לטבע שלהם. הטענה שהיהדות מחשיבה את הנשים כ"לא אמינות" מפני שהן פסולות להעיד בבית דין - אינה נכונה, מפני שאכן מקבלים את מלתה בנושאים עצומי-משקל כמו טהרת המשפחה, כשרות המקאילים וכדומה. אלא שההלכה מאפשרת לנשים להעיד במסגרות עדינות (כמו בבית או בעבודה) כדי שלא להציב אותה בסיטואציה מלחיצה בה היא נצבת בבית הדין, וכך עלולה להגרם פגיעה

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרְב

בְּכַבֻּדָּה אוֹ בַּעֲדֵינוֹת נִפְשָׁה. מִי שֶׁחֹשֵׁב שֶׁמִּדְּבָר בְּשׁוֹכֵינִיזָם, לְצַעֲרֵי אֵינוֹ מַצְלִיחַ לְרֹאוֹת אֶת עֵמֶק הַתּוֹרָה וְכִמָּה שֶׁהִיא מַעְרִיכָה וּמַכְבֶּדֶת אֶת שְׁנֵי הַמִּינִים. זֹאת הַסִּבָּה שֶׁנָּשִׁים פְּסוּלוֹת לַעֲדוֹת בְּבֵית מִשְׁפָּט, "וְאִין לְסַמֵּךְ עַל דְּבָרֵיהֶן" לֹא הַכּוֹנֵה שֶׁהוּא שֶׁקְרָנוֹת חֹס וְחִלְיָה, אֲלֵא שֶׁהִלַּחץ עָלוּל לְהַטּוֹת אֶת שְׁקוּל דַּעְתָּהּ וְכָךְ הַדְּבָרִים שֶׁאִמְרָה נִפְסָלִים.

- 1:42 -

"לֹא מִסְפִּיק לְקַרֵּא לָנוּ טַפְשׁוֹת וּנְחוּתוֹת. אֲנַחְנוּ גַּם צָרִיכוֹת לְסַתֵּם אֶת הַפֶּה, אֲפֹלוּ כְּשֶׁמְכַאֲיָבִים לָנוּ! [...]. וְאִם לֹא נִסְכִּים לְשִׁתָּה, לְרַמֵּץ יֵשׁ פְּתָרוֹן: הוּא מְמַלֵּץ לְהַכְנִיס לָהּ מַכּוֹת! "כָּל אִשָּׁה שֶׁתִּמְנַע מִלַּעֲשׂוֹת מְלָאכָה מִן הַמְּלָאכוֹת שֶׁהִיא חִיבָת לַעֲשׂוֹתָן, כּוֹפִים אוֹתָהּ וְעוֹשָׂה, אֲפֹלוּ בְּשׁוֹט" (הַלְכוֹת אִישׁוֹת כ"א).

תְּשׁוּבָה: לְגַבִּי הַצָּטוּט הָרֹאשׁוֹן: טָרָם חֲקַרְתִּי אֶת הַמְּקוֹר שֶׁהוּבָא, אֶף בְּרוֹר שֶׁהַתּוֹרָה אֵינָה מַצְפָּה חִלְיָה שֶׁהָאִשָּׁה תִּהְיֶה שֶׁפָּחָה כְּנוּעָה תַּחַת בַּעֲלָהּ הָרוֹדֵן. וּלְגַבִּי הָרַמֵּץ"ם: מִדְּבָר בְּשִׁקָּר! הוּא מִמֶּשׁ לֹא אָמַר שֶׁמִּתָּר לְגַבֵּר לְהַרְבִּיץ לְאִשָּׁה חֹס וְחִלְיָה, שֶׁהִרֵּי כָּתוּב בְּגִמְרָא (סִנְהֶדְרִין נ"ח ב') "הַמְּגַבִּיָּה יָדוֹ עַל חֲבֵרוֹ, אֶף עַל פִּי שֶׁלֹּא הִכָּהוּ - נִקְרָא רָשָׁע".

שִׁימוּ לֵב שֶׁלִּפִּי הָרַמֵּץ"ם, אִם אִשָּׁה נִמְנַעַת מִלַּעֲשׂוֹת פְּעֻלָּה כָּלשֶׁהִי שֶׁהִיא מְחִיבָת בָּהּ בְּמַסְגֶּרֶת הַנְּשׂוּאִין - "כּוֹפִים אוֹתָהּ וְעוֹשָׂה". הַנִּסּוּחַ הוּא בְּלִשׁוֹן רַבִּים בְּגִלּוֹל שֶׁמִּדְּבָר בְּאִנְשֵׁי בֵּית הַדִּין שֶׁרָק בִּיכָלְתָּם לְהַעֲנִיֵּשׁ נָשִׁים (וְכִנִּ"ל גְּבָרִים) כְּתוּצָאָה מִמַּעֲשֵׂיהֶם, כְּפִי שֶׁהַתּוֹרָה מַעֲיֵדָה: "וְהִפִּילוּ הַשֹּׁפֵט וְהִכָּהוּ לְפָנָיו כְּדִי רִשְׁעָתוֹ" (דְּבָרִים כ"ה, ב'). אֲלֵא שֶׁכִּיּוֹם אֵין לָנוּ סִנְהֶדְרִין שֶׁיְּכֻלִּים לְכַפּוֹת, וּבְמַהֲלָךְ אֶף דוֹר בְּהַסְטוֹרִיָּה (גַּם לֹא בִּימֵי הַסִּנְהֶדְרִין) לֹא הָיָה מִתָּר לְבָנֵי אָדָם שֶׁהֵם לֹא הַסִּנְהֶדְרִין לְאִים בְּאֵלִימוֹת עַל גְּבָרִים אוֹ נָשִׁים חֹס וְחִלְיָה.

דָּרוֹךְ אַגְבִּי: חֲז"ל כָּתְבוּ בְּגִמְרָא (בְּבֹא בִּתְרָא מ"ח א') שֶׁבְּמִדָּה וְגַבֵּר מְחִיב לְהַתְגַּרֵּשׁ מֵאִשְׁתּוֹ, כְּגוֹן שֶׁהִיא אֵינָה יְכוּלָה לְסַבֵּל אוֹתוֹ, הִיָּה מִתָּר לְבֵית הַדִּין לְכַפּוֹת אֶת הַגְּבֵר עַל יְדֵי שׁוֹט כְּדִי שֶׁיִּכְתֹּב גִּט לְאִשְׁתּוֹ! כֹּךְ שֶׁלֹּא רַק אֶת הַנָּשִׁים הָיוּ כּוֹפִים, וְאִין קֶשֶׁר לְמַעֲמַד "נְחוּת" אוֹ גְבוּהָ, אֲלֵא לְהַפֵּךְ: מִדְּבָר בְּעֵנֶשׁ שׁוּה בֵּין הַמִּינִים.

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרְב

– 2:45 –

"וְמָה אֲנַחְנוּ, נָשִׁים, עֲשִׂינוּ שְׁגָרָמְנוּ לְרַבָּנִים לְשָׂנְאֵה אוֹתָנוּ כָּל כֶּף? מִכַּחֲסִינָתָם נִבְרָאנוּ בְּדַמּוֹתוֹ שֶׁל הַשָּׁטָן. הַמְקַבֵּל רַבְּנוּ בַּחַיִּי בֶן אֲשֶׁר קָבַע כִּי "כִּיּוֹן שֶׁנִּבְרָאָה אִשָּׁה, נִבְרָא שָׁטָן עִמָּה" (בְּפִרוּשׁוֹ עַל קִדּוּשֵׁי פ') ."

תשובה: יִשְׁנו כָּלל בִּיהֲדוּת לִפְיו הַטּוֹב וְהָרַע נִבְרָאוּ בְּמִשְׁקַל שְׁוֶה כְּדִי לְאַפְשֵׁר אֶת זְכוּת הַבְּחִירָה, שֶׁהָרִי אִם הִיָּה יוֹתֵר מְדִי טוֹב - כָּלָם הָיוּ בּוֹחֲרִים בּוֹ (וְכוּ לְהַפְּרֹ). עַל כֶּף כָּתַב שְׁלֹמֹה: "זֶה לַעֲמֵת זֶה עֲשֵׂה הָאֱלֹהִי" (מִקְהֶלֶת ז', י"ד). וְעוֹד כָּלל שֶׁחֲשׁוֹב לְדַעַת הוּא שֶׁהִיִּהְדוּת מְגִדִּירָה זֶה נִשְׁוִי בְּתוֹר 'אָדָם שְׁלָם', כְּפִי שֶׁכָּתוּב עַל אָדָם וְחַוָּה: "וַיִּקְרָא אֶת שְׁמֹם אָדָם" (בְּיַחֲדִיד). הַכִּנָּה הִיא שֶׁ'אָדָם' פְּרוּשׁוֹ בְּעַל וְאִשָּׁה נִשְׁוֹאִים.

וְעַכְשָׁיו אֲעֲנֶה עַל הַטַּעֲנָה: לִפְנֵי שֶׁנִּבְרָאָה חַוָּה, מִצַּד אֶחָד לֹא הִיָּה לְאָדָם הָרָאשׁוֹן כִּיִּצַּד לְהַשְׁלִים אֶת נִשְׁמָתוֹ כְּאָדָם שְׁלָם, וּמִצַּד שְׁנִי לֹא הִיָּתָה בּוֹ הַתְּאֻוָּה הָאֲנֹכִית לְהַמְשִׁיךְ לַמִּיּוֹן הַנָּשִׁי (שֶׁהָרִי עָדִיו לֹא הָיוּ נָשִׁים), וְאוֹתוֹ צִד אֲגוּאִיסְטִי שֶׁל הַמַּטְבֵּעַ נִקְרָא בְּלִשׁוֹן חֲז"ל "שָׁטָן", שֶׁהָרִי זֶה מַעֲוֹת וְחוֹלְנֵי לְהַסְתֵּכַל עַל נָשִׁים כַּחֲפֶז שֶׁנוֹעֵד לְסַפֵּק אוֹתָנוּ... זֶה בְּדִיוֹק מֵה שֶׁרַבְּנוּ בַּחַיִּי אָמַר בְּצִטּוֹט: מִהֲרַגַּע שֶׁנִּבְרָאָה חַוָּה, גַּם הִצַּד הַשְׁנִי שֶׁל הַמַּטְבֵּעַ (יִצֵּר הַמִּיּוֹן) הַתְּקִיָּם בְּשִׁבְלִי לְאַפְשֵׁר אֲזוֹן בֵּין הַטּוֹב וְהָרַע בְּעוֹלָם. דְּרָךְ אֲנִי: הָאֲמִירָה שֶׁ"נִּבְרָא שָׁטָן עִמָּה" מוֹפִיעָה כְּכֹר בְּמִדְרַשׁ בְּרַאשִׁית רַבָּה (י"ז, ו'), אֲבָל הַמַּסִּיוֹנִיּוֹת לֹא בְּאֻמַּת טָרְחוּ לְלַמֵּד אֶת הַנוֹשֵׂא...

– 3:51 –

[...] נָשִׁים יְקָרוֹת, אוֹלֵי עֲדִיף שֶׁפָּשׁוּט נִשֵּׁב בְּפִנֶּה בְּבֵית כָּל הַיּוֹם וְלֹא נִצָּא! כִּנְרָאָה שֶׁהֶרְמַב"ם יָדַע עַל מָה הוּא מְדַבֵּר כְּשֶׁצָּנָה עַל הַבַּעַל לְכַלֵּא אֶת אִשְׁתּוֹ וְלֹא לִתֵּת לָהּ לִצָּאת יוֹתֵר מִפֶּעַם בְּחֻדָּשׁ: "גִּנְאִי הוּא לְאִשָּׁה שֶׁתְּהִיָּה יוֹצֵאת תָּמִיד, פֶּעַם בַּחוּץ פֶּעַם בְּרַחֲבוֹת, וַיֵּשׁ לְבַעַל לְמִנֵּעַ אִשְׁתּוֹ מִזֶּה. וְלֹא יִנְחָנָה [יְאַפְשֵׁר לָהּ] לִצָּאת אֲלָא כְּמוֹ פֶּעַם אַחַת בְּחֻדָּשׁ אוֹ פֶּעַמִּים בְּחֻדָּשׁ, כְּפִי הַצָּרָה, שְׁאִין יָפִי לְאִשָּׁה אֲלָא לִישֵׁב [לְשִׁכְתָּ] בְּזוֹיֹת בֵּיתָה". מִי אֲנַחְנוּ שֶׁנִּתְּוַכַּח עִם הֶרְמַב"ם?!"

תשובה: לְגַבִּי הַצִּטּוֹט מִהֶרְמַב"ם: שׁוֹב מְדַבֵּר בְּהוֹצָאת הַמִּשְׁפָּטִים מִהֶהָקָשׁ. יְדוּעַ שֶׁהִזְמִן הוּא דָּבָר יָקָר וְלָכוֹ נֶאֱסָר עַל שְׁנֵי הַמִּינִים לְבַזְּזֵה אוֹתוֹ, כְּפִי שֶׁכָּתוּב בְּמִשְׁנֵה (אֲבוֹת ג' י') "רַבִּי דּוּסָא בֶן הֶרְפִּיָּס אָמַר ... וַיִּשְׁיִכַת בְּתִי כְּנִסְיוֹת שֶׁל עַמִּי

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרְבִי

הָאֶרֶץ, מוֹצִיָאִים אֶת הָאָדָם מִן הָעוֹלָם" וְהַכֹּנֶה הָיָא שְׁלֵא נָהִיָּה בְּחִבְרַת אֲנָשִׁים שְׁ"שׁוֹרְפִים" אֶת הַזְּמַן שְׁלָנוּ עַל שִׁיחוֹת שְׁטוּתִיּוֹת וְחִסְרוֹת תּוֹעֵלֶת כְּמוֹ מִצַּב הַחֲסָה בְּשִׁטְחִים... לָכֵן רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר (בְּמִשְׁנֵה י"ג) שְׁ"שְׁחֹק וְקִלּוֹת רֹאשׁ מְרִגְלִים לְעִוְרָה" וְכֹנְנָתוֹ הָיָא שְׁלִיצָנוֹת וְצִחוֹק מִיָּתֵר יְכוּלִים לְהוֹבִיל אֶת הָאָדָם לְחִטָּאֵי עֲרִיּוֹת.

לְגַבִּי מַה שֶּׁהֲרַמְבָּ"ם כָּתַב "וַיֵּשׁ לְבַעַל לְמַנַּע אֲשֶׁתּוֹ מִזָּה" - לֹא הַכֹּנֶה לְכֻלָּא אוֹתָהּ חֲלִילָה, אֲלֵא לְהַסְבִּיר לָהּ שֶׁהוּא אֵינוֹ מַעֲנִין בְּכָךְ וּלְסַרְבֵּ שֶׁתִּצָּא יוֹתֵר מִדִּי. אֲבָל בּוֹאוֹ לֹא נִשְׁכַּח שֶׁגַּם הַגָּבֵר צָרִיךְ שְׁלֵא לְצֵאת יוֹתֵר מִדִּי מֵהַבֵּית כְּאֲשֶׁר אֵין צָרָךְ בְּכָךְ. "וְלֹא יִנְיַחָנָה [יִאֲפֹשֶׁר לָהּ] לְצֵאת אֲלָא כְּמוֹ פַּעַם אַחַת בְּחֻדָּשׁ אוֹ פַּעַמִּים בְּחֻדָּשׁ, כְּפִי הַצָּר" - הַכֹּנֶה שֶׁמִּתֵּר לְאִשָּׁה (וְכַ"ל לְגַבֵּר) לְצֵאת מֵהַבֵּית רַק כְּאֲשֶׁר זֶה הַכֹּרֵחַ, כְּגוֹן לְנִשְׁם אָוִיר צַח, לְצֵאת לְטִיּוֹל, לְהַסְתוֹבֵב עִם חֲבֵרִים וְכְדוּמָה, אֲבָל לֹא (לְדוּמָה) כְּאֲשֶׁר צָרִיכִים אוֹתָנוּ בְּתוֹךְ הַבֵּית וְאֵין סִבָּה שֶׁנִּצָּא מִמֶּנּוּ בִּינְיָנִים. "שְׂאִין יָפִי לְאִשָּׁה אֲלֵא לִישֵׁב [לְשִׁכְתָּ] בְּזוּיָת בֵּיתָהּ" - וְאוֹתוֹ דָּבָר לְגַבֵּי הַגָּבֵרִים, כְּפִי שֶׁאָמַר רַבִּי מֵאִיר בְּמִשְׁנֵה (אֲבוֹת ד' י') "הָיָא [תִּהְיֶה] מִמַּעַט בַּעֲסָקָה, וְעַסְקָה בְּתוֹרָה". כֹּנְנָתוֹ שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְמַעַט אֶת עֲבוֹדָתוֹ וְלִלְמַד תּוֹרָה, וְדִגְמָה לְשֵׁנֵי דְבָרִים בְּאֲמָצְעוֹתָם אָדָם לּוֹקַח חֶלֶק בְּתוֹרָה: "בְּמַעוֹט שִׁיחָה, בְּמַעוֹט שְׁחֹק". וְזֶה יִתְאֲפֹשֶׁר כְּאֲשֶׁר יִמַּעַט אֶת פְּגִישׁוֹתָיו עִם הַסְבִּיכָה, וְכַ"ל לְגַבֵּי נָשִׁים.

- 5:12 -

"מַעֲנִין לָמָּה אֲנַחְנוּ הַנָּשִׁים כָּל כֶּךָ מִסְרִיחוֹת... בְּטַח הָרַב יִצְחָק כֹּהֵן יוֹדֵעַ! כִּי לְדִבְרָיו: "בְּעוֹלָם הָבָא יִרְאוּ - אִשָּׁה זֶה נָאֵד [כְּלִי] מְלֵא צוּאָה". אֵל תִּדְאָגוּ, הוּא לֹא הַמְצִיא אֶת זֶה. יֵשׁ לוֹ בְּסוֹס מֵהַתְלַמּוּד! חַז"ל כָּתְבוּ שֶׁאִשָּׁה הָיָא כְּמוֹ כְּלִי מְלֵא בְּצוּאָה וְדָם: "אִשָּׁה - חֲמַת מְלֵא צוּאָה וּפִיָּה מְלֵא דָם, וְהֵכֵל רְצִים אַחֲרֶיהָ" (שִׁכְתָּ קנ"ב א').

תְּשׁוּבָה: הַקִּטְעַ הַנִּ"ל בְּגִמְרָא מִמֶּנּוּ נִלְקַח הַצִּטוֹט מְדַבֵּר עַל הַפְּסוּק "כִּי הוּא אָמַר וַיְהִי" (תְּהִלִּים ל"ג, ט) וְבוֹ מְסַבֵּר שֶׁכְּפִי שֶׁהַקִּב"ה עֹצֵב אֶת הָעוֹלָם הַחֲמָרִי בְּאֲמָצְעוֹת הַפְּקָדוֹת שְׁלוֹ, כֶּךָ הַמְּשִׁיכָה לְנָשִׁים אֵינָה בַּעֲלַת הַגִּיּוֹן אֲלֵא שֶׁכַּכָּה הַקִּב"ה צוּה וְלָכֵן זֶה הַטִּבֵּעַ הַקָּדִים בָּנוּ. וְהַגְמָרָא מְסַבֵּרָה שֶׁאֵם נִסְתַּכַּל עַל גּוֹף הָאָדָם בְּצוּרָה שְׁטִחִית, נִגְלָה שְׂאִין סִבָּה טְבַעִית לְהַמְשִׁיךְ אֵלָיו כְּפִי שֶׁחַז"ל הַסְבִּירוּ עַל הָאֲבָרִים לָהֶם גְּבָרִים, נִמְשָׁכִים: גּוֹף הָאִשָּׁה מִתְאַר כְּ"חֲמַת" [כַּד] מְלֵא צוּאָה, הַיּוֹצֵאת מֵאֲזוֹר הָאֲחוּרִים,

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרְב

"וּפִיָּה מְלֵא דָם" שֶׁהוּא הַנֹּסֶת, וְאִין הַסִּבֵּר הַגִּיּוּנִי לְהַמְשִׁיךְ אַחֲרֵי הַחֲמָרִיּוֹת הַמְּאוּסָּה שֶׁל גּוֹפָה, "וְהַכֹּל רָצִים אַחֲרֶיהָ" בְּכָל זֹאת - מִפְּנֵי שֶׁכָּכָה הִקְבִּ"ה צִוָּה. כְּנֻגַּת חֲז"ל אֵינָה לְהַחֲפִיץ נָשִׁים חֲלִילָה, אֲלָא לְהַפְּךָ: לְהַמְחִישׁ שֶׁזֶה מִגִּדּוּף לְהַמְשִׁיךְ אַחֲרֵי חִיצוֹנִיּוֹת הַגּוֹף, אוֹתָהּ שְׁלֵמָה הַמְּלִיךְ כִּנָּה בְּשֵׁם "שֶׁקֶר הַחוּ וְהַבֵּל הַיִּפְי" (מִשְׁלֵי ל"א, י').

- 9:04 -

"וְאִיךָ עַל פִּי הַתְּלֻמוֹד נִתֵּן לְבָדֵק הָאֵם הָאִשָּׁה חֲזָרָה מִהַשּׁוּק בְּעוֹלָה אוֹ בְּתוֹלָה? בְּמַסְכַּת כְּתוּבוֹת י', מוֹבָא הַסִּבֵּר עִם דְּגֻמָּא כִּיצַד יֵשׁ לְבָדֵק אֶת בְּתוּלִיָּה שֶׁל הָאִשָּׁה: מְסַפֵּר עַל רֶבֶן גְּמְלִיאֵל אֲשֶׁר הוֹשִׁיב שְׁתֵּי נָשִׁים, אַחַת בְּתוֹלָה וְאַחַת לֹא, עַל חֲבִיּוֹת שֶׁל יוֹן כְּאֲשֶׁר אָבֵר מִיָּן חֲשׂוֹף לַיּוֹן שֶׁבְּתוֹךְ הַחֲבִית. לְאַחַר מָכֹן, הָרִיחַ אֶת פִּיָּהּ שֶׁל שְׁתֵּי הַנָּשִׁים. הָרִיחַ רֶבֶן גְּמְלִיאֵל אֶת פִּי הַבְּתוּלָה הָעִירוּמָה וְלֹא עָלָה בְּאִפּוֹ רִיחַ שֶׁל יוֹן, מֵאַחַר וְלִכְאוּרָה בְּתוּלִיָּה חֲסָמוֹ אֶת מַעֲבַר רִיחַ הַיּוֹן מֵאַבָּר מִיָּנָה לְפִיָּה. וְאִזּוֹ הַמְּשִׁיךְ רֶבֶן גְּמְלִיאֵל וְהָרִיחַ אֶת פִּיָּה שֶׁל הָאִשָּׁה הַלֹּא-בְּתוּלָה וְכֵן עָלָה בְּאִפּוֹ רִיחַ הַיּוֹן, שֶׁהָרִי אִין לָהּ קְרוֹם בְּתוּלִין שִׁיחָסֵם אֶת מַעֲבַר רִיחַ הַיּוֹן מֵאַבָּר הַמִּין אֶל פִּיָּה... אֲנַחְנוּ מִן הַסֵּתֶם לֹא צָרִיכִים לְהַסְבִּיר לָכֵם שֶׁמִּבְּחִינָה מְדַעִית מְדַבֵּר בְּשִׁטּוֹת גְּמוּרָה לְחֻלוּטִין! אֲבָל מֵאַחַר וְזֶה כְּתוּב בְּתוֹךְ "הַתּוֹרָה שֶׁבַעל פֶּה" אֲזַי אִין לְרַבָּנִים בְּרָרָה אֲלָא לְקַבֵּל זֹאת בְּתוֹר אֱמֶת מְדַעִית. וְשִׁימוּ לִבְכֶּם לָזֶה, הָרַב אֲרִיֶּה שֶׁטֶרֶן - הָרַב הָרֹאשִׁי שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם, חֶבֶר בְּרַבְנוֹת הָרֹאשִׁית לְיִשְׂרָאֵל וְרֹאשׁ מְכוּן 'הַלֵּכָה בְּרוּרָה' הוֹדָה וְנִסָּה לְתַרְץ כִּי: "אִין לָנוּ יָכֹלֶת לְהַסְבִּיר, וְאוּלֵי הַטְּבָעִים הֵיוּ שׁוֹנִים אֲזַי".

תְּשׁוּבָה: כִּמָּה מְרֻשָּׁע לְהַתְעַלֵּם מִהַתְמוּנָה הַכְּלָלִית וּלְצַנֵּז אֶת הָאֶקְסְפּוֹזִיצְיָה. מָה קָרָה שֵׁם בְּגֻמָּרָא (כְּתוּבוֹת י' ב') ? הִגִּיעַ חֲתָן טָרִי לְרֶבֶן גְּמְלִיאֵל וְאָמַר שֶׁהוּא חוֹשֵׁד שֶׁאֲשַׁתּוֹ אֵינָה בְּתוּלָה. בְּעֶבֶר הַקְּפִידוֹ מֵאֵד עַל צְנִיעוּת, וְאִם רֶבֶן גְּמְלִיאֵל הָיָה נוֹקֵט בְּדֶרֶךְ הַקְּלָה (שֶׁהָחֵתוּ יִתְגַּרֵּשׁ מִמֶּנָּה) זֶה עָלוּל לְהוֹצִיא שֵׁם רָע עַל אוֹתָהּ הָאִשָּׁה וּמִשְׁפָּחָתָה, בְּהִנָּחָה שֶׁהִיא לֹא בְּגֵדָה בּוֹ, וְכָךְ חֲלִילָה הָיוּ נִמְנָעִים מִלְּהִתְקַרֵּב לְכָל אֶחָד מִבְּנֵי הַמִּשְׁפָּחָה שָׁלָה. בְּשִׁבְלֵי הַסְּכּוּי שֶׁאוּלֵי הַקֶּשֶׁר הַזּוּגִי יִנָּצֵל, רֶבֶן גְּמְלִיאֵל רָצָה לַעֲרֹךְ בְּדִיקָה מְדַעִית, אֲבָל לִפְנֵי כֵן בָּדַק אִם הִיא תְּקִפָּה. הוּא לָקַח שְׁתֵּי שְׁפָחוֹת שֶׁאֲחַת בְּתוּלָה וְהַשְּׁנִיָּה בְּעוֹלָה (לֹא בְּתוּלָה), וּמִהֶפָּה שֶׁל הַבְּתוּלָה לֹא נִדְּף רִיחַ יוֹן לְעִמַּת הַבְּעוֹלָה שֶׁכֵּן. וְרַק לְאַחַר מָכֹן הוּא עָרַף אֶת הַנִּסּוּי עַל אֲשַׁתּוֹ שֶׁל הַחֲתָן, שֶׁכִּבֵּר רָצָה לְהַתְגַּרֵּשׁ מִמֶּנָּה וְכו'. הַתּוֹצְאָה הִיְתָה שֶׁלֹּא עָלָה רִיחַ יוֹן מִפִּי

וישַׁלַח אֶת הָעֶרֶב

הָאֵשָׁה, כִּף שֶׁהִיא הִתְגַּלְתָּה כְּכֹחַ וּבִעֲלָה חֵזֶר אֵלֶיהָ. הַגְמָרָא (יבמות ס' ב') מְסַפֶּרֶת שֶׁבְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּדְקוּ כִּף אַרְבַּע-מֵאוֹת נְעוּרוֹת שֶׁהָיוּ מֵצְאוּ, כִּפִּי שֶׁכָּתוּב בְּסֵפֶר שׁוֹפְטִים (כ"א, כ"ב). רַבֵּן גַּמְלִיאֵל חָשַׁשׁ שֶׁאִילֵּי הַבְּדִיקָה אֵינָה תִּקְפָּה בִּימֵיו וְלָכֵן עָרַף אוֹתָהּ מִחֻדָּשׁ עַל שִׁפְחוֹת וּלְאַחַר מָכַן עַל אֵשֶׁת הַחֶתָּן.

יֵשׁ לַבְּדִיקָה הַנ"ל הַסֵּבֶר מִדְּעֵי מְדוּקָטוֹר מְרַדְּכֵי הַלְפָּרִין שֶׁהוּא רוֹפֵא גְּנִיקוּלוֹג, מְנַהֵל מָכוֹן 'שְׁלִזִינְגֶּר' וְשֹׁמֵשׁ כְּמִמְנָה עַל הָאֲתִיקָה הָרְפוּאִית מִטַּעַם מִשְׁרַד הַבְּרִיאוֹת. הַהֶסְבֵּר שֶׁלוֹ מוּבָא בְּקֶבֶץ "אַמוּנַת עֵתִיף" תְּשַׁרִי, תשע"ו (עמוד 43)

"ב-3 הַקְדָּמוֹת נִבִּין אֶת דְּבָרֵי הַגְמָרָא. הַקְדָּמָה רִאשׁוֹנָה: הַהֲגָדָרָה שֶׁל "רֵיחַ נֹדֶף", הֵינּוּ [כְּלוּמָר] הָרֵיחַ הַנּוֹדֶף מְאֹוִיר הַנְּשִׁיפָה שֶׁבְּנִשְׁמִת הָאֶדָם. וּבְנִדּוֹן דִּידוֹ [וּבְמִקְרָה שֶׁלָּנוּ] מְדַבֵּר בְּאֶלְכוּהוֹל הַנִּסְפָּג וּמַגִּיעַ לְמַחְזוֹר הַדָּם וּמִפְּרָשׁ בְּכַמִּיּוֹת זְעִירוֹת בְּתוֹר רֵיחַ אֶלְכוּהוֹל בְּאֹוִיר הַנְּשִׁיפָה. הַקְדָּמָה שְׁנִיָּה: יֵשׁ הַבְּדֵל מֵהוּתִי בֵּין סוּגֵי הָרַקְמוֹת הַשּׁוֹנִים שֶׁמְכַסִּים אֶת גּוֹף הָאֶדָם. הַהַבְּדֵל הַנּוֹגֵעַ לְעִנְיָנֵנוּ הוּא הַהַבְּדֵל בֵּין עוֹר לְרִירִיּוֹת, כְּמוֹ רִירִיּוֹת הֶפֶה וְרִירִיּוֹת הַנֶּתִיק. הָרִירִיּוֹת הֵן רַקְמוֹת שֶׁדֶּרְכָן נִתָּן לְהַחֲדִיר חֲמָרִים רַבִּים לְמַחְזוֹר הַדָּם, כְּדֶגְמַת הָרִירִיּוֹת תַּחַת הַלָּשׁוֹן הַמְּחַדִּירוֹת אֶת הַנִּיטְרָאטִים (מְרַחֲבִים כְּלִי דָם) הַנֶּתִנִּים לְחוּלֵי לֵב, רִירִיּוֹת הַנֶּתִיק הַסּוֹפְגוֹת וּמְחַדִּירוֹת לְמַחְזוֹר הַדָּם שֶׁל הָאֵשָׁה תְּרוּפּוֹת שׁוֹנוֹת בְּצוּרוֹת נְרוֹת אוֹ טְבַעוֹת הַמִּפְרִישׁוֹת הוֹרְמוֹנִים, כְּגוֹן נֹכְהָ רִינֵג (טְבַעוֹת לְמִנִּיעַת הָרִיוּן). הַקְדָּמָה שְׁלִישִׁית: הַהַבְּדֵל הַפִּזְיּוֹלוֹגִי הָעֶקְרִי בֵּין כְּתוּלָה לְכַעוּלָה אֵינָנוּ בְּקִרוֹם הַכְּתוּלִין, כְּמוֹ שֶׁרַבִּים חוֹשְׁבִים בְּטַעוּת, אֲלָא בְּטוֹנוֹס (כּוּוץ תְּמִידִי שֶׁל שְׂרִירֵי הַגּוֹף) הַמְּגַבֵּר שֶׁל שְׂרִירֵי פֶתַח הַנֶּתִיק הַחוֹסְמִים אוֹתוֹ לְגַמְרֵי לִפְנֵי בִיאָה רִאשׁוֹנָה. טוֹנוֹס הַשְּׂרִירִים מְקַשֶּׁה עַל הַחֲדִירָה הָרִאשׁוֹנָה.

אַחֲרֵי הַקְדָּמַת 3 הָעֲבָדוֹת הַלָּלוּ, אֶפְשָׁר לְהִכִּין כְּפִשְׁטוֹת וּבִכְהִירוֹת אֶת בְּדִיקַת רַבֵּן גַּמְלִיאֵל: בְּגִלֵּל הַטוֹנוֹס הָרְפוּי שֶׁל שְׂרִירֵי פֶתַח הַנֶּתִיק אֲצֵל הַשִּׁפְחָה הַכַּעוּלָה, יֵשׁ חֲשִׁיפָה מְמִשִּׁית שֶׁל רִירִית הַנֶּתִיק לְאֲדִי הָאֶלְכוּהוֹל וְלַמּוֹלֵקוּלוֹת הָאֲרוֹמָטִיּוֹת הַיוֹצְאוֹת מִחֲבִית הַיִּין. הָאֲדִים הָעוֹלִים מִן הַיִּין שֶׁכְּחֻכִּית נִסְפָּגִים בְּדָם וְנִפְלָטִים בְּהַדְרָגָה דְּרָף הָרִאוֹת. לְעַמַּת זֹאת, בְּגִלֵּל הַטוֹנוֹס הַגְּבוּהָ שֶׁל שְׂרִירֵי פֶתַח הַנֶּתִיק אֲצֵל הַכְּתוּלָה, כּוּוץ הַשְּׂרִירִים הַלָּלוּ סוּגֵר לְמַעֲשֶׂה אֶת הַנֶּתִיק וְלָכֵן רִירִית הַנֶּתִיק אֵינָה חֲשׂוּפָה לְאֲדִים שֶׁל הָאֶלְכוּהוֹל, וְכִשְׁהִירִית אֵינָה חֲשׂוּפָה לְאֲדִים

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֹרֵב

אֵלֶּה - הֵם אֵינָם נִסְפָּגִים בָּהּ, שֶׁכֵּן הָעוֹר לֹא חָדִיר מִסְפִּיק. וְלָכֵן לֹא נָתַן לְהִבְחִי
בְּרִיחַ הָאֵלֶּכּוֹהוּל בְּאֹיֵר הַנְּשִׁימָה, כְּלוּמָר רִיחַ הַיֵּין אֵינוֹ נוֹדֵף מְאֹוִיר הַנְּשִׁימָה שֶׁל
הַבְּתוּלָה, וְכִלְשׁוֹן חֲז"ל: "בְּתוּלָה אֵין רִיחָה נוֹדֵף".

- 10:31 -

"לְפִי הָרַב אֵיתָן בְּגִדָדִי: "אִשָּׁה בּוֹגְדָת בְּכַעֲלָה - הִיוּ מוֹצִיאִים אוֹתָהּ, שׁוֹרְפִים אוֹתָהּ
בְּמָקוֹם... שׁוֹרְפִים אוֹתָהּ בְּכַפֵּר הָעִיר לְמַעַן יֵרָאוּ וַיִּירָאוּ". וְאִם זֶה לֹא מִסְפִּיק, הִיא
גַּם תִּחְזֹר בְּגִלְגּוֹל הַבָּא בְּתוֹר... פָּרָה: "כָּתוּב בְּסִפְרִים שֶׁל הַמַּקְבָּלִים, אִשָּׁה שֶׁהִיתָה
רְגִילָה לְגִלוֹת אֶת הַחֶלֶק הָעֲלִיוֹן שְׁלָה - בְּדֶרֶךְ כָּלל הִיוּ מַחְזִירִים אוֹתָהּ בְּגִלְגּוֹל שֶׁל
פָּרָה".

תְּשׁוּבָה: לֹא מְדַבֵּר בְּחִדּוּשׁ מִהָרַב בְּגִדָדִי, אֲלֵא שֶׁהֶעֱנִיו הַזֵּכֶר כָּכָר בְּסִפְרֵי בְּרָאשִׁית
(ל"ח, כ"ד) בּוֹ יְהוּדָה בֶּן יַעֲקֹב הוֹרָה לְשׁוֹרֵף אֶת תָּמָר לְאַחַר שֶׁנִּחְשַׁד בָּהּ כִּי זָנְתָה: וַיִּגַּד
לְיְהוּדָה לֵאמֹר: "זָנְתָה תָּמָר כְּלָתְךָ, וְגַם הִנֵּה הָרָה לְזִנוּנִים" וַיֹּאמֶר יְהוּדָה: "הוֹצִיאָהּ
וּתְשָׁרְף!" ". הַבְּעִיָּה שֶׁל הַמַּסִּיוֹנִיִּים אֵינָה נִגַּד הָרַב בְּגִדָדִי אֲלֵא נִגַּד הַתּוֹרָה שֶׁבְּכָתֹב,
לָהּ הֵם (כְּכִיכּוֹל) מְאֻמִּינִים... וְלִגְבִי הַטַּעֲנָה שֶׁתִּחְזֹר בְּגִלְגּוֹל פָּרָה: אֵף רַב לֹא יָכוֹל
לְדַעַת נִסְתָּרוֹת וְכִיוֹם אֵין לָנוּ נְבוּאָה אוֹ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ כְּדִי לְדַעַת, כֵּף שֶׁהַטַּעֲנָה שֶׁל
הָרַב מְזַעֶזֶת וְחִסְרֵת מְשֻׁמָּעוֹת.

- 11:55 -

מַסִּיוֹנִר: "לֹא מְדַבֵּר רַק בְּרַבָּנִים. זֶה לְמוֹד שֶׁמִּשְׁרָשׁ עָמַק לְכָל יְהוּדֵי בְּבֵית הַכִּנְסָת.
שֶׁהָרִי חֲז"ל חִיבּוֹ כָּל גִּבּוֹר לּוֹמֵר פַּעַם בְּיוֹם: "בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,
שֶׁלֹּא עָשִׂנִי אִשָּׁה". בְּעוֹד בְּיָמֵינוּ, נָתַן לְמַצָּא מִגֵּוֹן שֶׁל תְּרוּצִים וְהַסְבָּרִים שׁוֹנִים עַל
יְדֵי רַבָּנִים מוֹדֵרְנִיִּים, שִׁימוּ זֶלֶב פִּיצֵד חֲז"ל הִבִּינוּ אֶת הַבְּרָכָה הַזֹּאת. רַבִּי אַבְרָהָם סִבַּע
לְדַגְמָה, שֶׁהִיא מְקַבֵּל בְּתַקּוּפַת גְּרוּשׁ סִפְרָד, הַסְבִּיר: "שֶׁלֹּא עָשִׂנִי אִשָּׁה - שֶׁהָאִשָּׁה
סִימוֹ קָלָלָה" (צָרוּר הַמֹּר, בְּרָאשִׁית ז'), אֲבָל גַּם הָאִפֹּן בּוֹ בְּנוּיָה הַבְּרָכָה וְהַקֶּשֶׁר שְׁלָה
מִבְּהִיר עֲבוּרֵנוּ אֶת הַכָּל, שֶׁהָרִי עָלֵינוּ הַגְּבָרִים לְהַתְפַּלֵּל: "[...] שֶׁלֹּא עָשִׂנִי גוֹי. [...]
שֶׁלֹּא עָשִׂנִי עֶבֶד. [...] שֶׁלֹּא עָשִׂנִי אִשָּׁה. הַגּוֹי, הָעֶבֶד וְהָאִשָּׁה כָּלָם בְּאוֹתָהּ הַסִּפְרָה
בְּבְרָכָה הַזֹּאת..."

וישלח את הערב

תשובה: כבר נתן למצא הסבר מרחב מהרב זמיר כהן בספרו "מפתחות לחיים" על הברכה, אף בקצרה: הדרגה הרוחנית של הנשים גבוהה משל הגברים כפי שכתב המהר"ל בספרו 'דרך חיים' ולכן הן פטורות 'ממצות עשה שהזמן גרמ', כלומר מהמצוות שתלויות בזמן כדגמת ספירת העומר או הנחת תפילין. גברים בדרגה נמוכה יותר מהן, ובגלל זה הם צריכים הרבה יותר מצוות כדי לעלות ב"סלם" הדרגות ולממש כראוי את הפוטנציאל שלהם. המסיונר צודק בכך שהגוי, העבד והאשה "באותה סירה", שהרי הם פטורים מחלק מהמצוות ולכן הברכות סמוכות זו לזו. גוים מחיבים רק ב-ז' (שבט) מצוות בני נח ופטורים משאר המצוות, ולעומתם - העבדים והנשים פטורים ממצוות עשה שהזמן גרמ. אם כן, מדוע הגברים אומרים "שלא עשני אשה"?

הם מברכים על כך שהקב"ה העניק להם יותר מצוות. נשים, לפי היהדות, נולדות כמו נסיכות ולעומתן הגברים נולדים כמו אכרים. עוד לא שמענו על נסיכה שהיתה "בשוק" מעצם היותה נסיכה, אבל יותר הגיוני שהאכר הפשוט יהיה פעור פה כשהופך למלך. כך לגבי הגבר כשהוא מקים את המצוות. אגב, הצטוט מרבי אברהם סבע? לא קים במקור שהמסיונר ציון. באפן אישי, קצת מצחיקה העבדה שגבר משתתף בסרטון על נשים, אבל זה לא רלוונטי לטענות.

גברים יקרים ונשים יקרות, אנא אל תלכו שולל אחרי סרטון שמלא בכשלים לוגיים כדגמת 'אד אודיום' (בשם הפעם). כפי שאמר לי פעם הרב שלמה סולומון: כאשר אדם עובר לפסים אישיים והעלבות, סימן שהבסיס של האדם רעוע ואין לו שום דבר רציני להגיד על מנת להצדיק את הטענות שלו.

נושא הנשואין כל כך מהותי, שרשי ויסודי ביהדות. נתבונן כיצד הברית החדשה התייחסה לנשים: בבשורה על פי מתי (ה', 31) ישו ציטט את הפסוק (דברים כ"ד, א') המציג את האפשרות שכני זוג יתגרשו במדת הצרף, ולאחר מכן אמר: "ואני אמר לכם - המשלח את אשתו [מתגרש] בלתי על דבר זנות - מביאה לידי נאפים, והלקח את הגרושה לו לאשה - נאף הוא". חוץ מהכהנים שאסור להם להתחתן עם נשים גרושות (ויקרא כ"א, ז'), אין שום בעיה שכל שאר היהודים כן יתחתנו אתו, ואם היה מדבר בנאוף (כפי שישו טען) בנדאי שהתורה היתה אוסרת את הנושא לכל היהודים בפסוק כלשהו. בנוסף: התורה מלמדת אותנו שכן קיימת

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

אֶפְשָׁרוּת לְהַתְּגַרֵּשׁ כְּשֶׁאֵין בְּרָרָה, וְאִלּוּ יֵשׁוּ הַחֲמִיר עַל הַצּוּי וְאָמַר שֶׁהָאֶפְשָׁרוּת הַיְחִידָה בָּהּ יִהְיֶה מִתֵּר לְהַתְּגַרֵּשׁ מֵאִשָּׁה הִיא רַק בְּמִקְרָה שֶׁל בְּגִידָה, וּבִכְף הוּא עֶבֶר עַל אֲסוּר הַתּוֹרָה: "לֹא תִסְפוּ עַל הַדָּבָר אֲשֶׁר אָנֹכִי מַצְוֶה אֶתְכֶם וְלֹא תִגְרְעוּ מִמֶּנּוּ, לְשֹׁמֵר אֶת מִצְוֹת יְהוָה" (דְּבָרִים ד', ב').

בְּשׁוֹרָה עַל פִּי מִתִּי (פָּרָק י"ט) מְסַפֵּר שֶׁכֹּהֵם 'פְּרוּשִׁים' (יְהוּדִים אֲוֶרְתוֹדוֹקְסִיִּים) נָסוּ לְבַחֵן אֶת יֵשׁוּ וְשָׁאֲלוּ אוֹתוֹ אִם אָדָם יָכוֹל לְהַתְּגַרֵּשׁ מֵאִשָּׁתוֹ עַל כָּל סִבָּה שֶׁהִיא, וְהוּא צִטָּט פְּסוּק שֶׁמְדַבֵּר עַל נִשְׁוֹאִין (בְּרֵאשִׁית ב', כ"ד) לְפִיו הַגָּבֵר וְהָאִשָּׁה נִחְשָׁבִים 'לְבִשָּׁר אֶחָד', וְאָמַר: "אֵינֶם עוֹד שְׁנַיִם כִּי אִם [אֶלָּא] בִּשָּׁר אֶחָד. לָכֵן - אֶת אֲשֶׁר חִבֵּר הָאֱלֹהִים, אֵל יִפְרֹד הָאָדָם". בְּמִלִּים אַחֲרוֹת, הוּא אָמַר שֶׁאִם זֶה הַתַּחְתָּנוּ - אֵין שׁוּם הַצְדָּקָה (חוּץ מִבְּגִידָה) לְכַף שֶׁהֵם יִתְגַּרְשׁוּ. לְאַחַר מָכֹן הַפְּרוּשִׁים שָׁאֲלוּ אוֹתוֹ: מָה הַסִּבָּה שֶׁמִּשָּׁה צְוָה שֶׁהַגָּבֵר יָכוֹל לִתֵּת לָאִשָּׁה 'סִפֵּר כְּרִיתוֹת' (גִּט) ? אִם כֵּן, לְכֹאֲוָרָה אֵין בְּעִיָּה לְהַתְּגַרֵּשׁ וַיֵּשׁוּ סֵתֵר אֶת הַתּוֹרָה! הוּא עָנָה לָהֶם: "מִפְּנֵי קִשְׁי לְבַבְכֶּם הֵנִיחַ לָכֶם [נָתַן רְשׁוּת] מִשָּׁה לְשִׁלַּח אֶת נִשְׁיכֶם [לְהַתְּגַרֵּשׁ] וּמֵרֹאשׁ לֹא הָיָה הַדָּבָר כֵּן". כְּלוּמָר, הוּא טָעַן שֶׁנִּתְּנָה לְזִוְגוֹת נִשְׁוֹאִים הָאֶפְשָׁרוּת לְהַתְּגַרֵּשׁ מִפְּנֵי שֶׁהֵלֵךְ הָאֲנוּשִׁי קִשָּׁה וְאִינוּ מוֹכֵן לְהַתְּפָשֵׁר. תַּלְמִידֵיו שָׁאֲלוּ אוֹתוֹ: "אִם זֶה מִשְׁפָּט הָאִישׁ אֶת אִשָּׁתוֹ - לֹא טוֹב לְקַחַת אִשָּׁה", הַכּוֹנֵה שֶׁלְכֹאֲוָרָה עֲדִיף לֹא לְהַתְּחַתֵּן, וַיֵּשׁוּ עָנָה לָהֶם: "לֹא יוֹכֵל כָּל אָדָם קִבֵּל אֶת הַדָּבָר הַזֶּה, כִּי אִם [אֶלָּא רַק] אֵלֶּה אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם". בְּמִלִּים אַחֲרוֹת הוּא מְסַכֵּם אִתָּם וְאָמַר שֶׁלֹּא כָּלֶם מְסַגְּלִים לְהַבִּיּוּ אֶת הַ"תּוֹעֲלָת" בְּכָף שֶׁבַעֵל וְאִשָּׁה לֹא יִתְחַתְּנוּ, "וַיֵּשׁ סְרִיסִים אֲשֶׁר סָרְסוּ עֲצָמָם לְמַעַן מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם. מִי שִׁיּוּכַל לְקַבֵּל - יִקְבֵּל". הַכּוֹנֵה שִׁישׁ אֲנָשִׁים (כְּמוֹ יֵשׁוּ) שֶׁלֹּא הִתְחַתְּנוּ לְכַבּוֹד הַקָּב"ה כְּבִיכּוֹל, וּמִי שִׁיּוּכַל לְמַנֵּעַ אֶת עֲצָמוֹ מִכָּף - הוּא מְמַלִּיץ וּמַעֲוֹדֵד שֶׁלֹּא יִתְחַתְּנוּ! זֹאת מִמֶּשׁ לֹא גִישַׁת הַיְּהוּדוֹת כְּנוֹשָׂא הַנִּשְׁוֹאִין, וְהַצִּטּוֹטִים הַנִּ"ל הִגִּיעוּ מִיֵּשׁוּ שֶׁהִעִיד עַל עֲצָמוֹ: "אֵל תִּדְמּוּ כִּי בָאתִי לְהַפֵּר אֶת הַתּוֹרָה אוֹ אֶת דְּבָרֵי הַנְּבִיאִים. לֹא בָאתִי לְהַפֵּר כִּי אִם [אֶלָּא] לְמַלְאוֹת!". הוּא נָתַן תְּרוּצִים מְדוּעַ הוּא שָׁנָה אֶת צְוִיֵּי הַתּוֹרָה (כְּמוֹ "קִשְׁי לְבַבְכֶּם"), אָבֵל זֶה לֹא מִשְׁנָה אֶת הָעֲבָדָה שֶׁהוּא שָׁנָה אוֹתָם...

בְּאֲגֻרַת אֶל הַקּוֹרִינְתִּיִּים (ז', 27) שָׁאֲלוּ הַתֵּרְסִי מִבִּיעַ דְּעָה עַל נִשְׁוֹאִין וְאָמַר: "אִם אַתָּה קָשׁוּר לָאִשָּׁה - אֵל תִּבְקֹשׁ לְהַתִּיר אֶת הַקָּשָׁר" לְמִרְוֹת שֶׁנִּתְּנָה הָאֶפְשָׁרוּת בַּתּוֹרָה לְהַתְּגַרֵּשׁ, וְ"אִם אֵינְךָ קָשׁוּר לָאִשָּׁה, אֵל תִּבְקֹשׁ לָךְ אִשָּׁה!" - אִם אַתָּה לֹא

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרְב

נָשׁוּי, תַּעֲשֶׂה לְעֶצְמָךְ טוֹבָה וְאַל תִּתְחַתֵּן! בְּפָסוּק 28 הוּא אוֹמֵר "אֶף אִם תִּקַּח לְךָ אִשָּׁה - אֵינָךְ חוּטֵא", שְׁזֹאת אֲמִירָה חֲסֵרַת מְשָׁמְעוֹת שֶׁהָרִי הִיא בְּרוּרָה מֵאֲלֶיהָ וְהִיא צָרִיף לְעוֹדֵד אֶת הַקְּשָׁרִים הַזּוּגִיִּים (שֶׁהָרִי זֹאת מִצְוָה!) וְלֹא לְהִגִּיד בְּמַלִּים מִתְנַשְּׂאוֹת אֶת הַמָּסָר: "אַתֶּם יוֹדְעִים? אִם אַתֶּם מִתְחַתְּנִים, נָכוֹן שֶׁזֶּה דָּבָר גְּרוֹעַ וְעֵדִיף מִלְכַּתְחָלָה לְהִמָּנֵעַ, אֲבָל תִּתְעוֹדְדוּ בְּגִלְל שֶׁאַתֶּם לֹא חוּטֵאִים..." תּוֹדָה, בְּאַמֶּת הָיִינוּ צָרִיכִים אֶת הַ"עֲדוּד" הַמִּדְהִים שֶׁלָּהּ. בְּפָסוּק 35 הוּא סֵכֵם אֶת הַנוֹשֵׂא וְהַסְבִּיר מָה הָאֵינִטְרַס שֶׁלּוֹ בְּאַמִּירוֹת הַנִּי: "זֹאת אֲנִי אוֹמֵר לְטוֹבְתְּכֶם, לֹא כְּדִי לְהַכְבִּיד עֲלֵיכֶם, אֲלֹא כְּדִי שֶׁתִּתְנַהֲגוּ כִּיאוֹת וְתִתְמַסְרוּ לְאֶדוֹן בָּאִין מִפְּרִיעַ". בְּמַלִּים אַחֲרוֹת, שֶׁאוֹל הַתְּרָסִי (פְּאוּלוֹס) אָמַר שֶׁחֲתָנָה רַק תִּפְרִיעַ לְגִבְרִים וְלַנָּשִׁים לְעַבֵּד אֶת הַ"אֶדוֹן" [יֵשׁוּ] כְּרֹאוּי, וְלָכֵן עֵדִיף לְהִמָּנֵעַ מִכָּף. מָה רֵמַת הַמוֹסְרִיּוֹת שֶׁל הָאֲנָשִׁים שֶׁהִלְכוּ אַחֲרֵי פְּאוּלוֹס? הוּא מַעִיד עֲלֵיהֶם בְּאַגְרָת אֶל הַקּוֹרִינְתִּיִּים (פָּרָק ה') "בְּאֶזְנִי כָל נִשְׁמָע שֶׁיֵּשׁ זָנוֹת בְּקֶרְבְּכֶם, וְזָנוֹת אֲשֶׁר אֵין כְּמוֹהָ אֶפְלוּ בֵּין הַגּוֹיִם! אִישׁ לָקַח לוֹ אֶת אִשְׁתּוֹ אֲבִיו, וְאַתֶּם עוֹד מִתְנַאֲמִים בְּמָקוֹם לְהִתְאַבֵּל!".

חלק - ב

תְּגוּבָה לִסְרִטוֹן: אֱלֹקִים הָעֹנִיק תּוֹרָה שֶׁהִיא בְּעַל-פֶּה (נוֹסֵף לזאת שֶׁבִּכְתָּב) לְרַבָּנִים

חֶלֶק ב' יְהִיָּה שְׁלוֹב שֶׁל צִטוּטִים מִהִסְרִטוֹנִים עַל הַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, וְנִתְחִיל מִהִסְרִטוֹן הַשְּׁנִי שֶׁנִּקְרָא הַתּוֹרָה "עַל מִיתוֹס "הַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה" הֶרְבָּנִי - הִסְרִטוֹן שֶׁמְזַעֵזֵעַ אֶת הֶרְבָּנִים!".

מְסִינֹר: "הָאֵם אִי פַעַם תִּהְיֶתֶם לְעַצְמְכֶם אִם דָּת יִהְיוּ הַהֲלָכָה הֶרְבָּנִית הַמְּכַרֶּת לְכָלֵנו הַיּוֹם, הִיא גַם אוֹתָהּ הִיְהָדוּת שֶׁהִיְתָה בְּתִקּוּפַת הַתַּנ"ךְ, בְּזִמְנָם שֶׁל הָאֲבוֹת, מִשֶּׁה וְהַנְּבִיאִים? כָּכָר אֲלֵפִים שָׁנָה שֶׁהִבְטִי הַשְּׁגוּר 'שׁוֹמֵר מִצְוֹת' או 'שׁוֹמֵר תּוֹרָה' לֹא בָאֵמֶת אוֹמֵר מַה שֶׁהֶרֶב חוֹשְׁכִים שֶׁהוּא אוֹמֵר. **בְּיָמֵינוּ פָּשׁוּט בְּלִתִּי אֶפְשָׁרִי לָקִים אֶת מִצְוֹת הַתּוֹרָה**, מֵאַחֵר שֶׁהֵן סוֹכְבוֹת סָבִיב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, הַמְשֻׁכָּן, הַכֶּהֱנָה, הַמְזַבֵּחַ וְהַמֶּרְכָּז שֶׁל כָּל זֶה: הָעֲלָאת הַקֶּרְבָּנוֹת הַמְּכַפְּרִים בְּעֵד חֲטָאִינוּ. כָּל אֵלוֹ כָּכָר לֹא קִיָּמִים מֵאֲז הַחֲרָבָן לַפָּנִי אֲלֵפִים שָׁנָה".

תְּשׁוּבָה: אֲמַנָּם הַמִּצְוֹת שֶׁקִּשְׁרוּת לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ אָכֵן לֹא נִתְּנוֹת לְבִצּוֹעַ בְּיָמֵינוּ, אָבֵל זֶה לֹא אוֹמֵר שֶׁכָּל הַמִּצְוֹת הַתְּבַטְלוּ... מַה לְגַבִּי כְּבוֹד הוֹרִים, צִיצִית, צִדָּקָה, שְׁמִירַת שַׁבָּת, יוֹם כְּפוּר, הַשְּׁכֵת אֲבִדָּה וְעוֹד הַמּוֹן מִצְוֹת שֶׁלֹּא קִשְׁרוּת לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ, לְמִשְׁכָּן, לְכֶהֱנָה, לְמִזְבֵּחַ וְלִקְרָבָנוֹת? בּוֹדָאִי שֶׁצָּרִיף לָקִים אוֹתוֹן עַד הַיּוֹם! אִיךְ יִתְקִים הָעוֹלָם בְּלִעְדֵי שְׁנִתּוֹ צִדָּקָה לְעֹנִיִּים מְחֻסְרֵי יִכְלֵת? הַתְּשׁוּבָתִית שֶׁל הָעוֹלָם הִיא מַעֲשֵׂי חֶסֶד, כְּפִי שֶׁדוּד הַמֶּלֶךְ כָּתַב בְּתַהֲלִים (פ"ט, ג') "כִּי אֲמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה". אִם כֵּן, הַטְעָנָה שֶׁבְּלִעְדֵי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אִי אֶפְשָׁר לָקִים אֶת כָּל הַמִּצְוֹת - הִיא פָּשׁוּט לֹא נִכּוֹנָה.

וְלִגְבִי הָאֲמִירָה שֶׁ"הַמֶּרְכָּז" שֶׁל הַמִּצְוֹת הֵנוּ הָעֲלָאת הַקֶּרְבָּנוֹת, גַּם הַטְעָנָה הַזֹּאת אֵינָה נִכּוֹנָה. הַקֵּב"ה אָמַר מַה יְהִיָּה הַשֹּׁכֵר הַכֶּלְלִי אִם נִשְׁמַר אֶת הַמִּצְוֹת (דְּבָרִים י"א, פְּסוּק י"ג וְאֵילָף) אָבֵל הוּא מֵעוֹלָם לֹא חָשַׁף בְּפָנֵינוּ אִיזוֹ מִצְוָה חֲשׁוּבָה יוֹתֵר מֵאַחֲרוֹת, אַחֲרֵת הֵינּוּ מְדַגִּישִׁים אוֹתָהּ וּמְזַנִּיחִים אֶת הַשְּׁאָר. אֲמַנָּם הָעֲלָאת הַקֶּרְבָּנוֹת הִיא דָּבָר שֶׁנַּעֲשֶׂה בְּתַדִּירוֹת גְּבוּהָה, אֲף מֵעוֹלָם לֹא נִכְתַּב שֶׁהִיא הַמֶּרְכָּז בִּיְהוּדוּת. לְמַעֲשֶׂה, הַדָּת בָּהּ בְּמֶרְכָּז קֶרֶבָן שֶׁנוֹעֵד לְכַפֵּר עַל חֲטָאֵי הָאָנוּשׁוֹת הִיא הַנְּצִירוֹת

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

וְלֹא הִיהָדוּת...

מסיונר: "כיום, הבטוי "לשמר מצות תורה" מציג אנשים שהולכים אחרי הלכות רבנים".

תשובה: מה לגבי קיום מצות כמו ציצית (במדבר ט"ו, ל"ח) או ברית מילה (ויקרא י"ב, ג') שכתובות כבר בתורה? היהודים המשיחיים מאמינים שהתורה שבכתב נתנה מהקב"ה, כך שהם לא יכולים לטעון (לצד הדגמה) שמצות הציצית המצאה ביום בהיר אחד על ידי רבנים, אז הטענה נופלת...

מסיונר: "למען האמת, הרבנים עשו לעם ישראל את התרגיל המתחכם ביותר: הם גרמו לכלנו לחשב שמסורות ההלכה הרבנית שהם המציאו, הן בעצם תורת משה. בדיקות הקרובות אנחנו מתכוננים להוכיח לכם שבין תורת משה לבין ההלכה הרבנית אין שום קשר, וכי "תורה שבבעל פה" מעולם לא נתנה על ידי אלקים בהר סיני, אלא שמדבר באגדה אורבנית".

תשובה: לפיו, כל בני ישראל השתכנעו על ידי הרבנים שהתושב"ע היא התורה שקבלנו בהר סיני. ברגע שהמסיונר מתנגד לסמכותו של חלק נכבד מהמסורת, אותה קבלו כל העם, הוא מתנגד לאמינות כל התורה, שהרי ללא המסורת אין סבה להאמין בספר התורה. מדוע? נתן משל: אם ארכאולוג מצא מגלה עתיקה אשר מכילה צוויים רבים, האם מישהו יתחיל להאמין להם? בודאי שלא, מפני שהיא לא אמינה. המסורת היא זאת שנותנת לספר התורה את האמינות שלו, כנ"ל לגבי שאר המידע שנכלל בתורה שבעל פה! לפני שנבחנו את ההוכחות שהמסיונרים יציגו, כדאי לציין את העבדה שלאחר הסרטון הם משמיעים מנגינות לחץ ועושים תנועות ידיים מרבות כדי לטשטש את דעתו של הצופה ולהחדיר את המסר "בדלת האחורית". זו היא נשטה פסיכולוגית זולה כדי לשכנע אנשים להאמין בטענות, אבל טריקים זולים ועריכות מתחכמות לעולם לא יהיו מסגלים להפך טענה לעבדה.

מסיונר: "בתקופת המקרא, שבוע לפני יום הכפורים, היה מסתלק הכהן הגדול מביתו למקום שקט בו יכול היה להכין את עצמו רוחנית. ביום הכפורים, הכהן הגדול לא ישן. הוא נכנס לקדש הקדשים בפעם האחת והיחידה בשנה, והקריב.

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֹרֶב

תחלה היה עליו להקריב קרבן עבור עצמו, ואז שער שנועד לכפר על חטאי העם. כאות הזדהות, עם ישראל היה צם. הצום היה ענין סמלי ושולי ולא מה שכתור על חטאי העם לאותה השנה. הצום היה הדרך של עם ישראל להביע

חרטה עמקה ואמתית מלבם בהסתמך על הקרבן שהקריב. **על פי המסורת**, עם סיומו של יום הכפורים הבין העם את "החותמת הרשמית", אשור רשמי מאלקים לכך שקבל את הקרבן ושחטאי העם אכן נמחלו. מה היה האשור? החוט האדם שהיה תלוי בבית המקדש, "לשון של זהורית" - הפך מצבע אדם לצבע לבן.

46

תשובה: מענין שהפרטים הללו אינם כתובים לארץ התורה שבכתב, אבל כן מופיעים במשנה, שהיא התורה שבבעל פה! כך כתוב במשנה (יומא א' א') "שבבעת ימים קדם יום הכפורים מפרישין [מרחיקים] כהן גדול מביתו ללשכת פלהדרין". הקטע השני על חסר שנת הכהן הגדול מופיע במשנה ז': "בקש להתנמנם, פרחי כהנה מכין לפניו באצבע צרידה ואומרים לו: אישי כהן גדול, עמד והפג אחת על הרצפה". הכונה שבמדה והכהן הגדול עמד להרדם, כהנים צעירים היו נוקשים באצבעות שלהם כדי שישאר ער. בבית המקדש היו עובדים יחפים, ואותם כהנים היו מציעים לכהן הגדול לעמד על הרצפה (שהיתה קרה) כדי שהקור ימנע ממנו להרדם. הקטע השלישי נלקח מהמשנה במסכת יומא (פרק ה'), אף שימו לב שלמרות העבדה שהצום ביום הכפורים הוא אחת ממצוות התורה (ויקרא כ"ג, ל"ב), המסיונר קורא לו שולי, כלומר לא חשוב!

העקר ביום הכפורים אינו הקרבן הפיזי אלא שכרון הלב והחרטה של בני ישראל על החטאים, וזה הזבח (הקרבן) האמתי שהקב"ה מצפה מאתנו, כפי שכתב דוד המלך "זבחי אלהים - רוח נשברה, לב נשבר ונדכה" (תהלים נ"א, י"ט). ולגבי המשפט האחרון שמדבר "על פי המסורת" לגבי החוט של לשון הזהורית: הוא נלקח מהמשנה (יומא ו' ו'). מה הסבה שמסיונר, אשר מתנגד לאמתות התורה שבבעל פה, בוחר להסביר ממנה כמה פעמים? לאן הוא חותר עם כל אותן דגמאות שאינן מופיעות בתורה שבכתב?

וישליח את הערב

מסיונר: "אבל שימו לב לזה, בגמרא חז"ל מתארים כי כארבעים שנה לפני חרבן בית המקדש, שנחרב בשנת 70, אותו חוט אדם - "לשון הזהורית", הפסיק להלבין, ולכן גרם לדאגה רבה בקרב מנהיגי העם. מאז שנת 30 לספירה - הפסיק אלקים לתת את האשור ביום הכפורים. לשון הזהורית כבר לא הלבנה יותר. אלקים לא היה מוכן לקבל עוד את קרבן יום הכפורים. בשנת 30 אלקים הפסיק לשכן בבית המקדש, שארבעים שנה מאחר יותר גם נחרב. אתם זוכרים מה קרה בסביבות שנת 30?" ועל המספר הופיע ציר זמן:

תשובה: המסיונר נסה לרמז שהמות של ישו גרם לשלשון הזהורית תפסיק להלבין. לפי ויקיפדיה בכלל לא בטוח מה היתה השנה המדויקת של מותו, אלא הטוח הוא בין השנים 26 ו-36. הבעיה בטענה היא שאצל אלקים אין "בערף" או "בסביבות שנת 30", ואם מות ישו אכן גרם לחוט האדם להפסיק להלבין, הגיוני שההשפעה האלקית בבית המקדש היתה צריכה להסתלק מיד, ולא "בסביבות" שנת המות. אפילו אם נצליח להוכיח ששני הארועים קרו באותה שנה, המסיונר סותר את עצמו בכך שהוא מנסה להוכיח את ה"עול" (שנעשה במוותו של ישו) באמצעות **הגמרא**, שנכתבה על ידי חז"ל - אותם רבנים שהיו נגד ישו וכביכול "רמו" את כל עם ישראל באמתות התורה שבכל פה. אם חז"ל היו כל כך משכנעים, למה שהם יכתבו פרט כל כך "מפליל" שכביכול מצדיק את ישו?! התשובה היא שאין קשר בין המות של ישו לכך שלשון הזהורית הפסיקה להלבין, אלא מדבר בצרופי מקרים - כמו המון ארועים שהתרחשו בזמנים דומים.

מסיונר: "באותה העת, היה על הרבנים להמציא את היהדות מחדש. כזאת שתעבד גם ללא אשורו של אלקים. הם אמנם שמרו על המנחים "הדות" ו"תורה", אבל התכוו השתנה: לא עוד התורה שכתב משה. מעכשיו: "התורה שבכל פה". לפתע **אין עוד צורך במזבח, במקדש, בהקרבת קרבן עבור כפרה וסליחת חטאים**."

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרְבִי

תשובה: שְׁקָר מְחֻלָּט. חז"ל מעולם לא אמרו שאין חשיבות כלשהי לקרבנות, אלא שכיום זה דבר בלתי אפְשָׁרִי, ואפלו אחד המסיונרים (להבדיל מחז"ל) הודה בכך... לכל ארץ הגמרא, חז"ל הביעו צער על כך שבית המקדש נחרב כפי שאמרו פעמים רבות: "מיום שנחרב בית המקדש: אין יום שאין בו קללה, ולא ירד הטל לברכה" (סוטה ט', י"ב), הם בכו על החרבן (מכות כ"ד א') ואף מספר במסכת גטין שרבי צדוק צם ארבעים שנה לפני החרבן בתקוה שבית המקדש לא יחרב. קיימות עוד המון דגמאות, אבל הנ"ל מספיקות להוכיח שחז"ל מעולם לא טענו שבית המקדש, המזבח והקרבנות כבר אינם בעלי חשיבות... ההוכחה הראשונה לטענה שחז"ל כביכול המציאו את התורה שבעל פה, התגלתה בלא נכונה.

עד כאן "כסינו" באמצעות הסרטון הראשון את הטענות עד הדקה 5:58 מהסרטון "שקר עשר", מפני שהם חוזרים על אותן טענות שוב ושוב... כעת נמשיך מהסרטון הנ"ל. אנשידל לסמן את הטעיות לגבי הצגת הספור התלמודי, בנכיל להקל על הקוראים:

מסיונר: "הם [חז"ל] לא היו זקוקים עוד לאשורו של אלקים (*), כי הם החליטו להוציא את אלקים מהתמונה ולתפס את מקומו (*). ואיך בדיוק הם עשו זאת? שימו לב לאגדה שהרבנים עצמם המציאו שנמצאת בבבא מציעא נ"ט שבתלמוד. ללא ספק הקטע התלמודי המשמעותי ביותר ביהדות שממחיש כיצד הרבנים הדיחו את אלקים מתפקידו ולקחו לידים שלהם את הסמכות שלו, ובכך הפכו את עצמם לאלקים החדשים (*). הספור מתייחס לזכות הקשור לשאלה הלכתית שולית למדי (*) אשר העלתה על ידי אדם בשם עכנאי, שהיה בעל תנור עשוי חמר. עכנאי פרק והרכיב את התנור מחדש והשאילה ההלכתית שהובאה בפני הסנהדרין היתה: האם התנור החדש כשר (*) או טמא? התלמוד מפרט כי רבי אליעזר הביא "את כל התשובות בעולם" (*) כדי להוכיח שהתנור אכן כשר, אבל שאר רבני הסנהדרין בראשותו של רבי יהושע לא קבלו את התשובות וטענו כי התנור איננו כשר! רבי אליעזר מנגד המשיך והוכיח את טענתו באותות על-טבעיים: עץ תאנה נקרע משרשיו בדרך גס, ונטע מחדש בצדה האחר של החצר. מים זרמו במעלה ההר בנגוד לכח הכבידה כדי להוכיח שרבי אליעזר צודק".

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֹרֵב

תשובה: לגבי האמירה שחז"ל החליטו כביכול "להוציא את אלקים מהתמונה" - תבינו במהלך התשובה שבכלל לא זאת הכוונה בספור. השאלה שעכנאי הציג בפני חכמי ישראל אמנם נחשבת "שולית למדי" בעיני המסיונר, אבל מה לעשות שהתורה כן מתחססת ברצינות גדולה לעניינים של טמאה וטהרה, ומפרטת כיצד לפעול?

השאלה של עכנאי לא הייתה "האם התנור החדש **כָּשֵׁר** או טמא?", אלא טהור (שהרי תנור לא אוכלים). המשפט בגמרא לפיו "השיב רבי אליעזר כל תשובות שבְּעוֹלָם" פירושו שהוא נסה להוכיח את טענתו באמצעות תשובות אפְּשָׁרִיות רבות, אבל זה לא אומר שהוא **הצליח** להוכיח, אחרת חז"ל לא היו נמנעים מלקבל את דבריו. ההפך הוא הנכון: הגמרא הסבירה שהתנור קבל את הכנוי עכנאי מפני שחכמי ישראל "שהקיפו דברים כעכנא זו וטמאהו", כלומר שההוכחות שהביאו חז"ל לדבריהם היו חזקות ומוצקות יותר כפי שהעכנא (סוג נחש) חונק את טרפו ואינו מאפשר לו להמלט, וזאת הסבה שהם סרבו לקבל את תשובותיו של רבי אליעזר. כתגובה הוא המשיך לנסות להוכיח את טענתו (שהתנור טהור) באמצעות אותות על-טבעיים, אף המסר בספור הוא שלא פוסקים הלכה על פי נסים אלא בהתאם לכללים שנמסרו לנו בהר סיני. אחרת ביום בהיר אחד, מישהו יכול לחולל נסים ולטען שכבר אין צורך לקיים מצוות...

מסיונרית: "אף השיא הגיע כְּאִשֶּׁר קרא רבי אליעזר לעזרתו של אלקים: "אם הלכה כמותי, מן השמים יוכיחו". ואז, דבר אלקים דרך בת-קול מהשמים ואמר: "מה לכם אצל רבי אליעזר, שהלכה כמותו". כלומר, אלקים קרא בבת-קול מן השמים שהוא תומך ברבי אליעזר. ואז, קם רבי יהושע והצהיר את אחת ההצהרות המשמעותיות ביותר בתלמוד ובעולם היהודי אי-פעם: "לא בשמים היא!". משמע, שהסמכות כבר לא בשמים אצל אלקים (*). מעכשיו, המנדט עבר לידיהם של הרבנים. עכשיו הכח והשליטה אצלם! אבל למרבה האירוניה, הספור שכתבו הרבנים לא מסתים פה. התלמוד ממשיך ומספר כי לאחר שהרבנים דחו את פסיקתו של אלקים, אלקים חייף בהכנעה ואמר: "נצחוני בני, נצחוני בני!". כלומר, לפי האגדה הרבנית ההזויה הזאת שהם עצמם המציאו, אלקים הודה כי

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעָרֶב

הָרֶבֶנִּים נִצְחוּ אוֹתוֹ (*). בְּמַלִּים אַחֲרוֹת, הָרֶבֶנִּים הִמְצִיאוּ סִפּוּר לִפְנֵי אֱלֹקִים הַעֲנִיק לָהֶם אֶת הַסְּמֻכּוֹת הָאֱלֹקִית (*). דָּגְמָה לְכַשֵּׁל שֶׁל 'הַצְדָּקָה מַעֲגָלִית' יוֹתֵר חֲזָקָה מִזֶּה - לֹא תִמָּצְאוּ בְּשׁוּם מָקוֹם! בְּכָל אִפֹּן, הִנֵּה לָכֶם הַהֶסְכֵּר לִסְבָּה מְדוּעָה לְעִמַּת תְּקוּפַת הַתֵּנִי? בִּה אֱלֹקִים הָיָה מְגִלָּה אֶת עֲצָמוֹ בְּמִגּוֹן דְּרָכִים עַל-טִבְעוּיּוֹת, מֵאֵז שֶׁהָרֶבֶנִּים בִּשְׁלִטוֹן אֱלֹקִים כָּכָר לֹא מְגִלָּה אֶת עֲצָמוֹ בְּכָלִל! (*).

תְּשׁוּבָה: חֲכָמִים יָדְעוּ שֶׁבְּסִפּוּקוֹת הַמַּתְעוֹרָרִים בַּהֲלָכָה: הוֹלְכִים אַחֲרֵי הָרֵב. לָכֵן, אִין כָּל חֲשִׁיבוֹת לְנִסִּים, אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים לְעִמַּת דְּרָכֵי הַהֲכָרָעָה שֶׁהִבָּחֵה נָתַן לָנוּ בַּתּוֹרָה. אִם כֵּן, מְדוּעָה יִצָּאָה בַּת-קוֹל מִהַשְׁמַיִם? רַק כְּדִי לְנִסּוֹת אֶת חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל הָאֵם יִשְׁמְרוּ עַל צִוּי ה' לִקְבֹּעַ הַלְכוֹת עַל פִּי הָרֵב. פִּירוּשׁ הַבְּטוּי "לֹא בִשְׁמַיִם הִיא" אֵינָנו שֶׁהַסְּמֻכּוֹת נִלְקָחָה מֵאֱלֹקִים, אֲלָא בְּדִיוֹק הַהֶפֶךְ: אֱלֹקִים הוּא זֶה שֶׁאוֹחֵז בְּמוֹשְׁכוֹת (וְלֹא כָּל מִינֵי מוֹפְתִים) וְלָכֵן יֵשׁ לְצִיַּת לְהוֹרְאוֹת שֶׁהוּא נָתַן בַּתּוֹרָה, וְאִין לֵאמֹר "הוֹקוֹס פּוֹקוֹס" יִכָּלֵת לְשִׁנוֹת זֹאת. לְגַבִּי הָאֲמִירָה "נִצְחֻנִי בְּנִי" שֶׁאֱלֹקִים אָמַר: לֹא הִכְנָנָה שֶׁהָרֶבֶנִּים נִצְחוּ אוֹתוֹ וְלָקְחוּ אֶת הַסְּמֻכּוֹת הָאֱלֹקִית, אֲלָא הוּא שִׁמַּח מִהַעֲבָדָה שֶׁחֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל עָמְדוּ בְּנִסְיוֹן וְהִכְרִיעוּ אֶת הַסִּיטוּאָצְיָה עַל פִּי הָרֵב, וְלֹא לִפְנֵי כָּל הַנָּסִים שֶׁעָשָׂה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וְלְגַבִּי הָאֲמִירָה הָאֲחֵרוֹנָה שֶׁמֵּאֵז תִּנּוּר שֶׁל עֲכָנַי בּוֹ "הָרֶבֶנִּים לָקְחוּ אֶת הַמוֹשְׁכּוֹת" וְאֱלֹקִים כָּכָר לֹא מְגִלָּה אֶת עֲצָמוֹ: מְדַבֵּר בְּסִתְרָה שֶׁל הַיְּהוּדִים הַמְּשִׁיחִיִּים בֵּינָם לְבִין עֲצָמָם. מְדוּעָה? בְּגִלָּל שֶׁלִּפְנֵי הַמְּסִיוֹנֵר לִפְנֵי כֶּמֶה דְּקוֹת, הַסְּבָה לָכֵן שֶׁהַנָּסִים נִעְצְרוּ הִיא בְּכָלִל צְלִיבָתוֹ שֶׁל יֵשׁוּ! לִפְנֵי הַיְּהוּדוֹת, הַסְּבָה הָאֲמִתִּית לָכֵן שֶׁאִין יוֹתֵר הַתְּגַלְיוֹת כְּפִי שֶׁהָיָה בְּעֶבֶר, הִיא שֶׁהַנְּבִיאִים הָאֲחֵרוֹנִים (חִגִּי, זְכַרְיָה וּמֵלְאָכִי) נִפְטְרוּ, וּמֵאֵז חָרְבּוֹ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשֵּׁנִי לְצַעֲרָנוּ אִין יוֹתֵר נְבִיאִים בָּעַם יִשְׂרָאֵל...

מְסִיוֹנֵר: "הַפְּסִיקוֹת וְהַהֲלָכוֹת שֶׁל הָרֶבֶנִּים הִפְכוּ לַתּוֹרָה הַחֲדָשָׁה, אוֹתָהּ הֵם מְכַנִּים "הַתּוֹרָה שֶׁבָּעַל פֶּה". מִזֶּה אֲלֵפִים שָׁנָה הַיְּהוּדוֹת מְבַסֶּסֶת לֹא עַל הַמִּקְרָא, אֲלָא עַל מְסוֹרוֹת וְהַלְכוֹת אוֹתוֹן הִמְצִיאוּ הָרֶבֶנִּים. בְּנִסְיוֹן לְשַׁכְנַע אֶת הָעָם, לְמַדּוֹ הָרֶבֶנִּים אֶת הָעָם כִּי לְמִשָּׁה נִתְּנוּ עַל הַר סִינַי שְׁתֵּי תּוֹרוֹת שׁוֹנוֹת: הָאֶחָת הִיא הַתּוֹרָה הַכְּתוּבָה, וְהַשְּׁנִיָּה: מַה שֶׁהֵם מְכַנִּים "הַתּוֹרָה שֶׁבָּעַל פֶּה". הֵם אֲמָנָם שֶׁמֶרּוֹ עַל הַמְּנַחִים "יְהוּדוֹת" וְ"תּוֹרָה", אֲבָל אֶת הַתְּכּוֹן שֶׁמֵּאֲחֻרָי הַמְּנַחִים הִלְלוּ הֵם הַחֲלִיפּוֹ לְחֲדָשׁ, "יְהוּדוֹת חֲדָשָׁה", כִּי לֹא עוֹד יְהוּדוֹת תֵּנִי כִּית הַמְּנַהֲגָת עַל יְדֵי כְּהֵנָה וְסוּבְכָת אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, מַה שֶׁהָיָה אֶת לֵב הַלְבָּה שֶׁל בְּרִית סִינַי וּמִצְוֹתֶיהָ, אֲלָא יְהוּדוֹת

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

חֲדָשָׁה הַסּוֹכֶכֶת אֶת הַיְשִׁיבָה וּמְנַהֶגֶת עַל יְדֵי הָרִבְנוֹת [...] אֶף לְמַרְבֵּה הָאִירוֹנִיָּה, אֶת הַמֶּנַח "תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה" לֹא תִמָּצְאוּ בְּשׁוּם מְקוֹם בְּתַנְ"ךְ אֶף פַּעַם. גַּם שׁוּם דְּמוּת לְכָל אֶרֶץ הַתַּנְ"ךְ מֵעוֹלָם לֹא מִצְטַטֶּת, מִפְּנֵה אוֹ מִתִּיחָסֶת לְ"תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה" כְּזֹאת, בְּשׁוּם צוּרָה אוֹ אֶפֶן.

תְּשׁוּבָה: טְעוּת. לֹא מִדְּבַר בְּשִׁתֵּי תוֹרוֹת, אֲלֵא בְּתוֹרָה אַחַת וַיַּחֲדָה עִם כָּלָלִים וּפְרָטִים. הַכָּלָלִים נִכְתְּבוּ בְּסֵפֶר וְהַפְּרָטִים נִמְסְרוּ בְּעַל פֶּה. רַב סֵפֶר הַתּוֹרָה נִכְתָּב רַק לְקִרְאָת הַכְּנִיסָה לְאֶרֶץ, וְעַד אִזּוֹ הָיוּ לוֹמְדִים אוֹתָהּ מִפֶּה לְאָזֶן. אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים בְּבִירוֹ שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל קִיַּם אֶת פְּרָטֵי הַמִּצְוֹת וְצִיַּת לְחֻמֵּי הַסִּנְהֶדְרִין מֵאוֹת שָׁנִים לְפָנֵינוּ חָרְבוּ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. אִם כֵּן, מָה בְּדִיוֹק הַמִּצְיָאוֹת חַז"ל לְאַחֵר הַחֲרָבָה? מָה לְפָרָטֵי הַמִּצְוֹת שֶׁנִּמְסְרוּ מֵהַר סִינִי בְּשֵׁם "תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה" וְלֹא סֵתָם תּוֹרָה? מִדְּבַר בְּשִׁנּוּי מִזְעָרֵי בִּיּוֹתָהּ, וְכָל שְׂאֵר הַצְטוּט - מִדְּבַר בְּהַשְׁעָרוֹת שֶׁל מְסִיוֹנִיִּים, בְּעוֹד שֶׁעַם הַהִסְטוֹרִיָּה אֵי אֶפְשָׁר לְהַתּוֹכַח.

וְכִכֵּר רְאִינוּ שֶׁהָאֱמֶת לֹא כָּל כֵּן חֲשׁוּבָה לָהֶם... הַמֶּנַח "תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה" לֹא מוֹפִיעַ בְּתוֹרָה מֵהַסֵּבָה שֶׁמִּדְּבַר בְּבִטּוּי מֵאַחֵר, אֲלֵא שֶׁנִּתֵּן לְמִצְוֹת עֲשָׂרוֹת פְּעָמִים אֶת הַמִּלִּים "וַיִּדְבֹּר יְהוָה" אֶל מֹשֶׁה בְּהֵן הַקֶּבֶץ הַעֲבִיר לְמֹשֶׁה צִוּיִּים. תִּנְחָשׁוּ אִיךָ? בְּעַל פֶּה!

חֵלֶק קָטָן מֵהַדְּבָרִים אֲכַן נִכְתָּב בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה (כְּמוֹ לְדַגְמָה נִדְרִים) אֶף הָרַב נִשְׁאָר בְּעַל פֶּה, וְהוּא בְּדִיוֹק מֵהַרְבָּנִים מְכַנִּים "תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה": פְּרָטֵי הַמִּצְוֹת שֶׁלֹּא נִכְתְּבוּ בְּסֵפֶר, כְּדִי שֶׁלֹּא לְהַאֲרִיךְ יֹתֵר עַל הַמִּדָּה. לְגַבִּי הַטַּעֲנָה נִשְׁאָף דְּמוּת בְּתַנְ"ךְ לֹא הִתִּיחָסָה לְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה: הַנִּבְיָא נְחֻמְיָה (י"ג, י"ד) בִּקֵּשׁ שֶׁהַקֶּבֶץ יִזְכֹּר אֶת הַחֲסִדִּים הַגְּדוֹלִים שָׁלוּ, וּמָה הֵם? "בְּיָמֵים הֵהֵמָּה רָאִיתִי בִּיהוּדָה דְּרֹכִים גִּתּוֹת בְּשִׁבְתָּ ... וְאָמְרָה לָהֶם: 'מָה הַדְּבַר הָרַע הַזֶּה אֲשֶׁר אַתֶּם עֹשִׂים וּמַחְלִילִים אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת?'!". לֹא כְּתוּב בְּשׁוּם מְקוֹם לְאֶרֶץ הַתּוֹרָה שֶׁאֲסוּר לְדֹרֹךְ עַל עֲנָבִים בְּשִׁבְתָּ, כֵּן שֶׁמִּדְּבַר בְּאַחַת הַהוֹכָחוֹת לְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, וְזוֹ הִיא יְרִיָּה עֲצָמִית לְרַגֵּל ...

מְסִיוֹנִיִּים: "כָּל מִי שֶׁמִּגְדִּיר אֶת יְהוּדוּת הַהִלְכָה הָרִבְנִית שֶׁל יָמֵינוּ, יִהְיֶה זֶר לְחִלּוּטִין לְתַנְ"ךְ וּלְגִבּוּרֵי הַמִּקְרָא. הַחֵל מִחֲבִישֶׁת כֶּפֶה עַל הָרֹאשׁ, שֶׁהָרִי אֶף אַחַד בְּתַנְ"ךְ מֵעוֹלָם לֹא תָאָר כְּחוֹבֶשׁ כֶּפֶה, וְעַד לְתַמוּנוֹת שֶׁל רִבְנִים "צִדִּיקִים" הַתְּלוּיֹת בְּכָל יְשִׁיבָה, בֵּית כְּנֶסֶת וּבֵית דִּתִּי. בְּתוֹרָה לֹא רַק שֶׁלֹּא תִמָּצְאוּ זֹאת, אֲלֵא שֶׁהַתּוֹרָה

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

אוֹסֶרֶת זֹאת בְּתַכְלִית הָאָסוּר! "לֹא תַעֲשֶׂה לָּךְ פֶּסֶל וְכָל תְּמוּנָה" (שְׁמוֹת כ', ג') - אָסוּר שֶׁשָּׂם אֶת הָרַבָּנִים וְתְמוּנוֹת הַצִּדִּיקִים שְׁלֵהֶם בְּאוֹתָהּ קִטְגוּרִיָּה עִם הַקְּתוּלִים וְהַפְּסָלִים שְׁלֵהֶם."

תְּשׁוּבָה: בְּעֶבֶר הָרְחוֹק הָיָה נָהוּג לְכַסּוֹת אֶת הָרֹאשׁ כְּחֶלֶק מִהַבְּגָדִים, וְזֹאת בְּדִיוֹק הַסִּבָּה שֶׁהַמְּנַהֵג אֵינוֹ מְזַכֵּר בַּתּוֹרָה. תִּתְּאוּרוּ לַעֲצֶמְכֶם שְׂאָדָם יִכְתֹּב בְּסִפּוֹר הַחַיִּים שְׁלוֹ אֶת הָעֵבֶדָה שֶׁהוּא לּוֹבֵשׁ מְכַנְסִים, הָאֵם זֶה רִלּוֹנִטִי? וְדַאי שְׁלֹא. רַק בְּמֵאוֹת הַשָּׁנִים הָאַחֲרוֹנוֹת נִקְבַּע הַמְּנַהֵג לְחַבֵּשׁ "כִּפָּה", וְעַד אָז פָּשׁוּט הָיָה מְדָבֵר בְּכִסּוּיֵי רֹאשׁ. מִטֶּרֶת הַמְּנַהֵג לְהַזְכִּיר לְאָדָם אֶת הַכָּלָל לְפִיו הַקֵּב"ה צוּפָה וּמִשְׁגִּיחַ עַל הַמַּעֲשִׂים שְׁלֵנוּ, אוֹ כְּפִי שֶׁנִּכְתַּב מֵאַחַר יוֹתֵר בַּמִּשְׁנָה (אָבוֹת ב' א') "עֵין רוֹאָה וְאֶזֶן שׁוֹמַעַת וְכָל מַעֲשִׂיָּה בְּסִפּוֹר נִכְתָּבִים".

רַבִּי יוֹסֵף קֶאֱרוֹ פָּסַק לְהִלָּכָה בְּשִׁלְחוֹ עֶרֶוֹף (אַרְחַ חַיִּים ב' ו') שֶׁאָסוּר לְאָדָם לְלַכֵּת "בְּגָלוּי רֹאשׁ", כְּלוּמָר לֹלֵא כְּסוּי, אֲךָ לֹא הָיָה מְדָבֵר בְּמִנְהַג מֵאַחַר שֶׁהִמָּצָא עַל יְדֵי הָרַבָּנִים אֱלָא בְּלִבּוֹשׁ עֵתִיק שֶׁבִּסּוֹר הַכָּל קֵבֵל צוּרָה מוֹדֶרְנִית... אִם הַמַּסִּיוֹנֵר מִתְּעַקֵּשׁ לַחַיּוֹת כְּמוֹ בְּתַקוּפַת הַמַּקְרָא, הוּא מְזַמֵּן לְהַתְלַבֵּשׁ כְּמוֹ בְּיָמִים הָהֵם.

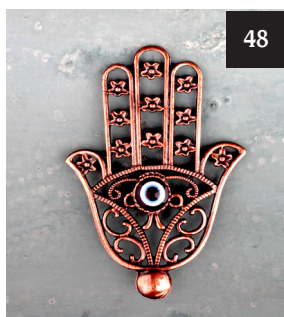
וּלְגַבִּי תְמוּנוֹתֵיהֶם שֶׁל רַבָּנִים, מְדָבֵר בְּהוֹצָאָת הַפָּסוּק מִהַקְּשָׁרוֹ. פְּרוּשׁ הַמָּלָה 'תְּמוּנָה' הוּא דְמִיּוֹת שֶׁאֲנָשִׁים הָיוּ סוּגָדִים לָהֶן בַּתּוֹר עֲבוֹדַת אֱלִילִים. רַב הַדְּתִיִּים (לְמַעַט כְּמָה חֲרִיגִים) אֵינָם מִיַּחְסִים לְתְמוּנוֹת שֶׁל רַבָּנִים מִשְׁמַעוֹת מְסֻתִית כָּלִשְׁהִי, שֶׁהָרִי הָעֵם הִיהוּדִי מִתְּפַלֵּל לְקַב"ה בְּלִבָּד וְאֵין לְצִדִּיקִים כַּח עֲצֻמָּאִי לְהוֹשִׁיעַ. הַמַּקְרָא הַכִּי "גְּרוּעַ" שֶׁעוֹשִׂים זֶה לְבַקֵּשׁ מִהַקַּב"ה דְּבָרִים בְּזִכּוֹת הַצִּדִּיקִים, וְלֹא שֶׁהַצִּדִּיקִים עֲצָמָם מִשְׁפִּיעִים שְׁפַע אוֹ בְּרָכָה חֲלִילָה. אֱלָא שֶׁהַחֲרִיגִים בְּאַמַּת מִתִּיחָסִים לְתְמוּנוֹת שֶׁל הָרַבָּנִים כְּפִי שֶׁהַקְּתוּלִים מִתִּיחָסִים לַפְּסָלִים שְׁלֵהֶם...

וּלְגַבִּי הָאֲמִירָה שֶׁנִּתֵּן לְמִצָּא תְמוּנוֹת שֶׁל רַבָּנִים "בְּכָל יְשִׁיבָה, בֵּית כְּנֶסֶת וּבֵית דִּתִּי": מְדָבֵר בְּשִׁקָּר מְחֻלָּט. בְּכַתִּי כְּנֶסֶת אָסוּר לָשִׁים אֶף תְּמוּנָה כְּדִי שְׁלֹא יִרְאֶה כְּאֵלוֹ מִתְּפִלָּלִים אֲלֵיהֶן, כְּפִי שֶׁכָּתַב ה'טוֹרִי זָהָב' (רַבִּי דָּוִד הַלֵּוִי סֵגַל) בִּיּוֹרָה דְּעָה סִימָן קמ"א סְעִיף קטן י"ד. הַסִּבָּה שֶׁנִּתֵּן לְמִצָּא תְמוּנוֹת שֶׁל רַבָּנִים בְּכַתִּים דְּתִיִּים הִיא שֶׁמְדָבֵר בְּמַקּוֹר הַשְּׂרָאָה וּמוֹדֵל לְחֻקֵּי מִמּוֹנֵי אֲנָשִׁים שׁוֹאֲבִים כַּח לְתַקֵּן אֶת תְּכוּנוֹתֵיהֶם, לְהַשְׁקִיעַ בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה וְכו'. זֹאת בְּכָלֵל לֹא עֲבוֹדַת אֱלִילִים.

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֹרֵב

הַיְּהוּדִים הַמְּשִׁיחִיִּים טוֹעֲנִים שְׁתַּמוּנוֹת תְּלוּיוֹת שֶׁל רַבָּנִים הֵן עֲבוֹדַת אֱלִילִים, וּבְכָל זֹאת מֵאֲמִינִים שְׂאֵדָם תְּלוּי הוּא אֱלֹקִים, לוֹ הֵם מִיַּחְסִים כַּח מִיסְטִי וּמִתְפַּלְלִים אֵלָיו! מְדַבֵּר בִּירֵיָה עֲצֻמִּית לְרַגֵּל שֶׁל הַמְּסִיוֹנֵר...

- 12:55 -

48

מְסִיוֹנֵרִית: "הַרְבָּנִים כָּבֵר לֹא הוֹלְכִים אַחֲרֵי תוֹרַת מֹשֶׁה, אֲלֹא אַחֲרֵי הִלְכוֹת וּמִסּוֹרוֹת שֶׁהֵם הַמְּצִיאוֹ, אוֹתָן כָּאֲמֹר הֵם שְׂאֵבוּ מִהַגּוֹיִם ... וְאֵנַחְנוּ מְדַבְּרִים פֹּה גַם עַל הַדְּבָרִים הַבְּנֵאֲלִיִּים [שׁוּלִיִּים] בְּיוֹתֵר. קָחוּ לְדַגְמָה נָשִׁים חֲרָדִיּוֹת שֶׁחֹבְשׁוֹת פֶּאֶה. לַעֲמָתָן, בִּתְנִי"ךְ אֵף אַחַת מֵעוֹלָם לֹא מִתְאַרֶת כְּחוֹבֶשֶׁת פֶּאֶה, וְגַם אֵין מַצּוֹה כְּזֹאת בַּתּוֹרָה. אֲבָל אֵיפֹה כֵּן תִּמְצְאוּ נָשִׁים חֹבְשׁוֹת פֶּאֶה? בְּקֶרֶב הָעַמִּים הַפְּגָאֲנִיִּים כְּמוֹכֶן, כְּמוֹ לְמַשֵּׁל בְּמִצְרַיִם הָעֵתִיקָה. דַּגְמָה נּוֹסֶפֶת: קִמְעוֹת הַחֲמֶסָה. אֶת הַחֲמֶסָה אֲפָשֶׁר לְמַצֵּא עַל כָּל מַחֲזִיק מַפְתָּחוֹת וּבְכָל מִשְׁרָד אוֹ בֵּית יְהוּדִי. הַחֲמֶסָה נִחְשֶׁבֶת בִּיהָדוֹת כְּמִבְיָאָה מָזֶל, וְכֵן "לְשִׁמְרָהּ מַעִין הָרַע". לַעֲמַת יְהוּדוֹת הַהִלְכָה הַרְבֵּנִית שֶׁל הַיּוֹם, אַתֶּם יוֹדְעִים אֵיפֹה לֹא תִמְצְאוּ אֶת הַחֲמֶסָה? לֹא תִמְצְאוּ אֶת הַחֲמֶסָה וְלֹא בְּשׁוּם מָקוֹם בִּתְנִי"ךְ אֲפֹלוּ לֹא פַעַם אַחַת! וַיַּחַד עִם הַחֲמֶסָה, גַּם הַמָּנַח "עֵין הָרַע" לֹא מוֹפִיעַ אֵף לֹא פַעַם אַחַת".

49

תְּשׁוּבָה: לְאַחַר שֶׁהַמְּסִיוֹנֵרִית אָמְרָה בְּסֶרְטוֹן "לַעֲמֹד אוֹ לֹא לַעֲמֹד בַּצִּפּוּרָה?" שֶׁהַשְּׁטֵרִיִּמֶל אֵינוֹ הֹלֵכֶה, כְּפִי שֶׁכָּלֵנוּ יִדְעֵנוּ גַם בַּלְעֲדִיָּה, כַּעַת הִיא עֹבְרָה לְצִבּוֹר הַנָּשִׁים וְטֹעֵנָה שֶׁהַפְּאוֹת הַחֲרָדִיּוֹת מְבַסְסוֹת עַל מְנַהֵג אֱלִילִי.

מָה הַהוֹכָחָה? צִיּוֹר עַל גְּבִי הַסֶּרְטוֹן בּוֹ רוֹאִים אֶת מַלְכַת מִצְרַיִם (קְלִיאוֹפֵטְרָה) חֹבְשֶׁת פֶּאֶה... תֹּאמְרִי לִי מְסִיוֹנֵרִית, הֲאֵם יֵשׁ בְּבִעֻלוֹתֶךְ מְכַשִּׁירִים טֶכְנֻלוֹגִיִּים? הָעֶבְדָּה שְׂרָבָם נּוֹצְרוּ עַל יְדֵי אֲנָשִׁים שְׂאִינָם יְהוּדִים, מוֹכִיחָה שֶׁבְּעֶצֶם מְדַבֵּר בַּעֲבוֹדַת אֱלִילִים? וְדַאי שְׂלֵא! אִם כֵּן, מִדּוּעַ לְטַעַן אֶת אוֹתוֹ הַדְּבָר לְגִבִּי פֶּאֶה שֶׁל נָשִׁים חֲרָדִיּוֹת?

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

דָּרָךְ אֶגֶב: לֹא רַק שָׂאִין מִצֹּה כְּזֹאת בַּתּוֹרָה, אֲלָא שְׁהִרְבָּה מְאֹד פּוֹסְקֵי הַלְכָּה הַחֲמִירוּ שְׁנָשִׁים לֹא יִסְתַּכְּבוּ ב'רִשּׁוֹת הָרַבִּים' (שְׁטִיחִים צְבוּרִים) עִם פָּאָה בְּגִלּוֹל חֶסֶר הַצְנִיעוּת שֶׁבְּדָבָר: הָעֶרֶב, מִהֲרִי מִינֶה, רַבִּי יִשְׁשֹׁכָר בְּעַר אֶלְנָבוֹרֶג בְּשׁו"ת בְּאֵר שֶׁבַע, מִהֲרִי קֶצֶף לְבֹנֶה, הַגָּאוֹן מוֹיִלְנָא, הַיַּעֲבֹץ, הַחִיד"א, הַהִפְלָאָה, הַחֲתָם סוֹפֵר, מִהֲרִי שֶׁלּוֹגֶר, מִהֲרִי לְדִסְקִיו, מִהֲרִי חִיּוֹת, מִהֲרִי שֶׁנֶּעֱמַד וְעוֹד...

עַל הַחֲמִסָּה כָּכָר עָנִינוּ בַּתְּגוּבוֹת לְסֶרְטוֹן "לְעֵמֶד אוֹ לֹא לְעֵמֶד בְּצִפְיָה?", אֵף לְפִי הַמְסִיוֹנִיט נֹכַח לְמַצָּא אֶת הַחֲמִסָּה "עַל כָּל מַחְזִיק מַפְתָּחוֹת וּבְכָל מִשְׁרָד אוֹ בֵּית יְהוּדִי". מְדַבֵּר בְּכֶשֶׁל לֹוִי מִסּוֹג 'הַכֶּלֶל הַפּוֹזָה' שֶׁהִרִי בְּבָתִּים שֶׁל חֲבָרִי לֹא תְלוּיֹת חֲמִסוֹת, וְכֵן לְבִמְשֻׁרְדֵי הַמּוֹרִים שֶׁל בְּתֵי הַסֶּפֶר בָּהֶם אֵנִי מְדַרֵּי בְּצִבְא... הַמִּשְׁגַּח 'עֵין הָרַע' [שֶׁפְּרוּשׁוֹ קִנְאוּת] גַּם כֵּן מֵאַחֵר וְלִכּוֹ אֵינוֹ מְזָכֵר בַּתּוֹרָה, אֵף בְּסֶפֶר מִשְׁלֵי (כ"ג, ו') נִתֵּן לְמַצָּא אֶת הָעֵצָה "אַל תִּלְחֹם אֶת לַחֵם רַע עֵין" - שֶׁלֹּא לְאָכֵל מֵאֲכָלִים הַשִּׁיכִים לְאָדָם בַּעַל עֵין צָרָה (מִנְאִי). בְּשׁוֹם מְקוֹם בַּתְנ"ךְ לֹא נִמְצָא אֶת נוֹשֵׂא הַקִּנְיָה? מִשְׁלֵי (כ"ג, ו') שֶׁצִּטָּטְנוּ הוּא דְּגָמָה אַחַת, וּבֹאוּ לֹא נִשְׁכַּח מִה קָרָה לְהַכֵּל כְּתוּצָאָה מִכָּף שְׁאֲחֵיו קִין קִנְאָה בּוֹ (בְּרֵאשִׁית ד', ה') וְהַפֶּה לְרוֹצֵחַ הָרִאשׁוֹן... בְּטֵעֵנָה הַזֹּאת, גַּם הַמְסִיוֹנִיט יִרְתָּה לְעֵצָמָה בְּרָגֶל. יֵשׁ לִי תַחוּשָׁה שֶׁעַד סוֹף הַסֶּרְטוֹן, הַטֵּעֵנוֹת שֶׁל הַמְסִיוֹנִיט יִהְיוּ מְלֵאֵי חוֹרִים כְּמוֹ יֵשׁוּ.

- 15:50 -

מְסִיוֹנִי: "לֹא רַק שֶׁהִשְׁרִשִׁים שֶׁל "הַתּוֹרָה שֶׁבַעל פֶּה" הֵם לֹא יְהוּדִיִּים, אֲלָא גַם גְּבוּר הַתְּלִמוֹד בְּכַבּוּדוֹ וּבְעֵצָמוֹ אֲשֶׁר עָלָיו מְבַסֶּסֶת כָּל הַהֲלָכָה הַרְבֵּנִית כְּלָה - רַבִּי עֲקִיבָא, לֹא מְמוּצָא יְהוּדִי! וְהוּא לֹא צִאָצָא מִשְׁבְּטֵי יִשְׂרָאֵל, אֲלָא שֶׁל הַגּוֹי סִיסְרָא. "כֹּאֲשֶׁר סִיסְרָא בָּא עַל יַעֲל, הִיא נִכְנָסָה לְהַרְיוֹן שֶׁכְּתוּצָאָה מִמֶּנּוּ נוֹלַד יֵלֶד שֶׁמִּצִּאָצָאֵיו נוֹלַד רַבִּי עֲקִיבָא" (ד"ר גִּלְעָד חֲסִקוֹ). כִּידוּעַ, אֲבִיו שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא הַתְּגִיר, אֲכָל עַל פִּי דְּבָרֵי הַתּוֹרָה (דְּבָרִים כ"ג, ט) רַק דוֹר שְׁלִישִׁי לְגֵר נִחְשָׁב יְהוּדִי.

זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁגְּבוּר הַתְּלִמוֹד, רַבִּי עֲקִיבָא, מְבַחֲשֵׁת הַתּוֹרָה אֲפִלּוּ לֹא נִחְשָׁב לְחֶלֶק מֵעַם יִשְׂרָאֵל! אֲבָל רַגַע חֲכוּ, הָאִירוֹנִיָּה לֹא מְסַתֵּימֶת פֶּה... בְּעוֹד הַמְּנִהְגִים וְהַטֶּקְסִים שֶׁל הַהֲלָכָה הַרְבֵּנִית נִשְׁאָבוּ מִהַגּוֹיִם, בְּעוֹד הַתְּלִמוֹד נִכְתָּב אֲצֵל הַגּוֹיִם בְּכָכֶל וּבְעוֹד גְּבוּר הַהֲלָכָה הַרְבֵּנִית הוּא בְּכָלֶל נִצֵּר לְגוֹיִם: כּוֹתְבֵי הַבְּרִית הַחֲדָשָׁה לְעֵמֶת זֹאת נִכְתְּבוּ עַל יְדֵי יְהוּדִים יִשְׂרָאֵלִים וּמִתְאַרִים מֵאַרְעוֹת שֶׁהִתְרַחְּשׁוּ לֹא

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרְבִי

בְּכַבֵּל, אֲלֵא פֶה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. גְּבוּר הַבְּרִית הַחֲדָשָׁה, שְׁאֵגֵב נֶלְחָם לֹא מַעֲט בְּכַפִּיָּה הַדְּתִית שֶׁל הָרֶבֶנִים, יְשׁוּעַ לְעֵמֶת רַבִּי עֲקִיבָא - הוּא יְהוּדִי לְשׁוֹשְׁלֶת דָּוִד."

תשובה: המסיונר התייחס לפסוק מסים (דברים כ"ג, ט') אָבֵל "שִׁכַּח" אֶת הַפְּסוּק שֶׁלִּפְנֵינוּ בּוֹ כָּתוּב בְּצוּרָה חֵד - מְשַׁמְעִית שְׁעָנִין הַדּוֹר הַשְּׁלִישִׁי מִתֵּיחֵס רַק לְמִצְרַיִם וְאֲדוֹמִים שֶׁהִתְגִּירוּ, וְלֹא בְּאֶפֶן קוֹלֶקְטִיבִי לְכָל הַגּוֹיִם:

ח' - לֹא תִתְעַב אֲדָמִי כִּי אַחִיף הוּא, לֹא תִתְעַב מִצְרִי כִּי גֵר הָיִיתָ בְּאֶרֶצוֹ.

ט' - בָּנִים אֲשֶׁר יוֹלְדוּ לָהֶם, דּוֹר שְׁלִישִׁי יָבֹא לָהֶם בְּהָהֵל יְהוָה.

בְּסֹפֶר שׁוּפָטִים (פָּרָק ד') לֹא כָּתוּב שׁוּם דָּבָר עַל מוֹצֵא סִסְרָא, חוּץ מִהַעֲבָדָה שֶׁהָיָה שׁוֹר צָבָאוֹ שֶׁל יִבְיוֹ מֶלֶךְ חֲצוֹר שֶׁהָיָה מֶלֶךְ כְּנַעֲנִי, כֹּף שְׂאִין שׁוּם אִפְשָׁרוֹת לְטַעֵן שְׂרָבִי עֲקִיבָא הָיָה צָאצָא שֶׁל מִצְרִי אוֹ אֲדוֹמִי...

לֹא בְּרוּר מְדוּעַ הוּא הַחֲלִיט לְצִטֹּט אֶת ד"ר גִּלְעָד חֲסִקִין, כְּאֲשֶׁר הָר"ן בְּפִרְשׁוֹ עַל הַגְּמָרָא (בְּרֻכּוֹת כ"ז ב') כִּבְּר הַתֵּיחֵס לְכֹף שְׂרָבִי עֲקִיבָא צָאצָא שֶׁל סִסְרָא. כִּנְרָאָה הַמְסִיוֹנֵר פָּשוּט לֹא חָקֵר מְסַפִּיק אֶת הַנוֹשֵׂא...

דֶּרֶךְ אֲגֵב: לֹא שְׁאֵנִי מְזַלְזֵל חֵס וְחִלְלָה בְּדוֹד הַמֶּלֶךְ שֶׁכָּתַב אֶת סֵפֶר תְּהִלִּים, אָבֵל בְּהִנָּחָה וַיִּשּׁוּ אֲכֹן צָאצָא שְׁלוֹ, בּוֹאוֹ לֹא נִשְׁכַּח שְׁדוֹד הוּא צָאצָא שֶׁל רוֹת הַמוֹאֲבִיָּה שֶׁהִתְגִּירָה, כֹּף שְׁלִפִי שִׁטְתוֹ - גַּם יִשׁוּ עֲצָמוֹ אֲמֹר לְהַחֲשֵׁב גּוֹי, שֶׁהָיָה הוּא צָאצָא שֶׁל גּוֹיִם! חוּץ מִזֶּה, לְפִי הַבְּרִית הַחֲדָשָׁה יִשׁוּ כְּבִיכּוֹל בְּטֹל אֶת הַמַּחֲצָה בֵּין עַם יִשְׂרָאֵל לְשֹׂאֵר הָאֻמוֹת, לֹא? אִם כֵּן, מִמָּתִי גּוֹיִם אֲמֹרִים לְהַפְרִיעַ לָךְ? אִיזוֹ צְבִיעוֹת כְּלִפִּיהֶם...

- 17:14 -

מְסִיוֹנֵר: "עֲכָשׁוּ כְּשִׁישׁ לָכֶם אֶת הָרַקֵּעַ, בּוֹאוּ נַעֲבֹר הֲלָאָה אֶל הַטְּעָנוֹת שֶׁל הָרֶבֶנִים לְקִיּוּמָה שֶׁל תּוֹרָה שְׁבַעֲל פֶּה, וְנִפְרִיף אוֹתוֹ. נִתְחִיל עִם הַכָּשֵׁל הַלּוּגִי עָלֵינוּ כָּל הַהֲגִיוֹן שֶׁל הַתּוֹרָה שְׁבַעֲל פֶּה מְבַסֵּס, וְהוּא שְׂאִי אִפְשָׁר לְהִבִּין אֶת הַתּוֹרָה שֶׁבְּכָתַב וְאֶת לְשׁוֹנָה לֹלֵא תּוֹרָה שְׁבַעֲל פֶּה שֶׁתִּבְאָר עֲבוּרֵנוּ. לְדַגְמָה רְאוּ אֶת דְּבָרָיו שֶׁל הָרֵב הִירֵשׁ: "אִי אִפְשָׁר לְהִבִּין אֶת פְּסוּקֵי הַתּוֹרָה [שֶׁבְּכָתַב] בְּלִי יִדְעָתָה הַמְּקַדְמֶת שֶׁל

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

הַתּוֹרָה שֶׁבָּעַל פֶּה."

הִטְעוּ יוֹצֵא מִנְקֻדַּת הַנְּחָה שֶׁיִּשְׁנֶנָּה נְחִיצוֹת וְרִלּוֹנִטִיּוֹת לְמִצּוֹת הַתּוֹרָה כִּיּוֹם בְּעֵדוֹ הַמוֹדֶרְנִי, עֲנִיו אֲשֶׁר עָלָיו פֶּרֶשְׁנֵי מִקְרָא רַבִּים יַחְלֹקוּ. הָרֵב דָּוִד דִּישוֹן לְדַגְמָא, מוֹדָה כִּי: "יֵשׁ מִצּוֹת לְאֻמִּיּוֹת שָׂאִין בִּידֵינוּ לְקִיּוֹן הַיּוֹם מִפְּנֵי שֶׁהַתְּשֻׁבָּה הַמִּצִּיאֻתִית חֲסֵרָה לָנוּ". הַמִּצִּיאֻת הַיָּא שְׁלָלָה הַכֶּהֱנָה, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, הַמִּזְבֵּחַ וְהַקִּרְבָּנוֹת - אֶת רֵב רַבּוֹן שֶׁל מִצּוֹת הַתּוֹרָה, אֲפִלּוּ אִם נִרְצָה, פָּשׁוּט בְּלִתִּי אֲפָשָׁרִי לְקִיּוֹם כִּיּוֹם."

תְּשׁוּבָה: הַתּוֹרָה שֶׁבָּעַל פֶּה (פֶּרֶטִי הַמִּצּוֹת) נִלְמַדַּת מִתּוֹךְ הַתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָּב. הַכּוֹנֵה שָׁעַל פִּי כָלִי דִקְדוּק הָעֵבְרִית וּבִהְתָּאֵם לְכָלִי הַפְּסִיקָה שֶׁהֻעָבְרוּ בַּתּוֹרָה, נִתָּן לְדַעַת מָה הֵם פֶּרֶטִי הַמִּצּוֹת. אִף פֶּרֶשׁוֹן מִקְרָאִי לֹא יָכוֹל לְטַעֵן שֶׁקִּיּוֹם מִצּוֹת הַתּוֹרָה אֵינוֹ רִלּוֹנִטִי בְּעֵדוֹ הַמוֹדֶרְנִי, שֶׁהָרִי הַנִּבְיָא יִשְׁעִיהוּ (נ"ט, כ"א) אָמַר בְּשֵׁם ה' שֶׁמִּצּוֹת הַתּוֹרָה הֵן נִצְחִיּוֹת: "וְאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אִתְּכֶם אָמַר יְהוָה: רוּחִי אֲשֶׁר עָלַי וּדְבָרִי אֲשֶׁר שִׁמְתִּי בְּפִי, לֹא יִמּוּשׁוּ מִפִּי וּמִפִּי זִרְעָה וּמִפִּי זֶרַע זִרְעָה, אָמַר יְהוָה, מִעַתָּה וְעַד עוֹלָם". אֲמַנָם חֵלֶק מִהַמִּצּוֹת בְּלִתִּי נִתְּנוֹת לְקִיּוֹם בְּאִפּוֹ זְמַנִּי, כְּדִגְמַת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, אֲבָל זֶה אֵינָה סִבָּה מְצֻדָּקַת "לְזַרֵּק לִפְנֵי" אֶת כָּל שֶׁאֵר עֲשָׂרוֹת הַמִּצּוֹת שְׁנוֹתָרוּ! צוּרַת הַחֲשִׁיבָה שֶׁל "הַכָּל אוֹ כְּלוֹם", הִיא כְּשֶׁל לּוּגִי מִסּוֹג 'בִּרְרָה כּוֹזֶבֶת'.

- 18:26 -

מִסִּיּוֹבֵרִית: "שְׁנִית, עֶצֶם הַטְעָנָה שֶׁלֹּא נִתָּן לְהַבִּין אֶת הַתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָּב בְּעֵצְמָנוּ, לֹלֵא תּוֹוֹכֶם שֶׁל הָרַבָּנִים, סוֹתֶרֶת אֶת דְּבָרֵי הַתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָּב: "כִּי הַמִּצְוָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אֲנִי מִצְוֶה הַיּוֹם - לֹא נִפְלְאָת הִיא מִמֶּךָ וְלֹא רַחֲקָה הִיא. לֹא בְּשָׂמִים הִיא לֵאמֹר 'מִי יַעֲלֶה לָנוּ הַשְּׂמִימָה וְיִקְחָהּ לָנוּ, וְיִשְׁמַעֲנוּ אֹתָהּ וְנַעֲשֶׂנָּה?'. וְלֹא מִעֵבֶר לִים הִיא לֵאמֹר: 'מִי יַעֲבֵר לָנוּ אֶל עֵבֶר הַיָּם וְיִקְחָהּ לָנוּ, וְיִשְׁמַעֲנוּ אֹתָהּ וְנַעֲשֶׂנָּה?'. כִּי קְרוֹב אֵלַי הַדָּבָר מְאֹד, בְּפִי וּבִלְבָבִי לַעֲשׂוֹתוֹ". מִנְקֻדַּת מִבְטָה שֶׁל הַתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָּב, אֱלֹקִים הָעֹנִיָּה לְאָדָם שֶׁכָּל יִשְׂרָאֵל לְהַבִּין וּלְיִשָּׁם אֶת מִצּוֹת הַתּוֹרָה כְּפִי הַבְּנָתוֹ. "כִּי קְרוֹב אֵלַי הַדָּבָר מְאֹד" זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁהַמִּצְוָה אֵינָה מִסְכַּכַּת וּמִרְכַּכַּת עַד כְּדִי כֹּף שָׂאִי אֲפָשָׁר לְהַבִּין אוֹתָהּ לֹלֵא אֵיזָה רַב צָמוּד שֶׁיִּפְרֹשׁ לָהּ.

עֲכָשׁוּ, גַּם אִם נִנִּיחַ וְכֵן יֵשׁ לְמִצּוֹת הַתּוֹרָה רִלּוֹנִטִיּוֹת וְנְחִיצוֹת כִּיּוֹם, עֲדִיו מְדָבָר בְּכֶשֶׁל לּוּגִי שֶׁנִּקְרָא 'טַעֲנוֹן מִן הַשְּׂתִיקָה' מִצָּדָם שֶׁל הָרַבָּנִים. הָעֵבֶדָה שֶׁהַתּוֹרָה

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעִיר

שֶׁבַכְתָּב שׁוֹתֶקֶת לְגַבֵּי הַסֶּבֶר לְמַצּוֹה כָּל־שָׁהִי, לֹא אוֹמֵר שֶׁהִיא רוֹמֶזֶת שְׁקִימַת תּוֹרָה שֶׁהִיא בְּעַל פֶּה.

כָּשֶׁל לוֹגִי נוסף בּוֹ נוֹפְלִים הֶרֶבֶנִּים הוּא 'בְּרָרָה כּוֹזֶבֶת'. זֹאת מֵאַחַר וַיִּתְּכּוּ שֵׁישׁ סֶכָּה נוספת מדוע אִין פְּרוּט טְכָנִי לְכָל הַמַּצּוֹת, לְדַגְמָה: חַג הַסְּכוֹת. הָעֶבֶדָה שֶׁהַתּוֹרָה לֹא מְפָרֶטֶת בְּאִיזָה צִבֵּעַ, זֹוִית, גָּדֵל, גִּבָּה וְצוּרָה עַל הַסֶּכָּה לִהְיוֹת בְּנוּיָה, לָאוּ דוֹקָא קְשׁוּרָה לִשְׁאֵלָה 'הֵיכֵן הֶהֱסָבִירִים הָאֵלָה כֵּן נִמְצָאִים?', אֶלָּא שְׁאוּלִי פָּשׁוּט לַתּוֹרָה זֶה לֹא מִשְׁנָה. אוּלַי אֱלֹקִים בָּחַר לְהַשְׁאִיר אֶת זֶה לְשִׁקּוּלוֹ שֶׁל הַמַּאֲמִין, וְנוֹתֵן הַזְדַּמְנוֹת נִהְדָּרֶת בְּשִׁבְלֵינוּ לְהַבִּיעַ אֶת הַיִּצִּירְתִּיּוֹת שֶׁלָּנוּ. הֲרִי אֱלֹקִים הוּא לֹא אִיזָה דִּיקֶטָטוֹר קוֹמוֹנִיסְטִי שֶׁדוֹרֵשׁ שְׁכָל הַבְּתִים יֵרָאוּ בְּדִיוֹק אוֹתוֹ הַדְּבָר! תִּסְתַּכְּלוּ סְבִיבְכֶם: הַבְּרִיאָה שֶׁל אֱלֹקִים מְלָאָה בִּיצִירְתִּיּוֹת, כִּי אֱלֹקִים יִצִּירְתִּי. וְאַנְחֵנוּ שֶׁנִּבְרָאנוּ בְּדַמּוֹתָיו וּבְצִלְמוֹ, מֵאֵד יִצִּירְתִּיִּים גַּם כֵּן. וְלָכֵן זֶה רַק הַגִּיוֹנִי וְרֵאיוֹ שֶׁנִּבְיֵא אֶת זֶה לִידֵי בְטוּי בְּאִפּוֹ שֶׁבּוֹ אֲנַחְנוּ חוֹגְגִים אֶת הַחֲגִים. דְּמִינוּ לְעַצְמְכֶם אִיזָה מִשְׁעָמָם הִיָּה נִרְאָה עוֹלָם בּוֹ כָּלֵם הָיוּ נִרְאִים בְּדִיוֹק אוֹתוֹ הַדְּבָר. וְהוֹסִיפוּ בְּסֶרְטוֹן צִיּוֹר מִמֶּשׁ "לֹא סְטִיגְמָטִי" שֶׁל חֲרָדִים:

50

תְּשׁוּבָה: כּוֹנֶנֶת הַפְּסוּקִים (דְּבָרִים ל', י"א-י"ד) שֶׁהַתּוֹרָה "לֹא נִפְלְאֵת" - אִינָה מִשְׁהוּ שְׁאִין בִּיכְלֵתָנוּ לְהִתְחַבֵּר אֵלָיו, וְהִיא לֹא מִיַּעֲדָת רַק לְאַנְשִׁים מְסִימִים אֶלָּא כָּל יְהוּדִי/ה שְׂרוּצִים - יֵשׁ בְּאַפְשָׁרוּתָם לִזְכוֹת בָּהּ. לְמִרוֹת הָעֵמֶק שֶׁבַּתּוֹרָה, הִיא אִינָה נִמְצָאֶת בְּשָׁמַיִם אֶלָּא מִנַּחַת כָּאֵן אֶתָּנוּ בְּכַדּוֹר הָאָרֶץ וַיֵּשׁ בִּיכְלֵתָנוּ לְלַמֵּד בָּהּ וּלְהַחֲכִים. זֹאת טְעוּת לְהַגִּיד שֶׁהַקִּב"ה נָתַן בִּיכְלֵתָנוּ לְפָרֵשׁ אֶת הַתּוֹרָה בְּהִתְאָם לַתּוֹכְנוֹת וְלִדְעוֹת הָאִישִׁיּוֹת שֶׁלָּנוּ, אַחֲרֵת "אִישׁ הַיֵּשֶׁר בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה" (שׁוֹפְטִים כ"א, כ"ה) וְרַק נִזְקִים עֲלוּלִים לָצֵאת מִמִּחְשְׁבָה שְׁכָזֵאת.

הֲרִי אָדָם בְּעַל תְּאֻוָּה רִצְחָנִית יָכוֹל לְפָרֵשׁ אֶת הַפְּסוּק "לֹא תִרְצָח" (שְׁמוֹת כ', י"ג) בְּכָף

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

שִׁיְהִיה לֹא אָסוּר לְרִצָּח, אָבֵל אִם הוּא גוֹרֵם לְמִישֵׁהוּ אַחֵר לְרִצָּח בְּמִקְוֹמוֹ אֶת מִי שֶׁהִפְרִיעַ לוֹ - הַכֹּל תִּקְוִין וְ"כָשֶׁר" מִבְּחִינַת הַתּוֹרָה... כְּתוּב לְאַחֵר מִכֵּן "לֹא תִנָּאֵף" - אָדָם שֶׁלֹּא מִסְתַּפֵּק מֵאִשְׁתּוֹ יִכּוֹל לְהַחֲלִיט שֶׁזֶה לְגִיטִימִי לְבָגֵד בָּהּ מֵאַחֲרֵי הַגֵּב, וְמָה לְגַבִּי "לֹא תִגְנֹב"? אִם אֲנִי גוֹנֵב בּוֹרְקָסִים מֵהַמַּכְלֵת כְּדֵי לְהַאֲכִיל יְלָדִים רַעֲבִים, זֶה מְצַדֵּק? אִם הֵינּוּ חַיִּים לְפִי הַשְׁטָה שֶׁהַמְסִיוֹנִרִית הַצִּיעָה, אֲנִשִּׁי סָדוּם הָיוּ פְּרָאִירִים לְיָדֵינוּ.

וְחוּץ מִזֶּה, הַקִּב"ה צִוָּה עַל יוֹם הַשִּׁבְתָּ "מַחֲלִיָּה מוֹת יוֹמֶת" (שְׁמוֹת ל"א, י"ד). אִם בְּאִפְשָׁרוֹתָיו שֶׁל כָּל אָדָם לָמִים אֶת הַמְצוֹת בְּהִתְאָם לְהַבְנִיתוֹ, תְּחוּשׁוֹתָיו וְרִגְשׁוֹתָיו, כִּיצַד הַצֵּדֶק הָאֱלֹקִי יֵצֵא לְפַעַל? הֲרֵי הַבּוֹרָא (כְּכִיכּוֹל, לְפִי הַמְסִיוֹנִרִית) נָתַן אֶת הַמוֹשְׁכוֹת לְיָדֵים שְׁלֵנוּ... אֵלֶּא וְדַאי שֶׁזֹּאת לֹא כּוֹנֶנֶת הַתּוֹרָה, וּמִכָּרַח שִׁיְהִיה הַסֵּבֶר בְּעַל פֶּה הַכּוֹלֵל אֶת פְּרִטֵי הַמְצוֹת - שֶׁהֵם מֵה שֶׁנִּקְרָא "הַלְכוֹת".

- 20:55 -

מִסִּיּוֹנִר: "שְׁלִישִׁית, חָשׁוּב לִזְכֹּר שֶׁמְצוֹת הַתּוֹרָה עֲבוּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיוּ כְּמוֹ חֻקָּה מְדִינִית בְּמִטְרָה לִיסַד אִמָּה חֲדָשָׁה. לָכֵן, הִתְקַשֵּׁר שֶׁבּוֹ נִכְתְּבוּ הַמְצוֹת וְהִרְקַע הַהִסְטוֹרִי וְהַתְּרַבּוּתִי שֶׁלָּהוּ, הוּא שֶׁמִּבְּאֵר אֶת הַמְצוֹת. הִתְקַשֵּׁר שְׁמוֹן הַסֵּתֶם מֵאֵד רַחוּק מֵאֲתָנוּ כִּיּוֹם בְּעֵדוֹ הַמוֹדֶרְנִי, אָבֵל כּוֹ הִיָּה בְּרוּר וּמוֹכֵן לְבִנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר חִיו בְּאוֹתָהּ תְּקוּפָה וְלָהֶם הַמְצוֹת נִכְתְּבוּ. אֲבָרָהֶם אֲכִינוּ הֲרֵי לֹא הִיָּה צָרִיף תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה כְּדֵי שֶׁתִּבְאֵר לוֹ כִּיצַד עָלִיו לָקִים יַחְסִי מִיּוֹן עִם שָׂרָה אִשְׁתּוֹ, נָכוֹן?".

תְּשׁוּבָה: בְּטַעֲנָה שֶׁהִרְקַע הַהִסְטוֹרִי וְהַתְּרַבּוּתִי הוּא זֶה שֶׁמִּבְּאֵר עֲבוּרָנוּ אֶת הַמְצוֹת, הַמְסִיוֹנִר סוֹתֵר אֶת מֵה שֶׁהַמְסִיוֹנִרִית אִמָּרָה בְּטַעֲנָה הַקּוֹדֶמֶת, שֶׁכָּל אָדָם יִכּוֹל "לִישֹׁם" אֶת מְצוֹת הַתּוֹרָה כְּפִי הַבְּנִיתוֹ. לְגַבִּי הָאִמִּירָה שֶׁהִתְקַשֵּׁר מֵאֵד רַחוּק מֵאֲתָנוּ כִּיּוֹם בְּעֵדוֹ הַמוֹדֶרְנִי: מֵה לְגַבִּי מְצוֹת הַשִּׁבְתָּ אֲבָדָה (שְׁמוֹת כ"ג, ד') הַדּוֹרֶשֶׁת לְהַחֲזִיר בְּעַל חַיִּים שֶׁהָלַךְ לְאִבּוֹד אֶל הַבְּעָלִים שְׁלוֹ?

וּבִקְשֵׁר לְטַעֲנָה שֶׁהַמְצוֹת מֵיַעֲדוֹת אֶף וְרַק לְבִנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁהָיוּ אֵז (בְּעֵבֶר), מֵה לַעֲשׂוֹת שֶׁהַנְּבִיא יִשְׁעִיָּהוּ (נ"ט, כ"א) אָמַר בְּשֵׁמוֹ שֶׁל הַקִּב"ה דְּבָרִים אֲחֵרִים מִטַּעֲנַת הַמְסִיוֹנִר? הוּא אָמַר שֶׁמְצוֹת הַתּוֹרָה הֵן נִצְחִיּוֹת! אֲבָרָהֶם בְּאִמָּת לֹא הִיָּה צָרִיף תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה שֶׁתִּבְאֵר לוֹ כִּיצַד לָקִים יַחְסִי מִיּוֹן, שֶׁהָרִי מְדַבֵּר בְּחֵלֶק מֵהַטֵּבֶע

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרְב

הָאֲנוּשִׁי כָּפִי שֶׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה (בְּרֵאשִׁית ד' / א') "וְהָאָדָם יָדַע אֶת חָוָה אִשְׁתּוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת קַיִן".

אָבֵל כֹּן צָרִיף אֶת הַהֶלְכוֹת בְּמִקְרִים בָּהֶם אָדָם לֹא יוֹדֵעַ כִּיצַד לִפְעֹל עַל פִּי הַתּוֹרָה. הַדְּגֻמָּה שֶׁהֻצֵּיג לֹא מוֹכִיחָה אֶת הַטֵּעֵנָה שֶׁלּוֹ, כֹּף שֶׁהִיא אֵינָה יִצִּיבָה.

בְּרִית מִילָה (קַרְדִּיט לִרְב אִפְרַיִם כַּחלוֹן)

מסיונר: "בואו ונקח את אחת הדגמאות הקלאסיות בה הרבנים אוהבים להשתמש כדי לטעון לקיומה של תורה שבבעל פה, והיא: ברית המילה. "מצות ברית מילה, אשר ענש כרת בצדה, נכתבה כן בתורה: "ונמלתם את בשר ערלתכם" (בראשית י"ז, י"א). ללא תורה שבבעל פה, לא היינו יודעים כיצד מבצעים מצוה זו" (הרב מנשה בן פרת). אז קדם כל, מצות ברית המילה לא נמסרה בתורה למשה אלא לאברהם מאות שנים לפני שנתנה התורה. זאת אומרת שכבר לאברהם, לכאורה כמובן, היתה אמורה להיות תורה שבבעל פה. אבל האמת היא הרבה יותר פשוטה: אם היו מלמדים הסטוריה בישיבות, הרבנים היו מודעים לכך שטקס מילת הזכרים הוא מנהג עתיק, מכר וידוע עוד הרבה לפני אברהם בקרב רב האנושות כלה. כולל המצרים, הסורים, החפזים, הפיניקים ובקרב עמי אסיה הקטנה. זאת אומרת שאברהם כבר הפיר את טקס ברית המילה שהיה מאד מכר ונפוץ סביבו. פרופסור ניסן רובין, ממחה לספרות חז"ל, מודה בעצמו: "בעולם העתיק, מילת זכרים לא היתה תופעה יחודית לישראל. ממצרים מצויה עדות מאמצע האלף ה-3 לפנה"ס על גבי תבליט המראה תהליך של מילה".

תשובה: בואו ונראה את מקור הדברים. פרופסור ניסן רובין בספרו "ראשית החיים" (פרק ג' סימן א', עמודים 77-78) "המילה - הקפה ומשמעותה מילת בו זכר לשמונה ימים, היא מהמצות הראשונות שנהגו בהן ישראל עוד לפני קבלת התורה. אף בעולם העתיק, מילת זכרים לא היתה תופעה יחודית לישראל. קשה עם זאת לדעת מה היה הקפה המדויק בקרב עמים אחרים. ממצרים מצויה עדות מאמצע האלף ה-3 לפנה"ס על גבי תבליט המראה תהליך של מילה. ממצרים מצויות עוד עדויות מתמונות ומפסלים של גברים ערמים מבין החנוטים המצריים, חלק נמצאו נמולים וחלק אינם נמולים, ואולי לא היתה במצרים חובת מילה על הכל [כלם] אלא רק על הכהנים. הרודוטוס (הסטוריון יוני שחי בסביבות ה-484 שנים לפנה"ס) מספר על המילה אצל המצרים, אצל הסורים ואצל עמי אסיה הקטנה. כן נהגה המילה אצל הערבים, החפזים והפיניקים. אף היוונים והרומאים לא מלו. גם מאזור התרבות של מסופוטמיה אין עדויות על מילה. גם

וישלח את הערב

המקרא מעיד על כיום המילה בקרב עמי הסביבה, כמו בין המצרים, בין יושבי עבר הירדן המזרחי ובין הציידים.

הארכיאולוגיה מִיַּחֲסֶת את ברית המילה לאמצע האלף ה-3 שהוא בסביבות 2,500 לפני ספירת הנוצרים. כיום אֲנַחְנוּ בִּשְׁנַת 2022 לַמְּנִיָּה, ואם נוסיף 2,500 שנים, נקבל את המספר 4,522, וכדי לברר על איזה זמן בהסטוריה מדובר, נחסר את השנה שלנו (ה'תשפ"ב = 5782) מהמספר 4,522 ונסיק שמאז בריאת העולם, כעבור 1,260 ברית המילה הייתה קיימת במצרים. המסיונרים לכאורה מאמינים בספר התנ"ך, אז מתוך הספר עצמו נראה שהם טועים. המבול (בראשית ז', י"א) התרחש בשנת 1,657 לבריאת העולם, ואחרי נולד העם המצרי שהיו בניו של חם (בראשית י', ו'). אבל זה לא מסתדר! הרי לפי החשוב, ברית המילה התקיימה במצרים כארבע מאות שנים לפני שהעם המצרי התחיל להתפתח!

סתרנו את דברי הארכאולוגים, עליהם פרופסור ניסן רובין הסתמך בטעות, וקצת נציע אלטרנטיבה לתשובה: התורה כן מספרת שהעם המצרי בצע ברית מילה, כפי שפרעה אמר לאנשי מצרים "לכו אל יוסף אשר יאמר לכם תעשו" (בראשית מ"א, נ"ה) ורש"י פרש שיוסף צוה על המצרים למול. ה'חתם סופר' כתב שהסבה לכך היא שיוסף רצה לשמר על מצות ברית המילה בקרב צאצאיו מבלי שהגוים יפריעו, וחלק מהמצרים אמצו את המנהג שראו אצל אבותיהם והמשיכו למול (וחלק לא), ושאר העמים שהיו בקשר עם המצרים (החכשים, הפיניקים וכו') ככל הנראה למדו את מנהג ברית המילה שיוסף הנחיל לתרבות המצרית וגם כן ישמו אותה. דרך אגב: האמירה "אם היו מלמדים הסטוריה בישיבות" של המסיונר לוקה בכנשל לוגי מסוג 'אד הומינם' מכיון שהוא העדיף לתקף את הטוענים (הרבנים), וזה לא דבר חדש.

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

תַּפְּלִין (קַרְדִּיט לְאַתֵּר רִצִּיו)

– 24:25 –

מְסִינָר: "בואו וְנִקַּח דָּגְמָה קְלָאסִית נֹסֶפֶת: תַּפְּלִין. [...] הַתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָּב בְּאֵמֶת לֹא אוֹמַרְתָּ שׁוּם דָּבָר עַל לְשׁוֹם קַפְסָאוֹת שְׁחֵרוֹת מַעוֹר בְּהֶמָּה עַל הַיָּד וְעַל הָרֹאשׁ, וְזֶה אֲבִסוֹרְד לְחַשֵּׁב שֶׁכֵּן: "וְקִשְׁרָתָם לְאוֹת עַל יָדָךְ, וְהָיוּ לְטִטְפַּת בֵּין עֵינֶיךָ" (דְּבָרִים ו', ח'). רֹאשִׁית, מַעֲנִין שֶׁבְּמִשְׁוֹ אֲלֵפֵי שָׁנִים אִף דְּמוּת בְּמִקְרָא מַעוֹלָם לֹא מְתַאֲרֶת כְּמִנִּיחָה תַּפְּלִין. גַּם מַעֲנִין שֶׁעַל פִּי הַמַּחְקֵר הַמוֹדֵרְנִי, הַתַּפְּלִין בִּיהָדוּת הוּא בְּכָלִל מְנַהֵג מֵאַחֵר מְסִבִּיבוֹת הַמָּאָה ה-2 לַפְּנֵה"ס, שֶׁנִּשְׁאָב מִטְּקִסִּים עֲתִיקִים שֶׁל הַגּוֹיִם שֶׁהָיוּ קוֹשְׁרִים עַל הָרֹאשׁ שֶׁלָּהֶם קַפְסָאוֹת וּרְצוּעוֹת עוֹר כְּחֶלֶק מַעֲבֻדַּת הָאֱלִילִים שֶׁלָּהֶם. שְׁנִית, שִׁימוּ לֵב לַפְּרָשְׁנוֹת שֶׁל הָרִשְׁבָּ"ם עַל הַפְּסוּקָה, פְּרָשְׁנוֹת שֶׁהַרְבֵּנִים צָנְזְרוּ בְּנִסְיוֹן לְהַסְתִּיר אוֹתָהּ. הָרִשְׁבָּ"ם פִּרַּשׁ אֶת הַפְּסוּקָה הַזֹּאת בַּבָּאָה: "וְהָיָה לָךְ לְזִכְרוֹן תְּמִיד, כֹּאֲלוֹ כְּתוּב עַל יָדָךְ". אֲזַי רָגַע, הָרִשְׁבָּ"ם לֹא הִפִּיר אֶת הַתּוֹרָה שֶׁבַעֵל פֶּה? אוֹ שְׂאוּלִי הִיָּתָה לוֹ אַחַת אַחֶרֶת?"

תְּשׁוּבָה: הָעֶבֶדָה שֶׁלֹּא כְּתוּב עַל דְּמוּת בְּמִקְרָא שֶׁהִנִּיחוּ תַּפְּלִין אֵינָה מְהוּה הוֹכָחָה לְכַף שֶׁלֹּא צָרִיךְ לְהִנִּיחַ תַּפְּלִין, מִפְּנֵי שֶׁהַדְּבָרִים נִכְתְּבוּ בַּתּוֹרָה רַק כְּאִשֵּׁר הָיָה צָרָךְ לְלַמֵּד מֵהֶם. לֹא כְּתוּב בַּתּוֹרָה שֶׁמִּשָּׁה רִבְּנוּ שָׁמַר שְׁכֶת, אֲזַי נִטְעַן שֶׁהוּא חָלַל שְׁכֶת?! וְדַאי שֶׁלֹּא. בְּאוֹתוֹ מְשַׁקֵּל נִמְצְאוֹת הַטֵּעֵנָה הָרֹאשׁוֹנָה, כִּי שֶׁהִיא חֲסֵרַת מִשְׁמַעוֹת. לְגַבִּי הַטֵּעֵנָה שֶׁחֲז"ל הִעֲתִיקוּ אֶת הַתַּפְּלִין מֵהַגּוֹיִם, הִיְהוּדִים הַמְּשִׁיחִיִּים הִצִּיגוּ שְׁלֹשׁ תְּמוֹנוֹת:

51

מִצְחֵי הַפְּרָעוֹנִים הָיוּ מַעֲטָרִים בְּנִחֹשׁ קוֹבְרָה אֲשֶׁר מְסַמֵּל עַל יְדֵי הַמֶּלֶךְ הַמִּצְרִית

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

דדפת (ddft) שְׁנַשְׁמַעַת דּוּמָה לְטוֹטְפוֹת, וּמִכָּאן נּוֹצֵרָה טַעֲנָתוֹ שֶׁל הַפְּרוּפֶסּוֹר וַיִּנְפֹּלֵד (לְפִיָּהּ מְקוֹר הַתְּפִלּוֹ אֱלִילִי) וְהָעֵלְתָהּ עַל יְדֵי אֶהְרֹן מֶרְקוֹס בְּסִפְרוֹ 'בְּרִזְלִי'. לְפִי הַיִּהְדוּת: מְקוֹר הַמֶּלֶה טוֹטְפוֹת הוּא בְּשִׁפָּה הָאֲרָמִית (טוֹטְפָא) וְהַכְּנָה לְתַכְשִׁיט שְׁמַנִּיחִים עַל הַמִּצַּח, כְּפִי שֶׁפִּרְשׁוּ רַבְּנֵנוּ עוֹבְדֵיָה מְבִרְטִנוּרָא וְהַרְמָבָ"ם עַל הַמִּשְׁנָה (שְׁבַת ו' א'), וְהָעֵבֶדָה שֶׁהַפְּרָעוֹנִים הָיוּ חוֹבְשִׁים נָחַשׁ עַל הַמִּצַּח אֵינָה מוֹכִיחָה שֶׁקִּיָּם "מְקוֹר אֱלִילִי" לְתַפְלִיו, שֶׁהָרִי גַם הִכְהֹן הַגְּדוֹל הָיָה עוֹנֵד עַל הַמִּצַּח תַּכְשִׁיט זָהָב שֶׁנִּקְרָא צִיץ - וְלִגְבִּיו אֵין לַיהוּדִים הַמְּשִׁיחִיִּים שׁוֹם טַעֲנָה... הָעֵבֶדָה שֶׁפִּרְט כָּלִשְׁהוּ מִנַּח עַל הַמִּצַּח אֵינָה מַעֲדָה עַל הַתְּכֹן, שֶׁהָרִי כוֹרִי פָּחַם מִנִּיחִים פָּנָס עַל הַמִּצַּח, צוֹלְלָנִים מִנִּיחִים מַצְלֵמַת 'גּוֹ פְרוֹ' (וְכוּ הַלָּא), וְזֶה לֹא אוֹמֵר שֶׁהַמְּכַשִּׁירִים הִלְלוּ נִלְקָחוּ מַעְבֻּדוֹת אֱלִילִים.

52

אֶפְלוּ אִם מְקוֹר הַמֶּלֶה טוֹטְפוֹת הוּא בְּמִצְרִית (ddft), זֶה לֹא חֲדָשׁ שֶׁבַתוֹרָה מוֹפִיעוֹת מְלִים שֶׁאֵינָן בְּשִׁפָּה הָעֵבֶרִית, כְּמוֹ "יִגְר שְׁהִדוּתָא" (בְּרַאשִׁית ל"א, מ"ז) שֶׁפְּרוֹשֵׁן גֵּל עֲדוּת. הַיִּהְיָדִים הַמְּשִׁיחִיִּים יִנְסוּ לְהוֹכִיחַ (כְּפִי שֶׁנִּרְאָה בַּהֲמָשָׁה) שֶׁמִּצְוֹת הַתְּפִלּוֹ הֵיא מְטַאפּוֹרִית בְּלִבָּד, אֲלֹא שֶׁאִם הַמֶּלֶה טוֹטְפוֹת נִלְקָחָה מִמִּצְרִית - מְדַבֵּר בְּחִזּוֹק לְכָף שֶׁצָּרִיף לָהֶם אֶת הַמִּצְוָה בְּפִעֲלָה פִּיזִית, שֶׁהָרִי לְפִי הַתּוֹרָה הַתְּפִלּוֹ נּוֹעֵדוּ לְהַזְכִּיר "כִּי בֵּיד חִזְקָה הוֹצֵאָה יְהוָה מִמִּצְרַיִם" (שְׁמוֹת י"ג, ט'), וְאִיזוֹ מְזַכֵּרֶת טוֹכָה לְהַנְצִיחַ אֶת הַשְׁחָרוֹר מִמִּצְרַיִם יוֹתֵר מִחֻפָּץ אֲשֶׁר דּוּמָה לְנָחַשׁ הַפְּרָעוֹנִי!

הַתְּמוּנָה הַיְמָנִית שֶׁהַיִּהְיָדִים הַמְּשִׁיחִיִּים הִצִּיגוּ הֵיא יִצּוֹר מִן הַמִּיתוֹלוגִיָּה הַיְפָנִית שֶׁנִּקְרָא טֶנְגוּ (Tengu), וְלִפְנֵי שֶׁנִּפְרֹט עָלָיו, חָשׁוֹב לְדַעַת שֶׁהוֹפְעוֹתָיו הָרַאשׁוֹנוֹת בְּתַרְבוֹת הַיְפָנִית הָיוּ בְּסוֹף הָאֵלֶף הָרַאשׁוֹן לְסַפִּירָה - כְּלוֹמֵר אֵלֶף שְׁנִיִּים לְאַחֵר שֶׁהַתְּפִלּוֹ הַקְּדוּמוֹת בְּיוֹתֵר, שֶׁהוּא פִּיזִיּוֹת (וְלֹא מְטַאפּוֹרִיּוֹת!) הִגִּיעוּ לְמַעְרוֹת קוֹמָרָאן:

53

וישליח את הערב

54

הטנגו הוא שד במיתולוגיה היפנית ובגרסאות המקדמות שלו הוא מופיע בדמות בעל חיים:

המסיונרים בחרו להציג רק תמונה אחת, בה קים מעט דמיון חיצוני לתפלין, אבל ישנו גרסאות רבות לכובע הנ"ל, כך שהרצון לקשר אותו למראה התפלין כפי שאנחנו מכירים, הוא מאלץ, שטחי ורדוד.

55

התמונה השמאלית למעלה מציגה נזיר יאמאבושי השייך לאנשים שסוגדים לטנגו. תמונתו המקורית נלקחה מאתר הקונספירציות <https://salik.biz/> שמתימר להסביר את התנ"ך בתור התגליות של טכנולוגיות תקשורת. בצד שמאל מצגת התמונה שהאתר צרף להמחשת התפלין ה"מקוריות". האתר הנ"ל יונק מאתר קונספירציות יותר ותיק <https://innemedium.pl/wiadomosc/> שטוען כי

התפלין "נראות ממש כמו מצלמה דיגיטלית" ותפקידו ליצר קשר עם חזירים! בשמאל תוכלו לראות "הוכחה" לכך:

56

אם כך, מדוע היהודים לא הצליחו ב"מזמתם" לתקשר עם כחות האפל? מפני שהרצועות צריכות להיות מנחשת כדי ליצר שדה מגנטי המאפשר את התקשורת. כאן נכנסים לתמונה היאמאבושי והטנגו שלפי אתר הקונספירציות "היפנים ידועים בכך שהם מעתיקים כל דבר בגרסה מקטנת" והם כביכול העתיקו את התפלין מהיהודים. מאחר יותר המסיונרים התלהבו מהספור, שנו את הטענה וקבעו שהיהודים העתיקו מהיפנים (ולא הפוך), התעלמו מלוח הזמנים לפיו התפלין קדמו לטנגו, טשטשו את המקור ויצאו לצבור בהצהרות שהתפלין נלקחו מהעמים הפגאניים...

אגב, האמירה שהגוים "היו קושרים על הראש שלהם קפסאות ורצועות עור" היא שקרית ומנסה להטעות את הצבור לחשב שאכן יש קשר בין התפלין והטנגו. ולגבי פרשנותו של הרשב"ם לפסוק, בעזרת ה' אתיחס אליה מאחר יותר.

וישליח את הערב

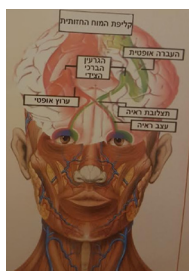
– 26:00 –

מסיונרית: "מענין שהמלה "תפלין" בכלל לא נמצאת בפסוק הזה או בשום מקום אחר בתנ"ך. הרבנים פשוט התלבשו על המלה "טוטפות" והכניסו לה משמעות של קפסא שקושרים על המצח. אבל לא צריך את חז"ל וגם לא תורה שבעל פה כדי להבין את משמעות המלה טוטפות. קדם כל, כל מי שיפתח את המלון לעברית מקראית, יגלה שהמלה טוטפות היא לא "קפסא שחורה מעור". נתן לתורה לפרש את עצמה: "והיה לה לאות על ידך ולזכרון בין עיניך" (שמות י"ג, ט). על פי שמות, המקבילה של המלה טוטפות היא המלה זכרון, בדיוק כפי שפרש הרשב"ם... "לטטפת בין עיניך" (דברים ו', ח) = "ולזכרון בין עיניך". דרך אגב: באתו הפך בדיוק גם כתוב "למען תהיה תורת יהוה בפיך", אז למה הרבנים לא שמים את התורה בתוך הפה? ובמקום אחר בתנ"ך כתוב: "ואל תטש תורת אמוך. קשרם על לבך תמיד, ענדם על גרגרתך" (משלי ו', כ"א) או: "קשרם על גרגרותיך כחבם על לוח לבך" (משלי ג', ג). אז כתוב לנו לשים את התורה בפה, לקשר את התורה על הלב ועל האצבעות ולענד אותה על הגרון! אז אם הרבנים מתעקשים לפרש באפן מלולי [את הצווי להניח תפלין], שלפחות יהיו עקביים ויסתובבו עם ספרי תורה ועם קפסאות שחרות גם על הלב, על האצבעות ועל הגרון."

תשובה: אף אחד מהמלונים המקראיים אינו טוען שפרוש המלה טוטפות הוא זכרונות: ספיר, אבן שושן, אבניאון, שטיינברג, קדרי... כלום! וההקבלה שהמסיונרית נסתה לעשות בין הפסוקים (כדי להוכיח ש"טוטפות" הן זכרונות) היא מטפשת. התורה מלאה באנלוגיות ותקבולות שאינן מלים בעלות פרוש זה, אלא מלים מקבילות, כמו ארץ – ימים (בראשית א', י), גוי – לאמים (משלי י"ד, ל"ד) ועוד. חז"ל לא אמרו שפרוש המלה טוטפות היא "קפסא שקושרים על המצח", אלא שצורת קיום המצוה (להניח תפלין) היא "**לטטפת** בין עיניך" – כמו הטוטפות, שהוא תכשיט נשי התלוי על המצח (שבת ו' א'). שני הצטוטים האחרונים נלקחו מספר משלי, שנקרא כך מלשון משלים, כך שהנסו בו הוא פואטי (ציורי). אבל לארוך ארבעים השנים שבני ישראל היו במדבר, לא היה ברשותם ספר תורה אלא רק תורה שבעל פה, כך שהבטוי "למען תהיה תורת יהוה בפיך" איננו מטאפורי, אלא שמדבר על צווי מעשי להגות בתורה.

וישליח את הערב

בסרטון אחר היא נסתה להתלוצץ על כך שמניחים תפליו בתור פעלה פיזית מעל המצח, ואמרה: "אם כבר כתוב 'בין עיניך', אז האף הוא בין העיניים". התשובה היא שהגמרא (מנחות ל"ב) כבר הציגה את הפסוק בו התורה אוסרת עלינו להתאבל כפי שהגוים, שלא האמינו בהשארות הנפש, היו נוהגים: "ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת" (דברים י"ד, א'). הכוונה שהגוים היו תולשים את השער שהיה גדל על המצח כסימן לצער שלהם, והתורה מצוה אותנו שלא נקריח את אזור השער כמוהם. אבל שימו לב: למקום של צמיחת השער קוראים "בין עיניכם" למרות שבפועל האף הוא זה שנמצא בין העיניים! אלא כפי שבמקום של צמיחת השער מדבר מעל המצח, כך הצווי להניח תפליו מתיחס לאזור "בין עיניך", בדיוק כמו הפסוק שהזכרנו!

אגב: באזור בו מניחים תפליו של ראש נמצא 'הגרעין הבירכי הצדי' (LGN), האחראי לגרם לעיניים לראות כראוי (ולא הפוך) כפי שנתנו לקרא בהרחבה בספר "הצפון" על האות ע'.

57

- 27:57 -

מסיונר: ד"ר יהודה אליצור, פרופסור לתנ"ך באוניברסיטת בר-אילן, מודה: "מצות תפליו היא אף ורק מדרשו של הכתוב, ואלו פשוטו - אחר". בקצור: כל מה שמשה בסך הכל אומר שם זה שנגזר את אלקינו שהוציא אותנו ממצרים. אין שום קשר לקשירת קפסאות על הראש או ללפוף של רצועות עור של חיה מתה שנצבעו בשחר על היד".

תשובה: הוא בכונה הציג רק חצי צטוט כדי להוציא את המחקר של ד"ר יהודה אליצור מההקשר ולהשתמש בו בתור טעון נגד מצות תפליו. בספר "ישראל והמקרא" (תש"ס, עמודים 13-21) - ד"ר יהודה אליצור חקר את המצוה והסביר שהתורה מכילה "פזשט" שהוא הצווי כפי שמבינים פשוטו כמשמעו, ויש את ה"דרש" שהוא הסבר מלולי שחז"ל קבלו (דור אחרי דור) על המצוה. הדוקטור הציג את פרשנות הרשב"ם וכתב ש"הרשב"ם בפרושו מצטרף לרודפי הפזשט המפלגים ומדגיש שפזשט הכתוב הוא זכרון, ומדרשו היא מצות תפליו". ידוע שהתורה מחלקת לארבעה חלקים שנקראים בראשי התבות פד"ס: **פזשט**, **רמז**, **דרש**, **סוד**. ה'פזשט' הוא המשמעות הפשוטה של הפסוקים, ולעמיתו ה'דרש' הוא

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

הַפֶּרֶסֶף־הַטִּיבָה שֶׁנִּפְסְקָה לַהֲלָכָה. הָרֶשֶׁב־ם הֵצִיג שְׁנֵתָן לִפְרֹשׁ אֶת פִּשְׁט הַפְּסוּקִים כְּמִטָּאפּוֹרָה לְזָכֹר אֶת הַקֵּב"ה שֶׁהוֹצִיא אוֹתָנוּ מִמִּצְרַיִם, אָבֵל זֶה לֹא אוֹמֵר שֶׁהָרֶשֶׁב־ם לֹא הִכִּיר אֶת מִסְכַּת הַתּוֹרָה שֶׁבָעַל פֶּה. הוּא בְּעֶצְמוֹ טָעַן שֶׁהַפְּרוּשׁ הָעֶקְרִי הֵנוּ בְּהִתְאָם לַהֲלָכָה, כְּלוּמָר שֶׁצָּרִיךְ לְהִנִּיחַ תְּפִלִּין בְּצוּרָה מְנִשִּׁית עַל הַיָּד. אִי אֶפְשָׁר לְטָעַן שֶׁלְּפִי הָרֶשֶׁב־ם הַצּוּי לְהִנִּיחַ תְּפִלִּין מִטָּאפּוֹרִי בְּלִבָּד, שֶׁהָרִי הוּא הַזְכִּיר אֶת הַמִּצְוָה בְּמִסְכַּת כָּבָא בְּתָרָא בְּדָפִים כ"א (א'), ס' (ב') וּבְדָף קנ"א (א') הַזְכִּיר אֶת הַמִּצְוָה אַרְבַּע פְּעָמִים.

הַפְּסוּק בִּיחֻזְקָאֵל (כ"ד, י"ז) בּוֹ כָּתוּב "פֶּאֶרְךָ חֲבוּשׁ עָלֶיךָ" הַתְּפִירָשׁ עַל יְדֵי הָרֶשֶׁב־ם בְּגִמְרָא (בְּבֵאֵתָא ס', ב') כְּתִפְלִין, כִּכָּה שֶׁלְּפִיו לֹא מְדַבֵּר בְּהַמְצָאָה שֶׁל חַז"ל אֲלָא בְּדַבָּר שֶׁהִנְבִּיא יִחֻזְקָאֵל הָיָה לּוֹבֵשׁ. וְלֹא, לֹא מְדַבֵּר בְּ"פִרְשְׁנוֹת שֶׁהִרְבִּנִים צִנְזְרוּ בְּנִסְיוֹן לְהַסְתִּיר אוֹתָהּ" כְּפִי שֶׁטָעַן הַמְסִיוֹנֵר, אֲלָא שְׁנֵתָן לְמַצָּא אוֹתָהּ בְּכָל סְפָרֵי הַמִּקְרָאוֹת גְּדוּלוֹת' בָּהֶם מְצִיגִים פְּסוּקֵי הַתִּנְיָ"ךְ יַחַד עִם כָּל הַפִּרְשְׁנוֹת עָלֵיהֶם. הַמְשִׁיף הַצְטוּט שֶׁל ד"ר אֱלִיצוֹר הוּא: "אֵין צָרָךְ לּוֹמַר כְּמוֹכֵן שֶׁאֵין זֶה גּוֹרֵעַ מִמִּצְוֹת תְּפִלִּין וְחִשְׁבּוֹתָהּ מְאוּמָה, וְהָרִי הָרֶשֶׁב־ם וְדָאִי הָיָה מְדַקְדָּק בָּהּ וּמַהֲדִיר בָּהּ, אֲלָא פִּשְׁט לְחֹד וּדְרֹשׁ לְחֹד" - כְּלוּמָר, כְּפִי שְׁנֵתָן לְרִאוֹת מְדַבְּרֵיו שֶׁל ד"ר יְהוּדָה אֱלִיצוֹר, הָעֵבֶדָה שֶׁהָרֶשֶׁב־ם הִתִּיחַס לְמִלָּה טוֹטְפוֹת בְּמִשְׁמַעוֹת הַפְּשׁוּטָה (שֶׁל זֶרְיוֹן), אֵינָה גּוֹרֵעַת מִכָּף שֶׁצָּרִיךְ לָקִים אֶת הַמִּצְוָה גַּם בְּצוּרָה מְעִשִּׂית עַל יְדֵי הַנַּחַת תְּפִלִּין!

58

אֵין סִבָּה שֶׁנִּהְיָה מוֹסְתִים אַחֲרֵי טְעָנוֹת עֲרֻמוּמִיּוֹת שֶׁל מְסִיוֹנִרים שֶׁמִּנְסִים לְקַרֵּר אֶת הָאֻמוּנָה שֶׁלָנוּ, וְיֵהִי רָצוֹן שֶׁנִּתְחַזַּק בְּהַקְפָּדָה עַל מִצְוֹת תְּפִלִּין וּבִאֲהָבָה שֶׁלָנוּ אֶל הַצּוּיִים הָאֱלֹקִיִּים.

- 29:05 -

מְסִיוֹנֵר: "חֲמִישִׁית, אִם לְמִשָּׁה הָיְתָה תּוֹרָה מְבֹאֶרֶת שֶׁהִיא בָּעַל פֶּה, אֲזַי לָמָּה בְּתוֹרָה שֶׁבִּכְתָּב מִתְאָר מִשָּׁה כְּמִי שֶׁבְּעֶצְמוֹ לֹא יוֹדֵעַ כִּיצַד לָקִים מִצְוֹת, וְהָיָה צָרִיךְ לִפְנוֹת לְאֱלֹקִים כְּדִי לְהִתְיַעַץ אֹתוֹ? מִשָּׁהוּ שֶׁמִּתְאָר לִפְחוֹת אַרְבַּע פְּעָמִים שׁוֹנוֹת בְּוִיקְרָא כ"ד, וּבְמִדְבָּר פָּרָקִים ט', ט"ו וְכ"ז. אֲזַי מִסְתַּבֵּר שֶׁמִּשָּׁה בְּעֶצְמוֹ לֹא הִכִּיר שׁוּם תּוֹרָה

וישַׁלַח אֶת הָעֶרֶב

"שֶׁבַעל פֶּה" שֶׁמִּבְּאֶרֶת עֲבוּרוֹ אֶת הַכָּל."

תשובה: קודם כל, השאלה הזאת צריכה להשאל כלפי התורה שבכתב (ולא התורה שבעל פה) שהרי בה נכתבו ההלכות הקשורות לאותן סיטואציות בהן משה לא ידע, ומאותו רגע - המידע הנו חלק אינטגרלי מהתורה שבכתב. אז לא מדיק להגיד שמשה רבנו לא ידע חלקים מהתורה שבעל פה, בגלל שכאן מדבר על פסוקים שנכתבו... ולעצם הטענה: כדאי לדעת שהשאלה הזאת איננה חדשה, אלא היא מצגת בסוף הספר "רשימות קהלות יעקב" בעמוד רט"ו (ענף א' אות א'), וגם ה'חזון איש' הציג אותה בארח חיים סימן ככ"ה סעיף קטן ד'. התשובה היא שמשה ידע את הדינים הכלליים אבל לא הפרטיים, והכונה היא שהקב"ה העניק לו את הידע באפן כללי, אבל את פרטי המצות הוא לא ידע ולכן היה צריך לשאל. כמו בסיטואצית המקושש בה משה לא ידע באיזו דרך להרג אותו על שחלל את יום השבת.

מסיונר: "ששית, איה נדע משמעיות של מלים בתורה אם אין תורה בעל פה שתבאר? כדבריו של הרב זמיר כהן: "דברים שהם רק כתובים ומעברים כן מדור לדור, עם הזמן אנשים עלולים לטעות בהבנת הכתוב כי מלים מתחלפות במשך השנים". ולכן, לפי הרב זמיר כהן, אנחנו זקוקים לתורה שבעל פה שתשמר עבורנו את משמעותן המקורית של המלים. אז איה נדע משמעיות של מלים בתורה? מה שבטוח זה, שלא בעזרת הרבנים. הרי התורה שבעל פה בעצמה נכשלה בפרשנות מלים [...] לדגמה: ביחזקאל פרקים א' ו-ח' מופיעה המלה **חשמל**. רש"י טען כי 'חשמל' זה שם של מלאך. רבנו בחיי לא הסכים וטען שחשמל זה חיות. במצידת דוד חלקו עליהם בטענה שחשמל זה לחשות, לשחק. ואברבנאל לא הסכים וטען שחשמל זה בכלל נבואה. המלבי"ם גם לא הסכים וטען שחשמל זה השכינה, וחקף בנחרצות את פרשנותו של אברבנאל וטען שאסור להקבל את דעתו. הרב יעקב כהן חולק על כל מה שלחז"ל היה להציע וטען כי החשמל ביחזקאל הוא בכלל: "מראה רוחני המתייחס למתרחש בעולמות הפנימיים והעליונים", מה שזה לא אומר."

תשובה: מדבר באותו פרוש, רק שכל הסבר נתן פרספקטיבה אחרת למנח 'חשמל'. בקצרה: רש"י פרש שחשמל הוא כנוי למלאך, ככתוב בספר ברית מנוחה

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

(הַדָּרָה הַשְּׁלִישִׁית), וְכַנ"ל בַּפִּיוט 'שְׁנָאֲנִים שְׁנָאֲנִים' שֶׁל רַבִּי שְׁלֹמֹה אֲבֹן גְּבִירֹל. הַגְּמָרָא (חֲגִיגָה י"ג, ב') מְסַבֵּירָה שֶׁהֵשֵׁם חֲשָׁמֶל הוּא רָאשֵׁי תְבוֹת לְתֹארוֹ הַדְּמִיּוֹת שֶׁל אוֹתָם מְלֻאָכִים: "חִיּוֹת אֲשֶׁר מְמַלְלוֹת". הַתֹּארוֹ גַּם כֵּן מוֹפִיעַ בְּדַמּוֹת כְּבוֹדוֹ שֶׁל הַקַּב"ה (יְחִזְקֵאל א', כ"ז) וְעַל כֵּן מְצוּדָת דָּוִד פָּרַשׁ שֶׁהַמֶּלֶךְ חֲשָׁמֶל מְרַכֶּכֶת מֵהַמְּלִים חֶשׁ (שׁוֹמֵק) וּמֶל (מְדַבֵּר) מִפְּנֵי "שְׂרָאוּי לְחֹשׁוֹת מִן הַמְּלִיל בּוֹ" וְהַכּוֹנֶה שֶׁלֹּא כִּדְאִי לְדַבֵּר עַל הַנוֹשֵׂא, מֵרַב הַדְּרָגָה הַגְּבוּהָה שֶׁלוֹ. הַטַּעַמָּה שֶׁאַבְרָהָמָא פָּרַשׁ אֶת הַמֶּלֶךְ חֲשָׁמֶל - הִיא אֵינֶה נְכוֹנָה, אֲלֹא שֶׁפָּרַק א' מִתֹּארוֹ אֶת הַנְּבוּאָה שֶׁרָאָה יְחִזְקֵאל, וְכִיוֹן הַפְּרָטִים מוֹפִיעַ גַּם כֵּן ה'חֲשָׁמֶל' עָלָיו אֲנַחְנוּ מְדַבְּרִים.

הַמְּלִכִּים בְּפִירוּשׁוֹ לִיְחִזְקֵאל (א', כ"ז) לֹא כוֹתֵב שֶׁפִּירוּשׁ הַמֶּלֶךְ חֲשָׁמֶל הוּא שְׂכִינָה, אֲלֹא שֶׁכִּיוֹן פְּרָטִי גָלוּי הַשְּׂכִינָה בְּנְבוּאָתוֹ שֶׁל יְחִזְקֵאל, גַּם כֵּן נִגְלָה אֵלָיו הַחֲשָׁמֶל, כִּפִּי שֶׁהִסְבִּירָנוּ. עַל כֵּן הַמְּלִכִּים כָּתֵב שֶׁ"הַחֲשָׁמֶל הֵם הַחִיּוֹת שֶׁהֵם מַחֲנֶה שְׂכִינָה שֶׁשֵּׁם קוֹל דְּמָמָה דְּקָה" וְלֹא מְדַבֵּר בְּסִתְרָה עִם שְׂאָר הַפְּרָשָׁנוֹת, שֶׁהָרִי הַבְּטוּי "חִיּוֹת" מְסַתֵּדֵר עִם הַגְּמָרָא וְעִם רַבֵּנוּ בַּחֲיִי, הַמְּלִים "מַחֲנֶה שְׂכִינָה" [בְּטוּי נִפְוֶץ אֲצֵל חֲז"ל] מְתַכּוֹנֶנֶת לְכָף שֶׁיְחִזְקֵאל רָאָה קְבוּצוֹת שֶׁל מְלֻאָכִים, וּבִינֵיהֶן ה'"חֲשָׁמֶל" שֶׁהוּא אֶחָד מִסּוּגֵי הַמְּלֻאָכִים כִּפִּי שֶׁרַשׁ"י פָּרַשׁ. וְזֶה שֶׁאָמַר הָרַב יַעֲקֹב כֹּהֵן, גַּם כֵּן לֹא מְדַבֵּר בְּסִתְרָה! שֶׁהָרִי הַבְּטוּי "מִרְאָה רּוּחָנִי" כּוֹנֵנֵת לְדַבְּרִים שֶׁאֵינֶם פִּיזִיִּים (שֶׁהֵם הַמְּלֻאָכִים) בְּסִטּוּאָצִיָּה הַמְּתַרְחֶשֶׁת "בְּעוֹלָמוֹת הַפְּנִימִיִּים וְהַעֲלִיוֹנִים" שֶׁהֵם בְּדִרְגּוֹת הַגְּבוּהוֹת אֵלֵיהֶן נִבְיָאִים הָיוּ מְגִיעִים בְּאִמְצָעוֹת הַהִזְדַּכְכוֹת הָעֲצוּמָה שֶׁהָיוּ עוֹבְרִים.

- 31:12 -

מְסִיוֹנֵר: "אִם אָבֹן הִיְתָה הַתּוֹרָה שֶׁבָּעַל פֶּה הַפְּתֵרוֹן, הִיא הִיְתָה מְסַפֶּקֶת אֶת הַתְּשׁוּבָה לְשִׁאֲלָהּ. אֲךָ בְּפֶעַל, הִיא רַק יִצְרָה וְכוּחַ וּבִלְבּוֹל. דֶּרֶךְ אֲגָב: מִתְּרַגּוֹם הַשְּׂבָעִים מִהַמָּאָה הַשְּׁנִיָּה לַפָּנֶה"ס, אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים שֶׁהַמֶּלֶךְ חֲשָׁמֶל תִּרְגָּמָה לַמֶּלֶךְ "אַלְקֶטְרוֹן" בִּיּוֹנִית (ηλεκτρον) שֶׁמְשַׁמָּעָה: מִשֶּׁהוּ שׁוֹזֹהֵר כְּמִתְכַּת בּוֹהֶקֶת".

תְּשׁוּבָה: אֲנַחְנוּ לֹא צָרִיכִים אֶת תְּרַגּוֹם הַשְּׂבָעִים כְּדֵי לְדַעַת שֶׁ"חֲשָׁמֶל" הוּא דָּבָר זוֹהָר, שֶׁהָרִי יְחִזְקֵאל (א', כ"ז) תֹּארוֹ אֶת דְּמוּת הַכְּבוֹד הָאֱלֹקִי בְּמִלִּים: "וְאֶרָא כְּעִין חֲשָׁמֶל כְּמִרְאָה אֲשֶׁר בֵּית לָהּ סָבִיב", וּבְמִקּוֹם שֶׁקִּיַּמַּת אֲשֶׁר וְדֹאִי שֶׁיִּתְּלוּ אֵלֶיהָ גּוֹנִים צְבָעוֹנִיִּים רַבִּים, כֵּן שְׂמוֹכָן מֵאֲלִיוֹ מֵהַפְּסוּקִים (בְּתוֹסַפֶּת לְהַסְבִּיר בְּתוֹרָה שֶׁבָּעַל

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעִיר

פָּה) שֶׁהַחֲשֵׁמֶל הוּא דָּבָר זוֹהָר, כְּפִי שְׁמֹתָאֲרִים פְּעָמִים רַבּוֹת הַמְּלָאכִים בִּיחְזָקָאֵל (א', י"ג), בְּדִבְיָאֵל (י', ו') וּבַעֲוֹד מְקוֹרוֹת. נָשִׁים בָּצַד אֶת הָעֶבֶדָה שֶׁכָּאֲשֶׁר הַמְּסִינֹר דָּבָר עַל פְּרִשְׁנֵי הַתּוֹרָה, הֵם הַצְטִירוּ בְּדַמִּיּוֹת אֲנִטִּישְׁמִיּוֹת שֶׁל אֲנָשִׁים בְּעֵלֵי אֶף אָרֶף, נְמוּכִים וּכְפּוּפִים. אֵיךְ אֶפְשָׁר לְטַעַן שֶׁהַיְּהוּדִים הַמְּשִׁיחִיִּים בָּעֵד עִם יִשְׂרָאֵל כְּאֲשֶׁר כָּן הֵם מְצִירִים?

59

לֹא הַתּוֹרָה שֶׁבַעֲל פָּה יִצְרָה וְכוּחַ וּבִלְבּוֹל, אֲלָא הַמְּסִינֹר שְׁמֹת־פֶּתִל סָבִיב הַזֶּנֶב שֶׁל עֲצָמוֹ בְּנִסְיוֹן לְהַבִּיּוֹ אוֹתָהּ. עַל כֵּן כָּתַב הַנְּבִיא הוֹשֵׁעַ (י"ד,

י') "כִּי יִשְׂרָאֵל דִּרְכֵי יְהוָה וְצִדִּיקִים יֵלְכוּ בָם, וּפְשָׁעִים יִכְשְׁלוּ בָם", וְהַכּוֹנֶה הִיא שְׁבִמְדָה וְאָדָם אֵינוֹ מְחַפֵּשׁ אֶת הָאֱמֶת הָאֱלֹקִית - הוּא יִקַּח אֶת הָעֶבְדוֹת וַיַּעֲזֹת אוֹתָן בְּהַתְאָם לַדַּעוֹת שְׁלוֹ.

- 31:37 -

מְסִינֹרִית: "לְפִי דִבְרֵיו שֶׁל הָרַב מִזְרָחִי, לֹא נָתַן לְהַבִּיּוֹ שׁוּם מַצּוֹה מִמְּצוֹת הַתּוֹרָה לֹלֵא תּוֹרָה שֶׁבַעֲל פָּה... "אֵי אֶפְשָׁר לְקַיֵּם מַצּוֹה אַחַת מֵהַתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָּב לֹלֵא הַתּוֹרָה שֶׁבַעֲל פָּה. אֵין כֵּזֶה דִּבְרֵי!". אֲזַי מַעֲנִינוּ לְשִׁמְעַי כִּי־צַד לַדַּעוֹת שֶׁל הָרַב מִזְרָחִי אָדָם וְחֹנֶה הַבִּינּוֹ אֶת מְשִׁמְעוֹת הַצּוּרִי וְקִיָּמוֹ אֶת הַמַּצּוֹה "פְּרוּ וּרְבוּ וּמְלֹאוּ אֶת הָאָרֶץ" (בְּרֵאשִׁית א', כ"ח). הָאֵם גַּם לְאָדָם וְחֹנֶה הָיָה רַב שֶׁהַסְּבִיר לָהֶם בְּעֶזְרַת תּוֹרָה שֶׁבַעֲל פָּה אֵיךְ לְהַתְרַבּוֹת, אֵיךְ לְהַכְנִס לְהַרְיוֹן, אֵיךְ לִלְדֹת וְאֵיךְ לְהַנִּיק תִּינוּקוֹת? אֲבָל בְּרִצִּינוֹת, אֵיךְ בְּכָל זֹאת נָתַן לַדַּעַת אֶת הַמְּשִׁמְעוֹת שֶׁל מְלִים בַּתּוֹרָה? בְּדִיוֹק כְּפִי שְׁעוֹשִׂים בְּאֶקְדָּמִיָּה, שֵׁם לֹא נִעְזְרִים בַּתּוֹרָה "כַּעֲל פָּה" אֲלָא נִעְזְרִים בְּהַקְשֵׁר הַתְּרַבּוּתִי וְהַסְטוֹרִי בְּהַקְשֵׁר שֶׁל שְׁאָר הַפְּסוּקִים וְהַפְּרָקִים וְעַל פִּי שְׁאָר כָּלֵלִי הַפְּרִשְׁנוֹת הַמְּקַרְאִית. כָּל אֵלּוּ מְבַאֲרִים עֲבוּרֵנוֹ אֶת כּוֹנֶנֶת הַמְּחַבֵּר הַמְּקוֹרִית."

תְּשׁוּבָה: הִיא סוֹתֶרֶת אֶת עֲצָמָה בְּגִלֵּל שֶׁבִּדְקָה 18:26 טָעֲנָה שֶׁהַקִּב"ה נָתַן בִּיכְלִתָּנוּ לְפָרֵשׁ אֶת הַתּוֹרָה בְּהַתְאָם לַדַּעוֹתֵינוּ וְהַשְׁקָפָתָנוּ. הִיא מְבִיאָה לְגַבִּי אָדָם וְחֹנֶה אֶת אוֹתָהּ הַשְּׂאֵלָה שֶׁהַמְּסִינֹר הֵצִיג בְּדְקָה 20:55 לְגַבִּי אֲבִרָהּ וְשָׂרָה, וּכְבָּר הַסְּבִירוֹ שֶׁהַשְּׂאֵלָה חֲסֶרֶת מְשִׁמְעוֹת בְּגִלֵּל שְׁקִיּוֹם יַחֲסִי מִיֵּן הוּא דִּחְף בְּסִיסֵי הַקִּיָּם בְּאָדָם,

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרְב

אותו לא צריך שְׁנַלְמַד מִמִּישָׁהוּ. אָבֵל כְּשֶׁמְדַבֵּר בְּמִקְרִים הַלְכָתִיִּים שֶׁשְׁקוּל הַדַּעַת שְׁלָנוּ כְּמוֹכֵן מְשֻׁחַד לְעֶצְמָנוּ, עָלִינוּ לְבִדּוֹק מְבַחֲנֵת הַהִלָּכָה כִּיצַד לְפַעַל "עַל פִּי שְׁאֵר כָּלֵי הַפְּרָשְׁנוֹת הַמְקֵרָאִית" שֶׁהֵם בְּדִיוֹק הַהִגְדָּרָה שֶׁל תוֹרָה שֶׁבִּעַל פֶּה... אָבֵל בָּרָגַע שֶׁמְסַתְּכָלִים עַל הַתוֹרָה כְּמוֹ סִפּוּר סִפְרוֹתַי שֶׁאֶפְשָׁר "לְנַתַּח", אוֹטוֹמָטִית נִשְׁלָלִים מִמֶּנָּה כָּל הַיִּפִּי וְהַצְבָּעוֹנִיּוֹת וְהִיא נִשְׁאָרַת כְּקִלְפָה רִיקָה [וּמִכָּאן בְּקֶרֶת לְחֻקְר הַמְקֵרָא עַל עֲבוֹדָתָם הַ"מְדֵהִימָה"].

הַתֵּנִיךְ סוֹתֵר אֶת הַתּוֹרָה שֶׁבָּעַל פֶּה

מסיונר: "תורה שהיא בע"פ? חשבו רגע על האבסורד. דמיונו לעצמכם שאתם חותמים על חוזה שכירות ארוך טווח עם בעל הבית. חמשים שנה לאחר מכן, דופק בעל הבית בדלת ודורש את הרכב שלכם, בטענה כי כאשר חתמתם אז על החוזה הכתוב לדירה, בעצם הגיע אתו חוזה נוסף, "החוזה שבבעל פה" שמעניק לבעל הבית סמכות ויכלת לפרש ולהוסיף לחוזה שבכתב מה שהוא רוצה. במלים אחרות: החוזה שבבעל פה, לטענתו של בעל הבית, מעניק לו שליטה מלאה על החיים שלכם. ובהתאם ל"חוזה שבבעל פה", הוא טוען שעכשו אסור לכם לפתח את ברז המים בימי רביעי או להשתמש במכונת הכביסה בסופי שבוע. אתם כמונו תשאלו: "איך זה שבמשך חמשים שנה בכל השיחות שלנו לא הזכרת אף לא פעם אחת את המנח 'חוזה שבבעל פה'? וגם לא התיחסת אליו בשום התכתבות שלנו?". זה אולי נשמע מגחך, ובצדק, אבל זו היא בדיוק הלוגיקה שעומדת מאחורי הקונספט של תורה שהיא בעל פה. משה מעולם לא הזכיר את המנח "תורה שבבעל פה", ולכל ארוך התנ"ך אף מלה, נביא או כל מנהיג אחר במשך אלפי שנים מעולם לא התייחסו או הזכירו את המנח הזה. תחשבו על זה: לאורך כתבי הקדש, המנחים "אלהים" ו-"ישראל" מופיעים כל אחד למעלה מ-2,500 פעם, שהרי הם נושאים מרכזיים בכתבי הקדש. אז על אחת כמה וכמה שהיינו מצפים שהמנח "תורה שבבעל פה" יופיע גם הוא אלפי פעמים לאורך התנ"ך."

תשובה: כאשר הקב"ה נזף בעם ישראל שלא קימו את המצוות, כתוב "עד אנה מאנתם לשמר מצוותי ותורתִי" (שמות ט"ז, כ"ח). הרבנים מתייחסים למלה 'תורתִי' כהוכחה מהתורה שבכתב לקיום התורה שבבעל פה, אלא שהמסיונרים טוענים שמדבר בסוף הכל על נושאים בתורה, להם (בתור רבים) התייחס הקב"ה כשאמר את הכנוי תורות:

- תורת העולה (ויקרא ו', ב').
- תורת היולדת (ויקרא י"ב, ז').
- תורת המנחה (ויקרא ו', ז').
- תורת המצרע (ויקרא י"ד, ב').

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

וְעוֹד... בּוֹאוּ נִבְחֵן אֶת טַעֲמַת הַמִּסְיוֹנִיזְמוֹ, וְנִרְאָה אִם אַבְנֵי מִשְׁמַעוֹת הַמֶּלֶךְ 'תּוֹרוֹתִי' הֵיא כְּפִי שֶׁהֵם מְצִיגִים. הָרָקַע לְפָסוּק הַזֶּה"ל (שְׁמוֹת ט"ז, כ"ח) הוּא שֶׁחֶלֶק מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל יֵצְאוּ לְלֶקֶט מִן בְּיוֹם שַׁבָּת, לְמִרּוֹת שֶׁבְּאוֹתוֹ זְמַן הוּא אֵינוֹ יוֹרֵד. הַקִּבְ"ה כָּעֵס עֲלֵיהֶם וְאָמַר בְּאַמְצָעוֹת מִשֶּׁה אֶת הַפָּסוּק: "עַד אָנֹכָה מֵאַנְתֶּם לְשִׁמּוֹר מִצְוֹתַי וְתוֹרוֹתַי". לֹא נָתַן לְהַסְבִּיר אֶת הַקִּטְעָה בְּהִתְאַם לְהַצְעָת הַמִּסְיוֹן, שֶׁהִרִי הִיהוּדִים בְּסִפּוֹר לֹא הָיוּ מְצָרְעִים אוֹ יוֹלְדוֹת כְּדִי שֶׁיִּהְיֶה שִׁיף לְהַגִּיד שֶׁהִפְרוּ אֶת ה'"תּוֹרוֹת". אִם כֵּן, מִכְרַח שֶׁהַכֹּנָה לְדַבֵּר אַחֵר, שֶׁהוּא קִיּוֹם הַתּוֹרָה שֶׁבָּעַל פֶּה אוֹתוֹ הַזֶּה"ל הִמְחִישׁוּ עַל יְדֵי אֲסֻמְכָתָא [שְׁמוֹשׁ מְלִיצִי לְעִנְיֵן הַנִּכּוֹן בְּפָנֶי עֲצוּמִ] בְּמֶלֶךְ "וְתוֹרוֹתַי". בְּנוֹסֶף: כְּאִשֵּׁר יִתְרוֹ רָאָה אֶת מִשֶּׁה חוֹתְנוֹ שׁוֹפֵט אֶת עַם יִשְׂרָאֵל מִהַבְּקָר וְעַד הָעֶרֶב וְשָׂאֵל מִדּוֹעַ הוּא עוֹשֶׂה כֵּן, מִשֶּׁה עָנָה לוֹ: "וְשִׁפְטִי בֵּין אִישׁ וּבֵין רֵעֵהוּ וְהוֹדַעְתִּי אֶת חֻקֵּי הָאֱלֹהִים וְאֶת תּוֹרוֹתַי". גַּם כָּאֵן לֹא יִתְכַּן שֶׁהַכֹּנָה ל'"תּוֹרוֹת" שֶׁהַמִּסְיוֹנִיזְמוֹ הֲצִיעוֹ (תּוֹרַת הַמִּצְוָה, תּוֹרַת הַיּוֹלְדֵת וְכו') וַיֵּשׁ לְכָךְ שְׁתֵּי סְבוֹת:

1. ה'"תּוֹרוֹת" כְּכֵן נִכְתְּבוּ בְּסִפּוֹר הַתּוֹרָה, כֵּן שֶׁהוּא אֵינוֹ יָכוֹל לְפָרֵשׁ אוֹתָן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל.

2. הַסִּיטוּאצִיּוֹת שֶׁמִּשֶּׁה מִתְאַר הֵן דִּין וּדְבָרִים בֵּין אֲנָשִׁים, אֲלֹא שֶׁאֵין סְכוּי שֶׁהַכֹּנָה לְפָרֵשׁ שָׁם אֶת הַמֶּלֶךְ 'תּוֹרוֹתַי' כְּשִׁטַּת הַמִּסְיוֹנִיזְמוֹ, וּמִדּוֹעַ? בְּגִלְל שֶׁתּוֹרַת הַמִּצְוָה, הַיּוֹלְדֵת וְכו' אֵינָן שִׁיכוֹת לְהִלְכוֹת שֶׁבֵּין אָדָם לְחֵבְרוֹ אֲלֹא בֵּין הַקִּבְ"ה וּבְנֵי הָאָדָם, מֵה שֶׁאֹמֵר שֶׁה'"תּוֹרוֹת" אוֹתָן מִשֶּׁה הַסְבִּיר לְעַם יִשְׂרָאֵל הָיוּ בְּהִכְרַח הַתּוֹרָה שֶׁבְּכָתֵב וְהַתּוֹרָה שֶׁבָּעַל פֶּה.

- 35:39 -

מִסְיוֹנִיזְמוֹ: "לֹא רַק שֶׁכְּשׁוֹם מְקוֹם בִּתְנִי"ף הַמִּנְחָ [תּוֹשֵׁב"ע] לֹא קִיָּם, אֲלֹא שֶׁעַל פִּי הַהִסְטוֹרִיוֹנִים הַפְּעַם הָרִאשׁוֹנָה שֶׁהַמִּנְחָ "תּוֹרָה שֶׁבָּעַל פֶּה" כֵּן מְזָכֵר זֶה בְּכָלֹל מִחוּץ לְתַנִּי"ף, וְרַק אֶלֶף וְחֻמֶּשׁ מֵאוֹת שָׁנָה לְאַחַר בְּרִית סִינִי. וְעַל יְדֵי מִי הַמִּנְחָ "תּוֹרָה שֶׁבָּעַל פֶּה" מְזָכֵר לְרִאשׁוֹנָה בְּהִסְטוֹרִיָּה? עַל יְדֵי הָרַבָּנִים עֲצָמָם כְּמוֹכֵן. כְּאִשֵּׁר אֱלֹקִים הֶעֱנִיק לְמִשֶּׁה אֶת הַתּוֹרָה שֶׁבְּכָתֵב, הוּא לֹא הִזְכִּיר שׁוּם דָּבָר עַל אַחַת נֹסֶפֶת "שֶׁבָּעַל פֶּה" אֲלֹא צִיָּן אֶת הַהִפֵּךְ, כִּי קִיָּמַת אֵף וְרַק הַתּוֹרָה הַכְּתוּבָה: "וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה: כָּתֹב לְךָ אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, כִּי עַל פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כָּרַתִּי אֶתְּךָ בְּרִית וְאֶת יִשְׂרָאֵל" (שְׁמוֹת ל"ד, כ"ז). אֶת כָּל מֵה שֶׁצִּוָּה אֱלֹקִים, אֶת הַכָּל

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

כָּתַב מֹשֶׁה! "וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת כָּל דְּבָרֵי יְהוָה" (שְׁמוֹת כ"ד, ד').

גַּם לְאַחַר מָכּוֹ, בְּתִקּוּפָתוֹ שֶׁל יְהוֹשֻׁעַ, הַמְקָרָא מְבַהֵיר לָנוּ שׁוּב פַּעַם שֶׁהַכֹּל נִמְצָא אַף וְרַק בְּכָתֵב: "וְאַחֲרֵי כֵן קָרָא אֶת כָּל-דְּבָרֵי הַתּוֹרָה, הַבְּרָכָה וְהַקְלָלָה כָּכָל הַכְּתוּב בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה. לֹא הָיָה דָּבָר מִכָּל אֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה אֲשֶׁר לֹא קָרָא יְהוֹשֻׁעַ" (יהוֹשֻׁעַ ח', ל"ד-ל"ה). קִלְטֵתֶם? אֶת כָּל מָה שֶׁמֹּשֶׁה צִוָּה, יְהוֹשֻׁעַ הִקְרִיא לָעָם, וּמֵאִיפָה? מִתּוֹךְ הַכְּתוּב בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה: "וְחִזַּקְתֶּם מְאֹד לִשְׁמֹר וְלַעֲשׂוֹת אֶת כָּל הַכְּתוּב בְּסֵפֶר תּוֹרַת מֹשֶׁה" (יהוֹשֻׁעַ כ"ג, ו'). לִשְׁמֹר וְלַעֲשׂוֹת אֶת כָּל מָה? הַלְכוּת בָּעַל פֶּה שֶׁהַרְבֵּנִים מְמַצִּיאים וּמַעֲבִירִים? לֹא, אֶת כָּל הַכְּתוּב! גַּם אַחֵר כֵּן, בְּתִקּוּפַת הַמְּלָכִים: "וְשִׁמְרַתְּ אֶת מִשְׁמֶרֶת יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, לִלְכֹּת בְּדַרְכָּיו, לִשְׁמֹר חֻקֵּינוּ, מִצְוֹתֵינוּ וּמִשְׁפָּטֵינוּ וְעִדּוּתֵינוּ, כְּכָתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה" (מְלָכִים א' פָּרָק ב', ג'). בְּקִצּוֹר, עַל פִּי הַתּוֹרָה, אֶת מָה יֵשׁ לִשְׁמֹר? אֶת מָה שֶׁכְּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה, וְלֹא אֵיזָה תּוֹרָה דִּמְיוֹנִית שֶׁמַּעֲבֵרַת בָּעַל פֶּה!"

תְּשׁוּבָה: אַחַת הַטְעִיּוֹת הַקְּבוּעוֹת שֶׁל הַמַּסִּיוֹנִיִּים הִיא הָעֲבָדָה שֶׁהֵם מְחַפְּשִׁים מְשֻׁגִּים מְאַחֲרִים כְּמוֹ 'תּוֹרָה שֶׁבָּעַל פֶּה', 'רַבָּנִים' ו'תַּפְלִיּוֹן' בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה שֶׁבְּכָתֵב, וּמַצִּיגִים אֶת הָעִדְרוֹת הַמְשֻׁגִּים הַנִּלְכָּד בְּתוֹר הוֹכְחָה חֲסֵרַת בְּסִיס לְטַעֲנָה שֶׁחִזַּ"ל הִמְצִיאוּ אֶת הַתּוֹרָה שֶׁבָּעַל פֶּה וְכִפּוֹ אוֹתָהּ עַל הָעָם... הַתּוֹרָה אֵינָה סֵפֶר הַסִּטּוּרָה אוֹ אוֹטוֹבִיּוֹגְרַפִּיָּה, וְלָכֵן הִיא מְקַצֶּרֶת פְּעָמִים רַבּוֹת בְּדַבָּרִים שֶׁאֵינָם רְלוּבֵנִיִּים לְקוּרָא. לְדַגְמָה: לֹא כָתוּב שֶׁהִיָּתָה לְאַבְרָהָם אֲבִינוּ אִמָּא, אֲזַי נָטַעוּ שִׁמְעוֹלָם לֹא הִיָּתָה לוֹ?! הֲרִי וְדָאִי שֶׁהוּא נוֹלָד מִמִּישָׁהּ. הַמְּלִים 'בָּעַל פֶּה' (בְּקִשָּׁר לַתּוֹרָה שֶׁבָּעַל פֶּה) לֹא נִכְתְּבוּ בְּתוֹרָה עֲצָמָה מִפְּנֵי שֶׁזֶה בְּרוּר מֵאֲלִיּוֹ שֶׁאֵם אָדָם מְקַבֵּל סֵפֶר הוֹרָאוֹת מֵהִיָּצְרוֹ, אֲמִירוֹת לְהוֹפִיעַ שֵׁם הוֹרָאוֹת. אֲבָל תִּנְחָשׁוּ מָה? בְּלִתִּי אֶפְשָׁרִי לְמַצֵּא בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה הַסִּבְרִים כִּיצַד לְמִים 99.99% מִהַמְצוֹת. אִם כֵּן, מְכָרַח שֶׁהַהוֹרָאוֹת עָבְרוּ בָּעַל פֶּה כְּמִסְרָת מְדוּר לְדוּר. וְכִבֵּר הַסִּבְרָנוּ שֶׁלֹּא יָכוֹל לְהִיּוֹת שִׁפְרוּשׁ הַתּוֹרָה תְּלוּי בַּהֲבָנָה שְׁלֵנוּ, אֲלֵא בְּדִקְדּוּקֵי הַמְּלִים בְּשִׁפְהָ הָעֵבְרִית, אַחֲרֵת הֵיינוּ מְבִיאִים אֶת הָעוֹלָם לְתַהוֹ וְבַהוּ.

נִקַּח בְּתוֹר דְּגָמָה אֶת מִצְוֹת תַּפְלִיּוֹ: הַהֲלָכָה קוֹבַעַת שֶׁעֲלֵינוּ לְהַנִּיחַ תַּפְלִיּוֹ עַל הַיָּד הַחֻלְשָׁה כְּפִי שֶׁכְּתוּב בְּגִמְרָא (מִנְחוֹת ל"א) וְכַנִּל בְּהַלְכוֹת תַּפְלִיּוֹ לְרַמְבָּ"ם (פָּרָק ד', הַלְכוֹת ב'-ג') וּבְשִׁלְחוֹן עֶרְוֶה אֶרֶץ חֲיִים (כ"ז, ו'). הַמְקוֹר לְהַלְכָה הַנִּלְכָּד הוּא שֶׁבְּתוֹרָה

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֹרֵב

כתוב: "וְהָיָה לְאוֹת עַל יָדְכָה" (שמות י"ג, ט"ז) וְלִכְאוּרָה הָאוֹת ה' מִיִּתְרָת, שֶׁהָרִי אָמַר לְהִיּוֹת כְּתוּב "יָדְךָ" (ולא יָדְכָה), אֲפֹ הַמֶּלֶךְ מְרַכֵּב לְמַעֲשֵׂה מִשְׁתֵּי מַלְיָם: יָד כֶּהָ (כְּלוֹמַר יָד חֲלָשָׁה), וּמִכָּאֵן נִבְעַת הַהֲלָכָה שֶׁצָּרִיךְ לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין דְּוָקָא עַל הַיָּד הַחֲלָשָׁה. וּמֵאִיפָּה לָנוּ שֶׁמִּצְוֹת תְּפִלִּין אֵינָה מְטַאפּוֹרִית, כְּפִי שֶׁטּוֹעֲנִים הַמְסִיוֹנִיִּים? מִהֶפְסוּק "וּקְשַׁרְתֶּם לְאוֹת עַל יָדְךָ". כָּל מְקוֹם בְּרַחֲבֵי הַתּוֹרָה בּוֹ מוֹפִיעָה הַמֶּלֶךְ 'אוֹת', הַכּוֹנֵה לְדָבָר מוֹחָשִׁי:

- קִיּוֹ פָּחַד שֶׁיִּהְיֶה אוֹתוֹ כְּתוּצָאָה מִהֶרֶצֶח שֶׁל הָבֵל, וְהַקֵּב"ה הֶעֱנִיק לוֹ אוֹת (סִימָן) שֶׁמִּירָה. מְכַרְח שֶׁהָאוֹת מוֹחָשִׁי, שֶׁהָרִי אִם לֹא כֵן כִּיצַד הוּא יִשְׁמַר עַל קִיּוֹ?! (בְּרֵאשִׁית ד', ט"ו).
- לְאַחַר שֶׁנֶּחַ וּמִשְׁפָּחָתוֹ יָצְאוּ מִהַתְּבָה, הַקֵּב"ה הֵצִיג בְּפָנֵיהֶם אֶת הַקֶּשֶׁת, שֶׁהִיא הַשְׁתַּבְרוּת שֶׁל קֶרֶנִּי הָאוֹר, בְּתוֹר סִימָן לְשִׁבּוּעָה הָאֱלֹקִית לְבָנֵי הָאָדָם שֶׁלֹּא יִהְיֶה מְבּוּל נֹסֶף (בְּרֵאשִׁית ט' י"ג).
- מִצְוֹת בְּרִית הַמִּילָה הִיא אוֹת (סִימָן) מוֹחָשִׁי בְּבֶשֶׁר הָאֲנָשִׁים, שֶׁמִּתְבַּצֵּעַ עַל יְדֵי חַתוּף הָעֶרְלָה (בְּרֵאשִׁית י"ז, י"א).
- הַשְׁתַּמְשׁוֹ בַּמַּחְתּוֹת (כָּלִים) בָּהֶן קֶרֶח וְעֵדָתוֹ הַשְׁתַּמְשׁוֹ כְּדִי לְהַקְטִיר קְטֹרֶת, בְּתוֹר צִפּוּי לְמַזְבֵּחַ הַנְּחֹשֶׁת. הַתְּפִקִּיד שֶׁלָּהוּ לְהוֹת "אוֹת" מוֹחָשִׁי לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל לְגַבִּי הַחֲטָא שֶׁל קֶרֶח וְעֵדָתוֹ (בַּמִּדְבָּר י"ז, ג').
- מִטָּה אֶהְרֹן שֶׁהָיָה עָף בְּאֹוִיר וְהַצְמִיחַ שְׁקָדִים (בַּמִּדְבָּר י"ז, כ"ה) הָיָה סִימָן לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל לִכְךָ שֶׁהַקֵּב"ה בָּחַר בְּאַהֲרֹן הַכֹּהֵן.
- כַּנ"ל בְּסִפּוֹר דְּבָרִים (כ"ח מ"ו) עַל הַקְּלָלוֹת, בִּישְׁעֵיהֶן (י"ט, כ') עַל הַמַּזְבֵּחַ וּבִיחְזָקָא (כ', י"ב) עַל הַשִּׁבְתָּ. אִם כֵּן, מִהֶפְסוּק "וּקְשַׁרְתֶּם לְאוֹת עַל יָדְךָ" לּוֹמְדִים שֶׁמִּדְבָּר עַל פְּעֻלָּה פִּיזִית - שֶׁהִיא הַנְּחֹת תְּפִלִּין עָלֶיהָ אֲבוּתֵינוּ מְסֻרוֹ נֶפֶשׁ.

הַתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָּב לֹא מְזַכֵּירָה אֶת הַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה? אִזּוֹ דּוּחֶפִּים אוֹתָהּ בְּכַח!

- 38:12 -

מִסִּיּוֹנִיּוֹת: "הָרַבָּנִים נֶאֱלָצִים לְהוֹצִיא כָּל מִינֵי פְסוּקִים בַּתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָּב מִהֶקְשָׁר שְׁלֵהֶם בְּטָקְסֵט כְּדִי לְנִסּוֹת וּלְשַׁכְנַע אֶת כָּלנוּ שֶׁ"הִנֵּה! הַפְּסוּק הַזֶּה מְדַבֵּר עַל הַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה!". [...] נִבְיָא לָכֶם וְכֵן שְׁלֹשׁ דְּגֻמָּאוֹת קְלָאסִיּוֹת, כָּכָה לְטַעֲמָהּ. דְּגֻמָּה רִאשׁוֹנָה מֵתוֹךְ שְׁמוֹת פָּרָק כ"ד (י"ב) "וְאַתָּנָה לָךְ אֶת לַחַת הָאֶבֶן וְהַתּוֹרָה וְהַמְצָוָה". ה'מְצָוָה' עַל פִּי הָרַב זְמִיר כִּהֵּן מִתִּיחֶסֶת לַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה: "לַחַת הָאֶבֶן - זֶה עֲשֻׁרֵּת הַדְּבָרוֹת. וְהַתּוֹרָה - זֶה תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָּב. וְהַמְצָוָה - זֶה תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה". הָרַב זְמִיר כִּהֵּן שֶׁמְצַטֵּט אֶת פְּסוּק י"ב, בְּכֹנֶה "שׁוֹכַח" מְשַׁלֵּשֵׁת הַמְּלִים הָאֲחֵרוֹנוֹת שֶׁל אוֹתוֹ הַפְּסוּק: "וְהַמְצָוָה אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי לְהוֹרְתָם". כִּמָּה אִירוֹנִי... הַמְּשַׁךְ הַפְּסוּק סוֹתֵר לְחֻלּוּטִין אֶת הַטַּעֲנָה שֶׁל הָרַב זְמִיר כִּהֵּן.

מִסִּיּוֹנִיּוֹת: "הַדְּגֻמָּה הַשְּׁנִיָּה וְגַם הַפּוֹפּוּלָרִית בְּיוֹתֵר בְּקֶרֶב הָרַבָּנִים, מְגִיעָה מוֹיָקְרָא פָּרָק כ"ו, שֶׁם מוֹפִיעָה הַמְּלָה תּוֹרָה בְּרַבִּים: "תּוֹרוֹת". [...] "וְהַתּוֹרוֹת אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה ... בְּיַד מֹשֶׁה" - מָה זֶה תּוֹרוֹת? אַחַת תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָּב וְאַחַת תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה" (הָרַב שְׁלֵמָה שְׁבַקֵּס). זֵאת חֲבָרִים, הִיא הוֹצָאָה בְּרוֹטְלִית שֶׁל מְלָה מִהֶקְשָׁרָה. מִמֶּשׁ עוֹוֹת וְסִלּוּף שֶׁל הַטָּקְסֵט. רֵאשִׁית, לָמָּה "תּוֹרוֹת" מְגַבֵּל וְכֵן לְשִׁתִּים? מִדּוּעַ לֹא חֲמֵשׁ תּוֹרוֹת אוֹ חֲמִשִּׁים תּוֹרוֹת אוֹ חֲמֵשׁ מֵאוֹת תּוֹרוֹת? [...] אֶזְ אֵיךְ אֶפְשָׁר לְדַעַת לְכַמָּה תּוֹרוֹת וּלְאִיזָה תּוֹרוֹת הַתִּיחַס מֹשֶׁה? לְשִׁמְחָתְנוּ, לֹא צָרִיךְ לְנַחֵשׁ וְלֹא לְשַׁעַר, שֶׁהָרִי מֹשֶׁה בְּעֶצְמוֹ כּוֹתֵב גַּם כֵּן בְּסִפּוֹר וִיקְרָא בְּדִיוֹק לְאִיזָה תּוֹרוֹת הוּא כֵּן הַתְּכַוֵּן: תּוֹרַת הָעוֹלָה, תּוֹרַת הַמִּנְחָה, תּוֹרַת הַחֻטָּאת [...]. אֵלּוּ הֵן הַ"תּוֹרוֹת" בְּלִשׁוֹן רַבִּים שֶׁעֲלִיהֶן דְּבַר מֹשֶׁה.

תְּשׁוּבָה: חֲז"ל מְשַׁתְּמָשִׁים פְּעָמִים רַבּוֹת בְּפְסוּקִים בְּמִשְׁמָעוֹת שׁוֹנָה מְכֻוֶּנֶתָּם הָאֲמִתִּית, בַּתּוֹר שְׁמוֹשׁ מְלִיצִי בְּלִבָּד לְעִנְיָן שֶׁנִּכְוֵן בְּפָנֵי עֲצָמוֹ (לֹא קָשָׁר לְפְסוּקִים). חֲז"ל יָדְעוּ כִּי רַאוי שֶׁבְּסִפּוֹר הַתּוֹרָה לֹא נִכְתְּבוּ כָּל פְּרָטֵי הַמְצָאוֹת וּפְרָטִים רַבִּים הָעֲבָרוּ בְּעַל פֶּה, וְלָכֵן הִשְׁתְּמָשׁוּ בְּבִטּוּיִים כְּגוֹן "הַמְצָוָה", "תּוֹרוֹת" וְכו' לְעִנְיָן

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

הַנֶּכּוֹן בְּפָנָי עֲצָמוֹ: קִיּוּמָהּ שֶׁל הַתּוֹרָה שֶׁבָּעַל פָּה. הַמְשָׁג הַתְּלִמּוּדִי הַזֶּה נִקְרָא 'אַסְמַכְתָּא' וּמִטְרָתוֹ הִיא לִיפּוֹת אֶת דְּרָשׁוֹתֶיהֶם שֶׁל חֲז"ל אוֹ לְחַלּוּפֵיו, לְאַפְשֵׁר זְכִירָה שֶׁל הַלְכוֹת מְסִימוֹת. נִתֵּן לְמִצְאָה דְּגִמָּאוֹת לְכָךְ בְּמִסְכַּת חֲלִין פ"ו (ב'), קי"ז (א'), ק"כ (ב'). הַהוֹכָחָה הַמוֹחֶצֶת לְכָךְ שֶׁחֲז"ל הָיוּ מְשַׁתְּמָשִׁים בְּפִסּוּקִים מְסִימִים בְּתוֹר 'אַסְמַכְתָּא' בְּלִבָּד וְלֹא כְּהוֹכָחָה לְקִיּוּם הַתּוֹרָה שֶׁבָּעַל פָּה, הִיא הַעֲבָדָה שֶׁפְּעָמִים רַבּוֹת חֲז"ל הִדְגִּישׁוּ שֶׁהַלְכָּה מְסִימָה נִקְבְּעָה עַל יְדֵי חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל וְאִינָה מִהַתּוֹרָה, וּמִיָּד לְאַחַר מִכּוֹן הַבִּיאוּ פִּסּוּק לְאוֹתָהּ הַהֲלָכָה. אִין סָפֵק שֶׁחֲז"ל לֹא הִתְכַּוְּנוּ לומר שֶׁהַפִּסּוּק מַעֲיֵד עַל אוֹתָהּ הַלְכָּה, שֶׁהָיָה הֵם עֲצָמָם אֲמָרוּ שֶׁהַהֲלָכָה נִקְבְּעָה עַל יָדָם. מְדַבֵּר בְּחֶסֶר הַבְנָה בְּסִיסי מַצֵּד הַמְסִיּוּנִים לְגַבִּי הַדְּרָכִים בְּהוֹ"ל הָיוּ מִתְבַּטְּאִים בְּכַתִּיבָתָם, כֹּכָה שֶׁלֹּא מְדַבֵּר בְּ"דְחִיפָה" אֲגִרְסִיבִית שֶׁל הַתּוֹרָה שֶׁבָּעַל פָּה אֶל הַצְּבוּר כְּאֵלוֹ חֲז"ל הָיוּ גְבוּרֵי-עַל שֶׁהִגִּיעוּ מִסְדְּרוֹת אֲנִימָה...

- 42:10 -

מְסִיּוֹנֵר: "וְהִדְגָּמָה הַשְּׁלִישִׁית וְהָאַחֲרוֹנָה: "כָּל אֲשֶׁר יוֹרוּ". "אָנוּ מוֹצְאִים אִם כֵּן בְּמִפְרָשׁ בְּתַנְ"ף שֶׁיִּשְׁנֶנָּה לְחֻכָּמִים סְמִכוֹת לְהוֹסִיף תְּקֻנוֹת עַל גְּבִי מִצְוֹת הַתּוֹרָה... "וְשִׁמְרָתָ לַעֲשׂוֹת כָּל אֲשֶׁר יוֹרוּ"... הַמְקוֹר לְסְמִכוֹת זֹה הוּא מִסְרָת שֶׁבָּעַל פָּה שֶׁנֶּאֱמָרָה בְּסִינִי, וְכֵה נִתְּנָה לְחֻכָּמִים הַסְמִכוֹת לְהוֹסִיף תְּקֻנוֹת וּגְזָרוֹת" (הֶרֶב שְׁמוּאֵל אֲרִיאֵל). הֶרֶב שְׁמוּאֵל אֲרִיאֵל מַצִּטֵּט מִתּוֹךְ דְּבָרִים י"ז (י') [...] וְאָז, מִבְּלִי לומר עַל מִי בְּכָל מְדַבֵּר בְּפִסּוּק, הוּא פָּשוּט מִיִּשּׁוּם אֶת הַכְּתוּב עַל הַרְבֵּנִים הַחֲכָמִים, אֲבָל הַבְּעִיָּה הִיא שֶׁבְּשׁוּם מְקוֹם בְּפִסּוּק לֹא מְדַבֵּר לֹא עַל רַבָּנִים וְלֹא עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל חֲכָמִים. עַל מִי כֵּן מְדַבֵּר הַפִּסּוּק? שִׁימוּ לֵב לְהַקְשֵׁר שֶׁל הַפִּסּוּק רַק כֹּכָה פִּסּוּקִים קִדְּם לָכֵן: "שֶׁפְּטִים וְשִׁטְרִים תִּתֵּן לָךְ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ וְשִׁפְטוּ אֶת הָעָם מִשְׁפַּט צֶדֶק" (דְּבָרִים ט"ז, י"ח). וְאַחֵר כֵּן פַּעַם נִוְסַפְתָּ: "וּבִאתָ אֶל הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְאֶל הַשֹּׁפְטִים" (י"ז, ט'). הַשּׁוֹטְרִים וְהַשּׁוֹפְטִים, שֶׁבְּדָרוֹ כָּל הָיוּ כֹהֲנִים וְלוֹיִם, הֵם בְּעִלֵּי הַסְמִכוֹת. הַסְמִכוֹת הַשְּׁפוּטִית הִיא בְּלַעֲדִית לְכֹהֲנִים לְשִׁבְט לְוִי.

אִין שׁוּם קֶשֶׁר אֶל הַרְבֵּנִים, שֶׁהֵם הָרִי בְּכָל לֹא כֹהֲנִים וְלֹא מְשֻׁבָּט לְוִי. וְעַל אֵיזָה סְמִכוֹת מְדַבֵּר הַקֹּטֵעַ? סְמִכוֹת לְהַמְצִיא הַלְכוֹת דְּתִיּוֹת וְלִכְפּוֹת אוֹתָן עַל הָעָם? מִמֶּשׁ לֹא! אֱלֹא: "בִּין דָּם לְדָם, בִּין דִּין לְדִין" (פִּסּוּק ח'). 'בִּין דָּם לְדָם' - כְּמוֹ לְדַגְמָה רָצַח, 'בִּין דִּין לְדִין' - כְּמוֹ לְדַגְמָה גִּנְבָה וּמִרְמָה. מָה אֵתָה עוֹשֶׂה כְּשֶׁמִּישְׁהוּ פּוֹגֵעַ

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרְב

בָּךְ? רוצח כְּנֻקָּה? גוֹנֵב בְּחֻזָּה? לא! "וְקִמַּתָּ וְעָלִיתָ ... וּבָאתָ אֶל הַכְּהֲנִים הַלְוִיִּם וְאֶל הַשֹּׁפֵט" - **אַתָּה** זֶה שְׁבִתְפָקִידוֹ לַפְּנוֹת אֶל אוֹתָם שׁוֹפְטִים וְשׁוֹטְרִים, "וְשִׁפְטוּ אֶת הָעָם מִשֹּׁפֵט צֶדֶק". הֵם לֹא יִכּוּלִּים לְבוֹא אֶל הָעָם, לְהַמְצִיא הַלְכוֹת וְלִכְפוֹת אוֹתוֹ עַל כָּלֵם, אֲלֹא שֶׁהָעָם בְּמִקְרָה הַצָּרָה בְּלִבָּד הוּא שְׁעוּלָה וּבֹא אֶל בְּעָלֵי הַסְמְכוֹת עַל מִנַּת לְהַתִּיעֵץ וּלְהַעֲזֹר בָּהֶם [...]."

תְּשׁוּבָה: בְּפִסּוּקִים רַבִּים נִתְּן לְרֹאוֹת בְּבִרוֹר שְׁתַּפְּקִיד הַכְּהֲנִים הִיָּה לְהוֹרוֹת הַלְכוֹת בְּעַם יִשְׂרָאֵל: "יִוְרוּ מִשִּׁפְטֵיךָ לִיעֲקֹב וְתוֹרָתְךָ לְיִשְׂרָאֵל" (דְּבָרִים ל"ג, י'), "כִּי שִׁפְטִי כִהֵן יִשְׁמְרוּ דַעַת וְתוֹרָה יִבְקְשׁוּ מִפִּיהוּ" (מְלָאכִי ב', ז'), "כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת: שְׂאֵל נָא אֶת הַכְּהֲנִים **תּוֹרָה**" (חגי ב', י"א). דְּגֻמָּה לָכֵן נִתְּן לְקֹרֵא בְּצוּי לְשִׁמְעַ לְדְבָרֵיהֶם שֶׁל הַכְּהֲנִים בְּקֶשֶׁר לְנִגְעֵי צָרַעַת: "הַשָּׁמֶר בְּנִגְעַת הַצָּרַעַת לִשְׁמֹר מְאֹד וְלַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר יֹוֹר אֶתְכֶם הַכְּהֲנִים הַלְוִיִּם" (דְּבָרִים כ"ד, ח') וּכְכֹל הַנִּרְאָה זֹאת הִיָּתָה כְּנֻת הַפְּסוּק 'בִּיּוֹ נִגְעַת לְנִגְעַת' (דְּבָרִים י"ז, ח'), שֶׁהָרִי נִגְעֵי הַגּוֹף הֵם אֶחָד מִתַּחֲוֵמֵי הָעֶסּוֹק שֶׁל הַכְּהֲנִים, כְּפִי שֶׁהַתּוֹרָה הִרְחִיבָה בְּפִרְשֻׁתָּהּ תַּזְרִיעַ. הָאֲמִירָה שֶׁל הַמְּסִינֹר לְפִיָּה "הַסְמְכוֹת הַשְּׁפוּטִיִּת הִיא בְּלַעֲדִית לַכְּהֲנִים" אֵינָה נִכּוֹנָה, שֶׁהָרִי הַשׁוֹפְטִים כְּתוּבִים בְּאִפּוֹ נִפְרָד מִהַכְּהֲנִים, כְּפִי שֶׁנִּתְּן לְרֹאוֹת בְּצוּרָה מְפִרְשֶׁת בְּפִסּוּק: "אֶל הַכְּהֲנִים הַלְוִיִּם וְאֶל הַשֹּׁפֵט".

דְּגֻמָּה לָכֵן נִתְּן לְמַצֵּא בְּסִפְרֵי שׁוֹפְטִים (י"ג, ב') בּוֹ מְסַפֵּר עַל שְׁמִשׁוֹן שֶׁהָיָה מִשְׁבֵּט דָּן, כְּלוּמֹר אֵינּוּ שִׁיף לְשִׁבְטֵי לֵוִי, וּכְכֹל זֹאת שִׁפְטָאֵת עִם יִשְׂרָאֵל בְּמִשְׁחָ עֲשָׂרִים שָׁנָה (שׁוֹפְטִים ט"ז, י"א). מְסַפֵּר שְׁאֲבָשָׁלוֹם בְּנוֹ שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ, שֶׁהָיָה צֶאֱצֵא שֶׁל שִׁבְטֵי יְהוּדָה, רָצָה מְאֹד לְהִיּוֹת שׁוֹפֵט (שְׁמוּאֵל ב', פָּרָק ט"ו ד') לְמִרוֹת שְׁאֵינּוּ לֵוִי. אִם הִיָּחִידִים שֶׁהָיוּ יִכּוּלִּים לְהִיּוֹת שׁוֹפְטִים הֵם אֲנָשֵׁי שִׁבְטֵי לֵוִי, לֹא הִיָּתָה סִבָּה שְׁאֲבָשָׁלוֹם יַחֲשֶׁק בְּכֹךְ. בְּאֲמִירָה "**אַתָּה** זֶה שְׁבִתְפָקִידוֹ לַפְּנוֹת אֶל אוֹתָם שׁוֹפְטִים" הַמְּסִינֹר נִסָּה לְטַעַן שֶׁהוּצֵאת הַצֶּדֶק לְאוֹר תְּלִיָּה בְּפִנֵּיהֶם שְׁלֵנוֹ. כְּלוּמֹר: אֲנִיחֵנוּ אֲלֵה שְׁבוּחִיִּים אִם לַפְּנוֹת לְשׁוֹפְטִים אוֹ לֹא, וְאִם בְּחִרְנוֹ שְׁכֵן - מוֹטְלֵת עֲלֵיהֶם הָאֲחֵרִיּוֹת לְשִׁפְטָאֵת כְּרֹאֲוִי. הָאֲמִירָה הַזֹּאת הִיא שְׁקִירִית, שֶׁהָרִי אֲמָנָם כְּתוּב "וּבָאתָ אֶל הַכְּהֲנִים" בְּתוֹר פְּנִיָּה לְאֲדָם עֲצָמוֹ (וְלֹא שֶׁהַשׁוֹפֵט יִגִּיעַ אֵלָיו), אֲבָל מִתּוֹךְ תַּחֲלַת הַפְּסוּק נִכָּר שֶׁמְדַבֵּר בְּצוּי וְלֹא בְּהַצָּעָה בְּלִבָּד: "כִּי יִפְלֹא מִמּוֹךְ דְּבָרְךָ" - אֶחָד מִפְּרוּשֵׁי הַמֶּלֶךְ "כִּי" הוּא כְּאֲשֶׁר, לְדְגֻמָּה: "**כִּי** יִקְרָא מִן צִפּוֹר לְפִנֵּיךָ" (דְּבָרִים כ"ב, ו') - הַתּוֹרָה מִנְּחָה אוֹתָנוּ כִּיִּצַּד לְפַעַל כְּאֲשֶׁר נִמְצָא מִן שֶׁל צִפּוֹר. הַגְּמָרָא (רֵאשִׁי הַשָּׁנָה ג' א') מְצִיגָה

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעָרֶב

אֶת אַרְבַּעַת הַפְּרוֹשִׁים לַמֶּלֶךְ "כִּי", אֲלֵא שֶׁבִּהְקֵשׁר שֶׁל הַפָּסוּק, הַפְּרוֹשׁ הַיָּחִיד שֶׁמִּסְתַּדֵּר הוּא "כֹּאֲשֶׁר" וּמִמִּילָא נִדַּע שֶׁמִּדְּבַר בְּצוּוֹי.

פְּרוֹשׁ הַמֶּלֶךְ "יִפְלֵא" הוּא דְּבַר נִסְתָּר, שֶׁאֵינוֹ נֹדָע (מִשְׁלֵי ל', י"ח). כְּלוּמָר: הַתּוֹרָה מִסְבִּירָה שֶׁכֹּאֲשֶׁר נִגִּיעַ לְסִיטוּאצִיּוֹת שֶׁאֵין לָנוּ יָדִיעָה כִּיצַד לַפְּעֵל, יִהְיֶה עָלֵינוּ לַפְּנוֹת לְחֻכָּמִים שֶׁבִּדּוֹר כָּדִי לְקַבֵּל תְּשׁוּבוֹת. הַתּוֹרָה לֹא צִיָּנָה אֶת הַמַּשְׁג "רַב" מִפְּנֵי שֶׁהוּא מֶלֶךְ מְאַחֶרֶת מִהַשְׁפָּה הָאֲרָמִית, כְּפִי שֶׁאֲנָקְלוֹס תָּרְגָּם עַל הַשּׁוּפְטִים שֶׁהָיוּ לְעַם יִשְׂרָאֵל: "רַבְּנֵי אֱלֹפִי, רַבְּנֵי מֵאוֹתָא, רַבְּנֵי חֲמִשִּׁין וְרַבְּנֵי עֶסְרִיתָא" (שְׁמוֹת י"ח, כ"א).

הַמִּדֶּע סוֹתֵר אֶת הַתּוֹרָה שֶׁבָּעַל פֶּה (קַרְדִּיט לִרְב אֶפְרַיִם כַּחֲלוֹן)

- 45:13 -

מְסִינֵרִית: "מִמָּשׁ כְּמוֹ הַסְטוֹרִיָּה, גַּם מִדְּעִים לֹא לומְדִים בִּישִׁבוֹת. אַחֲרֵת הָיוּ שָׂמִים לֵב לְכָף שִׁישְׁנֵן מֵאוֹת סְתִירוֹת בֵּין הַמִּדֶּע לְבֵין הַתּוֹרָה שֶׁבָּעַל פֶּה [...] אִם הַמְּקוֹר שֶׁל הַתּוֹרָה שֶׁבָּעַל פֶּה זֶה אֱלֹקִים, אִזּוֹ בְּהַחֲלִט לֹא יִתְּכוּ שֶׁהִיא תִּסְתֵּר אֶת הַמִּדֶּע. אֲבָל מָה קוֹרָה בְּפֶעַל? בְּפֶעַל יִשְׁנֵן מֵאוֹת סְתִירוֹת בֵּין הַתּוֹרָה שֶׁבָּעַל פֶּה לְבֵין הַמִּדֶּע, שֶׁהַרְבֵּנִים פָּשׁוּט מִתְּעַלְמִים מְקִיּוֹן וּמִטֶּאֱטָאִים מִתַּחַת לִשְׁטִיחַ" וְהִבִּיאָה בְּתוֹר דְּגָמָה אֶת הַסְּפּוֹר מִהַגְמָרָא (כְּתוּבוֹת י') בּוֹ בַּעַל חֲשָׁד שֶׁאֲנִשְׁתּוּ בְּגִדָּה בּוֹ, וְרָבֵן גְּמִלְיָאֵל הוֹכִיחַ שֶׁהִיא בְּתוֹלָה עַל מִנְתָּ לְהַצִּיל אֶת הַקָּשֶׁר הַזּוּגִי שֶׁלָּהֶם. עַל הַדְּגָמָה הַזֶּה לְכָר הַסְּבָרָנוּ בְּתַגּוּבוֹת עַל סֵרְטוֹן מַעֲמַד הָאִשָּׁה, כִּף שֶׁבְּעֶזְרֵת ה' נִעֲבֹר לְשֶׁאֵר הַסְּתִירוֹת שֶׁלִּכְאוּרָה קִימוֹת בֵּין הַמִּדֶּע וְהַתּוֹרָה שֶׁבָּעַל פֶּה שֶׁהַמְּסִינֵרִים הִצִּיגוּ בְּסֵרְטוֹן "הַתּוֹגֵבָה לִרְב כַּחֲלוֹן לְטַעוּנִים שֶׁהִצִּיג לְתוֹרָה שֶׁבָּעַל-פֶּה".

1. "עַל פִּי הַתְּלַמּוּד, מִסְּכַת חֲלִין מ"ה עֲמוּד ב', קִנָּה הַנְּשִׁימָה נִחְלַק לְשִׁלְשָׁה: לְרֹאָה, לְכַבֵּד וְלִלְב".

תְּשׁוּבָה: הוּא נֶסֶה לְטַעֵן שֶׁחֲזו"ל לֹא יָדְעוּ כִּיצַד גּוֹף הַבְּהֵמָה מְרַכֵּב, וּמִי שֶׁלָּמַד אֶת מִסְּכַת חֲלִין יוֹדֵעַ שֶׁהֵם בְּעָלֵי בְּקִיאוֹת גְּדוֹלָה, כִּף שֶׁהִטְעֵנָה אֵינָה נְכוּנָה. בְּהֵמָה שֶׁנִּשְׁחַטָּה וְנִמְצָא בָּהּ מוֹם, הִיא נִחְשָׁבֶת 'טְרֵפָה' וְאִסּוּרָה בְּאֲכִילָה. הַגְּמָרָא בְּמְקוֹר הַנִּי"ל דָּנָה עַל סוּגֵי טְרֵפוֹת וְאִזּוֹ כָּתוּב שֶׁ"תִּלְתָּא קְנִי הוּו" - קְנִימִים שֶׁלִּשָּׁה קְנִים בְּגוּפּוֹן שֶׁל הַבְּהֵמוֹת: קִנָּה הַנְּשִׁימָה, הָעוֹרֵק הָרָאשִׁי וְקִנָּה וְרִיד נְכוּב תַּחְתּוֹן. אִם נִבִּיט מִלְּמַעְלָה עַל קִנָּה הַנְּשִׁימָה, יִרְאֶה כְּאִלוּ הוּא מִתְּפַצֵּל לְשִׁלְשָׁה, כְּפִי שֶׁהַסְּבִיר רַבִּי בְּרוּךְ מִגְּרַמִּיזָא ב'סִפְר הַתְּרוּמָה' (הַלְכוֹת רְפוּאוֹת סִימָן ט"ו). אֵין הַכּוֹנֶה שֶׁקִּנָּה הַנְּשִׁימָה עֲצָמוּ מִתְּפַצֵּל לְשִׁלְשָׁה חֲלָקִים (כְּפִי שֶׁחֲשַׁב), אֲלָא שֶׁהַדְּמוּי מִמְּחִישׁ לְקוֹרְאִים אֶת הַנוֹשֵׂא וְלִהְיוֹת עֲלֵיהֶם לְהִבִּין בְּאִילוּ קְנִים מְדָבֵר.

2. "בְּתַלְמוּד הַבְּבִלִי, מִסְּכַת בְּכוֹרוֹת ח' עֲמוּד א', רַבִּי יְהוּדָה קִבֵּעַ שֶׁקְּנִימִים בָּיִם יְצוּרִים עִם חֲצִי גּוֹף אָדָם וְחֲצִי גּוֹף שֶׁל דָּג, מִמָּשׁ כְּמוֹ בֵּת הַיָּם הַקָּטָנָה שֶׁל דִּיסְנִי,

וישליח את הערב

להם רש"י נתן את השם: 'סירנות'."

תשובה: המסיונרית יוצאת מנקדת הנחה שאם יצור כלשהו לא התגלה, סימן שהוא לא קיים. בספרות, ההנחה הזאת נקראת "העדר ראיות אינו ראיה להעדר" וישנו כלל גדול בהלכה (וגם בבתי משפט) לפיו אדם שמעיד שלא ראה דבר כלשהו, לא מתחשבים בעדותו מפני שהיא אינה שוללת את קיום הדבר. בתאריך 4/10/2010 למנינם, עתון ידיעות אחרונות פרסם תחקיר שהתבצע במשך מספר חדשים וקבע כי מעל חמשת אלפים סוגי דגים לא התגלו למדע. אבל בספרות היהדות ישנה עדות נדירה ליצור הנ"ל שנקרא בגמרא "בני הים", והיא מופיעה בספר צל העולם שנכתב על ידי רבי מתתיהו דלקרוט והדפס באמסטרדם לפני כ-300 שנה. בחלק ב' (שער י') הוא מספר על סוגי הדגים הקיימים בארץ 'אינדיה' (הודו) "יש שם דגים אשר ראשם, גופם, פניהם ושדיהם כדמות בתולה ומשוררים בנעימות ונקרא 'שרינא'".

החיד"א הזכיר גם כן את קיום היצור בספרו מדבר קדמות (מערכת ד' אות י"ג) "ומקום משכנה בסלעים ומקומות מסכנים בים". בספר 'הערוך' מופיעה עדות של גוים מארץ נורווגיה לפיה הם שטו בספינה עם המלך, וכאשר ראו את הדג הנ"ל שוכב על שרטון בים - צעקו למלך שייסתובב ויראה את היצור המדהים, והדג נבהל מהצעקות וצלל במהירות לתוך הים. לאלו מקם שייחליטו לטעון: "ברור שהעדות הזאת תופיע. הכותב הוא רב!" אז עלינו לדעת דבר פשוט, והוא שאם מחבר הספר 'הערוך' היה כותב עדות שקר, זה היה גורם לו להסתבך עם עוזרי מלך נורווגיה ולעלות לו בחייו. אם כן, מכרח שמדבר בספור שאכן קרה.

3. "על פי התלמוד: משך הריונה של הנחשה עומד על שבע שנים, בעוד על פי המדע ידוע שההריון נמשך מספר חדשים בלבד".

תשובה: בגמרא (בכורות ח' ב') מתאר וכוח של רבי יהושע בן חנניה עם קיסר רומאי, ואחד מהנושאים היה לגבי הריון הנחשה. שם כתוב: "אמר לו קיסר לרבי יהושע בן חנניה: לכמה מעבר [מתעבר] ומוליד? אמר לו [רבי יהושע לקיסר]: לשב שני [תוך שבע שנים]". הקיסר ענה: כיצד תסביר שחכמי איתונה הרביעו (הכניסו להריון) את הנחשות והן הולידו תוך שלש שנים? וענה לו רבי יהושע שזה סימן

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

שֶׁהִנְחִשׁוֹת כָּבֵד הָיוּ מַעֲבָרוֹת מִלִּפְנֵי אַרְבַּע שָׁנִים, וְכַעַת בְּשָׁלֹשׁ הַשָּׁנִים הַנוֹסְפוֹת נִשְׁלְמוּ שְׁבַע הַשָּׁנִים. הַמֶּלֶךְ הַתְּפִלָּא כִּי צִד רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ יָכוֹל לַחֲלֹק עַל חֻכְמֵי אֲתוֹנָה וְאָמַר לוֹ לְהִתְנַכֵּחַ אִתָּם בְּנוֹשָׂא, וּבִסּוּף רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ נִצַּח אוֹתָם. בּוֹאוּ נִחְשֹׁב הָאֵם הַסְּפוֹר מִמָּצָא: הָאֵימְפֵּרִיָּה הָרוֹמִית נִפְלָה בְּשָׁנַת 476 לְמַנְיָנָם, וְהַתְּלֻמוֹד נִכְתַּב מִהֶמְאָה הַשְּׁלִישִׁית עַד הֶמְאָה הַחֲמִישִׁית, זֹאת אוֹמֶרֶת שְׁלֹאֲרָה הַתְּקוּפָה בָּהּ נִכְתַּב הַתְּלֻמוֹד הַקִּיסְרוֹת הָרוֹמִית הִיְתָה פְּעִילָה, וַיְדוּעַ שְׁעָם יִשְׂרָאֵל הִיָּה סוֹבֵל כָּל כֹּף הָרִבָּה מִהָרוֹמָאִים כַּדְגָּמַת רַבִּי עֲקִיבָא שְׁנֵהֲרַג בְּגִלְלָם.

כְּמוֹ בַּדְגָּמָה הַקּוֹדֶמֶת, לֹא יָכוֹל לִהְיוֹת שְׁחִז"ל הָיוּ כּוֹתְבִים סְפוֹר שְׁעָלוֹל לְסִכּוֹן

61

אֶת הַחַיִּים שְׁלָהֶם. ב'תּוֹסְפוֹת' עַל הַגְּמָרָא (מִידָּה קָטָן י"א א') כָּתְבוּ לִפְנֵי כ־800 שָׁנָה שֶׁהִשְׁתַּנּוּ הַטְּבָעִים, וְהַכּוֹנֵה שְׁחָלַק מִהֶמְצִיאוֹת בְּעֶבֶר הִיְתָה שׁוֹנָה מִהֶעָדָן הַנוֹכְחִי. גַּם בִּימֵינוּ קִיָּמִים מִצָּבִים שְׁחוֹרְגִים מִהֶטְבַּע הַנוֹרְמָלִי (וְהֵם נִקְרָאִים 'אַנּוֹמָלִיּוֹת'), כֹּף שְׁאִיו סָבָה לִלְעֹג לְהַשְׁעֵרָה לִפְיָה הַטְּבַע הַשְּׁתַּנָּה.

4. "עַל פִּי הַתְּלֻמוֹד הַבְּבִלִי, מִסֻּכַּת חָלִין נ"ז עֲמוּד א': לְתַרְנֻגְלַת אֵין רָאָה. בְּפַעַם הַבָּאָה שְׁאִתָּם בְּרָמִי לֹוִי אוֹ בְּשׁוּפְרָסֵל, לָכֵן לִקְצֹב וְתִשְׁאַלּוּ אוֹתוֹ אִם יֵשׁ אוֹ אֵין לְתַרְנֻגְלַת רָאָה".

תְּשׁוּבָה: בּוֹאוּ נִקְרָא אֶת הַקֻּטֵּעַ מִהַתְּלֻמוֹד, נִסְבִּיר אֶת הַנוֹשָׂא וְנִרְאָה אִם טַעֲנַת הַמְּסִיוֹנִירִים נְכוֹנָה. "אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב: שְׁמוּטָה יָד בְּבִהְמָה - כְּשֶׁרָה": בְּמִדָּה וְהֶרְגֵּל הַקְּדָמִית בְּבִהְמָה נִקְרָעָה מִמְּקוֹמָהּ, הַבְּהֵמָה כְּשֶׁרָה. "שְׁמוּטָה יָרֵךְ בְּבִהְמָה - טִרְפָּה": אִם עָצָם הִירֵךְ שֶׁל הַבְּהֵמָה יִצָּאָה מִמְּקוֹמָהּ, הִיא טִרְפָּה (אֲסוּרָה בְּאֲכִילָה) וְכֵן לְגַבִּי "שְׁמוּטָה יָרֵךְ בְּעוֹף". כַּעַת הַגְּמָרָא מְצִיגָה הַלָּכָה נּוֹסֶפֶת: "שְׁמוּטָה גֵּף בְּעוֹף - טִרְפָּה": בְּמִדָּה וְגַף (כִּנֵּף) יִצָּאָה מִמְּקוֹם הַחֲבוּר שֶׁלָּהּ בְּגַב הָעוֹף, הוּא טִרְף. מִדּוּעַ? "חִיְשִׁינוּ שְׁמָא נִקְבָּה הָרָאָה" - חוֹשְׁשִׁים שְׁמָקוֹם הַחֲבוּר הַכִּנֵּף סְמוּךְ לָרָאָה, וְכֹאשֶׁר הַכִּנֵּף נִתְּלָשָׁה - קִיָּם חֲשָׁשׁ שְׁאוּלִי הַתְּנַתֵּךְ יַחַד אֶתָּה חֲלַק מִהָרָאָה, "וְשִׁמוּאֵל אָמַר - תְּבַדֵּק" - לְבַדֵּק אֶת הָרָאָה הָאֵם יֵשׁ בָּהּ נִקְבַּ (חור). אִם כֵּן, הָעוֹף נִחְשֹׁב טִרְף.

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֹרֶב

"וְכֵן אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן - תִּבְדֹּק" - גַּם לְפִי רַבִּי יוֹחָנָן צָרִיף לְבַדֵּק אֶת הָרֶאָה, וְעַל כֵּן יֵשׁ מַחֲלֶקֶת: חֲזַקְיָה שֶׁהוּא בֶּנוֹ שֶׁל רַבִּי חִיָּא "אָמַר - אִיו רֶאָה לְעוֹף" וּלְעַמְתּוֹ רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר שֶׁלְעוֹף יֵשׁ רֵאוֹת, "וַיִּשְׁנֶה כְּעֵלָה שֶׁל וָרֵד בֵּין אֲגַפִּים" - וְנִרְאִית כְּמוֹ עֵלָה שֶׁל וָרֵד (דָּקָה וְאַדְמָה) בֵּין כִּנְפֵי הָעוֹף. כָּעֵת הִגְמָרָא שׁוֹאֲלֵת: "מַאי אִיו רֶאָה לְעוֹף" - מָה הַפִּנְיָה בְּדַבְּרֵיו שֶׁל חֲזַקְיָה שָׁאִין לְעוֹפּוֹת רֶאָה? "אֵילִימָא דְלִית לָהּ כָּלל, וְהָא קָא חֲזִינָא דְאִית לָהּ!" - אִם תֵּאמַר שָׁאִין לוֹ בְּכָלל (רֶאָה), הָרִי אֲנַחְנוּ רוֹאִים שְׂיֵשׁ לוֹ! "אֵלָא - דְּלֹא מְטַרִיף בֵּה" - אֵלָא פִּנְיָתוֹ שֶׁל חֲזַקְיָה הִיָּתָה שֶׁלִּדְעָתוֹ נְקוּב רֶאָה אִינוּ הוֹפֵךְ אֶת הָעוֹף לְטָרֵף. לֹא מְדַבֵּר בְּסִתְרָה אֵלָא שֶׁהַמַּחֲלֶקֶת בֵּין חֲזַקְיָה

62

וְרַבִּי יוֹחָנָן נִכְתְּבָה בְּקֶצֶרָה.

5. "לְפִי הַתְּלֻמוּד הַבְּבִלִי, מִסֻּכַּת בְּרָכוֹת נ"ט עֲמוּד א': רַעַשׁ הָרַעְמִים נוֹבֵעַ מִהַחֲכוּף שֶׁל הָעֲנָנִים עִם הַכּוֹכָבִים בְּשָׁמַיִם".

תְּשׁוּבָה: לֹא נִכּוֹן. הִגְמָרָא בְּמָקוֹר שֶׁהִקְרִיא (בְּרָכוֹת נ"ט א') דָּנָה בְּבִרְכָּה שֶׁצָּרִיף לְבָרֵךְ עַל הָרַעְמִים, וּמִצִּיגָה כְּדָרָךְ אֲגַב אֶת הַדְּעוֹת בֵּין חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל לְגַבִּי הַדָּרָךְ בֵּה נּוֹצְרִים קוֹלוֹת הָרַעְמִים:

לְפִי שְׁמוּאֵל, "עֲנִי בְּגִלְגָּלָא" - הָרַעַם נּוֹצֵר מִרְבּוּי עֲנָנִים אֲשֶׁר מִתְחַכְכִּים זֶה בָּזֶה.

לְפִי רַב אֲחָא בְּרַ יַעֲקֹב, "בְּרָקָא תְּקִיפָא דְבָרִיק בְּעֵנְנָא וּמִתְבַּר גְּזִיזֵי דְבְּרָזָא" - הָרַעַם נּוֹצֵר מִבְּרָק חֲזָק שֶׁעוֹבֵר בֵּין הָעֲנָנִים וְשׁוֹבֵר אֶת חֲתִיכוֹת הַבָּרָד הַנִּמְצָאוֹת בָּהֶם.

לְפִי קְבוּצַת רַבָּנִים, "עֲנִי דְשִׁפְכִי מִיָּא לְהַדִּיד" - רַעַם נּוֹצֵר עַל יְדֵי שְׁפִיכַת מַיִם מֵעֵנָן לְעֵנָן.

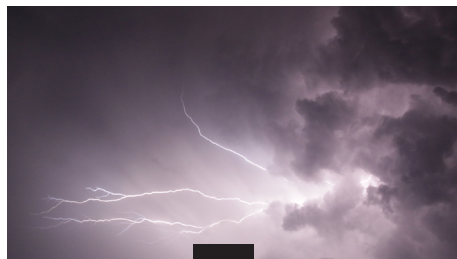
לְפִי רַב אֲשִׁי, "עֲנִי חֲלֻחֻלִי מְחֻלְחָלִי וְאֲתִי זִיקָא וּמִנְשֵׁב אֶפּוֹמִיָּהּ" - הָעֲנָנִים חֲלוּלִים וְהָרוּחַ הַנוֹשֶׁכַת בָּהֶם גּוֹרֶמֶת לְהוֹצֵרוֹת קוֹלוֹת הָרַעְמִים.

לְסִכּוּם, הַדְּעוֹת שֶׁל חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל בְּנוֹשָׂא כּוֹלָלוֹת: רַבּוּי עֲנָנִים, שְׂבִירַת הַבָּרָד בְּתוֹף הָעֲנָנִים עַל יְדֵי בְּרָק, רַבּוּי מַיִם שֶׁגּוֹרְמִים לְהוֹצֵרוֹת מִשְׁקָעִים בְּתוֹף הָעֵנָן, רוּחַ הַנוֹשֶׁכַת בְּתוֹף הָעֲנָנִים. לֹא מְדַבֵּר בְּ"חֲכוּף שֶׁל הָעֲנָנִים עִם הַכּוֹכָבִים בְּשָׁמַיִם"

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעָרֶב

כְּפִי שְׁטָעוֹ, וְכַעַת נִשְׁאָר לָנוּ לִבְרֹר אִם הֶהְסְבִירִים הַמַּדְעִיִּים הִלְלוּ נְכוֹנִים. ד"ר רמי קליין ויואב יאיר מהמרכז לחינוך מדעי-טכנולוגי באוניברסיטת תל אביב,

כתבו בשנת 1,999: "תצפיות ומדידות בתוך העננים ומחוץ להם הראו שהתנאים הנחוצים להוצרות ברקים הם אטמוספירה לא יציבה ושפע של אדי מים המאפשרים התפתחות של עננות ערמטית פעילה. העננים יוצרי הברקים גדולים מאוד ויש בהם כמיות גדולות של מים וקרח, וכן יש בהם ערבול חזק, קצב

63

משקעים גבוה וברד. ומהיכן נוצר קול הרעם? מסבירים החוקרים שהרעם הוא גל ה'לם המתפשט באויר מיד לאחר שזרם הברק עובר. התלהטות האויר יוצרת בעקבותיה גם התגברות בלחץ, ונוצר גל קול המתפשט לכל העברים". אם כן, דבריהם של החוקרים זהים לחלוטין לתכונות שחכמי ישראל הציגו בנוגע להוצרות רעמים.

6. "לפי התלמוד הבבלי, חליון נ"ב ו-נ"ג, לחתול, לזאב ולאריה יש ארס שיוצא מהצפרנים".

תשובה: לא הכונה לארס במשגים של היום, שהרי אליעזר בן יהודה ערבב המון שפות (ביניהן ארמית) לתוך העברית המחדשת, וכך המון מלים השתבשו ממשמעותן האמתית. לדגמה: הנביא יחזקאל (א', כ"ב) תאר שהוא ראה בנבואה "רקיע כעיו הקרח", כלומר משטח שנראה כמו קרח. כיצד המלה קרח מתרגמת לארמית? גליד, ומכאן אליעזר בן יהודה חדש את המלה "גלידה" שהיא מאכל קפוא. אם המלים בארמית זהות למשמעותן החדשה, נצטרף לטען שיחזקאל ראה בשמים גלידריה... מטפש לחשב כן, וכפי שהמלה גליד (קרח) בפרק א' ביחזקאל אינה גלידה, כן אותו דבר לגבי ה"ארס" שחז"ל תארו לגבי האריות, הזאבים והחתולים, שאינו זהה לחמר המפרש מהכשת נחש לו אנחנו קוראים ארס.

בלתי אפשרי לטעון שחז"ל לא הכירו את בעל החיים "חתול", שהרי בגמרא (פסחים ק"ב ב') חז"ל מעודדים לגידל חתולים בבית מפני שהם מונעים הגעה של נחשים,

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

בְּרַחֲשִׁים, זִיקוּיוֹת וְכַדוּמָה. הַשְּׂאֵלָה עַל הַ"אָרֶס" אֲצֵל הַחֲתוּלִים אֵינָה חֲדָשָׁה, אֲלָא נִשְׂאֵלָה כְּבָר לִפְנֵי כ־700 שָׁנָה בְּסִפְרֵים 'שׁו"ת הָרִיב"ש' (סימן תמ"ז) ו-'יבין שְׂמוּעָה' (דף ה'). ד"ר מֶשֶׁה רֵעֶנֶן הַסְּבִיר בְּאַתֵּר 'פּוֹרְטַל דֵּף הַיּוֹמִי' שֶׁזֶּאֱת טְעוּת לּוֹמֵר שֶׁחַז"ל הִתְכַּוְּנוּ לְאָרֶס שֶׁל הַיּוֹם, מִפְּנֵי שֶׁבְּמָקוֹם אַחֵר בְּגִמְרָא (גִּטִּין מ"ה ב') מְסַפֵּר עַל אִשָּׁה שֶׁכָּעָסָה וְהִתְמַלְאָה בַּ"זִּיהָרָא" (אָרֶס). הַדּוּקְטוֹר הַסְּבִיר שֶׁקִּימַת בְּצַפְרָנִי הַחֲתוּל תּוֹפְעָה יְחִידִית, וְהִיא שְׂאֵינָן שְׁלוּפוֹת בְּאֶפֶן תְּמִידִי אֲלָא רַק כִּשְׁהוּא רוֹצָה לְתַקֵּף אֶת הַטֶּרֶף, וְכֹאשֶׁר מִסִּים אֶת מְשִׁימָתוֹ הֵן חוֹזְרוֹת לְתוֹף כֹּף הָרָגֶל.

הַרְבֵּה פְּעָמִים כְּאֲשֶׁר חֲתוּל תּוֹפֵס אֶת הַטֶּרֶף בְּצַפְרָנִים, חֵלֶק מֵהָדָם נִשְׁאָר עֲלֵיהֶן. חֶסֶר נְקוּי הַצַּפְרָנִים גוֹרֵם לְהִתְפַּתְחוּת חִידָקִים בְּתוֹכָן, וְלֵהֶם חַז"ל קָרְאוּ בְּכַנּוּי "אָרֶס". בְּמִקּוֹר הַגִּמְרָא עָלָיו הַמְסִיוֹנִרִים דְּבָרוּ (חֲלִיו נ"ב ו-נ"ג) מְצַגֵּת שְׂאֵלָה הָאֵם מֵתָר לִשְׁחַט יוֹנָה שֶׁחֲתוּל הִכָּה אוֹתָהּ בְּאִמְצָעוֹת הַצַּפְרָנִים שְׁלוֹ? לְכַאוּרָה אֵין סִבָּה לֹא לִשְׁחַט אוֹתָהּ, שֶׁהֵרִי מְדַבֵּר בְּשִׁרְיָטָה קִטְנָה שֶׁנִּרְאִית זְנִיחָה, שׁוּלִית וְחֶסֶת הַשְּׂפָעָה. אֲלָא שֶׁחַז"ל הַסְּבִירוּ שֶׁלְאַחַר שֶׁחֲתוּל תִּפֵּס טֶרֶף אֶחָד, מִתְפַּתְּחִים לוֹ חִידָקִים בְּתוֹף הַצַּפְרָנִים וְכַעַת הַטֶּרֶף הִבָּא שֶׁל הַחֲתוּל נָתַן לְסִכְנַת זֵהוּם, כֹּף שְׂאֵם יוֹנָה קִבְּלָה מִכָּה עַל יְדֵי חֲתוּל - הִיא עֲלוּלָה לְהִזְדָּהֵם וּלְהַחֲשֵׁב טֶרֶפָה, כְּלוּמָר אֲסוּרָה בְּאֲכִילָה. הַדּוּקְטוֹר הִבִּיא עֵדוֹת שֶׁל יִידִידוֹ (אֲבִיחִי בִנְיָמִינִי) הָעוֹסֵק בְּשִׁקּוּם עוֹפוֹת פְּצוּעִים יַחַד עִם וְטִרְינָרִים, וְאָמַר שֶׁלִּפִּי הָעֵדוּיוֹת שֶׁלָּהֶם, צַפְרִים הַנִּפְגָּעוֹת עַל יְדֵי חֲתוּלִים אוֹ טוֹרְפִים אֲחֵרִים (כְּמוֹ אֲרִיּוֹת וְזֵאֲבִים), מִתּוֹת לָרֵב כְּתוֹצָאָה מִזֵּהוּם וְלֹא מִהַשְׁרִיטוֹת עֲצָמָן שֶׁל צַפְרָנֵי הַחֲתוּל.

7. "עַל פִּי הַתְּלֻמוֹד הַבְּבִלִי, מִסֻּכַּת חֲגִיגָה י"ב עֲמוּד א', כְּדוֹר הָאָרֶץ שְׁטוּחַ וְלֹא עָגֵל, וְכִשְׂאֵדָם הָרֵאשׁוֹן חִי עַל הָאָרֶץ - הַגּוֹף שֶׁלּוֹ נִמְתַּח מִהִקְצָה הָאֲחֵר לְקִצָּה הַשְּׁנִי שֶׁל הָעוֹלָם!".

תְּשׁוּבָה: בְּגִמְרָא שֶׁצִּינּוּ כְּתוּב: "אָדָם הָרֵאשׁוֹן מִסוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ הָיָה". מְקַרֵּיָא רֵאשׁוֹנִית לְכַאוּרָה נִרְאָה שֶׁאֵכֵן לְטַעֲנַת חַז"ל הָעוֹלָם הָיָה שְׁטוּחַ, אֲבָל מִי שֶׁיִּלְמַד גִּמְרָא וְלֹא יִסְתַּמֵּךְ עַל הַמִּקּוֹר הַנִּלְבָּד, יֵדַע שֶׁזֶּאֱת לֹא הָיְתָה דַּעְתָּם. בְּתִלְמוּד הַבְּבִלִי (עֲבוּדָה זָרָה מ"א א') וּבְתִלְמוּד הִירוּשְׁלָמִי (עֲבוּדָה זָרָה ג', א') שֶׁקִּדְּמוּ לוֹ בְּמֵאֲתָיִם שָׁנָה, מְסַבֵּר כִּיצַד נָתַן לְדַעַת אֵילוּ פְּסָלֵי עֲבוּדָה זָרָה בּוֹדְאוֹת הָיוּ עוֹבְדִים, וְאַחַת הַדְּגֻמָּאוֹת הִיא פְּסֵל שְׂמִיחָזִיק כְּדוֹר. תִּתְּפִלְאוּ לְדַעַת, אֲבָל הַסִּבָּה

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

לְהַחֲזִיקַת הַכְּדּוּר הַיָּה "שֶׁהָעוֹלָם עָשׂוּי כְּכְדּוּר". כְּלוּמָר: עוֹבְדֵי אֱלִילִים הָיוּ מַעֲצָבִים אֶת הַפְּסָלִים בְּתוֹר כְּאֵלוֹ שֶׁמַּחֲזִיקִים כְּדּוּר, בְּגִלְל אֲמוֹנָתָם שֶׁהֵם שׁוֹלְטִים בְּעוֹלָם. מִכָּאן יֵשׁ לָנוּ הוֹכָחָה שֶׁלְּפִי חֲז"ל כְּדּוּר הָאָרֶץ אֵינוֹ שְׁטוּחַ כְּפִי שְׁטוּעוֹן הַמַּסִּיוֹן

64

בְּשִׁמָּם, אֲלֵא עָגְלָ! אוֹתוֹ דָּבָר כְּתוּב בְּמִדְרַשׁ בְּמִדְבָּר רֶבֶה (י"ג, י"ז), וְכַב"ל בְּסִפְרֵי הַזֶּהר (וַיִּקְרָא י', א') בּוֹ כְּתוּב: "כָּל יִשׁוּבָא מִתְּגַלְגָּלָא בְּעִגּוּלָא כְּכְדּוּר", כְּלוּמָר שֶׁכָּל הָעוֹלָם מִתְּגַלְגָּל בְּעִגּוּל כְּמוֹ כְּדּוּר.

אִם כֵּן, מָה הַכּוֹנֵה בְּכָךְ שֶׁאֵדָם הָרֵאשׁוֹן הָיָה "מִסּוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ"? רַש"י, שֶׁהָיָה חֵי לְפָנָי כ־950 שָׁנָה הַסְבִּיר שֶׁכְּאֶשֶׁר אֵדָם הָרֵאשׁוֹן הָיָה שׁוֹכֵב, "הָיָה רֹאשׁוֹ לְמִזְרַח וְרַגְלָיו לְמַעֲרָב".

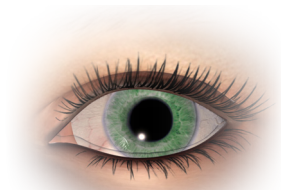
כְּלוּמָר: הַבְּטוּי "סוּף הָעוֹלָם" הוּא מֵטָאפּוֹרִי בְּלִבָּד, שֶׁהָרִי לְפִי חֲז"ל עֲצָמָם הָעוֹלָם בְּצוּרַת כְּדּוּר וַיְדוּעַ שָׂאִין לְכְדּוּר קְצוֹת.

עַד כָּאן הַסְתִּירוֹת שֶׁמוֹפִיעוֹת בְּסִרְטוֹן. נוֹסִיף כְּעַתָּה אֶת אַחַת הַסְתִּירוֹת שֶׁנוֹסְפוּ בְּאַתֵּר שְׁלֵהֶם: בְּמַסְכַּת דָּרָךְ אָרֶץ (ז') כְּתוּב שֶׁ"הָעוֹלָם הַזֶּה דּוּמָה לְגִלְגָּל עֵינֹ שֶׁל אָדָם, לְכֹן שָׁבוּ - זֶה יָם אוֹמִינּוּס שֶׁמְקִיף אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ, שְׁחֹר שָׁבוּ - זֶה יִשׁוּב". בְּמִלִּים אַחֲרוֹת לְפִי חֲז"ל, הַיִּבְשָׁה וְהַיָּם נִרְאִים כְּמוֹ גִלְגָּל הָעֵין וְהָאִישׁוֹן, כְּלוּמָר: יִבְשָׁה אַחַת בְּמִרְכָּז הַמִּקְפָּת כְּלָה בְּמִים.

65

תְּשׁוּבָה: כְּפִי שֶׁחֲלַק מֵהַפְּרָטִים בְּעֵין מִשְׁתַּנִּים כָּל שְׁהִזְמֹן עוֹבֵר וְאֵינָם נִרְאִים כְּפִי הַתְּחַלָּתָם, כֵּן הָעוֹלָם מִשְׁתַּנֵּה מִבְּחִינָה טוֹפּוֹגְרָפִית עִם הַשָּׁנִים. כִּיצַד הָעוֹלָם הָיָה נִרְאָה בְּתַחֲלַת הַבְּרִיאָה, לְפִי חֲז"ל וְגַם לְפִי הַמַּדְעָה? יִבְשָׁה אַחַת הַמִּקְפָּת בְּמִים, לָהּ קָרָא הַמַּדְעָן אֶלְפִּירַד וְגַנֵּר "פִּנְגְּוִינָה" (πᾶν γαῖα)

66

לֹא מִדְבָּר בְּטָעוֹת שֶׁל חֲז"ל, אֲלֵא בְּהִתְיַחֲסוּתָם לְכְדּוּר הָאָרֶץ כְּפִי שֶׁהָיָה נִרְאָה בְּצוּרַתוֹ הַמְּקוּרִית.

סְתִירוֹת תַּאֲלוּגִיּוֹת בֵּין הַתּוֹרָה שֶׁבַעל פֶּה לַתֵּנָף

- 49:44 -

מְסִיּוֹנִי: "בֵּין כְּתָבֵי הַתּוֹשֵׁב" ע לְבִין הַתֵּנָף יֵשׁ מֵאוֹת סְתִירוֹת [...] נָבִיא רַק מְסִפֵּר דְּגִמָּאוֹת קְצוֹת. הַרְבֵּנִים לֹא יִכְלוּ לְהַתְמוּדֵד עִם הָעֶבֶדָה שְׁאֵשָׁה, וְעוֹד אִשָּׁה גוֹיָה, מְבַצֵּעַת בְּרִית מִלָּה לִבְנָהּ. לָכֵן, קִבְּעוּ כִּי צִפְרָה לֹא בָצְעָה בְּרִית מִלָּה, אֲלֹא "שְׁאֲמָרָה לְאִישׁ אַחֵר וְעָשָׂה..." (שְׁטִינְזֵלֶץ עַל עֲבוּדָה זָרָה כ"ז, א'). אֲבָל זֹאת בְּסְתִירָה גְּמוּרָה לִנְאֻמָּר בַּתּוֹרָה בְּסִפּוֹר שְׁמוֹת, שֶׁם כָּתוּב בְּמִפְרָשׁ שֶׁצִּפְרָה הִיא זֹאת שְׁכָרְתָה אֶת הָעֶרְלָה: "וַתִּקַּח צִפְרָה צֹר וַתְּכַרֵּת אֶת עֶרְלַת בְּנָהּ" (שְׁמוֹת ד', כ"ה).

תְּשׁוּבָה: נִתְחִיל בְּכַף שְׂזָה שְׁקָר לְהַגִּיד שְׁלֹרְבָנִים "מִפְרִיעַ" שְׁאֵשָׁה תְּבַצֵּעַ בְּרִית מִלָּה, שְׁהָרִי רַבִּי יוֹסֵף קָארוֹ פָּסַק לְהַלְכָה בְּשִׁלְחוֹ עֶרְוֹ (רס"ד א') שֶׁ"הַכֹּל כְּשֵׁרִים לְמוֹל, אֲפֹלוּ עֶבֶד, אִשָּׁה וְקָטָן וְעָרֵל". כְּלוּמָר: כָּל אֶחָד מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל רָשָׁאִי לְבַצֵּעַ אֶת מִצְוַת בְּרִית הַמִּלָּה, אֲפֹלוּ אִם הוּא עָרֵל (אֵינוֹ נְמוּל), קָטָן (מִתַּחַת לְגִיל 13), עֶבֶד אוֹ אִשָּׁה! דָּבָר שְׁנִי, לֹא מְדַבֵּר בְּ"סְתִירָה גְּמוּרָה" לְפָסוּק (שְׁמוֹת ד', כ"ה) וְגַם לֹא בְּסְתִירָה חֲלֻקִית, שְׁהָרִי קָיָם כָּלֵל בְּהַלְכָה "שְׁלֹחוֹ שֶׁל אָדָם כְּמוֹתוֹ" הַמוֹפִיעַ בְּמִדְרָשׁ סִפְרֵי (בְּמִדְרָשׁ, מִטּוֹת פֶּסְקָה ח"ג, קנ"ד), לְפִיו אִם אָדָם נִשְׁלַח לְקָיָם מִצְוָה כָּלִשָׁה - נִחָשׁ כְּאֵלוֹ גַּם הַשּׁוֹלַח קָיָם אוֹתָהּ בְּעֶצְמוֹ. יֵשׁ לְהַלְכָה הַנִּ"ל גְּבוּי מֵהַתֵּנָף מִפְּנֵי שֶׁמִּצְוַת אֶחָד כָּתוּב שְׁלֵמִיכָל בַּת שְׂאוּל לֹא הָיוּ יְלָדִים עַד יוֹם מוֹתָהּ (שְׁמוּאֵל ב' ו', כ"ג) וּמִצְוַת שְׁנֵי כָּתוּב שֶׁהָיוּ לָהּ חֲמִשָּׁה יְלָדִים (כ"א, ח') מֵעֲדָרִיאֵל שֶׁהוּא בְּכָלֵל בְּעֵלָה שֶׁל מִירֵב אֲחוֹתָהּ! פְּתָרוֹן הַסְתִּירָה הוּא שֶׁמִּירֵב נִפְטָרָה, מִיכָל גִּדְּלָה אֶת הַיְלָדִים בְּמִקְוָמָה וְהַתֵּנָף הַחֲשִׁיב אוֹתָם כְּאֵלוֹ הֵם הַיְלָדִים שֶׁל מִיכָל, כְּפִי שֶׁחֲזוֹ"ל אָמַר: "כָּל הַמְּגִדֵּל יָתוֹם בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, מַעֲלָה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאֵלוֹ יְלָדוֹ" (סִנְהֶדְרִיו י"ט ב'). וְאוֹתוֹ דָּבָר לְגַבִּי אֶסְנֶת, נִכְדָּתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב אָבִינוּ שֶׁנּוֹלָדָה מִהָאֵנֶס שֶׁל דִּינָה וְשָׁכָם: הִיא נִקְרָאת בַּתּוֹרָה בְּשֵׁם "בַּת פּוּטִיפָרַע" (בְּרָאשִׁית מ"א, מ"ה) לְמָרוֹת שֶׁהִיא הַבַּת שֶׁל דִּינָה וְלֹא שֶׁל פּוּטִיפָר הַסֵּגֶן שֶׁל פְּרָעָה חֲלִילָה. אִם כֵּן, מִדּוּעַ הִיא נִקְרָאת בַּת פּוּטִיפָרַע? מִפְּנֵי שֶׁהוּא גִדֵּל אוֹתָהּ.

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

אותו דָּבָר לִגְבֵי צִפְרָה: אָפְלוּ אִם הִיא אָמְרָה לְאָדָם אַחֵר לְמוֹל בְּמִקּוֹמָהּ (לְפִי פְרוֹשׁ שְׁטִינְזוֹלֶץ), הַדָּבָר נִחְשָׁב כְּאִלוּ הִיא עֲצָמָה קִיָּמָה אֶת בְּרִית הַמִּילָה לְבֵן שְׁלֹה, כִּי שְׁאִין סְתִירָה עִם הַפְּסוּקָה. דָּרָךְ אֲנִי: לֹא מִדִּיק לְהַגִּיד שְׁצִפְרָה הִיְתָה גּוֹיָה, שְׁהִרִי טָרָם הַתְּקִים מַעֲמַד הָרָסִינִי וְהָאֲנוּשׁוֹת הִיְתָה בְּמַעֲמַד שֶׁל 'בְּנֵי נַח'. רַק לְאַחֵר מִכֵּן כְּאֲשֶׁר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קָבְלוּ אֶת הַתּוֹרָה, הֵם זָכוּ לִהְיוֹת נִבְדָּלִים מִשְׁאָר אַמּוֹת הָעוֹלָם, כְּפִי שֶׁהִקְבִּ"ה אָמַר בְּעֶצְמוֹ: "וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מִמְּלַכְתּוֹ כְּהִנָּהּ וְגוֹי קָדוֹשׁ" (שְׁמוֹת י"ט, ו'). וּבִינֵיהֶם גַּם הִיְתָה צִפְרָה שֶׁכָּעַת נִחְשָׁבָה לִיהוּדִיָּה, כִּי שְׁכָאֲשֶׁר הִיא הַתַּחֲתָנָה עִם מֹשֶׁה הֵם הָיוּ בְּמַעֲמַד שְׁוֶה (שֶׁל בְּנֵי נַח), וְגַם לְאַחֵר מִכֵּן בְּמַעֲמַד הָרָסִינִי, שְׁנֵיהֶם הָיוּ נִחְשָׁבִים יְהוּדִים. לְרַבָּנִים אֵין שׁוּם בְּעִיָּה עִם צִפְרָה... אָבֵל כְּרָגִיל, מִדָּבָר בְּכָשֶׁל לֹוִי מִסּוֹג 'פְּנִיָּה אֶל הָרֶגֶשׁ' בְּנִסְיוֹן לְהִסִּית אֶת הַיְּהוּדִים שֶׁלֹּא לְמַדּוּ כְּרָאוּי אֶת הַתּוֹרָה שֶׁכָּעַל פֶּה וְחוֹשְׁבִים שֶׁהִיא מִמְעִיטָה חֲלִילָה אֶת עֶרְךָ הַגּוֹיִם. לֹא מִדָּבָר בְּנִחִיתוֹת אֲלֵא בְּמִסְלֻלִים שׁוֹנִים, כְּפִי שֶׁעֲנִיתִי בְּסִפּוֹר 'עֶרֶב עֲבָדְךָ לְטוֹב' (פְּרָשַׁת וַיִּשְׁלַח) עַל הַשְׁאֵלָה מִדּוֹעַ הַתּוֹרָה לְכָאוּרָה מִפְּלֵה אֶת הַגּוֹיִם, עֵין שָׁם.

מִסִּיּוֹנִי: "דִּגְמָה אַחֶרֶת: הַשְׁתַּטְחוֹת עַל קְבָרִים. "נוֹהֲגִים לִילֹךְ [לְלַכֵּת] בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה אַחֵר תְּפִלַּת שְׁחִירִית לְבֵית הַקְּבָרוֹת לְהַשְׁתַּטֵּחַ עַל קְבָרֵי הַצַּדִּיקִים" (קִצּוֹר שְׁלַחַן עֲרוּךְ, הַכ"ח י"ג). וְלֹא רַק לְהַשְׁתַּטֵּחַ עַל הַקְּבָרִים שֶׁל הַמֵּת, אֲלֵא גַם לְדַבֵּר אִתּוֹ! "אֲפָשֶׁר גַּם לְבַקֵּשׁ מִן הַמֵּתִים בְּעֶצְמָם שִׁיעוּרוֹר עֲלֵינוּ רַחֲמִים ... הָרִי, שְׁמַעֲלַת הַשְׁתַּטְחוֹת עַל קְבָרֵי צַדִּיקִים גְּדוֹלָה וְעֶצְמוֹהָ הִיא עַד מָאֵד. כִּי עַל כֵּן, הָרִי זֶה אֶחָד מֵעֲקָרֵי הָעֲבוּדָה בְּבִרְסָלָב - לְהַשְׁתַּטֵּחַ עַל קְבָרֵי צַדִּיקִים!" (אַתֵּר חֲסִידוֹת בְּרִסְלָב) [...]

לֹא רַק שְׁאֵף אֶחָד בִּתְנֵי"ף לֹא מִשְׁתַּטֵּחַ עַל קְבָרִים, אֲלֵא שֶׁהַתּוֹרָה בְּכָלֹל אוֹסֶרֶת זֹאת בְּתַכְלִית הָאִסּוּר וּמַגְדִּירָה אֶת זֶה כְּדָבָר טָמֵא וְאִסּוּר! "וְכָל אֲשֶׁר יִגַּע בַּשָּׂדֶה בְּחֻלָּל חֶרֶב אוֹ בָּמָת אוֹ בְּעֶצֶם אָדָם אוֹ בְּקֶבֶר, יִטָּמָא שְׁבַעֲת יָמִים" (בְּמִדְבָר י"ט, ט"ז). אֲזַי אֵיךְ הִגְעֵנוּ לְמַצֵּב הָאֲבִסּוּרִי בּוֹ הִיְהָדוּת שֶׁל יָמֵינוּ סוֹבֶבֶת אֶת פְּלַחַן עֲבוּדַת הַמֵּתִים? בְּגִלֵּל שֶׁהִרְבָּנִים אֲמָצוּ אֶת הַמִּנְהָג הָאֱלִילִי הַזֶּה מִהָאֶסְלָאם וְהַחֲדִירוּ אוֹתוֹ לִיְהוּדוֹת לְפָנֵי כַּחֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה. פְּרוֹפֶסוֹר לִיכְטֵנְשְׁטֵיין, חוֹקֵר יְהוּדוֹת מֵאוֹנִיבֶרְסִיטֵט בֵּר אֵילוֹ, מוֹדָה: "בְּעֶקֶר בְּגִלֵּל הַשְׁפָּעוֹת חִיצוֹנִיּוֹת: הַמִּנְהָג הָעֵתִיקָה, שֶׁהִיָּה "עֲבוּדָה זָרָה" (לְמִשָּׁל בְּמִצְרַיִם), הַחֵל לְחַלְחֵל לָעַם הַיְּהוּדִי ... ה'זִיאָרָה' (בְּעִרְבִית: מִסָּע אֶל הַקְּבָרִים) שֶׁהִיְתָה מְקַבֵּלַת בְּתָרְבוֹת הָאֶסְלָאם, הַתְּפִשְׁטָה לְקִהְלוֹת יְהוּדִיּוֹת בְּתַפּוּצוֹת וּלְאַחֵר מִכֵּן גַּם בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל".

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֹרֶב

תשובה: נתחיל מזה שבתנ"ך לא היו משתטחים על קברות מפני שבְּעֶבֶר היו נזהרים מטמאת מת, ובשביל להטטר מִמֶּנָּה, אָדָם הָיָה צָרִיךְ שִׁכְחוּ יָזָה (ישפך) עָלָיו אֶפֶר 'פָּרָה אֲדָמָה'. מאז חרבו בית המקדש, רב ההלכות של טמאה וטהרה אינו נתנות לישום וזאת הסבה שאין יותר (לצורך הדגמה) מצרעים. בנוסף, כבר אין אפר פרה אדמה בשביל לטהר אותנו, וכלנו מגדרים כ'טמאי מתים' שהרי מתישהו היינו בסביבת קבר או לחצנו יד למישהו שהיה. עד הגאולה זה המצב הקבוע שלנו, ולכן ההלכה בימינו יותר מקלה (בנושא הגעה לבית קברות) מפעם. אין סבה מיחדת שבני אדם יוסיפו על עצמם טמאה יותר ממה שכבר יש עלינו, אבל מדי פעם אין שום בעיה להיות. עד כאן לגבי ההגעה באופן כללי. מה לגבי ההשתטחות? התורה אוסרת עלינו להחשיב את הנפטרים כאלו יש להם כח עצמאי להושיע אנשים מצרות, אלא שבמקומות רבים בתנ"ך נתן למצא שהמסר האלקי עובר דרך שליחים. דגמה אחת מופיעה במעמד הר סיני, בה בני ישראל נבהלו מהקול האלקי ואמרו למשה: "דבר אתה עמנו ונשמעה" (שמות כ', טו) - כלומר בקשו שמשה יהיה המתווך שמעביר את עשרת הדברות מהקב"ה אליהם. אין סתירה בכך שאדם יבקש שהנפטרים יתפללו עבורו לקב"ה, ולא מדבר בדרישה אל המתים שהתורה אסרה (דברים י"ח, י"א) שהרי האדם אינו מתפלל לנפטר עצמו אלא נעזר בו כשליח לפנות אל הקב"ה. דרך אגב: בפסוק שהמסיונר ציטט נאסרה (ביו היתר) רק נגיעה בקברות, כפי שכתוב "וכל אשר יגע", אבל יש המון השתטחויות שאינן נעשות על ידי נגיעה בקבר אלא רק בלמוד תורת הצדיק באזור הקבורה.

האמירה ש"היהדות של ימינו סובבת את פלחן עבודת המתים" היא כנשל לוגי מסוג 'הכללה כוזבת', שהרי לא כל היהודים תומכים בהשתטחות על קברות, אלא רק גישת הלמוד שהתפתחה בארצות אנשכנז. לעמיתה, גישת הלמוד הספרדית (ובראשה הרמב"ם) הדוגלת ברציונליזם, מתנגדת בכל תקף לעניינים מיסטיים כמו השתטחות על קברות. הדבר היחיד שחלק מהיהודים שאבנו מהאסלאם (לגבי השתטחויות) הוא ההתייחסות לצדיקים כמקור כח עצמאי, והסברנו שאכן התורה אסרה את זה. שאר טענותיו של המסיונר ריקה מתוכן ולכן אתעלם ממנה. מדבר בהתעלמות מהעבדות לפיהן היום כלנו טמאי מתים, לא כלם נוהגים להשתטח על קברות וכו'. והעבדה שחסידות ברסלב לקחו את הנושא כדבר מרכזי, לא

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

אומרת שהוא מרכזי לכל הזרמים ביהדות.

לא כל היהודים שמתנהלים לפי שטת הלמוד האשכנזית מתפללים לצדיקים עצמם חלילה, אלא לקב"ה, והצדיק הוא סף הכל השליח. אלו שכן מיחסים כחות עצמאיים לצדיקים הם מעוט שבמעוט, ואכן התורה אוסרת את התופעה ליחס אלילות כלשהי לבני אדם. כך שמדבר בהכללה שאינה נכונה.

- 52:13 -

המסיונרית: "בבראשית פרק י"ח, אברהם מתאר כמגיש בשר וחלב ביחד! "חמאה וחלב וכן הבקר" (בראשית י"ח, ח') מה שפמובן מיצר סתירה לוגית עבור הרבנים, שהרי מצד אחד הם טוענים שאברהם ידע את התורה שבעל פה, ואלו מהצד השני, הנה הוא מגיש לאורחיו בשר בחלב. על מנת לפתור את הסתירה, הציעו הרבנים כי האורחים של אברהם רק "שחקו אותה" כאלו הם אכלו, אבל לא באמת אכלו "אלא נראים כאוכלים" (בראשית רבה מ"ח י"ד). הבעיה שלהם היא שבנגוד לפרוש שלהם, התורה כותבת על שלשת האורחים בצורה חד משמעית: ויאכלו. עוד דגמה: בסוף התורה מתארים מותו וקבורתו של משה. "וַיָּמָת שָׁם מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה בְּאֶרֶץ מִזְרָאֵל עַל פִּי יְהוָה. וַיִּקְבְּרוּ אוֹתוֹ בְּגִי בְּאֶרֶץ מִזְרָאֵל מִזֶּמֶן מִזֶּמֶן" (דברים ל"ד, ה'-ו'). חז"ל, בסתירה מחלטת, מלמדים כי משה בכלל לא מת! "וַיָּמָת שָׁם - הַכֹּהֵן הַזֶּה הָיָה שֶׁהוּא עֲדִין עֹמֵד וּמְשַׁמֵּשׁ" (שטיינזלץ על סוטה י"ג ב'), והרמב"ם מחזק: "וכן אמרו (סוטה י"ג ב') משה רבנו עליו השלום לא מת" (בהקדמתו לפרוש המשניות).

תשובה: לגבי הדגמה השנייה: מדבר בהוצאת דברי חז"ל מההקשר, שהרי עמוד לאחר מכן בגמרא (סוטה י"ד א') כתוב ש"רבי חמא ברבי חנינא אמר: אף [גם] משה רבנו אינו יודע היכן קבור". אם כן, מובן שחז"ל ידעו שמשו נפטר ולא חשבו אחרת מפסוקי התורה. נשים בצד את העבדה שהמסיונרית קראה לרב עדיו שטיינזלץ (שנפטר בשנת 2020) בשם חז"ל, כאשר בפעל יש מרחק של 1,500 שנים מהם... מה היתה כונת האמירה "שהוא עדין עומד ומשמש"? נקרא את פרושו המלא של הרב שטיינזלץ ובעזרת ה' נבין:

"כתיב הכא [נאמר כאן] "וַיָּמָת שָׁם" (דברים ל"ד, ה'), וכתיב התם [ונאמר שם] "וַיְהִי שָׁם עִם יְהוָה" (שמות ל"ד, כ'), מה להלן "וַיְהִי שָׁם עִם יְהוָה" כונתו עומד

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרְבִי

וּמִשְׁמֵשׁ לַפָּנִי ה', אֵף כָּאֵן "וַיָּמָת שָׁם" - הַכּוֹנֵה הָיָא שְׂהוּא עֲדִין עוֹמֵד וּמִשְׁמֵשׁ".
לְפִי הַפְּרוּשׁ הַנִּל, כְּמוֹ שֶׁהִתְיַצְּבוּת שֶׁל מֹשֶׁה בְּפָנֵי הַבּוֹרָא מְתַאֲרֶת בְּמַלְיָם "וַיְהִי
שָׁם", כֶּף לְגַבִּי פְטִירַת מֹשֶׁה בָּהּ כָּתוּב "וַיָּמָת שָׁם" - הַכּוֹנֵה הָיָא שְׁמִשָּׁה אֲצֵל
הַקַּב"ה (בְּגוֹ עֲדוֹ) וְלָכֵן נִחְשָׁב שְׂהוּא כְּכִיכּוֹל עֲדִין חֵי, שְׁהָרִי לְפִי הַתּוֹרָה, כָּל מִי
שְׁמַקְהִים מַצּוֹת נִקְרָא 'חֵי' כְּפִי שְׁכָתוּב עַל יְהוּדִים שֶׁנִּמְנָעוּ מִלְחַטֵּא בְּעִבּוּדָה זָרָה:
"וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בִּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם, חַיִּים כְּלָכֶם הַיּוֹם!" (דְּבָרִים ד', ג'). וְלֹא רַק מֹשֶׁה
רַבְּנוּ נִקְרָא 'חֵי' לְמִרּוֹת שֶׁבִּפְעֵל הוּא נִפְטָר, אֲלֵא כָּל הַצְדִּיקִים, כְּפִי שְׁכָתוּב בְּגִמְרָא:
" [...] אֵלּוּ צְדִיקִים, שְׁכַמִּיתָתוֹ נִקְרָאוּ חַיִּים" (בְּרֻכּוֹת י"ח א'). וְהָאֻמְרָה שְׁמִשָּׁה "עֲדִין
עוֹמֵד וּמִשְׁמֵשׁ" פְּרוּשָׁה לּוֹמֵד תּוֹרָה בְּגוֹ עֲדוֹ, כְּפִי שֶׁבְּפִסּוּק הָרֵאשׁוֹן ("וַיְהִי שָׁם")
מְדַבֵּר עַל כֶּף שֶׁלָּמַד אֶת הַתּוֹרָה מֵהַקַּב"ה בְּהַר סִינִי, כֶּף בְּפִסּוּק הַשֵּׁנִי ("וַיָּמָת שָׁם")
הַכּוֹנֵה שְׁהַמְשִׁיף לְלַמֵּד גַּם לְאַחַר מוֹתוֹ, שְׁהָרִי הַנִּשְׁמָה אֵינָה צְרִיכָה גּוּף בְּשִׁבְלִי
לְלַמֵּד. וְעַל כֶּף שְׁרַבְנִים לּוֹמְדִים תּוֹרָה גַּם בְּעוֹלָם הַבָּא, חַז"ל כָּתְבוּ בְּגִמְרָא (בְּרֻכּוֹת
ס"ד א') שֶׁ"תְּלִמִּידֵי חֲכָמִים אֵין לָהֶם מְנוּחָה לֹא בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא בְּעוֹלָם הַבָּא", כֶּף
שְׂאִין סְתִירָה.

לְגַבִּי הַדְּגָמָה הָרֵאשׁוֹנָה בָּהּ אֲבָרָהֶם הִגִּישׁ לְשִׁלְשֵׁת הַמְּלָאכִים חֲמָאָה, חָלָב וּבָשָׂר
בְּאֻרוּחָה אַחַת: אֲמָנָם יֵשׁ אֲסוּר לֶאֱכֹל בָּשָׂר תּוֹף שֵׁשׁ שָׁעוֹת מֵאֲכִילַת מֵאֲכָל חָלָבִי,
אֲבָל אֵין בְּעִיָּה לֶאֱכֹל בָּשָׂר לְאַחַר שֶׁאֲכָלְנוּ חָלָב (כָּל עוֹד הֵפֶה נִקִּי) כְּפִי שְׁכָתָב הַרֵב דָּוִד
נָקִי בְּסִפְרוֹ 'בְּהַלְכָה וּבִאֲגָדָה': "אַחַר שֶׁאֲכַל מֵאֲכָלִי חָלָב, יֹאכַל אֵיזָה מֵאֲכָל שְׂהוּא
וַיִּשְׁטֹף אֶת פִּי בַמִּים, וַרְשֵׁאִי יְהִי לֶאֱכֹל בָּשָׂר מִיָּד" וְהַמְשִׁיף: "וְאוֹלָם אַחַר שְׁתִּית
חָלָב בְּלִבְד, אֵין צָרָף שִׁיאֲכַל כְּדִי לְקַנֵּחַ [לְנִקּוּת] אֶת פִּי, וְדִי בְּהִדְחַת הֵפֶה בְּמִשְׁקָה".
הַמְּלָאכִים שֶׁהִתְאַרְחוּ אֲצֵל אֲבָרָהֶם הִתְגַּלוּ בְּפָנָיו בְּדַמְיוֹת שֶׁל נְוִדִים עִם רַגְלִים
מְלֵאוֹת אָבָק [וְלָכֵן בִּקֵּשׁ שִׁירְחָצוֹ אֶת רַגְלֵיהֶם - בְּרֵאשִׁית י"ח, ד'], וְהִרְבֵּה יוֹתֵר
הַגִּיּוֹנִי וּמִסְתַּבֵּר לְחַשֵּׁב שֶׁאֲבָרָהֶם הִגִּישׁ לְאוֹרְחִים קֹדֶם כָּל אֶת הַמֵּאֲכָלִים הַחֲלָבִיִּים,
כְּדִי שֶׁלֹּא יִתְעַלְּפוּ בְּתוֹף הַבֵּית שְׁלוֹ, וְרַק לְאַחַר מִכּוֹן הַבֵּיא לָהֶם אֶת הַבָּשָׂר, שְׂהוּא
דָּבָר שֶׁמִּשְׁקִיעַ כָּחוֹת גְּדוֹלִים מִהַגּוֹף לְצָרָף הַעֲכוּל. תּוֹסִיפוּ אֶת הָעִבְדָּה שֶׁהַבָּשָׂר
נִכְתָּב בְּפִסּוּק לְאַחַר הַחָלָב, וְאֵין שׁוּם הֶכְרַח שֶׁהֵם הִגִּישׁוּ בִּיחֵד: "וַיִּקַּח חֲמָאָה וְחָלָב
וַיִּבֹן הַבָּקָר [בָּשָׂר] אֲשֶׁר עָשָׂה, וַיִּתּוּ לַפָּנִיָּהֶם". כָּכָל הַנִּרְאָה אֲבָרָהֶם הִגִּישׁ אֶת הַחֲמָאָה
וְהַחָלָב כְּמִנְת פְּתִיחָה, וְרַק אַחֲרֵי שֶׁהִתְאוּשְׁשׁוּ מִהַדָּרָף הָאֲרָכָה שֶׁהֵם (כְּכִיכּוֹל) עָבְרוּ
- הִגִּישׁ אֶת סְטִיִּיק הַגָּדִי שְׂהוּא הָכִין לְכַבּוּדָם. מִמֶּשׁ כְּמוֹ שֶׁעוֹשִׂים בְּסִיּוּם צוּם:

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֹרֶב

67

יְהִיָּה מִגִּחָף לֶאֱכֹל אֶכֶל "כְּבֹד" כְּדִגְמַת בָּשָׂר, שֶׁהָרִי
הַגּוֹף צָרִיף זָמַן לְהִתְאוּשֵׁשׁ עִם מֵאֲכָלִים קָלִים,
וְרַק אַחֲרֵי שֶׁהִבְטִין רְגוּעָה אוֹכְלִים גַּם כֵּן דְּבָרִים
שֶׁדוֹרְשִׁים הִרְבֵּה יוֹתֵר כֹּחַ גּוֹפְנִי לְעֵכוֹל. אוּלֵי בְּבִית
שֶׁל הַמְסִיוֹנִירִית, אוֹרְחִים יִמְתִּינוּ עַד שֶׁהִבְשָׂר יְהִיָּה
מוֹכֵן, וַיִּצְטָרְכוּ לְשִׁתוֹת רַק אַחֵר כָּף חֶלֶב...

- 53:32 -

מְסִיוֹנֵר: "דִּגְמָה הִבָּאָה. עַל פִּי הַהִלְכָה הִרְבֵּנִית, דָּוִד הַמֶּלֶךְ שֶׁנֶּאֱפָף עִם בֵּית שִׁבְעָה
וְהִבִּיא לְמוֹתוֹ שֶׁל בַּעֲלָה אוֹרְיָה הַחֲתִי, לֹא בִּאֲמַת חֲטָא שׁוֹם חֲטָא: "כָּל הָאוֹמֵר דָּוִד
חֲטָא אֵינּוּ אֶלָּא טוֹעָה" (שִׁבְתָּ נ"ו א'). הַבְּעִיָּה הִיא שֶׁהַהִלְכָה הִרְבֵּנִית גַּם בְּמִקְרָה הִזָּה
עוֹמֶדֶת בְּסִתְיָה מְחֻלָּטֶת עִם כְּתָבִי הַקֹּדֶשׁ שֶׁמִּצְהִירִים בְּפִרוּשׁ: "וַיֵּרַע הַדָּבָר אֲשֶׁר
עָשָׂה דָּוִד בְּעֵינֵי יְהוָה" (שְׁמוּאֵל ב' י"א, כ"ז), וְלִכֵּן - אֱלֹקִים שׁוֹלַח אֶת נִתָּן הַנְּבִיא
כְּדִי לְהוֹכִיחַ אֶת דָּוִד הַמֶּלֶךְ עַל חֲטָאָיו: "מִדּוּעַ בָּזִיתָ אֶת דְּבַר יְהוָה לַעֲשׂוֹת הָרַע
בְּעֵינֶיךָ? אֶת אוֹרְיָה הַחֲתִי הַכִּיתָ בַּחֶרֶב וְאֵת אִשְׁתּוֹ לָקַחְתָּ לָּךְ לְאִשָּׁה" (י"ב, ט'), וְדָוִד
כִּתְּגוּבָה מוֹדָה: "וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל נָתָן: חֲטָאִי לַיהוָה" (פְּסוּק י"ג). מֵאַחֵר יוֹתֵר, דָּוִד
גַּם כּוֹתֵב מִזְמוֹר בּוֹ הוּא מִתְּוֹדֶה בְּפָנֵי אֱלֹקִים עַל חֲטָאָיו: "לָךְ לְבַדְּךָ חֲטָאִי וְהָרַע
בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי" (תְּהִלִּים נ"א, ו').

תְּשׁוּבָה: יֵשׁ עֲנִין לֹא כָרוּר אֲצֵל הַמְסִיוֹן לְקָרָא לְכָל אַמִּירָה שֶׁל חַז"ל בְּשֵׁם "הַלְכָה
רַבִּנִית", אֲבָל מֶה לַעֲשׂוֹת שֶׁהַצְבּוֹר הִיְהוּדִי יוֹדֵעַ טוֹב מֵאֵד לְהַבְדִּיל בֵּין הַלְכָה
וְאַמִּירָה... הוּא מִתְעַלֵּם מִכָּף שֶׁבְּסִפּוֹר תְּהִלִּים (נ"א, ו') כִּתְּוֹבָה הַמֶּלֶךְ "לְבַדְּךָ". מִשְׁתַּמֵּעַ
מִכָּף שֶׁהַחֲטָא הָיָה כָּלִפִּי הַקֵּב"ה בְּלִבְדּוֹ, וְלֹא כָּלִפִּי אוֹרְיָה הַחֲתִי אוֹ בֵּית שִׁבְעָה, אַחֲרֵת
אֵין סִכָּה שֶׁדָּוִד (שֶׁכְּתֹב אֶת הַמִּזְמוֹרִים בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ) יוֹסִיף מֶלֶךְ שֶׁהִיא לְכֹאוֹרָה מִיִּתְרָת.
אִם לֹא מְדַבֵּר בְּחֲטָא, מִדּוּעַ כְּתוֹב שֶׁעָשָׂה אֶת הָרַע בְּעֵינֵי הַבּוֹרָא (שְׁמוּאֵל ב' י"א,
כ"ז)? מִפְּנֵי שֶׁהַקֵּב"ה מְדַקְדֵּק עִם הַצְדִּיקִים הִרְבֵּה יוֹתֵר, כְּפִי שֶׁאֲמָרוּ חַז"ל: "כָּל
הַגָּדוֹל מִחֲבָרוֹ - יִצְרוּ גָדוֹל הַיָּמִינוּ [מִמֶּנּוּ]" (סִכָּה נ"ב א') וְהַכּוֹנֵה שֶׁכָּלִל שֶׁקִּיַּמַּת לְאֲדָם
יוֹתֵר יָכֹלֶת הַשְׁפָּעָה, כָּף הָאֲחִירִיוֹת שֶׁלּוֹ לְהַשְׁפִּיעַ טוֹב גָּדוֹלָה הִרְבֵּה יוֹתֵר מִשְׁאֵר
הָאֲנָשִׁים. לְפָנֵי שֶׁאֲתָה מֵאֲשִׁים אֶת דָּוִד הַמֶּלֶךְ אוֹ חַז"ל, לָמָּה שֶׁלֹּא קִדַּם כָּל תִּגִּיד
אֶת הָאֲמַת שֶׁאֲתָה מְסִיוֹנֵר?

הטלפון השבור של התורה שבעל פה

בדקה 55:35 מסיונר נסה להסביר שמסורת התורה שבעל פה אינה רציפה, אבל לדעתי המסיונר בוכח עם הרב חיים שטרית (בדקה 29:46) נסח אותה בצורה יותר ברורה, ולכן אגיב עליה: "טענה חמישית: לא קיימת רציפות לתורה שבעל פה. אם אנחנו מדברים על תורה שעוברת מדור לדור, היא חייבת לשמר על רציפות בלתי פוסקת לעולם. אם תורה שבעל פה היתה קיימת, היא היתה חייבת לעבר ברציפות משלמת בלתי פוסקת. זה מה שאומר הרב יובל שרלו: "מדור לדור העברו אלינו מסורת אמתות התורה. אין אנו מסגלים לדלג על פני הדורות ולאנש את נכונותה בדור אחרת. גם הרב יחזקאל סופר אומר על התורה שבעל פה: "השרשרת הזאת לא נתקה ולו ליום אחד וממשיכה עד לימינו".

אבל התנ"ך לחלוטין סותר את זה: במאה ה-7 לפנה"ס, מצא הכהן הגדול חלקיהו בן שלום את ספר התורה בבית המקדש. הוא העביר אותו לשפן הסופר, שפן הסופר הקריא אותו באזני המלך, המלך קרע את בגדיו, ולמה? "על אשר לא שמעו אבותינו על דברי הספר הזה, לעשות ככל הכתוב עלינו" (מלכים ב' פרק כ"ב, י"ג). אם באמת העברה תורה שבעל פה באפן רציף, לא היתה בעיה לעם ישראל לקיים את ההלכות [...] כתוצאה ממציאת ספר התורה בבית המקדש, מצוה המלך לחגג את הפסח לאחר שלא נחגג מאז ימי השופטים, מאות שנים! המלך אומר, אני מצטט: "עשו פסח ליהוה אלהיכם ככתוב על ספר הברית הזה. כי לא נעשה כפסח הזה מימי השופטים" (מלכים ב' כ"ג, כ"א-כ"ב). אם באמת היתה תורה שבעל פה שעברה ברציפות משלמת, אז איך יכול להיות שאף אחד בעם ישראל לא ידע איך לחגג את הפסח במשך מאות שנים?!

תשובה: בתקופת המלכים היו מלכים צדיקים כמו חזקיהו ומלכים רשעים כמו הן שלו, מנשה. המלכים שלא קימו את מצות התורה מנעו גם כן מעם ישראל לקיים אותן, כדגמת ירבעם בן נבט שדדד את העם אחרי עבודת אלילים. בספר מלכים ב' פרק כ"ב מספר על המלך יאשיהו שהיה צדיק, וכאשר הכהנים יצאו לעבד בבית המקדש, הכהן הגדול פתאום מצא ספר תורה והתפעל מהעבודה

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרְבִי

הזאת, כפי שאמר לשפן הסופר: "ספר התורה מצאתי בבית יהו"ה". לכאורה לא ברור מדוע כתוב 'התורה', אלא שהמפרשים הסבירו (על פי דברי הימים ב' ל"ד, י"ד) שהכונה לספר התורה המקורי שמשה כתב, והיה פתוח בספר דברים (כ"ח, ל"ו) בו כתוב שאחד הענשים על הפרת מצות התורה הוא שגם המלך יצטרך להיות בגלות: "יולך יהו"ה אתך ואת מלכך" וכו'. המלך הזדעזע מכך והחליט לבטל את העבודות הזרות ולכפות את עם ישראל לחזר בתשובה. העם השתכנע וקיים את הפסח, ואז הגיע הפסוק שהציג בנסיון להוכיח שלא היתה רציפות לתורה שבבעל פה: "כי לא נעשה כפסח הזה מימי השפטים". אם היה כתוב 'כי לא נעשה פסח' - טענתו לכאורה היתה צודקת, אבל כתוב שלא נעשה 'כפסח הזה'. זאת אומרת לא הכונה שבכלל לא קימו פסח, אלא שקיום הפסח כפי שהיה *בתקופתם* שכל ישראל חגגו אותו - לא היה מאז ימי השופטים. לא מדבר ב"נתוק" רציפות, אלא בחסר הבנת הנקרא...

נחזר לסרטון "שקר 10" ובדקה 58:28, אמר: "לא רק שהתאור בספר מלכים סותר לחלוטין כל רעיון של תורה שבבעל פה שלכאורה העברה ברציפות בלתי פוסקת מדור לדור, אלא שלמרבית האירוניה בתלמוד מתאר ההפך הגמור. על פי התלמוד: בימיו של חזקיהו, שמלך ממשי כמה שנים לפני יאשיהו, עם ישראל הפיר לכאורה את כל הלכות התורה: "בדקו מדן ועד באר שבע ולא מצאו ... תינוק ותינוקת, איש ואשה, שלא היו בקיאים בהלכות טמאה וטהרה" (סנהדרין צ"ד ב'). הבנתם את הסתירה האירונית? בעוד על פי התלמוד, כל עם ישראל היה בקיאה לחלוטין בהלכות התורה, כולל נשים וטף, על פי התעוד שבתנ"ך לעומת זאת אף אחד בעם ישראל לא היה מודע למצות התורה".

תשובה: הוכחנו שהטענה שעם ישראל "לא ידעו" לקיים את הפסח אינה נכונה, ולגבי הצטוט (סנהדרין צ"ד ב') מדבר על התקופה שלאחר מציאת ספר התורה, בה חזקיהו כפה את העם לקיים המצות. בואו לא נשכח שמדבר בשנוי שחזקיהו ערך בעם מהקצה אל הקצה, כך שהגיוני שכמות הידע תשתנה.

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

חֶלֶק ג' - "יְהוּדִי מְשִׁיחִי"? (מְרִדִּיט לַאֲתֵר xmessianic)

הַחֶלֶק הַשְּׁלִישִׁי יִתְיַחַס לְטַעֲנוֹת בְּסֶרְטוֹן "יְהוּדִים מְשִׁיחִים - מָה זֶה?! וְמָה הַהֲבָדֵל עִם נִצְרוֹת?" וְלֵאחֶר מִכֵּן אֲדַבֵּר בְּאִפֹּן כָּלְלִי עַל שְׁלִישִׁית הַמְסִיוֹנִיזְמוֹ. כְּאֲדָם שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל לְשֹׁמֵר תּוֹרָה וּמִצְוֹת, אֶחָד הַדְּבָרִים הַחֲשׂוּבִים הוּא שֶׁלֹּא לְטַנֵּף חֲלִילָה אֶת הַדְּבָרִים שְׁלִי (אוֹ אֶת הַהוֹדָעוֹת) וְכָלֵנוּ יוֹדְעִים שֶׁלְרֹב זֹאת לֹא מְשִׁימָה פְּשׁוּטָה בְּכָלֵל. לָכֵן, אִם אֶחָד מֵהַשְּׁלִישִׁיָּה יִקְרָאוּ אֶת הַמֶּאֱמָר, יִטְעֲנוּ שֶׁאִמְרָתִי דָּבָר שֶׁאֵינוֹ נִכּוֹן לְגִבְיָהֶם וְיוֹכִיחוּ מִבְּחִינָה לּוּגִית - אֲנִי מוֹכֵן לְשַׁלַּח לָהֶם הַתְּנַצְלוֹת.

אִין לִי שׁוֹם דָּבָר אִישִׁי נִגְדָם כְּבִנִי אָדָם, אֲלֹא שֶׁבְּתוֹר יְהוּדִי הַהִשְׁקָפָה שֶׁלָּהֶם מִנְּגִדָת לְעִקְרוֹנוֹת הַיְּהוּדוּת, וְלָכֵן אֶגִּיב לְסֶרְטוֹן הַנ"ל שְׁאֵת שְׁמוֹ צִינָתִי לְמַעַלָּה. לְמַעַן הָאֱמֶת, חוּץ מֵעוֹרֵף הָאֲתֵר שֶׁלָּהֶם וְשֶׁלֹּשׁ בָּנוֹת שֶׁלְמָדוֹ אֶתִּי בְּבֵית הַסֵּפֶר, מֵעוֹלָם לֹא דִבַּרְתִּי עִם יְהוּדִים מְשִׁיחִים, אוֹ לְפָחוֹת בְּאִפֹּן מוֹדֵעַ, וְכִבֵּר נִתְקַלְתִּי בְּאִמְרוֹת מֵאֲנָשִׁים דְּתִיִּים כְּמוֹ "לֹא חָבֵל עַל הַזְּמַן שְׁלֹף?", אֲכַל מָה לַעֲשׂוֹת שֶׁכְּאֲשֶׁר אָדָם רוֹצֵה לְהִגִּיב עַל טַעֲנָה מְסִימָה, הוּא צָרִיף לְלַמֵּד אֶת הַנוֹשֵׂא בְּהִרְחָבָה, וְלֹא לְהִסְתַּפֵּק בְּקִרְיָאָה רֵאשׁוֹנִית בְּלִבָּד. זֹאת הַסִּכָּה "שֶׁשְׂרָפְתִּי" זְמַן רַב בְּשִׁבִּיל לְלַמֵּד (בְּיוֹ הֵימָר) עַל אֱמוּנַת ה'יְהוּדִים הַמְשִׁיחִים'. כָּעֵת אֲתִיחַס לְטַעֲנוֹת בְּסֶרְטוֹן, וְהַפְעַם בְּחִרְתִּי לְקַטֵּעַ טַעֲנָה בְּכָל פֶּעַם שֶׁאֲרָצָה לְהִתְיַחַס, וְלֵאחֶר מִכֵּן לְהַמְשִׁיךְ אוֹתָהּ.

- 00:00 -

מְסִיוֹנִיזְמוֹ: "אִיךָ אֶפְשָׁר לְהִיּוֹת יְהוּדִי וְלִהְיוֹת מְשִׁיחִי? וְמָה הַהֲבָדֵל בֵּין נוֹצְרִים לְבֵין יְהוּדִים מְשִׁיחִים? הַרְבֵּנִים טוֹעֲנִים שֶׁבְּלִיתִי אֶפְשָׁרִי לְהִיּוֹת יְהוּדִי וְלִהְיוֹת מְשִׁיחִי. רָאוּ לְדַגְמָה אֶת דְּבָרָיו שֶׁל הָרֹב אֶהְרֹן מוֹס מִתְּנוּעַת חֶב"ד, אֲשֶׁר הִתְיַחַס לְעֵנִין וְכָתַב: 'יְהוּדִי יָכוֹל לְהִתְאַמֵּן בִּישׁוֹ, בְּדִיוֹק כְּמוֹ שֶׁצִּמְחוּנִי יָכוֹל לְאָכֵל סְטִיק'. עַלִּינוּ, זָרָם שֶׁל יְהוּדִים שֶׁמֵּאֲמִינִים בְּמְשִׁיחִיוֹתוֹ שֶׁל יֵשׁוּעַ, הוּא הוֹסִיף: 'זוֹהִי תְּנוּעָה שֶׁל לֹא-יְהוּדִים שֶׁמִּתְחַזְּזִים לִיהוּדִים עַל יְדֵי הַצָּגַת עֲצָמָם בְּשִׁמּוֹת יְהוּדִים'. טוֹב, אֲזַ עֲכָשׁוּ כְּשֶׁהִרְבֵּ אֶהְרֹן מוֹס חֲשָׁף אוֹתָנוּ, לֹא בְּאֱמֶת קוֹרְאִים לִי [...]. הַשֵּׁם הָאֱמֶתִי שְׁלִי הוּא בְּכָלֵל [...] בְּנִדְיָקָטוֹס אוֹרְבָּנוֹס [...] הַשְּׁלִישִׁי."

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב

תשובה: "הרבנים" טוענים שבלתי אפשרי שיהודי יאמין שישיש הוא המשיח? מסיונר, בוא תראה מה חז"ל בעצמם כתבו: "אמר רבי אבא בר זבדא: אף על פי שחטא - ישראל הוא" (סנהדרין מ"ד א'). הכוונה שאפילו אם יהודי רוצח, שודד, אונס וכן הלאה - הוא עדין נשאר יהודי, אבל מגדר בתור חוטא - מלשון שהחטיא (פספס) את המטרה. דברי הרב אהרן מוס אינם שגויים, מפני שיהודי שמחבר לתורה ולמצוות שלה, יהיה אבסורד בעיניו להאמין בדברים המנגדים לחלוטין לתורה. ולא רק אני (אדם דתי) מחזק את דבריו, אלא שגם שר הפנים ה-20 של מדינת ישראל (אברהם פורז) אמר ברציון שהתקיים בתאריף 13.8.2004:

חוק השבות נותן זכות שבות ליהודי בלבד, יהודי שהתנצר איננו יהודי יותר מבחינת חוק השבות. כל מי שמאמין בישו איננו יהודי. מה לעשות - היהדות לא מאמינה בישו. זה אפילו נקרא עבודה זרה. מי שמאמין בישו, בעיני הוא נוצרי. נקודה.

— 7 ימים (ידיעות אחרונות) 13.8.2004

68

בהגדרה ההלכתית: יהודים משיחיים שאכן נולדו כיהודים (לפחות מצד האמא) אינם נחשבים נוצרים, אף האמונה שלהם היא נוצרית לחלוטין מהזרם האונגליסטי כפי שהגדירו בוויקיפדיה:

69

היהדות המשיחית היא ענף של הנצרות האונגליסטית ואחת הקבוצות הרבות המרכיבות את המחנה האונגליסטי הרחב.

ולגבי האמירה השניה של הרב מוס, לפיה מדבר ב"תנועה של לא-יהודים": אמנם חלק מהם אכן יהודים, אבל בקהלות רבות של יהודים משיחיים בחו"ל נתן למצא גוים המכנים את עצמם "Jews for Jesus" (יהודים למען ישו) כאשר בפעל **רפם** אינם יהודים. אז כן, הם מציגים את עצמם ככנויים יהודיים כמו "יהודי משיחי", "יהודי שלם", "יהודי טהור", רק מה הדבר היחיד והמרכזי שהם שוכחים להיות? יהודים...

– 0:55 –

מסיונרית: "הרב אהרן מוס במקום להתייחס לעבדות, משחק על הרגש. הוא מתייחס בצורה מזלזלת לכל יהודי שמאמין בישוע, ומבלי לשים לב, הרב מוס חזר על אחד השקרים הגדולים ביותר של האינקוויזיציה: שקר שאדם יכול להיות תלמידו של ישוע באמת אף ורק אם התכחש ליהדות שלו. אבל ההפך הוא הנכון: אם ישוע הוא אכן המשיח המבטח בנבואות התנ"ך, אין דבר יותר יהודי מאשר להאמין בו!".

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרְבִי

תשובה: זה בדיוק הענין: אם ישו כביכול באמת המשיח, הרי שזה חלק אינטגרלי מהאמונה היהודית. הבעיה היא שכפי שהצלחנו להוכיח מהספרים תהלים (כ"ב), ישעיהו (ז), זכריה (ט' + י"ב) ודניאל (ט') - הוא בכלל לא המשיח! אם כן, הוא מגדר כ"משיח שקר" ואין דבר יותר יהודי מאשר... לברח ממנו ולמות על קדושה' כפי שעשו אבותינו במסעות הצלב והאינקוויזיציות.

- 1:49 -

מסיונר: "האם שמעתם לב איך מבחינת ההלכה הרבנית, כיהודים - אתם יכולים להאמין בגורואים מהמזרח אצל עדין תחשבו כיהודים? אתם יכולים להאמין שאלקים בכלל לא קים, אצל עדין תחשבו ליהודים. אתם גם יכולים להיות בוג'ו - יהודי בודהיסט, או סיינטולוג או כל דבר שרק תרצו, ועדין תחשבו ליהודים. אבל ישוע? היהודי שהעז לצאת נגד הכפיה הדתית? היהודי שהעז להגן על החלש? היהודי שהקריב את החיים שלו עבור בני עמו? חס וחלילה! ללכת בדרכו ולהשאיר יהודי - זה קו אדום. זה כבר אסור. בהלכה הרבנית, כבר אלפים שנה שיש 'וטו' על ישוע. אפילו את שמו הם כבר לא מסגלים לבטא. הם עזבו אותו מישוע לראשי התבות "ישו": ימח שמו וזכרו. מדוע? מאחר וכמו שאר הנביאים, גם על המשיח היה לחשוף את הצביעות, הכפיה והשחיתות הדתית, מה שכמובן לא ממש קסם לרבנים בזמנו, ולכן דחו אותו ואת משיחיותו, וכמו ילדים בגן החליפו לו את השם בקללה".

תשובה: זו ערמת שקרים. כפי שכבר צטטנו מחז"ל, יהודי שחוטא עדין נשאר יהודי מבחינת ההלכה, אלא שאמונה בגורואים מהמזרח, אתאיזם, בודהיזם, סיינטולוגיה וכדומה, מנגדים לצויים של התורה, ומדוע? לגבי האתאיסטים: התורה מצוה אותנו לחקור ולבדק האם יש בורא לעולם, אחרת נחיה את החיים ללא כל מטרה: "וידעת היום והשבת אל לבבך כי יהוה הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת" (דברים ד', ל"ט). לגבי אמונה בגורואים מהמזרח, סוף הפסוק שצטטנו הוא "אין עוד" והכוונה שאין כח בעולם מלבד הקב"ה. כן שבוודאי האמונות הללו מנגדות לתורה (ולא רק "להלכה הרבנית" שהיא חלק בלתי נפרד מהתורה). סיינטולוגיה היא הכת הגדולה ביותר בארץ ישראל ומהנה אינם רפואי, מוסרי וחברתי לחברה. המיסד שלה (רוו האגרד) כתב פעם ש"נתן לפתח בסיינטולוגיה

וישלח את הערב

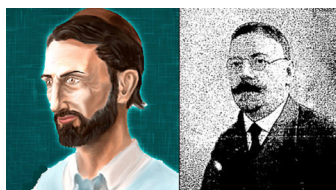
טכניקות שיהפכו אנשים לעבדים מרצון...

בודהיזם מאמין ברבוי אלילים, ולכן מתנגד הפסוק המפרסם: "שמע ישראל יהוה אחד" (דברים ו', ד') וכאשר יהודים מאמינים בשלוש ה"קדושים", אי אפשר לטעון שמדבר ביהדות, בדיוק כמו שסיינטולוג אינו יכול להגדיר את ארץ חייו בתור "יהדות סיינטולוגית". כפי שיהיה חסר הגיון לומר שהדרכים הנ"ל לגיטימיות בעיני היהדות, כך בדיוק אותו דבר לגבי היהדות המשיחית שהיא בסך הכל זרם של הנצרות האונגליסטית. העבדה שחלק מהם יהודים לא משנה שום דבר, מפני שלכל ארץ ההסטוריה היו לצערנו יהודים מומרים שזרקו מאחוריהם את היהדות.

לארץ הברית החדשה מספר שהיו מאמינים בישו מצרעים, חולי נפש, פשוטי העם ועוד. זוהי משימה שנשמעת בלתי אפשרית למצא יהודים שהם יציבים נפשית ועדין מסגלים להאמין שישו הוא המשיח, אלא אם הכסף משחד אותם... המסיונרים טענו שלא רק שישנם יהודים שאכן מאמינים במשיחיותו של ישו (כמוהם) אלא שמדבר ברבנים! או כפי שנסח מסיונר: "בין היהודים שהגיעו לאמונה בישוע המשיח היו רבנים גדולים, אך קרוב לנדאי שלא שמעתם עליהם מאחר שהקהלה היהודית הוקיעה אותם והוציאה עליהם דבה, לאחר שנזכחו כי הם מאמינים בישוע. כאשר רבנים אלו היו חלק מהקהלה היהודית, הם נחשבו לצדיקים גדולים ומקבילים, אך ברגע שנודע שהם מאמינים בישוע המשיח - בזו להם והחשיבו אותם לבוגדים, לחוטאים, לבורים ולגוים".

בעלי האתר xmessianic שהנם יהודים משיחיים לשעבר, נסו לחפש את האמת לגבי הרבנים הללו. הבטיחה הראשונה שעלתה בתחלת הדרך היא שלא נמצאו תמונות מקוריות שלהם, וכל התמונות אשר מפרסמות באתרי המסיון הן דמיות מצירות, והדבר מעלה סימני שאלה על קיומם של אותם רבנים.

70

נקח לדגמא את הרב הראשי של רומא לפני מלחמת העולם ה-2 (ישראל צולי), שדוקא לגביו כן הייתה תמונה אבל באתר X-Rabbi מופיע ציור בו הרב צולי נראה יותר אורתודוקסי ממה שהיה באמת. תסתכלו על ההבדלים בין התמונה האמתית (מימין) והציור (משמאל) ותשאלו

וישליח את הערב

את עצמכם אם הסבה שהמסיונרים לא טרחו לפרכסם את תמונתו היא בגלל שמבחינה חיצונית הוא לא נראה כמו חרדי.

הוא אכן פעל בתפקיד הרב של קהלת היהודים ברומא, אבל לא הפך ליהודי משיחי אלא לנוצרי קתולי. התפקוד של צולי לאחר השתלטות הנאצים על רומא, עורר בקרת רבה מצד היהודים. למרות שהוא קבל התראה מראש על האקציה שנערכה ב-16 באוקטובר 1943, הוא לא טרח להזהיר את בני קהלתו ודאג רק לבטחונם האישי, בעזרת ידידים מהותיקו שננתנו לו מקלט.

לאחר שחרורה של רומא, צולי בקש לנהל מחדש את חיי הקהלה היהודית אבל הם התנגדו לו מהסבה הפשוטה: בנגוד לקברניט שאינו עוזב את הספון גם כאשר הספינה שוקעת, צולי ברח לוותיקו כדי להנצל ולא טרח להגיש עזרה לבני הקהלה שלו. אחד מראשי הקהלה היהודית טען שצולי מסר לגרמנים את רשימת יהודי העיר, ובספר שנכתב לאחר המלחמה, הסופרת **ג'ין סקריבנר** האשימה את צולי כי אולי הוא לא מסר בפעל את הרשימות, אף טעותו היתה בכך שלא השמיד אותן. כלומר: הרשלנות שלו הביאה יהודים רבים אל מותם בידי הנאצים. שני פרופסורים להסטוריה, **ואלאס סילנפואה** ו-**רוברט וייסבורד**

ערכו מחקר מקיף שנקרא *The chief Rabbi, the Pope, and the Holocaust: an Era in Vatican-Jewish Relations*, בו הם מעלים כל מיני תהיות לגבי ההשכלה של צולי כרב, וצירו דיוקן של אדם הסובל מ'נוירוזות' - הפרעות פסיכולוגיות.

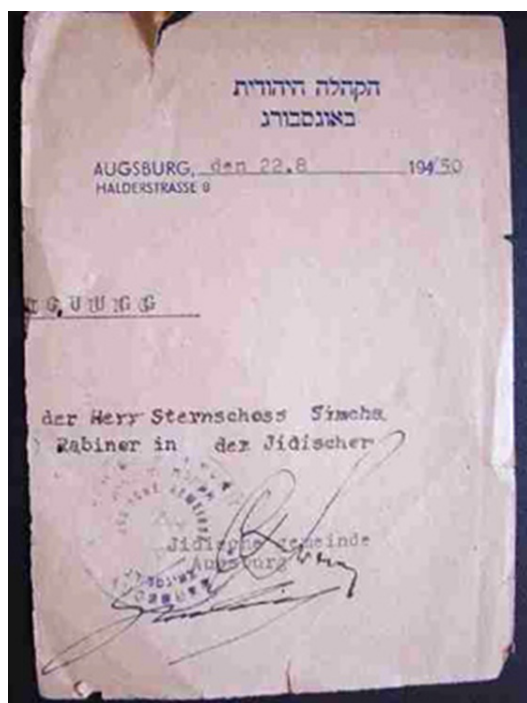
יום אחרי ההטבלה שלו לנצרות הקתולית, בקרו בביתו הרבנים הצבאיים של בעלות הברית ברומא שהפכו למנהיגי הקהלה היהודית במקום, ותוף כדי שיחה אתם צולי כנה את עצמו 'משמך להכעיס'. התנצרותו היתה נקמה על נדויו כמו גם תהליך טבעי שהתחיל אצלו מקדם יותר של מחיקת יהדותו, בכך שהחליף את שם משפחתו (צולר) לצולי שהנו בעל צליל איטלקי. כל זה חלק מהרצון המקנות שלו להיות ליברל, כך ש"רב" שמאמין בישו? הוא ממש לא היה... יותר כמו אדם שהפנה ערף לחבריו ונטש את העם שלו בקרירות ובאדישות.

ספור נוסף, הוא עדותו של **שמואל (סאם) שטרן**, רב אורתודוקסי לכאורה שהפך למשיחי. לפי האתר x-rabbi, שטרן נולד בפולין בשנת 1918 "למשפחה חסידית משושלת רבנים מ'חסידים", חנך כדי להפך לרב והיה גר "בעירה מחוץ לורשה

וישליח את העיר

שכפולין". באוטוביוגרפיה שלו, "נצחון האור" (בהוצאת Bible Baptist Bookstore, 1987), שטרן טוען שהסמך לרבנות ב-1939 ושהוא למד בישיבת נובהרדוק בלודז' (פולין), ולפי דבריו זה היה המוסד החנוכי האחרון בו הוא למד לפני פרוץ מלחמת העולם ה-2. מאז הוא לא למד יותר עד לסיום המלחמה כעבור שש שנים. כאן מתחילה הבטיה הראשונה בספור הזה, בגלל שבסמוך 36, שטרן העיד שבשנת 1939, לאחר הפלישה הגרמנית לפולין: "הייתי צעיר מדי להיות רב כאשר רק סימתי את המויד בבית הספר", כלומר שהוא לא הסמך לפני השואה לכהן כרב. כמובן שגם לא היתה שום דרך שבה יוכל להיות בעל הסמכה לרבנות בעת המלחמה... אז כיצד פתאום קורה שלאחר מלחמת העולם ה-2, הוא נהיה

רב מסמך?! (עמוד 42). בטיה נוספת היא ששמואל שטרן טען על עצמו שלמד בישיבת נובהרדוק בעיר לודז' שכפולין, ואמנם לישיבה הנ"ל היו קימים סניפים רבים - אבל אף אחד לא היה בעיר לודז'... מה שעוד יותר מפתיע הוא המסמך הנ"ל שמופיע באתרים המסיונריים, אותו נציג בתמונה, ושטרן לכאורה טען שמדבר בכתב ההסמכה שלו לרבנות בפולין בשנת 1939:

הבטיה היא שלפי הכותרת, כתב ההסמכה הנפק בעיר אונסבורג שבגרמניה בשנת 1950. אם

כך, מתי ואיפה הסמך שמואל שטרן לרבנות? בפולין ב-1939 או באונסבורג ב-1950? ומתי מופיע בתעודת הסמכה לרבנות התאריך הלועזי (ולא העברי)? והנקדה אולי החשובה ביותר היא... בכתב ההסמכה לרבנות של "הרב שמואל שטרן", מופיע השם "שמחה שטרןשוס" ועל כן קימות שתי אפשרויות: או שהרב

וישלח את הערב

שטרן תפר לעצמו זהות בדויה, או שמדבר בהתחזות!

בהמשך הספר (עמוד 75), שטרן ספר כי הוא שָׁהָה במחנה הפליטים פוקינג שבגרמניה, סמוך לגבול האוסטרי מאפריל 1946 ועד לשנת 1951. הבעיה היא שהמחנה הנ"ל נסגר בתחילת שנת 1949... ב-1952 הגיע שטרן למדינה רוד איילנד שבארה"ב ושם (לפי הספור המסיונרי) הוא שמש כעוזר לרב מקומי. הבעיה שהוא לא ציין את שם בית הכנסת ולא נתן לבדק אם הטענה נכונה או שלא, כך שהיא נשארת "באוויר". היהודים המשיחיים אוהבים לנופף בספורו של "הרב" שטרן שהאמין בישו, אבל מתעלמים מהעבדה שלפי דבריו: אלקים נטש את עם ישראל והשוואה היא כפיכול הוכחה לכך, אמירה שהמסיון מאד מתנגד אליה - לפחות כלפי חוץ. אז מה אנחנו יודעים על "הרב" שמואל שטרן? בואו נדון אותו לכך זכות: הוא לא שקר לצבור, אלא רק החליט לשנות את העבדות כדי שיתאימו לדעותיו...

מענין לציין שדפי האתר X-Rabbi מהם נאספו פרטים על שני ה"רבנים" הנ"ל, נעלמו כאלו לא היו. מזכיר לי את הפעם ההיא שעורף האתר igod שנה טענה מסימת לאחר שהוכחתי לו שהיא מטעית.

'יהדות משיחית' אינה זרם לגיטימי ביהדות, שהרי מדבר בנצרות אונגליסטית עם עטיפה יהודית. אף אחת מהנבואות שהמסיונרים ציינו לא מצליחה להוכיח את הטענה שישו הוא המשיח, ולא זו בלבד אלא שהן מוכיחות בדיוק את ההפך. הרי אפלו את עצמו לא הצליח להושיע...

ולכם מסיונרים, לא מאחר להתנצל על סלופי המידע שנאמרו בסרטונים שלכם. כפי שאומר הבטוי הידוע: "כל זמן שהנר דולק - אפשר לתקו" והכונה לנשמת האדם שנקראת נר, כפי שכתוב: "נר יהוה"ה נשמת אדם" (משלי כ', כ"ז). אם הספר לא ענה תשובות לחלק מהטענות שלכם ועדין תרצו לשאל מה דעת 'היהדות הרבנית', אשמח שתפנו אלי במייל: grunkfuss1@gmail.com. עוד לא נתקלתי בשאלה שהרבנים לא התייחסו אליה, כך שזה מצחיק להגיד שהם "מסתירים" דברים מהעם...

ביבליוגרפיה

מספר תמונה	מקור	הערות
1.	התכתבות.	
2.	https://igod.co.il/%D7%A0%D7%91%D7%95%D7%90%D7%95%D7%AA-%D7%9E%D7%A9%D7%99%D7%97%D7%99%D7%95%D7%AA/%D7%A2%D7%9C%D7%9E%D7%94-%D7%91%D7%AA%D7%95%D7%9C%D7%94-%D7%99%D7%A9%D7%A2%D7%99%D7%94%D7%95-%D7%96-%D7%99%D7%93	צילום מסך
3.	התכתבות.	
4.	https://www.youtube.com/watch?v=AN1e4ffirSE&ab_channel=1God%D7%A0%D7%92%D7%93%D7%94%D7%9E%D7%A1%D7%99%D7%95%D7%9F	צילום מסך
5.	 https://igod.co.il/%D7%A0%D7%91%D7%95%D7%90%D7%95%D7%AA-%D7%9E%D7%A9%D7%99%D7%97%D7%99%D7%95%D7%AA/%D7%9E%D7%96%D7%9E%D7%95%D7%A8-%D7%AA%D7%94%D7%99%D7%9C%D7%99%D7%9D-%D7%9B%D7%91-%D7%A2%D7%9C-%D7%93%D7%97%D7%99%D7%99%D7%AA-%D7%94%D7%9E%D7%A9%D7%99%D7%97-%D7%95%D7%A1%D7%91%D7%9C%D7%95%D7%AA%D7%99)(הניסוח נערך)	צילום מסך
6.	https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%94%D7%A9%D7%99%D7%9C%D7%95%D7%A9_%D7%94%D7%A7%D7%93%D7%95%D7%A9	ויקיפדיה
7.	https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%90%D7%95%D7%A1%D7%99%D7%A8%D7%99%D7%A1 , https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%94%D7%95%D7%A8%D7%95%D7%A1 , https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%90%D7%99%D7%96%D7%99%D7%A1	ויקיפדיה
8.	שטארסטוק	עבר עריכה
9.	https://en.wikipedia.org/wiki/4Q246	ויקיפדיה
10.	https://en.wikipedia.org/wiki/4Q246	ויקיפדיה
11.	אלמנטריק	
12.	discord	בינה מלאכותית
13.	https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%9E%D7%95%D7%9C%D7%9A	ויקיפדיה
14.	discord	בינה מלאכותית
15.	http://thejewishanswer.co.il/%D7%95%D7%A0%D7%A9%D7%9C%D7%9E%D7%94-%D7%A4%D7%A8%D7%99%D7%9D-%D7%A9%D7%A4%D7%AA%D7%99%D7%A0%D7%95	
16.	https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Crucifixion_by_Tintoretto_-_Accademia_-_Venice_2016_-_crop.jpg	ויקימדיה קומונס (נערך)

ביבליוגרפיה

צילום מסך	https://www.youtube.com/watch?v=zYvMsw1s1S4&ab_channel=1God%D7%A0%D7%92%D7%93%D7%94%D7%9E%D7%A1%D7%99%D7%95%D7%9F	17.
צילום מסך	https://www.youtube.com/watch?v=0hrdsEI-AeQ&t=145s	18.
צילום מסך	https://www.youtube.com/watch?v=0hrdsEI-AeQ&t=145s	19.
צילום מסך	https://www.youtube.com/watch?v=0hrdsEI-AeQ&t=145s	20.
צילום מסך	https://www.youtube.com/watch?v=0hrdsEI-AeQ&t=145s	21.
צילום מסך	https://igod.co.il/%D7%A0%D7%91%D7%95%D7%90%D7%95%D7%AA-%D7%9E%D7%A9%D7%99%D7%97%D7%99%D7%95%D7%AA/%D7%94%D7%91%D7%A8%D7%99%D7%AA-%D7%94%D7%97%D7%93%D7%A9%D7%94-%D7%99%D7%A8%D7%9E%D7%99%D7%94%D7%95-%D7%9C%D7%90-%D7%91%D7%A8%D7%99%D7%AA-%D7%97%D7%93%D7%A9%D7%94	22.
צילום מסך	https://igod.co.il/%D7%98%D7%A2%D7%A0%D7%95%D7%AA-%D7%A8%D7%91%D7%A0%D7%99%D7%9D-%D7%A0%D7%92%D7%93-%D7%99%D7%A9%D7%95%D7%A2-%D7%94%D7%91%D7%A8%D7%99%D7%AA-%D7%94%D7%97%D7%93%D7%A9%D7%94/%D7%97%D7%96%D7%9C-%D7%9E%D7%95%D7%93%D7%99%D7%9D-%D7%94%D7%9E%D7%A9%D7%99%D7%97-%D7%99%D7%91%D7%99%D7%90-%D7%AA%D7%95%D7%A8%D7%94-%D7%97%D7%93%D7%A9%D7%94	23.
צילום מסך	https://www.sefaria.org.il/Midrash_Tehillim.146.1?lang=he	24.
צילום מסך	https://igod.co.il/%D7%98%D7%A2%D7%A0%D7%95%D7%AA-%D7%A8%D7%91%D7%A0%D7%99%D7%9D-%D7%A0%D7%92%D7%93-%D7%99%D7%A9%D7%95%D7%A2-%D7%94%D7%91%D7%A8%D7%99%D7%AA-%D7%94%D7%97%D7%93%D7%A9%D7%94/%D7%97%D7%96%D7%9C-%D7%9E%D7%95%D7%93%D7%99%D7%9D-%D7%94%D7%9E%D7%A9%D7%99%D7%97-%D7%99%D7%91%D7%99%D7%90-%D7%AA%D7%95%D7%A8%D7%94-%D7%97%D7%93%D7%A9%D7%94	25.
	אלמנטריק.	26.
	שטארסטוק.	27.

ביבליוגרפיה

צילום מסך	https://igod.co.il/%D7%98%D7%A2%D7%A0%D7%95%D7%AA-%D7%A8%D7%91%D7%A0%D7%99%D7%9D-%D7%A0%D7%92%D7%93-%D7%99%D7%A9%D7%95%D7%A2-%D7%94%D7%91%D7%A8%D7%99%D7%AA-%D7%94%D7%97%D7%93%D7%A9%D7%94/%D7%97%D7%96%D7%9C-%D7%9E%D7%95%D7%93%D7%99%D7%9D-%D7%94%D7%9E%D7%A9%D7%99%D7%97-%D7%99%D7%91%D7%99%D7%90-%D7%AA%D7%95%D7%A8%D7%94-%D7%97%D7%93%D7%A9%D7%94	.28
	שטארסטוק.	.29
צילום מסך	https://igod.co.il/%D7%A0%D7%91%D7%95%D7%90%D7%95%D7%AA-%D7%9E%D7%A9%D7%99%D7%97%D7%99%D7%95%D7%AA/%D7%A0%D7%91%D7%95%D7%90%D7%AA-%D7%96%D7%A8%D7%A2-%D7%94%D7%90%D7%99%D7%A9%D7%94-%D7%91%D7%A8%D7%90%D7%A9%D7%99%D7%AA-%D7%92-%D7%98%D7%95	.30
צילום מסך	https://igod.co.il/%D7%A0%D7%91%D7%95%D7%90%D7%95%D7%AA-%D7%9E%D7%A9%D7%99%D7%97%D7%99%D7%95%D7%AA/%D7%A0%D7%91%D7%95%D7%90%D7%AA-%D7%96%D7%A8%D7%A2-%D7%94%D7%90%D7%99%D7%A9%D7%94-%D7%91%D7%A8%D7%90%D7%A9%D7%99%D7%AA-%D7%92-%D7%98%D7%95	.31
צילום מסך	https://igod.co.il/%D7%A0%D7%91%D7%95%D7%90%D7%95%D7%AA-%D7%9E%D7%A9%D7%99%D7%97%D7%99%D7%95%D7%AA/%D7%A0%D7%91%D7%95%D7%90%D7%AA-%D7%96%D7%A8%D7%A2-%D7%94%D7%90%D7%99%D7%A9%D7%94-%D7%91%D7%A8%D7%90%D7%A9%D7%99%D7%AA-%D7%92-%D7%98%D7%95	.32
צילום מסך	https://igod.co.il/%D7%A0%D7%91%D7%95%D7%90%D7%95%D7%AA-%D7%9E%D7%A9%D7%99%D7%97%D7%99%D7%95%D7%AA/%D7%A0%D7%91%D7%95%D7%90%D7%AA-%D7%96%D7%A8%D7%A2-%D7%94%D7%90%D7%99%D7%A9%D7%94-%D7%91%D7%A8%D7%90%D7%A9%D7%99%D7%AA-%D7%92-%D7%98%D7%95	.33
צילום מסך	https://igod.co.il/%D7%A0%D7%91%D7%95%D7%90%D7%95%D7%AA-%D7%9E%D7%A9%D7%99%D7%97%D7%99%D7%95%D7%AA/%D7%A0%D7%91%D7%95%D7%90%D7%AA-%D7%96%D7%A8%D7%A2-%D7%94%D7%90%D7%99%D7%A9%D7%94-%D7%91%D7%A8%D7%90%D7%A9%D7%99%D7%AA-%D7%92-%D7%98%D7%95	.34

ביבליוגרפיה

צילום מסך	https://igod.co.il/%D7%A0%D7%91%D7%95%D7%90%D7%95%D7%AA-%D7%9E%D7%A9%D7%99%D7%97%D7%99%D7%95%D7%AA/%D7%A0%D7%91%D7%95%D7%90%D7%AA-%D7%96%D7%A8%D7%A2-%D7%94%D7%90%D7%99%D7%A9%D7%94-%D7%91%D7%A8%D7%90%D7%A9%D7%99%D7%AA-%D7%92-%D7%98%D7%95	35.
צילום מסך	https://igod.co.il/%D7%A0%D7%91%D7%95%D7%90%D7%95%D7%AA-%D7%9E%D7%A9%D7%99%D7%97%D7%99%D7%95%D7%AA/%D7%A0%D7%91%D7%95%D7%90%D7%AA-%D7%96%D7%A8%D7%A2-%D7%94%D7%90%D7%99%D7%A9%D7%94-%D7%91%D7%A8%D7%90%D7%A9%D7%99%D7%AA-%D7%92-%D7%98%D7%95	36.
צילום מסך	https://igod.co.il/%D7%A0%D7%91%D7%95%D7%90%D7%95%D7%AA-%D7%9E%D7%A9%D7%99%D7%97%D7%99%D7%95%D7%AA/%D7%A0%D7%91%D7%95%D7%90%D7%AA-%D7%96%D7%A8%D7%A2-%D7%94%D7%90%D7%99%D7%A9%D7%94-%D7%91%D7%A8%D7%90%D7%A9%D7%99%D7%AA-%D7%92-%D7%98%D7%95	37.
צילום מסך	https://igod.co.il/%D7%98%D7%A2%D7%A0%D7%95%D7%AA-%D7%A8%D7%91%D7%A0%D7%99%D7%9D-%D7%A0%D7%92%D7%93-%D7%99%D7%A9%D7%95%D7%A2-%D7%94%D7%91%D7%A8%D7%99%D7%AA-%D7%94%D7%97%D7%93%D7%A9%D7%94/%D7%91%D7%A2%D7%9C%D7%AA%D7%99-%D7%95%D7%91%D7%97%D7%9C%D7%AA%D7%99-%D7%98%D7%A2%D7%A0%D7%AA-%D7%90%D7%9E%D7%99%D7%AA%D7%-99-%D7%A9%D7%99%D7%A3-%D7%9C%D7%A2%D7%99%D7%95%D7%95%D7%AA-%D7%A0%D7%95%D7%A6	38.
צילום מסך	https://igod.co.il/%D7%98%D7%A2%D7%A0%D7%95%D7%AA-%D7%A8%D7%91%D7%A0%D7%99%D7%9D-%D7%A0%D7%92%D7%93-%D7%99%D7%A9%D7%95%D7%A2-%D7%94%D7%91%D7%A8%D7%99%D7%AA-%D7%94%D7%97%D7%93%D7%A9%D7%94/%D7%91%D7%A2%D7%9C%D7%AA%D7%99-%D7%95%D7%91%D7%97%D7%9C%D7%AA%D7%99-%D7%98%D7%A2%D7%A0%D7%AA-%D7%90%D7%9E%D7%99%D7%AA%D7%-99-%D7%A9%D7%99%D7%A3-%D7%9C%D7%A2%D7%99%D7%95%D7%95%D7%AA-%D7%A0%D7%95%D7%A6	39.

ביבליוגרפיה

צילום מסך	https://igod.co.il/%D7%98%D7%A2%D7%A0%D7%95%D7%AA-%D7%A8%D7%91%D7%A0%D7%99%D7%9D-%D7%A0%D7%92%D7%93-%D7%99%D7%A9%D7%95%D7%A2-%D7%94%D7%91%D7%A8%D7%99%D7%AA-%D7%94%D7%97%D7%93%D7%A9%D7%94/%D7%91%D7%A2%D7%9C%D7%AA%D7%99-%D7%95%D7%91%D7%97%D7%9C%D7%AA%D7%99-%D7%98%D7%A2%D7%A0%D7%AA-%D7%90%D7%9E%D7%99%D7%AA%D7%-99-%D7%A9%D7%99%D7%A3-%D7%9C%D7%A2%D7%99%D7%95%D7%95%D7%AA-/%D7%A0%D7%95%D7%A6	40.
צילום מסך	https://igod.co.il/%D7%98%D7%A2%D7%A0%D7%95%D7%AA-%D7%A8%D7%91%D7%A0%D7%99%D7%9D-%D7%A0%D7%92%D7%93-%D7%99%D7%A9%D7%95%D7%A2-%D7%94%D7%91%D7%A8%D7%99%D7%AA-%D7%94%D7%97%D7%93%D7%A9%D7%94/%D7%91%D7%A2%D7%9C%D7%AA%D7%99-%D7%95%D7%91%D7%97%D7%9C%D7%AA%D7%99-%D7%98%D7%A2%D7%A0%D7%AA-%D7%90%D7%9E%D7%99%D7%AA%D7%-99-%D7%A9%D7%99%D7%A3-%D7%9C%D7%A2%D7%99%D7%95%D7%95%D7%AA-/%D7%A0%D7%95%D7%A6	41.
צילום מסך	https://igod.co.il/%D7%98%D7%A2%D7%A0%D7%95%D7%AA-%D7%A8%D7%91%D7%A0%D7%99%D7%9D-%D7%A0%D7%92%D7%93-%D7%99%D7%A9%D7%95%D7%A2-%D7%94%D7%91%D7%A8%D7%99%D7%AA-%D7%94%D7%97%D7%93%D7%A9%D7%94/%D7%91%D7%A2%D7%9C%D7%AA%D7%99-%D7%95%D7%91%D7%97%D7%9C%D7%AA%D7%99-%D7%98%D7%A2%D7%A0%D7%AA-%D7%90%D7%9E%D7%99%D7%AA%D7%-99-%D7%A9%D7%99%D7%A3-%D7%9C%D7%A2%D7%99%D7%95%D7%95%D7%AA-/%D7%A0%D7%95%D7%A6	42.
צילום מסך	https://www.britannica.com/topic/biblical-literature/Determination-of-the-canon-in-the-4th-century	43.
	http://thejewshanswer.co.il/%D7%91%D7%A9%D7%91%D7%A2%D7%99%D7%9D-%D7%A0%D7%A4%D7%A9-%D7%99%D7%A8%D7%93%D7%95-%D7%90%D7%91%D7%95%D7%AA%D7%99%D7%9A	44.
	התכתבות.	45.

ביבליוגרפיה

	https://daf-yomi.com/DYItemDetails.aspx?itemId=25321	.46
צילום מסך	https://www.youtube.com/watch?v=v3Vg6ACARQM&ab_channel=iGod.co.il	.47
	שטארסטוק	.48
	a href="https://www.freepik.com/free-vector/vintage-monochrome-ancient-egypt-people-set_10155607.htm#query=cleopatra&position=31&from_view=search&track=sph">Image by macrovector on Freepik	.49
צילום מסך	https://www.youtube.com/watch?v=9uNruRpoRGY&t=129s&ab_channel=iGod.co.il	.50
צילום מסך	https://igod.co.il/%D7%98%D7%A2%D7%A0%D7%95%D7%AA-%D7%A8%D7%91%D7%A0%D7%99%D7%9D-%D7%A0%D7%92%D7%93-%D7%99%D7%A9%D7%95%D7%A2-%D7%94%D7%91%D7%A8%D7%99%D7%AA-%D7%94%D7%97%D7%93%D7%A9%D7%94/%D7%97%D7%A9%D7%99%D7%A4%D7%94-%D7%9E%D7%A0%D7%94%D7%92-%D7%94%D7%A0%D7%97%D7%AA-%D7%AA%D7%A4%D7%99%D7%9C%D7%99%D7%9F-%D7%94%D7%A8%D7%91%D7%A0%D7%99-%D7%A2%D7%AA%D7%99%D7%A7-%D7%94%D7%99%D7%95	.51
צילום מסך	https://rationalbelief.org.il/%D7%AA%D7%A4%D7%99%D7%9C%D7%99%D7%9F-%D7%9E%D7%9E%D7%A7%D7%95%D7%A8-%D7%A4%D7%92%D7%90%D7%A0%D7%99-%D7%94%D7%90%D7%9E%D7%A0%D7%9D	.52
ויקיפדיה	https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%AA%D7%A4%D7%99%D7%9C%D7%99%D7%9F	.53
	/https://www.dictionary.com/e/emoji/goblin-emoji	.54
	/https://innemedium.pl/wiadomosc	.55
	/https://innemedium.pl/wiadomosc	.56
	התמונה מהספר 'הצופן'.	.57
	שטארסטוק.	.58
צילום מסך	https://www.youtube.com/watch?v=9uNruRpoRGY&t=129s&ab_channel=iGod.co.il	.59
	https://undertale.fandom.com/wiki/Shyren	.60
	שטארסטוק.	.61
	אלמנטריק.	.62

עיתון המלצה

הכרתי את יהב נהוראי בפלטפורמה אינטרנטית ומהיכרותי איתו אני יכול להעיד עליו שהוא אדם מדהים, חכם והגון וזה אכן מתבטא בכתיבה שלו.

את ספרו "ויסלח את העורב" קראתי בשל המלצתו ואני חייב להודות שלא התאכזבתי. הספר כתוב בצורה עניינית ומעניינת ולא חומק מהטענות הנגדיות, מסביר הכל בשפה ברורה ופשוטה שגם "האדם הפשוט" (האדם שפחות מבין ובקיא בנושא) יצליח להתחבר ולאהוב את הספר (אני מדבר מניסיון).

הספר כולו מנומק היטב ומלווה בציטוטים לא רק מהתנ"ך היהודי אלא גם מ"ספרי הבשורה" הנוצריים ("התנ"ך הנוצרי") וגם ציטוטים של מייסודנים ויהודים משיחיים בארץ, שמסביר וסותר את טענותיהם. הספר יוצא מנקודת הנחה אובייקטיבית שמתוכה מתגלות ההטעיות והשקרים של הקהילה המשיחית והמייסודנים בארץ.

ממליץ בחום לכל אדם שמתעניין בנושא המייסודניות והיהדות המשיחית בארץ ולכל אדם שמעוניין להתחזק באמונה ולהבין שתורתנו אמת היא, והיא אינה מחביאה סודות ותככים על מנת להטעות ולבלבל.

על החתום, אולעד ס'

הצהרת ערכי

בס"ד

לפני שאתן את ביקורתי על הספר הנ"ל אספר שמהיכרותי הראשונה עם הכותב יהם היקר, נוכחתי לעלות על אישיותו המדהימה ועל 430 הידע שמביא עימו. כסקראתי את הספר למדתי על היהדות בצורה מעניינת ונוכחתי לעלות דברים שלא ידעתי קודם לכן אודות להוכחות המצורפות. הספר מדויק ועונה על כל השאלות שאנו תמיד רצינו לדעת את התשובה אליהן. אז לך יהם היקר, תודה על כך שחידשת לי וחיידת לי נקודות שלא ידעתי קודם לכן. עלה והצלח! מגיע לך את כל הטוב שבעולם.

לוא

בס"ד

אני נותן ברכה לספר של חברי הטוב יהם נהוראי בגים שתשרה ברכה בספרו ויהיה לו ברכה והצלחה מרובה שיביא לו עושר ואושר וצלח ויחזיק להציל יהודים מרשת המיסיון ויחצור ליהודים להבין מה אמת ומה שקר והקב"ה יתן חן בעיני קוראי הספר, ויתברך במרכת כהנים "יברכך ה' וישמרך, יאר ה' פניו אליך ויחונק, ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום". ואני יודע שמדובר באדם חכם ומשכיל ודעתי שהספר כתוב טוב ועונה על הרבה שאלות הכרחיות על מנת שנכלא להבדיל בין טוב לרע ובין אור לחושך.

בהוקרה רבה יוסף חיים מלכה

הריני בשבח הספר החשוב נגד המיסיון הנוצרי "וישאל את העזרה", פרי
עטו ונאמרו של האיש היקר מצבה הרביעי יהם נהוראי בעים שטרח והשקיע
רבות בהפרכת הטענות המשיחיות-נוצריות כנגד היהדות האמיתית
וחז"ל הקדושים עב היסוד. והכל בטוב טעם ובדעת ריח נוחח לה'.
הספר "וישאל את העזרה" היוו בעל חשיבות ומשמעות רבה במיוחד
בצלמנו, כממיינרים מסוכנים מפיצים את בשורת ישו הנוצרי בקרב יהודים
שאנים בקואים בתנ"ך ובכתובים, ובדיוק בפרצה זו הממיינרים מנסים
להיכנס ולהמיר את דתו של היהודי אל יי איוות המקורות הקדושים של עם
ישראל.

ספר זה היוו בעבר תרופה יקרת ערך כנגד המיסיון. אולם **חשוב**
להבהיר: במקום לחלות ולקבל תרופה, אפשר פשוט להתחסן מראש. מהו
החיסון נגד המיסיון הנוצרי? לימוד התנ"ך היהודי! אדם הבקיא בתנ"ך
הקדוש הרי הוא בעבר מחוסן מפני הטענות השקריות והמסולפות של
הממיינרים. לכן כדאי וראוי מאוד לכל אחד ואחת שספר התנ"ך לא יצו לידינו,
ובכ גם ידריך ויחנך את בנינו ובנותינו. יישר כח למחבר הספר הכה חשוב!
בהערכה רבה, בעל הערוץ "שקרי הממיינרים"

יהם נהוראי בעים הוא בן אדם משכמו ומעלה.
גאה ושמחה שבן אדם זה הוא תחת פיקודי.
מסקינן, חכם, מדבר טוב, נותן מעצמו 100% בכל אשר הוא הולך, ובכ גם
עם הספרים שהוא מוציא לאור.
גם במקומות הכי נמוכים והכי מאתגרים הוא מוצא מקום להפיש אור
ואת התורה.

משפט סיכום לתאר אותו בצורה טובה:
"מקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גומרים יבולין לאמה הו"
קריאה מהנה ומשכילה.
דנית יוסף

